

הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

זֹהַר בִּשְׁחָלַח

The Holy Zohar

Zohar Beshalach

With English commentary by Zion Nefesh

Based on Zohar Hasulam, and the teachings of Rabbi Yehuda Halevi Ashlag

DailyZohar 2021 edition

** This is the first and an unedited edition. Please forgive any mistakes and share your comments by email to zion@dailyzohar.com

Future editions may include additional commentaries published on DailyZohar.com.

Copyright © 2020 DailyZohar.com, Zion Nefesh. All rights reserved.

You may share this file with your friends exactly AS IS. No change is allowed. You may print one copy for personal use and study. Reproduction and distribution beyond personal use of this file or parts of it without written permission is prohibited.

1. וַיְהִי בִשְׁלַח פָּרְעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחֵם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְגו'. רבי שמעון פתח, (חבקוק ב) תפלה לחבקוק הנביא על שגינות. פסוק זה קשה, ויש להסתכל בו מה שונה תפלה לחבקוק הנביא יותר מכל שאר נביאי העולם שלא כתוב בהם תפלה לישועה הנביא, או לירמיה, או ליחזקאל, או להושע, או לשאר נביאי העולם?

2. אלא כך שנינו, אלישע זכה בעולם הזה מה שלא זכה נביא אחר, פרט למשה. [ועם כל זה לא רצה להטריס את רבונן] בא ראה מה כתוב, (מלכים ב ד) ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה גדולה. מה זה אשה גדולה? אלא גדולה במעשיה, שכל בני (הדור) הבית משתבחים בה, והיא עקר הבית. ומשום שבעלה לא היה מצוי בבית להיות עקר, לא נזכר הוא, אלא היא.

3. ועוד, ושם אשה גדולה – גדולה על כל שאר נשות העולם. שהרי שאר נשות העולם, בשרואות אורח בבית, מצטערות בו ודוחקות אותו, וכל שכן להוציא עליו ממון, והיא שמחה באורח ולהוציא עליו ממון, כל שכן בין שראתה את אלישע, שמחה בו מאד. ועל כן השבח של הכל הוא של האשה, שהרי האורח של הבית הוא של האשה, ולכן כתוב ושם אשה גדולה, גדולה על שאר הנשים.

1. (דף מ"ד ע"א) וַיְהִי בִשְׁלַח פָּרְעָה אֶת הָעָם וְלֹא נָחֵם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְגו'. רבי שמעון פתח, (חבקוק ג) תפלה לחבקוק הנביא על שגינות. האי קרא קשיא, ואית לאסתכלא ביה, מאי שניא תפלה לחבקוק הנביא, ויתיר מכל שאר נביאי עולם, דלא כתיב בהו תפלה לישועה הנביא, או לירמיה, או ליחזקאל, או להושע, או לשאר נביאי עולם.

2. אלא הכי תנינן, אלישע זכה בהאי עולם מה דלא זכה נביאה אחרא, בר משה. (ועם כל דא לא בעא לאטרחא למריה) תא וזוי, מאי כתיב, (מלכים ב ד) ויהי היום ויעבור אלישע אל שונם ושם אשה גדולה. מאי אשה גדולה. אלא גדולה בעובדהא, דכל בני (א"א דרא) ביתא, משתבזין בה, והיא עקרא דביתא, ובגין דבעלה לא היה שכינן בביתא, למהוי עקרא, לא היה אדכר הוא, אלא היא.

3. ותו, ושם אשה גדולה: גדולה על כל שאר נשי עולם, דהא שאר נשי עולם, כד זמאן אושפיזא בביתא, מצטערין ביה, ודוחקין ביה כל שכן לאפקא עליה ממונא, והיא זודת ביה באושפיזא, ולאפקא עליה ממונא, כל שכן בין דזומת ליה לאלישע זודת ביה לזודא. ועל דא, שבוזא דכלא דאתתא היא, דהא אושפיזא דביתא דאתתא היא. ובגין כך ושם אשה גדולה, גדולה על שאר נשי.

The Israelites left Egypt with a lot of gold, silver, and clothing, arriving at the seashore and the Egyptians coming behind them with their top warriors. They got panicked and started crying to G-d. (Exodus 14:11) They said to Moses, "Was it because there were no graves in Egypt that you brought us to the desert to die? What have you done to us by bringing us out of Egypt? 12 Didn't we say to you in Egypt, 'Leave us alone; let us serve the Egyptians'? It would have been better for us to serve the Egyptians than to die in the desert!"

It is strange that immediately after leaving the "hard work" in Egypt they were ready to go back. This is not what I want to discuss here but just to shed some light on this, the Ari explains that this story also reveals the secrets of the soul (Israel) leaving the body (Egypt) and Pharaoh (is the Evil inclination). The Red Sea here represents the river of fires of hell and the Soul represents Israel who is scared to go into the sea for the cleansing process. The Egyptian army represents the negative forces that try to get the maximum energy from the soul as long as it is close to the body. The soul wishes

to go back to the body (Egypt) and prefers the limitation of the body over the pain of the soul crossing the rivers of hell.

After my mother passed away she came to my older sister in a dream on the same night of the funeral and she looked better than she was in her last months but she appeared (quietly) in the house in her wheelchair. Three nights after that my mother came back to my sister in another dream and this time she looked well, standing in a large and unknown place, with a lot of light and dressed in a light color suit.

My sister is not a student of Kabbalah and didn't read the writings of the Holy Ari but her dreams partially explain the process of the soul as it ascends to the higher levels to its resting place. The soul starts the process on a lower spiritual level and may even have difficulties getting out of the physical gravity, then after three days the fire of what is called hell helps separate the soul from the negativity of the lower levels.

It is said that even great righteous people, go briefly through the fire of hell in order to purify their soul from any "leftover" physical desires and get ready for the new spiritual clothing given to them above.

We see how the Torah is an amazing source of knowledge and from one story we can learn so much on different levels. Now let's go back to where the Israelites were crying out to G-d and complaining to Moshe. Exodus 14:13 "Moses answered the people, "Do not be afraid. Stand firm and you will see the deliverance YHVH will bring you today. The Egyptians you see today you will never see again. 14 YHVH will fight for you; you need only to be still."

Immediately after that at 14:15 G-d is telling Moshe "Why are you crying out to me? Tell the Israelites to move on."

Here, the Zohar gives us a lesson on how and when to pray and how to connect to miracles. It uses the story of Jonah the prophet that prayed to G-d from the belly of the fish but in the Israelites case, they did not need to pray as G-d said, "stop crying, just move on. "

That "Move on" is the connection to the highest level possible, the seed of creations, the place called "Mazala" "מזלא". This is where the miracle of splitting the Red Sea came from.

The first letters of "Why are you crying to me?" "מה-תצעק אלי" are "אמת" and it means truth.

This special word is the signature of God and it flows through the central column. This is the strait line from Keter(Light) through Tiferet (Jacob, אמת-ליעקב), Yessod (Joseph) and Malchut (King David).

א is the first letter of the Alef-Bet, מ is the middle one and ת is the last one. In order to draw the Light of miracles, we need to connect to the truth with our actions. Our heart should be open to the light without any agenda.

Twice a day in our prayers we recite a verse that sums this up beautifully. Psalms 145:18

קרוב יקוה, לכל-קראיו- לכל אשר יקראהו בקצמת

G-d is near to all who call on him, to all who call on him in truth.

4. ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש קדוש הוא, במה ידעה. אלא הא אוקמוה זובריא, דשושיפא זוורא וריקת ליה בערסיה. ולא זומת ביה קרי מעולם, ולא אעבר זבובא בפתוריה. 4. ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש קדוש הוא, במה ידעה? אלא הרי פרשיה החברים, שסדין לבן שמה לו במשתו, ולא ראתה בו קרי מעולם, ולא עבר זבוב על שלחנו.

5. הָיָה מִיָּלִי קִשְׁיִין, אִי תִימָא דְלָא זִמְתָּ בֵּיהּ קָרִי, הָא סְגִיִּין אֵינוֹן בְּנֵי נָשִׂא דְכִי בְּעֶלְמָא, מִה שְׁנוּיָא הָכָא. וְאִי תִימָא דְלָא עֵבֶר זְבוּבָא בְּפִתּוּרִיהּ. אֲמַאי פְּתִיב, הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, וְכִי הִיא יָדַעְתָּ, וְלָא אֲזִירָא, וְהָא כָּל אֵינוֹן דְּזִמְמוּ לִיהּ אָכִיל בְּפִתּוּרִיהּ הָווּ יָדַעִי.

6. אֲלָא שְׁפִיר קְאָמְרַת, אֲבָל הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי – הִיא יָדַעְתָּ וְלָא אַחֵר, מִשּׁוּם שְׁהִיא תִּקְנָה אֶת מִטָּתוֹ בְּשָׁעָה שְׁשָׁבַב בְּלִילָה וּבְשָׁעָה שְׁקָם בְּבֶקֶר. וְזֶה שְׁאָמְרוּ שְׁסָדִין לְבֹן שְׁמָה לוֹ בְּמִטָּתוֹ, כִּךְ הָיָה, וּבִזְהָ הִיא יָדַעְתָּ. שְׁדַּרְךָ הָעוֹלָם, בֵּינוֹן שְׁעוּמֵד אָדָם מִמִּטָּתוֹ, מַעֲלָה הָסָדִין שְׁיִשֵּׁן בּוֹ רֵיחַ מְגוּלָּה. וְזֶה בְּשָׁעָה שְׁלָקְחָה אוֹתוֹ סָדִין מִמִּטָּתוֹ, הִיָּה מַעֲלָה רֵיחוֹת בְּרִיחוֹת גֵּן עֵדֶן. אֲמָרָה, אֱלֹוִלִי שְׁקָדוֹשׁ הוּא וְקָדְשָׁת אֲדוֹנוֹ עָלָיו, לֹא הָיָה מַעֲלָה בְּזֶה רֵיחַ קָדוֹשׁ.

7. מִשּׁוּם כִּךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ מִן הַבֵּית, כִּי לֹא נִזְהָר אָדָם כָּל כִּךְ בְּבֵית. אֲבָל אֲמָרָה, נַעֲשֶׂה נָא עֲלִית קִיר קִטְנָה וְנִשְׁמִים לוֹ שֵׁם מְטָה וְשִׁלְחָן וְכִסֵּא וּמִנְוָרָה. אֲרַבְעָה אֵלֶּה לְמָה? אֲלָא מִשּׁוּם שְׁהֵם תִּקּוֹן שֶׁל בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָאת עֲלִית קִיר, וְכִךְ נִקְרָאת, כִּמוֹ שְׁפָתוֹב וְיִסָּב חִזְקִיהּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

5. הָיָה מִיָּלִי קִשְׁיִין, אִי תִימָא דְלָא זִמְתָּ בֵּיהּ קָרִי, הָא סְגִיִּין אֵינוֹן בְּנֵי נָשִׂא דְכִי בְּעֶלְמָא, מִה שְׁנוּיָא הָכָא. וְאִי תִימָא דְלָא עֵבֶר זְבוּבָא בְּפִתּוּרִיהּ. אֲמַאי פְּתִיב, הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, וְכִי הִיא יָדַעְתָּ, וְלָא אֲזִירָא, וְהָא כָּל אֵינוֹן דְּזִמְמוּ לִיהּ אָכִיל בְּפִתּוּרִיהּ הָווּ יָדַעִי.

6. אֲלָא שְׁפִיר קְאָמְרַת, אֲבָל הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי, הִיא יָדַעְתָּ, וְלָא אֲזִירָא, בְּגִין דְּהִיא מִתְקַנֶּת עֲרִסִיָּה, בְּשִׁיעָתָא דְשִׁכִּיב בְּלִילָא, וּבְשִׁיעָתָא דְקָאִים בְּצִפְרָא. וְהִיא דְקָאִמְרִי דְשׁוּשִׁיפָּא זְוִוְרָא וְרִיקָתָא לִיהּ בְּעֲרִסִיָּה, דְכִי הָוָה, וּבָהּ יָדַעְתָּ, דְאֲרִזָּא דְעֶלְמָא, כִּינוֹן דְקָאִים בֵּר נָשִׁי מְעֲרִסִיָּה, סָלִיק שׁוּשִׁיפָּא דְנָאִים בָּהּ, רִיזוּא מְזוּזָלָא. וְהִיא, בְּשִׁיעָתָא דְסָלְקָתָּ הָהוּא שׁוּשִׁיפָּא מְעֲרִסִיָּה, הָוָה סָלִיק רִיזוּזִין, (קכ"ז) כְּרִיזוּזִין דְגִנְתָּא דְעֵדֶן. אֲמָרָה אִי לָא דְקָדִישָׁא הוּא, וְקָדוּשָׁה דְמִרְיָה עָלֶיהָ, לָא סָלִיק רִיזוּא קָדִישָׁא דְכִי.

7. בְּגִינֵי כִךְ, בְּעִי לְאֶתְפָּרֵשׁא מִן בֵּיתָא, דְלָא אֲזִירָהּ בֵּר נָשִׁי כָּל כִּךְ בְּבֵיתָא. אֲבָל אֲמָרָה, (מלכים ב ד) נַעֲשֶׂה נָא עֲלִית קִיר קִטְנָה וְנִשְׁמִים לוֹ שֵׁם מְטָה וְשִׁלְחָן וְכִסֵּא וּמִנְוָרָה, אֲרַבְעָה אֵלִין לְמָה. אֲלָא בְּגִין דְאֵינוֹן תִּקּוּנָא דְכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל, דְאֶתְקַרִּיאתָ עֲלִית קִיר, וְהִיא אֶתְקַרִּיא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה לח) וְיִסָּב זְוִזְקִיָּהּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

In the portion of Beshalach, we find the three verses that are the root of the 72 names. Exodus 14:19 " וַיֹּסֶע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים, הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וַיֹּלֶךְ, מֵאַחֲרֵיהֶם; וַיֹּסֶע עִמּוֹד הָעֵנָן, מִפְּנֵיהֶם, וַיַּעֲמֵד, מֵאַחֲרֵיהֶם

וַיִּבָּא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם, וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וַיְהִי הָעֵנָן וְהַחֹשֶׁךְ, וַיֹּאֲרֵ אֶת-הַלֵּילָה; וְלֹא-קָרַב זֶה אֶל-זֶה, כָּל- " 14:20 הַלֵּילָה

וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת-יָדוֹ, עַל-הַיָּם, וַיֹּלֶךְ יְהוָה אֶת-הַיָּם בְּרוּם קָדִים עֲזָה כָּל-הַלֵּילָה, וַיִּשָּׁם אֶת-הַיָּם לְחִרְבָּה; " 14:21 וַיִּבְקְעוּ, הַמַּיִם

English translation is in significant in this study but you can visit your favorite Bible on line for translation

These 3 verses that each of them has 72 letters construct the 72 names. The total number of letters is 216.

72 is numerically Chesed and 216 is numerically Gevurah. This is to teach us that the 72 names bring the two aspects of Chesed, Right column and Gevurah, Left column. The central column actually forms when we use all the 72 names. As you may know, the 72 names use two verses in their order from first to the last letter and one verse is used from the last letter to first. This means that we are involved in the process of building the 72 bridges of light to the world.

This link is to the 72 names chart. <https://dailyzohar.com/wp-content/uploads/2010/12/72Names3.pdf>

I do not recommend using individual names without scanning the entire chart first. Start with the Ana B'Koach, make your meditation that must include others in it. If your prayer is for selfish reasons then you better stop immediately because that would increase the desire for the self and draw judgments.

Make your prayers with a pure and truthful heart. You can include yourself only if you started with others sharing the same need or lack.

After meditation scan the 72 names and finish with "Baruch Shem..." as the last line of the Ana B'Koach. Remember that the 72 names are not magic bullets or Hocus Pocus tools. They are spiritual 'bridges' that channel light from Binah to Malchut. They would benefit those who have an affinity with the light or with a great desire to help others.

Remembers the lesson from previous DZ

Psalms 145:18

קרוב יקוה, לכל-קראיו- לכל אשר יקראוהו באמת

G-d is near to all who call on him, to all who call on him in truth.

8. מטח ושלחן וכסא ומנורה, הם אינם כמו תקון השמוש, שהרי צריך בתחלה כסא, ואחר כך שלחן, אחר כך מנורה, אחר כך מטח. למה הקדימה מטח? משום שהיא חביבה עליו יותר מהכל, ומקדים אדם מה שחביב עליו.

8. מטח ושלחן וכסא ומנורה, לאו אינן כתיקון השמוש, דהא כסא קא בעי בקדמויותא, ולבתר שלחן, לבתר מנורה, לבתר מטח, אמאי אקדימות מטח. בגין דהיא חביבה עליה יתיר מכלא, ואקדים בר נש מה דחביב עליה.

9. ויהי היום ויבא שמה. ויהי היום, איזהו יום זה? אלא כמו שבארנו. ובא ראה, אותו יום, יום טוב של ראש השנה היה, שבו נפקדו עקרות העולם ונפקדים בו בני העולם, קרא לשונמית ואמר, הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת. משום כך הצטערתי לעין היום הזה בדיני העולם, שהקדוש ברוך הוא דן ביום הזה את העולם. ומשום שנפרדתי לבד במקום זה, הצטרכתי להסתכל ברגו של העולם.

9. (מלכים ב' ד') ויהי היום ויבא שמה. ויהי היום, מאן הוא יומא דא. אלא כמה דאוקמוה. ותא וזוי. ההוא יומא, יומא טבא דראש השנה הוה, דאתפקדו ביה עקרות דעלמא, ואתפקדון ביה בגי עלמא. קרא לשונמית ואמר, (מלכים ב' ד) הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת. בגיני כה, אצטריכנא לעיינא יומא דא בדיני דעלמא, דקודשא בריך הוא דאין ביומא דא (דף מ"ד ע"ב) לעלמא, ובגין דאתפרשנא בלחוד באתר דא, אצטריכנא לאסתכלא ברגיו דעלמא.

10. ומה לעשות לך היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא, וכי דבר זה לשם מה האשה צריכה, שהרי אינה יוצאת ולא חולכת ולא נכנסת להיכל המלך? אלא יום זה היה גורם, שכל בני העולם יושבים (עומדים) בדיון, ובאותו יום נקרא הקדוש ברוך הוא מלך. המלך המשפט. אמר לה, אם את צריכה בשבילך אצל המלך העליון על המעשים שבדין?

10. (מלכים ב' ד) ומה לעשות לך היש לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא. וכי מלת דא למת אצטריכא לגבי אתתא, דלא נפקת ולא אולת ולא עאלת בהיכלא דמלכא. אלא, יומא דא הוה גרים, דכל בגי עלמא יתבין (נ"א ק"מיו) בדינא, ובההוא יומא אקרי קודשא בריך הוא מלך. המלך המשפט. אמר לה, אי את אצטריך לך לגבי מלכא עלאה, על עובדין די בידך.

No commentary for this Zohar section or portion but today (January 7th, 2014) I suggest making the connection to sustenance using the Parashat Haman: <https://dailyzohar.com/parashat-haman-%D7%A4%D7%A8%D7%A9%D7%AA-%D7%94%D7%9E%D7%9F/>.

Act with sharing and caring toward others to expand your vessel for better connection to channels of sustenance.

11. ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת. מאי קאמרת. אלא בשעתא (נ"א בזמנא) דדינא תכליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודוי, ולא יתירשים לעילא, ולא ישתמודעון ביה בלחודוי, דהא בזמנא (אחרא) דדינא תכליא בעלמא, אינן דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו, אף על גב דזכאין אינן, אינן אתפסן בקדמיתא. ועל דא, לא לבעי ליה לאיניש, לאתפרשא מבין עמא לעולם, דבכל זמנא רזומי דקודשא בריך הוא על עמא כלהו כוזר. (ולא לבעי ליה לאיניש לאתפרש מן עמא לעולם) ובגין כן אמרה, בתוך עמי אנכי ישבת, ולא בעינא לאתפרשא מזייהו, כמה דעבדנא עד יומא דין.

12. ויאמר גיחזי אבל בן אין לה וגו'. אמר לה אלישע, הרי ודאי שהשעה עומדת, שהרי היום גורם. ויאמר למועד הזה כעת חיה את חבכת בן. ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר אליה אלישע. למועד ודאי. אחר כך מת. מה הטעם מת? אלא משום שנתן לה ולא לבעלה. ונקשר ממקום של נקבה. ומי שמתקשר בנקבה, המות מזמן לפניו. מנין לנו שזוהי היא נתן? שבתוב את חבכת בן.

13. בא ראה, באברהם כתוב (בראשית יח) שוב אשוב אליך, ולא אליה. אליך ודאי, כך נקשר, ולא בנקבה. מי שבא מצד הנקבה, המות מקדים לרגליו. ותעל ותשכבהו על מטת איש האלהים, משום ששם ראתה קדשה עליונה מהכל.

11. ותאמר בתוך עמי אנכי ישבת. מאי קאמרת. אלא בשעתא (נ"א בזמנא) דדינא תכליא בעלמא, לא יתפרש בר נש בלחודוי, ולא יתירשים לעילא, ולא ישתמודעון ביה בלחודוי, דהא בזמנא (אחרא) דדינא תכליא בעלמא, אינן דאשתמודעון ורשימין בלחודייהו, אף על גב דזכאין אינן, אינן אתפסן בקדמיתא. ועל דא, לא לבעי ליה לאיניש, לאתפרשא מבין עמא לעולם, דבכל זמנא רזומי דקודשא בריך הוא על עמא כלהו כוזר. (ולא לבעי ליה לאיניש לאתפרש מן עמא לעולם) ובגין כן אמרה, בתוך עמי אנכי ישבת, ולא בעינא לאתפרשא מזייהו, כמה דעבדנא עד יומא דין.

12. ויאמר גיחזי אבל בן אין לה וגו'. אמר לה אלישע. הא ודאי שעתא קיימא, דהא יומא גרים. ויאמר למועד הזה כעת חיה את חבכת בן. ותהר האשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה אשר דבר אליה אלישע. למועד ודאי. לבתר מית. מאי טעמא מית. אלא בגין דאתייהב לה, ולא לבעלה. ומאתר דנוקבא אתקשר, ומאן דאתקשר בנקבא, מותא אודמנת קמיה. מנא כן דלה אתייהב, דכתיב את חבכת בן.

13. תא וזוי, באברהם כתיב (בראשית יח) שוב אשוב אליה, ולא אליה, אליך ודאי, כך אתקשר, ולא בנקבא. מאן דאתי מסטרא דנוקבא, מותא אקדים לרגליו. ותעל ותשכבהו על מטת איש האלהים, בגין דתמן זומת קדושה עלאה מכלא.

During the last couple of years, we noticed that some righteous people were called to heavens. They represent different spiritual lines. Many other good people also die young from different causes. It is hard for those who left behind dealing with the pain. It is very hard to understand or accept any reason why good people leave us at a relatively young age.

The Zohar teaches us that people are taken before their time for good reasons and it always benefits their souls and correction process. Some of them may have completed their Tikkun and some may not. We should understand that it is all part of the process

of the Final Redemption. God's ways and plans are mysterious and wondrous and we should accept them no matter how big is the personal pain we experience.

Our souls came into a material body like a person sentenced to hard labor in prison. The soul lives in the body/prison for a specific period to work on its correction. Some pure souls are freed earlier before becoming corrupted by the prison or other prisoners. The final goal is to purify the soul and get out of prison.

בא אביה בנו, והיה עושה טוב כשהיה קטן, ואיזה טוב היה עושה, אמר רבי יוסי אמר רבי חנינא עולי הרגל היו עולים על ידו שלא מדעת אביו, ראה הקב"ה שהוא טוב וסלקו מן העולם קודם ימיו, כדי לעשות חסד עמו ולהנחילו לעולם הבא, קודם שיבאיש ריחו, וזהו החסד שעושה הקב"ה עם בריותיו. (זהר חדש בראשית תתנז)

The Zohar brings an example of King Jeroboam that made many sins but his son Avijah was pure. God took him young before he gets corrupted by his father.

א"ר אלעזר, אם כן, מי שנפטר מעולם, מטרם שמגיע ימיו לכ' שנים, מאיזה מקום הוא נענש למיתה, כי למטה מי"ג שנים אף על פי שאינו בן עונשים הוא נענש ומת על חטאיו של אביו, (להיות עוד ברשותו), אבל מי"ג שנים ומעלה מהו, הרי כבר יצא מרשות אביו, ומשום מה נענש ומת בעוד שאינו בן עונשים. א"ל, הקב"ה מרחם עליו שימות צדיק, ונותן לו שכר טוב בעולם הנצחי... (וירא תעג)

Rabbi Elazar reveals that if a young boy who didn't reach the age of 13 dies then it is related to the sins of his father. If he died before age 20 then the reason is from God that took him with mercy so he can die as righteous soul and merit immortal life, Resurrection.

ומה שאמר והנה דמעת העשוקים, הם אלו שמתו בחיק אמם, אלו עושים לשפוך דמעות לכל בני העולם, משום שאין דמעות יוצאות מן הלב כאלו דמעות, כי כל בני העולם תמהים ואומרים הרי דינים של הקב"ה אמת הם, ועל דרך אמת הולכים, אלו ילדים המסכנים שלא חטאו למה מתו, איפה דין אמת שעושה רבון העולם, ואם בעונות אבותם נסתלקו מן העולם, למה, ודאי אין להם מנחם.

דמעה ההיא שלהם, בעולם ההוא, הם מגינים על החיים. שלמדנו, מקום יש המתקן להם בעולם ההוא, שאפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד שם, והקב"ה אוהב אותם ומתדבק בהם ומתקן בהם ישיבה העליונה שלו, ועליהם כתוב, מפי עוללים ויונקים יסדת עוז, ומהו התועלת שעושים שם, ולמה עולים לשם, שכתוב, למען צורריך להשבית אויב ומתנקם, וכן יש מקום אחר לבעלי תשובה. (שם שני)

The Zohar continues to explain that the tears of those taken before their times protect the living in this world.

Psalms 8:3

מפי עוללים, וינקים – יסדת-עז

“ למען צורריך; להשבית אויב, ומתנקם

” Out of the mouth of babies and infants, you have established strength because of your foes, to still the enemy and the avenger.”

All the righteous souls recently brought up to heavens make great forces against the negativity in the world below. They help us make final corrections with their support.

Another example of God's mercy is the story of Chanoch (Genesis 5:24). God saw that he might sin later in his life and he took him before he could do that. For his pure state, God made him Metatron and gave him control over the gates between heaven and earth.

תא חזי, חנוך צדיק היה, והקב"ה ראה אותו שיחטא אחר כך, ולקט אותו מטרם שיחטא. וזהו וללקוט שושנים... רבי אלעזר אמר חנוך לקחו הקב"ה מן הארץ והעלהו לשמי מרומים ומסר בידו כל אוצרות העליונים, ומ"ה מפתחות סתרי חקיקות, שבהם משתמשים מלאכים העליונים וכולם נמסרו בידו. (בראשית ב שפח, ועיין שם עוד)

וכן חנוך, בעוד שהיה צדיק והדור כולו חייב, ראה הקב"ה שאם יניחוהו ילמד ממעשיהם, וסלקו מן העולם קודם .. זמנו, קודם שיבאיש ריחו, ז"ש ואינו כי לקח אותו אלקים, כלומר ואינו בעולם הזה למלאות ימיו, כי לקח אותו אלקים קודם זמנו, לעשות עמו חסד, להנחילו חיי העולם הבא. (זהר חדש בראשית תתנח)

I want you to keep a strong faith in the ways of God. As we are getting closer to the Final Redemption, we lose the freedom to choose and God activates his plan and make the final 10 percent of the Global correction.

The Zohar teaches us that out of 320 sparks of light we have to correct and elevate 288 of them. 32 are beyond our reach and they will be corrected by God. With our study of the Torah that teaches the 32 paths of wisdom, we bring the Redemption closer by revealing the supernal light below.

We may experience great pain when we lose a soul that was close or dear to us but we should always know that the good ones leave us in order to protect us from above.

In loving memory of a friend that passed earlier today, Aharon ben Nachnan Yehuda, may his soul have a quick and peaceful ascend to heavens.

14. ויאמר לה השלום לך השלום לאישך השלום לילך. מכאן, דהיא עקרא דביתא, ולא עוד אלא דאיהי אזלת אבתריה, ולא בעלה. ויגש גיחזי להדפסה, הרי פרשוה.

15. ויאמר איש האלהים הרפה לה. מאי שנא הכא דאמר איש האלהים, וכד הוה במתא אלישע. אלא הכא ודאי איש האלהים, דהכא (ו"א הוא) וזא דוכתיה, ולא במתא, ולא בשעתא דהוה בגי גביאי קמיה.

16. וי"י העלים מופני וגו', כמזה דאת אמר (בראשית יט) וי"י המטיר על סדום ועל עמורה, דא בי דינא דלתתא. ולא הגיד לי, מאי טעמא לא ידע אלישע. אלא אמר קודשא בריך הוא, ומה אנא קטיל להאי, אי אימא ליה, לא ימות, דהא גבובא דיליה הוא. ודאי אית ליה לבימות, דהא אתמר, דכתוב את זוזבכת בן, ובמאתר דנקבא גרים מותא, ובגני כר לא אמר ליה.

17. ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח משענתי וזה אוקמוה ואסתלק גיסא בעיה. וזי יי וזי נפשה אם אעזבך, אמאי כיון דגיוזי הוה אזיל. אלא היא ידעת ארזוי דההוא רשע דגיוזי, דלאו איהו כדאי דישתכחז גיסא על ידי.

18. וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וגו'. אמאי, אלא דאשגזו אלישע וידע דאתרא (דאתתא הוא) דא הוא דגרים, דאתקשר ביה השתא. וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו, לקשרא ליה באתרא אוזרא עלאה, אתר דזיזין אשתכחו ביה.

The Israelites left Egypt but they were joined by the Erev Rav, the mixed multitude.
Exodus 12:38 "וגם-ערב רב, עלה אתם, וצאן ובקר, מקנה כבד מאד"

” A mixed multitude (Erev Rav) also went up with them, along with flocks and herds, a very large number of livestock.”

The Zohar reveals that the souls of the Erev Rav come from the negative side. During the 130 years that Adam stayed away from Eve, he sinned by connecting to a female from the other side, which resulted in the creation of all the negative souls that have since incarnated as the Erev Rav.

Moses knew what took place soon after Creation and wanted to have the opportunity to correct the “Sin of Adam” by allowing the Erev Rav to join the Israelites in the exodus from Egypt. By taking them along on the spiritual journey to the Land of Israel, he hoped to elevate their souls, even though God had advised him against it. Because the Creator did not agree with Moses’ decision, the Torah refers to the Erev Rav as “the Nation” or “the people” not as the Children of Israel.

The great army of the Snake is comprised of the Erev Rav. They “dress” in a skin similar to yours, in order to make you feel comfortable when you are next to them, so they can befriend you. Yet, when you don’t see them, they change their skin because they actually don’t like you; in fact, too much light burns their skin. And, like vampires, they are after your blood—your soul—and must stay in the dark where they feel comfortable. The darkness is the selfish desires, the chasing after wealth and fame solely for the sake of self-glory. They want to head while their essence is tails.

In places of worship, you will find many of them in their expensive seats to show they are better than others. Because many of them are rich, they make large donations to the community in order to appear generous, but it’s all about them. And, to seem respectable, the Erev Rav also engages in business with the leaders of their community, many of whom are, in fact, also part of the army of the Snake.

We should know that the Erev Rav will not touch the Zohar. They will not engage with it because they cannot handle its great light. And, because they follow Erev Rav’s leadership, many good people still don’t connect to the Zohar. Their supposed leaders will provide many “good” reasons why they should not connect to the Zohar.

Allow me to remind you that this knowledge about the Erev Rav is not to be used against anyone. Therefore, never single out an individual and accuse him of being an Erev Rav. A small misstep could be spiritually dangerous for you. As we all know, hurting others brings about the manifestation of negativity, regardless of who gets inflicted with the pain.

Other than doing our spiritual work, our job is to avoid any form of association with the Erev Rav, as well as other forms of negativity. If we follow the Erev Rav, sooner or later (and this is usually during a critical moment in time), they will reveal their true “skin” and make us fall yet again. Watch out!

19. ולא יכל לאַעקרא ליה מאתר דאתקשר ביה בקדמיותא, אלא אתער רוזא וזא וזא מלעילא, ואתקשר בהאי אתר, ואתיב ליה נפשיה. דאי לאו הכי לא הוה קאים לעלמין. וזורר הנער עד שבע פעמים, ולא עלה יותר, כמו שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

19. ולא יכל לאַעקרא ליה מאתר דאתקשר ביה בקדמיותא, אלא אתער רוזא וזא וזא מלעילא, ואתקשר בהאי אתר, ואתיב ליה נפשיה. דאי לאו הכי לא הוה קאים לעלמין. וזורר הנער עד שבע פעמים, ולא עלה יותר, כמו שנאמר ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

20. וזה הוא חבקות הנביא, כמו שנאמר את חבקות בן. אם כך, היה צריך להיות חבוק,

20. וזא הוא וזבקות נביאה, כמה דאת אמר את וזבקות בן. אי הכי וזבוק מבעי ליה, אמאי וזבקות

למה פעמים – חבוקק? אלא אחד של אמו, ואחד של אלישע שהתחבק עמו. דבר אחר, שני חבוקים היו בו, בין לצד זה בין לצד זה. חבוק אחד, אותו מקום שהיה תלוי בו בתחלה. חבוק אחר, שהעלה אותו לדרגות יותר עליונות, ולכן חבוק-שנים.

21. תפלה לחבוק הנביא (חבוק ג) – איזו תפלה? אלא זהו מקום שהיה קשור בו בתחלה, וזהו תפלה של יד. על שגינות – שאותו יום שנקשר בו, היו תלויים שגינות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, וגבורה היתה שולטת, ולכן נקשרה בו תפלה זו (בז' התפלה).

22. דבר אחר תפלה לחבוק הנביא – תפלה לחבוק, משום חבוק שהוא עשה בשבילו. ה' שמעתי שמעך יראתי וגו', בא ראה, כשמתעוררת עליו רוח נבואה על מקום זה שהוא תפלה, היה בא והיה פוחד ומדעזע. משל אומרים, מי שנשדף מכלב, מקולו הוא מדעזע.

תרי. אלא, וד' (דף מ"ה ע"א) האמיה, וזו האלישע, האתחבק עמיה. דבר אחר תרי וחבוקין הוו ביה, בין להאי סטרא בין להאי סטרא. וחבוקא ודא, ההוא אתר דהיה תלי ביה בקדמיתא. וחבוקא אזורינא דסליק ליה לדרגין עלאין יתיר, ובגין כך וחבוק תרי.

21. (חבוק ג) תפלה לחבוק הנביא, מאי תפלה. אלא דא הוא אתר, דהיה קשיר ביה בקדמיתא, ודא הוא תפלה של יד. על שגינות. דההוא יומא דאתקשר ביה, שגינות דעלמא הוו תליין קמי קודשא בריך הוא, וגבורה הוה שליט, ועל דא אתקשר ביה האי תפלה. (נ"א בהאי תפלה)

22. דבר אחר תפלה לחבוק הנביא, תפלה לחבוק: בגין וחבוק, דאיהו עביר בגינת. יי' שמעתי שמעך יראתי וגו', תא וזו, כד הוה אתער עליה רוחא דנבואה על אתר דא דהוא תפלה, הוה אתי והוה דיזיל ומדעזע. מתלא אמרי, מאן דנשיף מכלבא, מקליה אנדעזע.

כד נהרא האי באר מסטרא דיעווק, ואתקשר ביה, אתעביד ימא רבא תקיפא, וגלגלין תקיפין, סליקין ונחתין בועף ורומא בתקיפא, נטיל לעיקלא, **דף קנא עא סליק**, ונחית לתתא, אברהם אתי לקבלא (ס"א לקבלה), ומגו רומא ועפא ונחיתא ותקיפא, זה אל זה לא הוו מתקרבין, עד דאתא יעקב, ושכיף רומא, ומאיה ותבר גלגלי ימא, הךא הוא דכתיב, (שמות י"ט) משה את ידו על הים וילך יי את הים ברוח קדים עזה וגו'. מאי ברוח קדים עזה. דא רוח יעקב, עזה תקיף לקבלה, לתברא רומא דהאי ימא. וישם את הים לזרבה **יבקעו** **המים** (נא דא) אריק ימא מימי רומין, ואתכליגו מנא לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב, הךא הוא דכתיב ויבקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא. ועל דא אתון כללו בארו מישר כדקא יאות. (כאן היה כהן פסל וט כסוד כל את ואות כבת אחד במרובע

עם זה הלשון)

אלין אתון בארו מישר, בסטר דיעקב, וכל אינן דאתו מסטריה, וכד אתא יעקב, אתחבר באברהם, ונטל ליעווק, ושאר ליה באמצעיתא. כדן אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא. ועל דא, עובדא בתקנא בשמא קדישא בזווגא דאבין אשתמודע, דאיהו קשורא וד, קשורא מהימנא, למהוי רתיכא שלימתא. ובזווגא דאבין כוודא, אתעביד כלא.

Exodus 14:21

”ויט משה את ידו, על הים, וילך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה, וישם את הים לזרבה; ויבקעו, המים”
 “And Moses stretched out his hand over the sea; and YHVH caused the sea to go back by a strong east wind all the night, and made the sea dry land, and the waters were divided”

This verse has 72 letters and is the third of the three that make the 72 names.

The Zohar reveals to us that Moses just stretch his hand over the sea but Abraham and Isaac came to do the work. The water could not get calm until God brought wind from the East to dry out the water before they were divided. That wind is the ‘spirit’, ‘Ruach’ of Jacob. He is the chariot for the central column, Tiferet, the direction of the East. Jacob brought balance and peace on the water and they could split with Abraham and Isaac on both sides.

The word for “and they (the water) divided” reveals the secret.

ו יבקעו ו

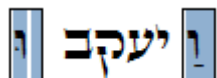
The two letters of Vav ץ spells the name of the letter itself. Vav represents the Central column and the two letters represent the two ‘walls’ of water on their right, Abraham and left, Isaac sides.

Exodus 14:22

”ויבאו בני ישראל בתוך הים, ביבשה; והמים להם חומה, מימין ומשמאלם”

“And the children of Israel went into the midst of the sea upon the dry ground; and the waters were a wall unto them on their right hand, and on their left.”

The middle letters of “divided” spell the name of Jacob.

We read above, in verse 21, that the east wind made the sea dry land before the sea divided.

It sounds out of order but the lesson that the Torah teaches us here is that on the spiritual level everything is ready before it is actually manifested below.

23. יי' פִּעֵלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים זָמִידוֹ, בְּמֵן פִּעֵלְךָ. אֲלֵא, עֲלִיהַ קְאָמֵר, דְּאִיהוּ פִּעֵל דִּילִיהַ. בְּקֶרֶב שָׁנִים זָמִידוֹ. הָב לִיהַ זָמִיד לְהֵאִי פִּעֵלְךָ, בְּקֶרֶב שָׁנִים עֲלֵאִין. דְּבֵר אֲזֵר, זָמִידוֹ דְּלֵא יָמוּת כֹּד בְּקֶרֶב מִיתָא.

23. ה' פִּעֵלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חֲמִידוֹ, מִי זֶה פִּעֵלְךָ? אֲלֵא עֲלִיו אָמֵר, שֶׁהוּא פִּעֵל שְׁלוֹ. בְּקֶרֶב שָׁנִים חֲמִידוֹ, תֵּן לוֹ חֲמִים לְפִעֵלְךָ זֶה בְּקֶרֶב שָׁנִים עֲלִיוֹנוֹת. דְּבֵר אַחֵר חֲמִידוֹ – שְׁלֵא יָמוּת כְּמוֹ שֶׁבִּתְחִלָּה.

24. עַל שְׁגִיזוֹנוֹת, בְּמֵי עַל שְׁגִיזוֹנוֹת, עַל שְׁגִיזוֹנוֹת בּוֹשְׁעֵי לִיהַ. כְּמֵה דְּאֵת אָמֵר (תַּהֲלִים יט) שְׁגִיזוֹנוֹת מִי יָבִין. אֲלֵא (כֹּלֵא הוּא אֲבֵל) שְׁגִיזוֹנוֹת, כְּמֵה דְּאֵת אָמֵר (תַּהֲלִים ז) שְׁגִיזוֹן לְדוֹר. זִמְנֵי תוֹשְׁבֵיזוֹן הוּוֹ קְמִיִּיהוּ דְּנִבְיָאִי, לְמִישְׁרֵי עֲלִיִּיהוּ רוּחַ נְבוּאָה, כְּמֵה דְּאֵת אָמֵר (שְׁמוּאֵל א י) וּפְגַעַת זֹכֵל נְבִיאִים יוֹרְדִים מִהַבְּמֵה וּלְפָנֵיהֶם נְכֵל וְתוֹף וְגו', וּכְתִיב (מַלְכִים ב ג) וְעַתָּה קִזְזוּ לִי מִנְגֵן וְגו'. וְכָל שְׁכֵן זֹכְקוֹק, דְּאֵצְטְרִיךְ לִיהַ יִתִּיר מִכְּלֵהוֹן, לְזִמְיִזָּא דְּרוּזָא, וּלְבִסְמָא לְהֵהוּא אֲתֵר, לְאִמְשִׁכָּא עֲלִיהַ רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כִּלְהוּ נְבִיאִי כְּהֵאִי גְוִזָּא, בֵּר מוֹשֶׁה דְּסִלִּיק עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאִי דְּעֵלְמָא, וְכָאֵה זֹוֹלְקִיהַ.

24. עַל שְׁגִיזוֹנוֹת, מֵה זֶה עַל שְׁגִיזוֹנוֹת? עַל שְׁגִיזוֹנוֹת הָיָה צָרִיד (לְכַתֵּב), כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תַּהֲלִים יט) שְׁגִיזוֹנוֹת מִי יָבִין. אֲלֵא [הַכֹּל הוּא. אֲבֵל] שְׁגִיזוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁם ז) שְׁגִיזוֹן לְדוֹר. מִיֵּי תִשְׁבָּחוֹת הָיוּ לְפָנֵי הַנְּבִיאִים לְהַשְׁרֹת עֲלֵיהֶם רוּחַ נְבוּאָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל א י) וּפְגַעַת חֶבֶל נְבִיאִים יוֹרְדִים מִהַבְּמֵה וּלְפָנֵיהֶם נְכֵל וְתוֹף וְגו', וּכְתוּב וְעַתָּה קִחוּ לִי מִנְגֵן וְגו'. וְכָל שֶׁכֵּן חֲבִיקוֹק שֶׁהֶצְטִיר לוֹ יוֹתֵר מִכֹּלֵם, לְנַחַת הָרוּחַ, וּלְבִשֵּׁם אֶת אוֹתוֹ מִקּוֹם, לְהַמְשִׁיד עֲלֵיו רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כְּמוֹ כֹּד כָּל הַנְּבִיאִים, פִּרְט לְמֹשֶׁה שֶׁעָלָה עַל כָּל שְׂאֵר נְבִיאֵי הָעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ!

The Daily Zohar completed the cycle of all Torah portions with over 300 articles. We start the cycle again continuing where we left off. The study of Zohar Beshalach paragraphs 1-22 available in the following links.

Even if you studied it last year, the spiritual connection will be much higher especially because Beshalach represents freedom and control over the material world.

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-1402/>

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-1403/>

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-1404/>

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-1405/>

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-1406/>

<https://dailyzohar.com/daily-zohar-1407/>

Zohar Beshalach

The prophet Elisha wanted to make a prophecy on the king of Israel and he asked for a musician.

2 Kings 3:15

”וְעַתָּה, קִחוּ-לִי מִנְגֵן; וְהָיָה כִנְגֵן הַמִּנְגֵּן, וְתִהְיֶה עָלָיו יְד־יְהוָה”

“But now bring me a minstrel.” And it came about, when the minstrel played, that the hand of the LORD came upon him (Elisha).”

The Zohar also quotes from 1 Samuel 10:5 to explain that the connection of the light to Malchut is ‘sweetened’ with singing and music.

“וּפָגַעַת חֶבֶל נְבִיאִים יֵרִידִים מִהַבֶּמָּה, וְלִפְנֵיהֶם נָגַל וְתָף וְחָלִיל וְכִנּוֹר, וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים”

“...you will meet a group of prophets coming down from the high place with harp, tambourine, flute, and lyre before them, prophesying.”

The numerical value for the world ‘prayer’, תפלה is 515 same as for ‘sירה’, ‘singing’. Every prayer and meditation should come from the heart as a song with a desire to please the Endless light and open gates to the heavens.

Many parts of our prayers are recited in singing form. It helps to elevate the connection and to achieve its purpose if the people who sing keep the proper consciousness of elevating their prayers from a pure heart and not a beautiful or loud voice.

How to add music and increase the power of your meditation?

It would be a good practice to prepare for meditation with singing (do not disturb the neighbors because you don’t want negative energy attached to your prayers).

You can start by humming a tune that you love and let it vibrate through your body. Have the YHVH name in front of you or draw it in your mind.) Using your eyes, your soul connects the YHVH name to your heart while you sing or hum. The vibration of your sound will turn into the language of your soul. Let the soul express itself even if the tune takes a different direction. You may experience tears and other strong emotions floating with the music. Free yourself from negative thoughts and focus on your prayer. If you have the merits your prayers will be answered.

25. תָּא וְזוּי, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רוּחֵיהֶן הָיָה תְּבִיר בְּזוּיָהֶן, וְהָיוּ שִׁמְעִין אֵינוֹן תוֹשְׁבֵיזוֹן, וְלֹא יִכְלִין לְמוֹזָדִי, וּבְשִׁיעָתָא דְכָלְהוּ אוֹכְלִסִין וְרִתִּיכִין נִפְקוּ בְּשִׁכְיָתָא, כָּלְהוּ אָרִימוּ תוֹשְׁבֵיזוֹן וְשִׁירִין קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְעֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחֵיהֶן דִּישְׂרָאֵל, וְהָיוּ שִׁמְעִין אֵינוֹן תוֹשְׁבֵיזוֹן, וְקָאִים רוּחֵיהֶן בְּזוּיָהֶן דְלֹא פְרוּזִין.

25. בָּא רָאָה, בְּשִׁיעָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רוּחָם הָיָה שְׂבוּרָה בְּתוֹכָם, וְהָיוּ שׁוֹמְעִים אוֹתָם תְּשֻׁבּוֹת וְלֹא יְכוּלִים לִשְׁמָחָה. וּבְשִׁיעָה שְׂכָל הָאוֹכְלוּסִין וְהַמְרַבּוֹת יֵצְאוּ עִם הַשְׂכִּינָה, כָּלָם הִרְמִי שִׁירִים וְתְשֻׁבּוֹת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת רוּחָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת אוֹתָם תְּשֻׁבּוֹת, וְעֲמִידָה רוּחָם בְּתוֹכָם שְׁלֹא פָּרְחוּ.

26. בַּר זֶשׁ כִּד אִיהוּ שְׂבִיק פּוֹלְחָנָא, כִּדִּין יִדַּע תְּבִירו דְגֵרְמוֹי, תְּבִירו דְרוּחֵיהּ. כִּד יִשְׂרָאֵל, כִּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, כִּדִּין טַעֲמִימוּ טַעֲמָא דְבוּתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָסִי לוֹן, דְכִתִּיב, (שְׁמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וָלַיְלָה. וְכָל אוֹרוּזִין, הָיוּ סִלְקִין רִיזוּן דְאַסּוּתָא, וְעָלִין לְגוֹפֵיָהֶן וְאַתְסִיין, וְכָל תוֹשְׁבֵיזוֹן דְהָיוּ שִׁמְעִין, הָיוּ וְזָדָן וְנִיזוּן בְּרוּחֵיהֶן.

26. בְּשִׁאָדָם עֲזִיב עֲבוּדָה, אֲזִי יוֹדַע אֶת שְׂבוּרֵן הָעֲצָמוֹת וְשְׂבוּרֵן הָרוּחַ. כִּד יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁיעָאוּ מִמִּצְרַיִם, אֲזִי טַעֲמִי טַעֲמֵי הַמּוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רָפָא אוֹתָם, שְׂכִתוּב (שְׁמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וָלַיְלָה. וְכָל הַדְּרָכִים הָיוּ מַעֲלֹת רִיחוֹת שֶׁל רְפוּאָה, וְנִכְנָסִים לְגוֹפָם וּמִתְרַפְּאִים, וְקוֹל הַתְּשֻׁבּוֹת שֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִים, הָיוּ שְׂמִיחִים וְנִחְיִים בְּרוּחָם.

The Zohar reveals that when the Israelites left Egypt they experience the aspect of death and their souls were broken. Even when the angels were singing and praising the glory of God for the redemption the Israelites were still with a broken spirit. When the Shechina joined the angels with singing to the Holy One Blessed be He God

elevated the souls of the Israelites so they can connect to the singing of the angels and their souls healed.

Exodus 13:21

“וַיְהִי הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן, לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ, וַלֵּילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ, לְהַאֲרִיר לָהֶם—לְלֵלָתָּ, יוֹמָם וּלְיָלָה”

“And YHVH was going before them in a pillar of cloud by day to lead them on the way, and in a pillar of fire by night to give them light, that they might travel by day and by night.”

God accompanied the Israelites throughout their journey from slavery to freedom in the Holy and Promised Land.

The Israelites left Egypt when the only world they knew was in a death state. The firstborn that represented the root connection of the negative side of the world was dead. Now they were uprooted – from what was familiar and in their comfort zone into the unknown wilderness.

Only when the Israelites saw the Shechinah and the angels they could join the singing and connect to the life force in their souls.

Thinking about making a big change in life brings a feeling of loss and hesitation in making the big step. When we have the Light in our hearts and prayers (singing), we can have the certainty in a positive outcome.

27. וּפְרַעְהָ וְכָל אֵינוֹן אוֹכְלוֹסִין דִּילִיָּה, הָיוּ אֲזָלִי בְּתַרְיָהּ, לְאוּזָפָא לֹון, עַד דְּנָפְקוּ מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. וְכֵן כָּל אֵינוֹן רַבְרַבִּין דְּמִמְנֵן עֲלֵיהוֹן, וְעַל שְׂאָר עַמּוּין, אוּזְיָפוּ לָהּ לְשִׁכְיָתָא וּלְיִשְׂרָאֵל כְּלָהּ, עַד דְּשִׂאֲרוּ בְּאִיתָם בְּקִצָּה דְּמִדְבָּר, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב, וַיְהִי בְּשִׁלּוֹן פְּרַעְהָ אֶת הָעָם וְגו'. כִּי קָרוֹב הוּא, כִּי קָרוֹב הוּא. הֵהוּא אוּמָא דְּאוּמִי אֲבִימֶלֶךְ לְאַבְהֶן, עַל הֵהוּא טִיבּוּ דְּעִבְדוּ פְּלִשְׁתִּים לְאַבְהֶן, דְּכַתִּיב (בְּרַאשִׁית כ"א) כּוֹסֵד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם הָאָרֶץ אֲשֶׁר גִּרְתָּהּ בָּהּ.

28. וַיְהִי בְּשִׁלּוֹן פְּרַעְהָ אֶת הָעָם, מַה כְּתִיב לְעִילָא, וַיִּקָּם פְּרַעְהָ לִילָה הוּא וְכָל עַבְדֵּיו. תָּא וְזוּי, נִזְקָמָא עֲלָאָה דְּעִבְדֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. תִּלְתִּי מוֹתָנִי הָיוּ. וְזוּד, דְּעִבְדוּ בּוֹכְרִין בְּמִצְרַיִם, דְּקָטִילוּ כָּל אֵינוֹן דְּאַשְׁכּוּזוּ. וְזוּד, דְּקָטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוּת לִילָא. וְזוּד, כִּד וְזָמָא פְּרַעְהָ מוֹתָנָא בְּבִיתִיָּה בְּבִנְיָ וּבְעִבְדוּי, קָם וְזָרִין זְרַמִּיָּה, וְקָטִיל אֲפָרַכִּין וְסָרְכִין, וְכָל דְּאַמְלִיכוּ לִיָּה לְסָרְבָּא בְּעָמָא עַד דְּאוּרִיָּיתָא אֶסְהִידָת עֲלִיָּה דְּאִיָּהּ קָם בְּלִילָא מִמֶּשֶׁ. כְּמָה (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוּת) דְּלִילָא קָטִיל בּוֹכְרִין וְעִבְדֵּי נִזְקָמִין, הָכִי קָם פְּרַעְהָ בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם, וְקָטִיל וְעִבְדֵּי נִזְקָמִין בְּסָרְכִין, וְאַפְרַכִּין, וְאַמְרַכִּין, וְכָל אֵינוֹן רַבְרַבִּין (דף

מ"ה ע"ב) הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שמות יב) וַיָּקָם פְּרַעֲהַ (לילה ממש), דְּהָם לְקַטְלָא וּלְשִׁינָא. אֲוֹתָם גְּדוּלִים. זְהוּ שְׁכָתוּב (שמות יב) וַיָּקָם פְּרַעֲהַ לַיְלָה [לילה ממש], שְׁקָם לְהַרְגַּ וּלְהַשְׁמִיד.

Exodus 12:30

“וַיָּקָם פְּרַעֲהַ לַיְלָה, הוּא וְכָל-עַבְדָּיו וְכָל-מִצְרַיִם, וְתַהִי צַעֲקָה גְדֹלָה, בְּמִצְרַיִם: כִּי-אֵין בֵּית, אֲשֶׁר אֵין-שָׁם מֵת.”

“And Pharaoh rose up in the night, he and all his servants and all the Egyptians. And there was a great cry in Egypt, for there was not a house where someone was not dead.”

The Zohar reveals that Pharaoh got up at night, which was the time of judgment, and because of the death of his firstborn, including those of his slaves, he took revenge and killed all of the ministers that advised him not to let go of the Israelites.

Exodus 13:17

“וַיְהִי, בְּשַׁלַּח פְּרַעֲהַ אֶת-הָעָם”

“And when Pharaoh had let the people go”

Pharaoh himself called Moses and Aaron, telling them to live and worship YHVH. He also asked for them to bless him because he realized that YHVH is the true controlling force in the world and the Egyptians have false gods.

Most people think that they have control over their lives. They may have all the goods that the material world has to offer – like money, family, business – but when they experience chaos beyond their control they realize that the ‘gods’ of the material world are false and only true faith in YHVH can bring true balance and strength in life.

29. אֲוִירוֹזִי דְכַלְבָּא, כַּד מוֹזִיין לִיה בְּאַבְנָא, אִיהוּ אֲתִי וְנִשְׁיף לְזוּבְרִיה, כֶּף פְּרַעֲהַ, לְבַתֵּר אִיהוּ הוּא אֲוִיל בְּשׁוּקֵי, וְהוּא מִכְרִין וְאָמַר, קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, אֲתוּן קְטָלְתוּן לְכָל בְּנֵי מֵתָא, אֲתוּן קְטָלְתוּן סַרְכֵי וְאַפְרַכֵי וְכָל בְּנֵי בֵיתִי, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּקְרָא לְמוֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה. כִּיֹּן דְּבִידְכוֹן הוּא כָּלָא, וּבִרְכָתָם גַּם אֲוִתִי, דְּלֹא תִקְטָלוֹן לִי. לְבַתֵּר אִיהוּ בְּגִרְמִית אוֹזִיף לֹו, וְאַפִּיק לֹו מֵאַרְעָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיְהִי בְשַׁלּוֹחַ פְּרַעֲהַ אֶת הָעָם וְגו'.

30. (שמות יג) וַיֹּסֶב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דְּרַף הַמִּדְבָּר יַם סוּף לְתַקְנָא אֲרוּזָא לְאַתְרִיה. ר' יְהוּדָה אָמַר, מֵאִי שְׁנָא כַּד הָווּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, דְכְתִיב, (שמות ה) שַׁלַּח אֶת עַמִּי, (שמות ט) כִּי אִם מֵאֵן אֲתָה לְשַׁלְּחֵנָא אֶת עַמִּי, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לֹא הָווּ גְּזִירִין, וְלֹא אֲתַקְשְׁרוּ בֵּיה כַּדְקָא יָאוּת. וְהָכָא דְהָווּ גְּזִירִין, וְעַבְדוּ פִסְוּזָא, וְאַתְקְשְׁרוּ בֵּיה, קָרִי לֹו אֶת הָעָם.

31. אֲלָא בְּגִין הָהוּא עַרְב רַב, דְּאַתְדַּבְּקוּ בְּהוּ, וְאַתְעַרְבוּ בְּהַדְרִיָּהוּ, קָרִי לֹו אֶת הָעָם סְתָם. כְּמָה דְּאַתְ אָמַר, (שמות לז) וַיִּגְזֹף יְי' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשָׂו אֶת

וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן. וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשִׁיעַ אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת הָעָגֹל. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן. מִשָּׁה. וְכֵן כָּלָהּ. וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשִׁשׁ מִשָּׁה. וְכֵן כָּלָם.

Exodus 13:18

”וַיֵּסֶב אֱלֹהִים אֶת-הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר.”

“And God led the people around by the way of the wilderness to the Red Sea; ”

The Zohar brings the point about calling the Israelites, 'הָעָם' 'the People'. Previously Moses used “Let my people go” in reference to the Israelites. Now after the Erev Rav (Mixed Multitude) joined the Israelites (Exodus 12:38 “And a mixed multitude went up also with them”), the Torah calls them ‘the People’.

[blockquote align="center"]Erev Rav

The Zohar reveals that the souls of the Erev Rav come from the negative side. During the 130 years that Adam stayed away from Eve, he sinned by connecting to a female from the other side, which resulted in the creation of all the negative souls mixed with the good side of Adam, that have since incarnated as the Erev Rav. The female is the vessel and has a stronger effect on the souls that bond with that vessel. Therefore the souls were mostly negative with a great desire for the self-alone.

Moses knew what took place soon after Creation and took the opportunity to correct the “Sin of Adam” by allowing the Erev Rav to join the Israelites in the exodus from Egypt. By taking them along on the spiritual journey to the Land of Israel, he hoped to elevate their souls, even though God had advised him against it. Because the Creator did not agree with Moses’ decision, the Torah refers to the Erev Rav as “the People” not as the Children of Israel.[/blockquote]

Going through the wilderness was the shortest way to the Promised Land but God led the people on a longer path taking them through the correction process.

They needed to experience the power of God through miracles of the splitting of the Red Sea and the revelation of the 72 names, the water, the Manna from heavens and more.

In my opinion, if the Erev Rav didn’t join the Israelites then they would have gone directly to the Land of Israel and receive the Torah of Immortality in Jerusalem.

God let us ‘fail’ on the path so we can go through a long process and build greater merit for the Final Redemption and Immortality.

When Mashiach comes he will make the final cleansing of negativity, until none is left in the world. Then the new Torah of Immortality will be revealed in the Land of Israel.

The song of the sea follows the splitting of the Red Sea and the 72 Names. It has secrets connecting it to the first Redemption, the Final Redemption, Mashiach and Immortality.

<http://youtu.be/KrHzYqChlrA>

32. ר' יצחק ור' יהודה הוּ אֵלִי מְאוּשָׁא לְלוּד, וְהָיָה עִמָּהֶם יוֹסִי הַסּוֹחֵר עִם גְּמָלִים קְשׁוּרִים וּמִשָּׁאוֹת עַל בְּתֻפֵּיהֶם. עַד שֶׁהָיוּ הַלֵּבִים, מִצָּא יוֹסִי הַסּוֹחֵר אִשָּׁה אַחַת מִשָּׂאֵר הָעַמִּים שֶׁלְקָטָה יִרְקוֹת בְּשָׂדֶה. נִשְׁמַט מֵהֶם וְהִחְזִיק בָּהּ וּבָא עָלֶיהָ. תִּמְחֶה רַבִּי יִצְחָק 32. ר' יצחק ור' יהודה הוּ אֵלִי מְאוּשָׁא לְלוּד, וְהָיָה עִמָּהֶם יוֹסִי הַסּוֹחֵר עִם גְּמָלִים קְשׁוּרִים וּמִשָּׁאוֹת עַל בְּתֻפֵּיהֶם. עַד שֶׁהָיוּ הַלֵּבִים, מִצָּא יוֹסִי הַסּוֹחֵר אִשָּׁה אַחַת מִשָּׂאֵר הָעַמִּים שֶׁלְקָטָה יִרְקוֹת בְּשָׂדֶה. נִשְׁמַט מֵהֶם וְהִחְזִיק בָּהּ וּבָא עָלֶיהָ. תִּמְחֶה רַבִּי יִצְחָק

ורבי יהודה. אמרו, נשוב מהדרך הזו, שהרי הקדוש ברוך הוא רצה להראות לנו שלא נתחבר עמו. שבו מהדרך, בדקו אחריו, ומצאו שהיה בן של בת אל נכר, ואביו זרע פסול היה. אמרו: ברוך הרחמן שהצילנו.

יצחק ור' יהודה, אמרו ג'יתוב מארזא דא, דהא קודשא בריך הוא בעא לאוואה לן, דלא נתנובר בהדיה. תבו מארזא, בדקו בתריה, ואשכוזו דבריה דבת אל נכר הוה, ואבוה פסיל זרעא הוה. אמרו, בריך רומנא דשויב לן.

33. פתח רבי יצחק ואמר, (תהלים לז) אל תתחר במרעים. מי הם המרעים, שלא כתוב חטאים או רשעים? אלא מרעים, שמרעים לעצמם ולאותם שמתחברים עמם. רבי יהודה אמר, מרעים – הרחק עצמך ממרעים, שלא תהיו רעים וחברים באחד, שלא ירעו לך מעשיו ותתפס בחטאיו.

33. פתחו ר' יצחק ואמר (תהלים לז) אל תתנוזר במרעים. מאן אינון מרעים, דלא כתיב זטאיים, או רשעים. אלא מרעים, דאבאישין לזרמיהו, ולהני דמתנוזרין בהדיהו. ר' יהודה אמר, מרעים: ארזיק גרמך ממרעים דלא תהוון רעים וזוברים כוודא, דלא יבאישו לך עובדיו, ותתפס בזטאיו.

34. בא ראה, אלולי היו אותם ערב רב שהתחברו עם ישראל, לא נעשה היה אותו מעשה, ולא מתו מישראל כל אותם שמתו, ולא גרם לישראל מה שגרם. ובא ראה, אותו מעשה ואותו חטא ממש גרם לגלות ישראל.

34. תא זוזי, אי לא הוו אינון ערב רב דאתנוזרו בהון ישראל, לא אתעביד ההוא עובדא, ולא מיתו מישראל, כל אינון דמיתו, ולא גרים לון לישראל כל מיה דגרים. ותא זוזי, ההוא עובדא, וההוא זוכה במישי גרים גלותהון דישראל.

The Zohar tells a story of Rabbi Yitzhak and Rabbi Yehuda that were walking on the way and along with them was a merchant with a camel caravan. Suddenly the merchant saw a woman in the field by their way, he went to her and raped her. The two rabbis immediately turned to a different way telling themselves that God gave them the sign not to be in the same way with that person.

The learned that the merchant was a son to a woman worshipping other gods (from the other side). They thanked God for saving them from negativity.

Psalms 37:1

”אל-תתחר במרעים; אל-תקנא, בעשי עולה.”

”Do not fret because of evildoers, Be not envious toward wrongdoers.”

Rabbi Yitzhak quotes the above verse explaining that we should not get close to people who are negative in nature or doing negative actions. Being around such people affects our own protection shields. They can easily drain out our energy and bring judgments on us.

The Zohar brings this story and lesson to tell us that if the Erev Rav did not join the Israelites, they wouldn't have made the Golden Calf, bring death and exile for a long time.

I recommend reading Psalms 1 as well as this study from time to time to gain the energy to avoid negative people and negative environment.

35. ששנינו, רצה הקדוש ברוך הוא שימצאו ישראל באותה שעה כמו מלאכים עליונים ולעשות אותם חורין מהכל, בני חרות ממות, ולהיות בני חורין משעבוד של שאר

35. דתנינן, בעא קודשא בריך הוא, דישתכוזון ישראל בההוא שעתא כמלאכי עלאי, ולמעבד לון זירין מכלא, זירין ממותא, ולמהוי זירין מן שעבודא

העמים, כמו שנאמר (שמות לב) חרות על הלחת. אל תקרי חרות אלא חרות.

36. כיון שנעשה אותו מעשה – גרמו הכל. גרמו מות, גרמו שעבוד מלכות, גרמו שנשברו אותם לוחות ראשונים, גרמו שמותו מישראל במה אלפים מהם. וכל זה משום ההתחברות של אותם ערב רב שהתחברו בהם.

37. אף כאן בגללם לא נקראו בני ישראל, ולא ישראל, ולא עמי, אלא העם סתם. ואם תאמר, וחמשים עלו בני ישראל? כשהיו עולים ממצרים ולא התחברו עמם אותם ערב רב, קרא להם בני ישראל. כיון שהתחברו עמם, שכתוב וגם ערב רב עלה עמם, קרא להם העם.

38. רבי יוסי הקשה ואמר, כתוב כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. אם כן, כל יום היו רואים את אותו ערב רב? אומר רבי יהודה, ערב רב כתוב, ולא מצרים, שהרי במה שאר עמים היו דרים במצרים, ולא עוד, אלא שכלם נמולו, וכיון שנמולו, יותר לא נקראו מצרים.

Moses wanted to bring the Final Redemption earlier by correcting the Erev Rav. He allowed them to join the Israelites on the way to the Promised Land because they accepted circumcision.

The first Torah that God prepared as a gift for the Israelites was a Torah of Freedom and Immortality. The Erev Rav influenced the Israelites to go the wrong way. They all lost the first Torah, lost Immortality, brought death and exile under the control of other nations.

In the second Torah that we received on Mount Sinai, we found 50 times the words "ארץ מצרים", 'the Land of Egypt'. It tells us that we are still in the land of Egypt, meaning exile from the Light, and in slavery to the material world. Only when we break the 50 gates of negativity we will have the merit to receive the Torah of Immortality.

39. ועל פי משה קבלו אותם, והינו מה שאמר הכתוב לך רד כי שחת עמך סרו מהר מן הדרך אשר צויתם. צויתם כתוב. וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים – אחד מחמשה היו. ורבי יוסי אומר, חמשה מישראל, ואחד מהם. רבי יהודה אומר, וחמשים – אחד מחמשים.

השאר עמין, כמה דאת אמר, (שמות לב) זרות על הלוחות, אל תקרי זרות, אלא זירות.

36. כיון דאתעביר ההוא עובדא, גרימו כלא. גרימו מותא, גרימו שעבוד מלכות, גרימו דאתברו אינן לווי קדמאי, גרימו דמיתו מישראל, כמה אלפין מנייהו. וכל דא, בגין אתנוברותא דאינן ערב רב, דאתנוברו בהו.

37. אוף הכא, בגיניהון, לא אתקרון בני ישראל, ולא ישראל, ולא עמי, אלא העם סתם. ואי תימא וזמושים עלו בני ישראל. כד הו סלקין במצרים, ולא אתנוברו בהדייהו אינן ערב רב, קרי לון בני ישראל, כיון דאתנוברו בהדייהו, דכתיב וגם ערב רב עלה אתם, קרי לון העם.

38. רבי יוסי אקשי ואמר, כתיב כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. אי הכי, כל יומא הו זומאן ללהוא ערב רב. אומר רבי יהודה, ערב רב כתיב, ולא מצרים, דהא כמה שאר עמין הו דיירי במצרים. ולא עוד אלא דכלהו אתגורו, וכיון דאתגורו, לא אקרון מצראי.

39. ועל פומא דמשה קבילו לון. והיינו מה (דף מ"ו ע"א) דאמר הכתוב, (שמות לב) לך רד כי שחת עמך סרו מהר מן הדרך אשר צויתם. צויתם כתיב. וזמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים, וזד מזומשית הו. ור' יוסי אומר וזומשית מישראל, וזוד מנייהו. רבי יהודה אומר, וזומשים: אזור מזומשים.

40. אמר רבי שמעון, בגין (בראשית נ"א ע"ב) דההוא יובלא סליק לון ממצרים, בגין כך וזמשים עלו בגין ישראל מארץ מצרים. ואי לאו, לא סליקו, ועל דא אתעכבו זמשים יומין לקבלא אורייתא. ומההוא אתר נפקת אורייתא, ואתיהיבת, ועל דא וזמשים זסר. דבגין דא עלו בגין ישראל מארץ מצרים.

40. אמר רבי שמעון, בגין (בראשית נ"א ע"ב) דההוא יובלא סליק לון ממצרים, בגין כך וזמשים עלו בגין ישראל מארץ מצרים. ואי לאו, לא סליקו, ועל דא אתעכבו זמשים יומין לקבלא אורייתא. ומההוא אתר נפקת אורייתא, ואתיהיבת, ועל דא וזמשים זסר. דבגין דא עלו בגין ישראל מארץ מצרים.

41. ויקח משה את עצמות יוסף וגו'. למה העלה עצמותיו? אלא משום שהיה ראש לרדת לגלות, ולא עוד, אלא שהוא סימן הגאולה היה לו, והשביע את ישראל על זה. זהו שכתוב כי השבע השביע את בני ישראל, והרי נתבאר.

41. (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף וגו'. אמאי סליק גרמוי. אלא, בגין דהיה רישא לנזותא לגלותא. ולא עוד, אלא דאיהו סימנא דגאולה היה ליה ואומי להו לישראל על דא, דא הוא דכתיב כי השביע השביע את בני ישראל, והא אתמר.

Exodus 13:19

ויקח משה את-עצמות יוסף, עמו: כי השבע השביע את-בני ישראל, לאמר, פקד יפקד אלהים אתכם, והעליתם את-עצמתי מזה אתכם.

"Moses took the bones of Joseph with him, for Joseph had made the sons of Israel solemnly swear, saying: "God will surely visit you, and you shall elevate up my bones with you from here."

The Zohar explains that Joseph was the first to go to exile and carried with him also the end of the exile. Joseph knew several generations earlier that God will redeem the Israelites and take them back to the Holy Land where their fathers established the connection to the Tree of Life.

He made his brothers promise to take his bones back with them. The word 'bones' 'עצמות' also means essence and strength. As a Tzadik, his body stays complete after death. He was also mummified as proper for the rulers of Egypt (Genesis 50:26). He didn't use the words 'my body' because the focus was on what he represented in this world and not his physical body.

Joseph established the channel to Yessod and the Israelites needed him/Yessod to draw the Light to Malchut at the main connection to this world, which is the Holy Land.

After God broke the power of Egypt with the ten plagues, the Israelites could leave Egypt.

The Zohar tells us that when the Israelites were taking Gold and Silver from the Egyptians (Exodus 12:25), Moses went to fulfill the promise they gave Joseph and took his bones from the river Nile.

The Egyptians placed Joseph in a metal coffin under the river to bless its waters and also to avoid making his burial location a place of idol worship. The location of Joseph was told to Moses by Serach, the daughter of Asher (son of Jacob). She merited immortality for telling Jacob that Joseph was alive in Egypt.

Moses connected to the water and called on Joseph to join the redemption. At that moment Joseph's coffin rose above the water.

As Yessod Joseph is our key connection to the Tree of Life and to righteousness. We must use all possible tools to elevate ourselves to Yessod and draw Light into our lives.

42. אשרי חלקו של משה, שישאל היו עוסקים לבקש ממון מן המצרים, ומשה היה עסוק בשבועת יוסף. ויש אומרים שהארון היה בגילוס, והעלה אותו בשם הקדוש. ועוד אמר משה: יוסף, הגיע זמן גאלת ישראל. ואמר: עלה שור. ועלה. ויש שאומרים שהיה בין מלכי מצרים, ומשם העלה (אותו). ויש אומרים, כדי שלא יעשו אותו עבודה זרה שמו אותו בגילוס, ושרח בת אשר הראתה למשה.

43. וה' הלך לפניהם יומם. רבי יוסי פתח, (תהלים כב) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד. כמה חביבה התורה לפני הקדוש ברוך הוא, שכל מי שמשתדל בתורה, אהוב הוא למעלה ואהוב הוא למטה, הקדוש ברוך הוא מקשיב לדבריו, ולא עוזב אותו בעולם הזה, ולא עוזב אותו לעולם הבא.

Exodus 13:21

“ויהוה הלך לפניהם יומם בעמוד אש, ולילה בנר, ויהוה הלך לפניהם יומם ולילה”

“And YHVH went before them by day in a pillar of cloud to lead them along the way, and by night in a pillar of fire to give them light, that they might travel by day and by night.”

When God took the Israelites out of Egypt, he protected them day and night with the pillar of cloud during the day and the pillar of fire at night. This was a visible presence of God along their journey in the wilderness to show the children God's promise to their fathers, that he will redeem them and bring them back to the Promised Land.

The Zohar explains that the connection to YHVH is continuous, day and night. That means that even if the Light doesn't seem to be present, God is always there. After we arrived at the Promised Land it became our responsibility to maintain the connection to God. After Moses brought the people to the Land, he passed away and Joshua became the leader of the people.

God gave him his best advice telling him that he will be with him through the connection to the Torah. It will give him knowledge and success in everything he does. Joshua 1:8

לא-ימוש ספר התורה הזה מפיו, והגית בו יומם ולילה, למען תשמר לעשות, ככל-הפסוק בו: כי-אז תצליח את-“
“דרכך, ואז תשכיל”

“This Torah shall not depart from your mouth, but you shall meditate on it day and night, so that you may be careful to do according to all that is written in it. For then you will make your way prosperous, and then you will have good success.”

The true connection to the Light is through the study of the Torah. We achieve that with the study of the Zohar, which is the highest level of Torah study. It's our pillar of cloud and pillar of fire.

The Daily Zohar is the only channel in the world that delivers Zohar/Torah study online every day, except on Shabbat. It's available to every human being around the

42. זכאה וזולקא דמשה, דישאל היו עסקי למשאל ממונא ממצראי, ומשה היה עסיק באומא דיוסף. ואית דאמרי ארונא בגילוס היה, ובשם קדישא סליק ליה, ועוד אמר משה, יוסף, הגיע זמן פורקנא דישאל, ואמר עלה שור. וסליק. ואית דאמרי, בין מלכי מצראי היה, ומתמן סליק (ס"א ליה). ואית דאמרי, בגין דלא יעבדון ליה עבודה זרה, שיו בגילוס וסרוז בת אשר זוויאת ליה למשה.

43. (שמות יג) וי' הולך לפניהם יומם. רבי יוסי פתח, (תהלים כב) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד. כמה חביבה אורייתא קביה דקודשא בריך הוא, דכל מאן דאשתדל באורייתא, רזים הוא לעילא, רזים הוא לתתא, קודשא בריך הוא אצית ליה למלווה, לא שביק ליה בהאי עולמא ולא שביק ליה בעולמא דאתי.

world for free, day and night. Every moment of the day there are people on the Daily Zohar site, studying and using the different spiritual tools. When you come to study on the Daily Zohar you are automatically part of a global classroom, all sitting at the center of the front row.

Your affiliation with Kabbalah group/organization is great support (in most cases) to the way of life you chose to follow. Enjoy the services, parties and social gatherings. You can benefit from uplifting events and spiritual classes but keep the study on the Daily Zohar to have a continuous connection to the Light as God suggested and promised Joshua. Set up a daily reminder to allocate a few minutes a day or night to study the Daily Zohar. Short time study but longtime effect.

44. ואורייתא בעי למלעי בה ביממא ובלילא, דכתיב, (יהושע א) והגית בו יומם ולילה. וכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. מילא ביום, אבל למה בלילה? כדי שיהיה מצוי אל השם הקדוש שלם. כמו שאין יום בלי לילה, ואינו שלם אלא זה עם זה, כך צריך בתורה להמצא עם האדם יום ולילה, להיות שלמות לאדם יומם ולילה.

45. והא אתמר, דעקרא דלילא, מופלגותא ואיך. ואף על גב דפלגו קדמיתא בכלל דלילא הוא, אבל בפלגות לילא, קודשא בריך הוא עאל בגנתא דערן, לאשתעשעא עם צדיקא, וכדין, בעי ליה לבר נש למיקם, ולמלעי באורייתא.

Don't miss today a special connection to the energy of sustenance with Parashat Haman. See: [Spiritual tools for sustenance, health and miracles](#).

The Zohar tells us that the study at day and night is a unification of Zeir Anpin (day) and Malchut (night) as it is said in Genesis 1:5

”וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-בֹקֶר, יוֹם אֶחָד”

“And there was evening and there was morning, one day.”

The first part of the night is a simple dark night but after midnight the Holy One Blessed be He comes to the Garden of Eden to connect with the Tzadikim in heavens. This is the time that is best to wake up and study the Torah, connecting to the Light revealed in the Garden of Eden.

46. והא אתמר, דקודשא בריך הוא וכל צדיקא דבגנתא דערן, בלהו צייתין לקליה, הךא הוא דכתיב, (שיר השירים ח) הישבת בגנים וזכרים מקשיבים לקולך השמיעני, והא אוקמוה, הישבת בגנים: דא כנסת ישראל, דאיהי משפחות ליה לקודשא בריך הוא, בשבזא דאורייתא, בלילא.

46. והרי נאמר שהקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים שבגן עדן, כלם מקשיבים לקולו. זהו שכתוב (שיר ח) הישבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. והרי פרשוק, הישבת בגנים – זו כנסת ישראל שמשפחת את הקדוש ברוך הוא בשבת התורה בלילה. אשרי חלקו של מי שמשבתת עמה לשבת את הקדוש ברוך הוא בשבת התורה.

זכאה וזולקיה, מאן דאשתתף בהדה, לשבזא ליה
לקודשא ברין הוא, בשבזא דאורייתא.

47. וכשבא אתי צפרא, כנסת ישראל ומושיט
בית בקודשא ברין הוא, ואושיט לה לגבה שרביטא
דחוסד, ולא עלה בלוודדהא, אלא עלה, ועל אינן
דמשתתפין בהדה, והא אתמר דכתיב, (תהלים
מב) יומם יצוה יי חסדו ובלילה וגו'. ועל זה נקראת אילת
השזר אקרי.

47. וכשבא אתי צפרא, כנסת ישראל ומושיט
בית בקודשא ברין הוא, ואושיט לה לגבה שרביטא
דחוסד, ולא עלה בלוודדהא, אלא עלה, ועל אינן
דמשתתפין בהדה, והא אתמר דכתיב, (תהלים
מב) יומם יצוה יי חסדו ובלילה וגו'. ועל זה נקראת אילת
השזר אקרי.

48. ואמר רבי שמעון, בשעה שרוצה
להאיר הבקר, נחשך, והאור נהיה קודר,
וקדרות נמצאת. אז מתחברת אשה
בבעלה, ששנינו, אשה מספרת עם בעלה
לדבר עמו ונכנסת להיכלו.

48. ואמר רבי שמעון, בשעתא דבעי לאתנהרא
צפרא, אתוושך ואתקדר זהורא, וקדרותא אשתכח.
כדין אתווברת אתתא בבעלה, דתנינן, אשה מספרת
עם בעלה, למשתעי בהדיה, ועאלת להיכליה.

Song of Songs 8:13

”היזשבת בגנים, חברים מקשיבים לקולך–השמיעני”

“you who dwell in the gardens, with companions listening for your voice; let me hear it.”

The ‘dweller in the gardens’ is the assembly of Israel, which is Malchut. The ‘friends’ are the Holy One and the Tzadikim in the Garden of Eden. They listen and praise those who study the Torah below.

Psalms 42:9

יומם, יצוה יהוה חסדו, ובלילה, שירה עמי”
”תפלה, לאל חי”

“By day YHVH commands his steadfast love (Chessed), and at night his song is with me, a prayer to the God of my life”

The Zohar reveals that those who study Torah at night get connected with a string of Chessed that brings kindness and protection to them during the day.

49. אחר כך בשוועה השמש להפגם, מאיר
ובא הלילה, ונוטל אותו. אז כל השערים
סתומים, וחמורים נוערים, וכלבים נובחים.
כשנחצה הלילה מתחיל
המלך [לקרא] לקום והגבירה לזמר, ובא
המלך ומקיש על שער ההיכל, ואומר פתחי
לי אחותי רעיתי וגו'. ואז משתעשע בנשמות
הצדיקים.

49. לבתר כד בעי שמישא למיעל, אתנהיר ואתת
ליליא, ונטיל ליה. כדין כל תרעין סתימין, וזמרין
נעריין, וכלבין נבוזין, כד אתפלג ליליא, שארי
מלכא (למקרי) למיקם, ומטרוניתא לזמרא, ואתי
מלכא ואקיש לתרעא דהיכלא, ואמר (שיר השירים
ה) פתחי לי אחותי רעיתי וגו'. וכדין משתעשע
בנשמותהון דצדיקיא.

50. אשרי חלקו של אותו שמתעורר באותו
זמן בדברי תורה. ולכן כל אותם בני היכל
הגבירה, כלם צריכים לקום באותו זמן
לשבח את המלך, וכלם משבחים לפניו.
והשבח שעולה מהעולם הזה, זה שהוא

50. זכאה וזולקיה דההוא, דאתער ההוא זמנא במלי
דאורייתא, בגין דא, כל אינן דבני היכלא
דמטרוניתא, כללו בעיין למיקם בההוא זמנא,
לשבזא למלכא וכללו משבזון קמיה, ושבזא דסליק

מֵהָאֵי עֲלָמָא, דָּא דְּאִיהוּ רְוִיָּק, (יִתִּיר) דָּא זִיּוּא לִיהּ
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַלָּא.
 רְחוּק, [יִתִּיר] זֶה נִחַת רוּחַ לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מֵהֶבֶל.

51. כִּד אֲסֵתְלִיק לִילָא, וְאֵתִי צִפְרָא, (נ"א
 וְאִיתְחֲשִׁיר) וְאִתְקַדַּר, כְּדִין מְלָכָא וּמִטְרוּנִיתָא בְּרִזָּא
 בְּחֻדָּה, וְיִהִיב לָהּ מוֹתֵנָן, וְלָכֵל בְּנֵי הַיִּכְלָה. וְכָאֵה
 זוּקָהּ מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּמִנְיָנָא.
 51. בְּשִׁמְסֵתְלִיק הַלִּילָה וּבָא
 הַבֶּקֶר (וּמִחֲשִׁיר) וְהִתְקַדַּר, אֵין הַמֶּלֶךְ
 וְהַגְבִּירָה בְּסוּד בְּחֻדָּה, וְנוֹתֵן לָהּ מוֹתֵנוֹת
 וְלָכֵל בְּנֵי הַיִּכְלָה. אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שֶׁהוּא
 בְּמִנְיָן.

Rabbi Shimon explains that when the light of the morning needs to be revealed, the darkness becomes stronger and the female, Malchut, comes for unification with her husband, Zeir Anpin. That unification reveals the Light of Hassadim of the morning. Then the King with the joy of this revelation gives Malchut and all of those who are with her, gifts.

The Zohar study before the unification of the morning prepares our vessel for the gifts of Chassadim that is revealed with the Light of the morning.

To reveal Light there must be a unification of Light and Vessel. The timing is also important to draw specific light. We have specific spiritual connections for the morning, afternoon, night, Shabbat, Rosh Chodesh, Holidays, and other yearly events.

When we wake up in the morning we wash hands using a vessel. It follows with 18 blessings to connect to 'Life' energy that is revealed in the world. Then we read the Shema Israel prayer, which comes directly from the Torah. The Shema prayer makes spiritual wash of our vessel and we are ready for the day, equipped with gifts of life and light.

We don't eat before the first two steps because the vessel is still under the influence of the night 'darkness'. If a person is praying daily in a Minyan (10 people) he still needs to do the 18 blessings at home so he can leave home with the basic protection of Light. If the Minyan starts later than the first 3 hours of the morning (like most places do on Shabbat) then he should read the Shema prayer at home and repeat it in the synagogue.

I prepared recordings of special prayers, Zohar and Psalms to help those who do not read Hebrew and wish to connect to Light of cleansing, protection, health, sustenance, and success to listening to these recordings every morning.

I use an audio streaming service, SoundCloud.com to allow people around the world to connect easily and reveal more Light in their lives. The recordings are free to use and download to your PC or mobile player. It is free to distribute in a complete form, without any modifications. It can also be streamed directly to your device.

Main access: <http://SoundCloud.com/dailyzohar>

Special morning connection: <https://soundcloud.com/dailyzohar/sets/morning-1>

All recordings are made by me, and even if the quality is not always the best, the consciousness in creating this channel is of love, sharing, and caring.

B”H and your support, I will add more recordings of different prayers and Zohar for different situations, times and occasions.

52. וְהָ הָלַךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם – הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבֵית דִּינֹו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵינּוּ שְׁשִׁינּוּ, שְׂכִינָה נּוֹסַעַת בְּאַבּוֹת. הָלַךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם – זֶה אַבְרָהָם. בְּעָמוּד עֲנָן – זֶה יִצְחָק. לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ – זֶה יַעֲקֹב, שְׂכָתוֹב בּוֹ (בְּרֵאשִׁית ל"ב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ. וְלִילָה בְּעָמוּד אֵשׁ לְהַאִיר לָהֶם – זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ.

53. וְכָל־מִרְכָּבָה עָלוּנָה קָדוֹשָׁה לְלֶכֶת עִם יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלְמוֹת הַכֹּל, כְּדֵי שֶׁהָאֲבוֹת יֵרָאוּ אֶת גְּאֻלָּתָם, שְׂכָתוֹב וְאֵנְכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה, עִם הַמִּרְכָּבָה. וְכָתוּב וְהָ הָלַךְ וְגו' לְלֶכֶת יוֹמָם וְלִילָה. וְכִי לְמָה הָיוּ הוֹלְכִים יוֹמָם וְלִילָה? יֵלְכוּ בַּיּוֹם, וְלֹא יֵלְכוּ בַּלַּיְלָה בְּאֲנָשִׁים שְׂבוֹרְחִים, כִּינּוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַר אוֹתָם, לְמָה הֵלְכוּ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה? אֵלָּא כְּדֵי לְהַמְצִיא בָּהֶם שְׁלֻמוֹת הַכֹּל, שְׁאִין שְׁלֻמוֹת אֵלָּא יוֹם וְלִילָה.

54. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כֵּךְ בְּאַרְנֵי, וְהָ הָלַךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעָמוּד עֲנָן – זֶה אַבְרָהָם. וְלִילָה בְּעָמוּד אֵשׁ – זֶה יִצְחָק. וְאֵם כֵּךְ, אִיפֹה יַעֲקֹב? אֵלָּא שְׁנֵאמַר בְּדַבּוּר הָרֵאשׁוֹן, וְשֵׁם הַתַּחֲלִיל, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב וְהָ.

52. וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵית דִּינִיָּה. (דף מ"ו ע"ב) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵינּוּ דִּתְנִינָן, שְׂכִינָתָא בְּאַבְרָהָמָא זָטְלָא. הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם. בְּעָמוּד עֲנָן: דָּא יִצְחָק. לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ: דָּא יַעֲקֹב. דְּכִתִּיב בֵּיתָא (בְּרֵאשִׁית ל"ב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ. וְלִילָה בְּעָמוּד אֵשׁ לְהַאִיר לָהֶם: דָּא דָּוִד מְלָכָא.

53. וְכָלֵהוּ רְתִיכָא עֲלָתָה קִדְיָשָׁא, לְמַהֲרָא יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלְמוֹתָא דְּכָלָא, בְּגִין דִּיחֻזּוֹן אַבְרָהָן פּוֹרְקָנָא (ס"א דְּבִינִיָּהוּ) דְּלֵהוֹן, דְּכִתִּיב, (בְּרֵאשִׁית מו) וְאֵנְכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה, עִם הַמִּרְכָּבָה. וְכִתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ וְגו', לְלֶכֶת יוֹמָם וְלִילָה. וְכִי אָמַי הוּוּ אֲזִלִּי יוֹמָם וְלִילָה, יְהִכּוֹן בִּימּוֹא, וְכֹא יְהִכּוֹן בְּלִילָא, כְּכִנִּי אֲנִישָׁא דְּעֶרְקִין, כִּינּוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זָטִיר לוֹן, אָמַי אֲזִלִּין בִּימּוֹא וּבְלִילָא. אֵלָּא, לְאַשְׁתַּכּוּזָא בְּהוּ שְׁלִימוֹתָא דְּכָלָא, דְּלִית שְׁלִימוֹ אֵלָּא יוֹם וְלִילָה.

54. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָכִי אוֹקִיבָנָא, וַיְיָ הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעָמוּד עֲנָן: דָּא אַבְרָהָם. וְלִילָה בְּעָמוּד אֵשׁ: דָּא יִצְחָק. וְאִי הָכִי יַעֲקֹב אֵן הוּא. אֵלָּא בְּמִלָּה קִדְמָאָה אַתְבָּר, וְתַמּוֹן שְׁאֵרִי, כְּמָה דְּכִתִּיב וַיְיָ.

Exodus 13:21

“וַיְהִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעָמוּד עֲנָן, לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ, וְלִילָה בְּעָמוּד אֵשׁ, לְהַאִיר לָהֶם–לְלֶכֶת, יוֹמָם וְלִילָה.”

“And YHVH went before them by day in a pillar of cloud to lead them along the way, and by night in a pillar of fire to give them light, that they might travel by day and by night.”

The Zohar tells us that ‘went before them by day’ is for Abraham, Right Column, Chessed, ‘in a pillar of cloud’ is for Isaac, Left column, Gevurah and ‘to lead them along the way’ is for Jacob, Central column, Tiferet. ‘by night in a pillar of fire to give them light’ is for King David, Malchut.

The Zohar explains that God wanted them to go during day and night to show them that he protects them. Another reason is to fulfill the promise he made to Jacob in Genesis 46:3,4

“וַיֹּאמֶר, אֲנִי הֵאֵל אֱלֹהֵי אֲבִיךָ; אֶל-תִּירָא מִרְדֵּה מִצְרַיִם, כִּי-לִגְוִי גָדוֹל אֲשִׁימְךָ שָׁם”

“Then he said, “I am God, the God of your father. Do not be afraid to go down to Egypt, for there I will make you into a great nation.”

“אנכי, ארד עמך מצרימה, ואנכי, אעלך גם-עלה”

“I will go down to Egypt with you, and I will surely bring you back again.”

Genesis 15:13

“ויאמר לאברם, ידע תדע כי-גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום, וענו אתם-ארבע מאות, שנה”

“Then the LORD said to Abram, “Know for certain that your offspring will be sojourners in a land that is not theirs and will be servants there, and they will be afflicted for four hundred years.”

“וגם את-הגוי אשר יעבדו, דן אנכי; ואחר-כן יצאו, ברכש גדול”

“But I will punish the nation that enslaves them, and in the end, they will come out with great wealth.”

Even if the road is long, hard and painful, we should be certain that God will keep his promises. We should remember that we are a slave to the material world and must follow its rules to keep the body alive. It's not easy but when we remember God's promises delivered through the prophets we can have comfort.

My personal favorite God's promise is also my goal to be part of the fulfillment of the prophecy from Isaiah 25:8

“בלע המות לנצח, ומסה אדני יהוה דמעה מעל כל-פנים; וחרפת עמו, יסיר מעל כל-הארץ-כי יהוה, דבר”

“He will swallow up death forever; and the YHVH GOD will wipe away tears from all faces, and the reproach of his people he will take away from all the earth, for YHVH has spoken.”

55. ולילה בעמוד אש, הוה נהיר, בסטרא דא ובדא. בגין דירדפון מצראי בתריהון, לאתתיקרא שומא הקודשא ברין הוא, ברתיוכי ופרשיו. בגין למיזל יממא וליילא, אספקלריא דנהרא, ודלא נהרא. ותו, בגין לאטעאה למצראי דימרון מורה הוא, דכתיב, (ישעיה יט) נואלו שרי צוען, וכתיב (ישעיה מה) משיב זכמים אזור, ועל דא אולי ביממא ובליילא.

56. רבי אבא אמר, זכאה זולקיהון דישראל, הקודשא ברין הוא אפיק לון ממצרים, למהוי זולקיה ואזוסנתיא. ותא זוזי, בסטרא דיובלא, אשתכוז זירו לישראל. וכן לאמנא דאתי, דכתיב, (ישעיה כז) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו'.

57. ובגין ההוא יובלא עלאה, אתעכבו זומשיין יומין, לקבלא אורייתא, ולמקרב לטורא דסיני. וכיון דאולי ביממא, אולי בליילא, למהוי כלא זוד יומא, בין יממא וליילא, ולא אשתכוז פרישיו.

Isaiah 27:13

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא, יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל, וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר, וְהַנִּדְחִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם; וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהַר הַקֹּדֶשׁ, בִּירוּשָׁלַם

“It will come about also in that day that a great trumpet (Shofar) will be blown, and those who were perishing in the land of Assyria and who were scattered in the land of Egypt will come and worship YHVH in the holy mountain at Jerusalem.”

The Zohar reveals that God took us out of Egypt to be part of and inherit his benefits. The freedom of the Israelites is from the aspect of the jubilee. The jubilee has 50 gates and the Israelites needed to wait 50 days to establish a connection from first to the last gate in order to receive the Torah that reveals the light of Binah.

The Israelites left Egypt with the sounds of the Shofar and in the future redemption, a great Shofar will be blown to gather all the redeemed in the Holy Temple in Jerusalem.

Rabbi Shimon explains that the sound of the Shofar is the aspect of Zeir Anpin and the Shofar itself is Binah. Binah brings out Zeir Anpin with the power of the elements of Fire (warmth), Water (moisture) and Air.

The Shofar symbolizes freedom because it is from Binah and connects to Malchut with the power to break the Klipot and bring freedom.

58. וְלֹא עוֹד, אֲכָל דְּכֻלְהוּ בְּנִיּוּזָא אֲזִלִין, לְרַעוּתָא דְּנַפְשֵׁיהוּ, בְּיוֹמָא דְּקִבְלִי אורִייתָא, הוּוּ זִמְשִׁין יוֹמִין שְׁלִמִין, יוֹמִי וְלִילִי כְּדָקָא יֵאוּת, דְּלִית יוֹם בְּלֹא לִילָה, וְלִית לִילָה בְּלֹא יוֹם, וְלִילָה וְיוֹם אֶקְרִי יוֹם אֶחָד. וְכִיּוֹן דְּאֲזִלוּ זִמְשִׁין יוֹמִין שְׁלִמִין, כְּדִין (לְקַבֵּל נ' דְּיוֹבֵלָא וְכֻמָּה) שְׁאֲרוּ עֲלֵיהוּ אֵינֹן ז' יוֹמִין דְּיוֹבֵלָא, וּמִסְטָרָא דְּיוֹבֵלָא אֲתֵייהִיב לָהּ אורִייתָא, וּבְגִין כֶּךָ אֲזִלִין יוֹמָא וְלִילָא.

59. וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כְּתִיב (בְּרַאשִׁית כז) וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, אֲבָאִי. הָא אֲוִקִּימָנָא, מֵאֵן דְּרוּזִים לִזְיֵיבָא, הָכִי הוּא. וְתָא זִזִּי, בְּיִצְחָק אֲתִכְלִיל לִילָא, וְלִילָא לֹא בְּהִיר, וְעַל דָּא וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו, וְכֻלָּא זִיד.

60. ר' יִצְחָק פִּתְּזוּ וְאָמַר, (שְׁמוֹת יד) וַיֵּצֵא לְמִלְכָּה מִצְרַיִם כִּי בָרוּז הָעָם, וַיֵּצֵא, מֵאֵן קָאֲמַר לִיה. אֲכָל, הָא אֲוִקִּימָנָא. אֲבָל זִכְמוּי וְזִרְשׁוּי אֲתִכְנָשׁוּ לְגַבִּיה, וְאוֹדְעוּהוּ כִּי בָרוּז הָעָם. וְאֲבָאִי קָאֲמַרוּ דָּא. אֲכָל זִכְמוּי בְּזִכְמָתָא דְּלָהוּן, דְּהוּוּ אֲזִלִי יִבְמָא וְלִילָא, אֲמַרוּ וְדָאִי עֲרִקִין אֵינֹן. וְלֹא עוֹד אֲכָל דְּזִכְמוּי דְּלָא הוּוּ אֲזִלִי בְּאוּרוּז מִיִּשְׁרָא, כְּמָה דְּכְתִיב וַיֵּשְׁבוּ וַיִּזְנְזוּ לִפְנֵי הַזִּזִּירוֹת.

The Israelites left Egypt and then God tells Moses to turn back and camp by the sea. Exodus 14:2

”דְּבַר, אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשְׁבוּ וַיִּזְנְזוּ לִפְנֵי פִי הַחִירָת, בֵּין מִגְדַּל וּבֵין הַיָּם: לִפְנֵי בַעַל צֶפֶן, נִכְחוּ תַחְנוּ עַל-הַיָּם”

“Tell the sons of Israel to turn back and camp before Pi-hahiroth, between Migdol and the sea; you shall camp in front of Baal-zephon, opposite it, by the sea.”

God revealed the location of the Israelites to the magicians of Pharaoh. They assumed that the Israelites are trapped in the desert and can not cross the sea. Pharaoh decided to go after them and bring them back, not knowing that this is a planned trap to destroy him and his kingdom completely.

Exodus 14:5

“יגד למלך מצרים, כי ברח העם; ויהפך לבב פרעה ועבדיו, אל-העם, ויאמרו מה-זאת עשינו, כי-שלחנו את- ישראל מעבדנו.”

“When the king of Egypt was told that the people had fled, Pharaoh and his servants had a change of heart toward the people, and they said, “What is this we have done, that we have let Israel go from serving us?”

Going against the negative side should a total annihilation war. The killing of the firstborn disconnect the negative side from their spiritual roots. Leaving their armies behind is like letting them have the opportunity to recover and grow again.

When we work on ourselves to remove negative and impure aspects from our lives we should go all the way, including removing ourselves from the negative influence of people and the environment. If we don't change and move the negative side will come to take away the little freedom we earned and enslave us again. The move doesn't have to be a physical relocation but a social change.

61. (שמות יד) ויקח שש מאות וגו'. שש מאות אבאי. אמר רבי יוסי, לקבל מנצינא ד'ישראל, דכתיב כשיש מאות אלה רגלי. בוזור: לקבל הגברים האינו עקרא דכל ישראל. וכל רכב מצרים: שאר רתיבין, האינו טפלין לאוזורי, (נ"א לאחרני) לקבל הטף דכתיב לבד מטף. וכלא עבד בעיטא דזורשוי וזכמוי. ושלשים על כלו, כלא בוזכמתא, לקבל דרגין עלאין, תרין וזור. ר' יצחק אמר, כתרזובו, ובזרזין. זרזין הוו בכלא.

62. ויקח שש מאות רכב בוזור. ר' זוייא אמר, כתיב (ישעיה כד) יפקוד יי' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה. בזמנא דקודשא בריך הוא יהיב שלטנותא לרב רבי עמין לעילא, יהיב להו לעמא דלהון לתתא. ובשעתא דנזוית לון מדרגיהון דלעילא, נזוית לון לעמא לתתא, ויקח שש מאות רכב בוזור, הא בזמנא דלהון, ואוקמוה, דדבר רתיבין דשאר עמין, וכלהו נפלו במשריתא דסיסרא לבתר והיינו בוזור (נ"א ולבתר) וכל רכב מצרים.

Exodus 14:7

“ויקח, שש-מאות רכב בחור, וכל, רכב מצרים; ושלשם, על-כל”

“And he took six hundred chosen chariots, and all the chariots of Egypt, and captains over all of them.”

Pharaoh was a great magician and he carefully planned the chase and capture of the Israelites. He recruited six hundred special chariots from other nations in addition to all the chariots of Egypt. The six hundred were planned to crash the six hundred thousand men of the Israelites, ‘trapped’ by the sea.

The Hebrew words reveal the evil wisdom of Pharaoh. The word for the soldier on a chariot is ‘בחור’, with a numerical value of 216 that is equal to ‘Gevurah’ that represents the left column.

On top of his armies, he appointed special captains, in Hebrew called ‘שלישים’, a word with the root of ‘שלש’ that means three. The Zohar reveals that Pharaoh did so to connect his armies to the upper levels.

Isaiah 24:21

“וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא, יִקְלַד יְהוָה עַל-צֶבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם; וְעַל-מַלְכֵי הָאָדָמָה, עַל-הָאָדָמָה”

“So it will happen in that day, That YHVH will punish the host of heaven on high, And the kings of the earth on earth.”

God controls the nations of the world through their ministers in the heavens. He can raise and lower them from above so his actions above affect their nations below.

Exodus 14:25

“וַיִּסַּר, אֶת אַפֵּן מִרְכָּבָתָיו, וַיְנַהֲגוּהוּ, בִּכְבֹּדָתָ; וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם, אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל—כִּי יְהוָה, נִלְחָם לָהֶם בַּמִּצְרַיִם”

“And He took off their chariot wheels, and made them drive heavily; so that the Egyptians said: ‘Let us flee from the face of Israel; for YHVH fight for them against the Egyptians.’”

God removed one wheel from each chariot to slow them down and at the same time, he removed the driving power behind their chariots. The word for ‘wheel’ is ‘אופן’ and in this verse, it’s written as ‘אפן’ with a numerical value of 131 that is equal to the name of the minister of the other side ‘סמ-אל’, ‘Sama-el’.

The sages tell that even though the Egyptians army wanted to turn back and run away, they were pulled into the water by 90 millions of sabotaging angels that God sent down to destroy them for what they did to the Israelites.

Not like other nations that are under the control of ministers, the Israelites are governed by YHVH. He protects us and deals with our enemies. If the world knew how many blessings they would be able to receive just by treating the Israelites with respect then they would have done it a long time ago.

63. כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) לְסַסְתִּי בְּרִכְבֵּי פָרְעָה דְּמִיתִיךָ רַעֲיָתִי. תָּא וְזִי, כְּדוֹגְמַת סוֹסִיָּא וְנוֹקְבָא, אֲתַנְזִי לְהוֹן לְסוֹסִיהוֹן דְּפָרְעָה, וְאוֹקְמוּתָהּ. אֲלֵא לְסוֹסְתִי בְּרִכְבֵּי פָרְעָה, (דף מ"ז ע"א) תָּא וְזִי, פָּרְעָה בְּשִׁיעָתָא דְּהָיָה רְדִיף אֲבִתְרִיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, מַה עָבֵד, נָטַל סוֹסוֹן וְנוֹקְבָן, וְכַפֶּת לוֹן בְּרִתִּיכוֹ בְּקֶדְמִיתָא, וְסוֹסִין דְּוִכְרָאִי כַּפֶּת לוֹן לְאַזְזוּרִיהוֹן, וְהוּוּ מְזִינִין דְּוִכְרִי לְקַבֵּל וְנוֹקְבִי, וְנוֹקְבִי לֹא בַּעֲאן, וְאוֹזוֹן לְמִיזֵל. כִּיּוֹן דְּקָרִיב (נ"א וְכַד אֲדַבִּיק) לְגַבִּיָּהּ דִּישְׂרָאֵל, נָטַל וְנוֹקְבִי וְשׁוּי לוֹן לְאַזְזוּרִי, וְסוֹסוֹן דְּוִכְרִין לְקַדְמִין, לְאַבְאָשָׁא לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹאֲזוּא בְּהוּ קָרְבָּא.

63. כְּתוּב (שִׁיר א) לְסַסְתִּי בְּרִכְבֵּי פָרְעָה דְּמִיתִיךָ רַעֲיָתִי. בָּא רָאָה, כְּדוֹגְמַת סוֹסָה נִקְבָּה נִרְאָתָה לְסוֹסִים שֶׁל פָּרְעָה, וּפְרָשׁוּהָ. אֲלֵא לְסַסְתִּי בְּרִכְבֵּי פָרְעָה – בָּא רָאָה, בְּשַׁעָה שֶׁפָּרְעָה הָיָה רוֹדֵף אַחֵר יִשְׂרָאֵל, מַה עָשָׂה? נָטַל סוֹסוֹת נִקְבוֹת, וְכַפֶּת אוֹתָן בְּמִרְכָּבוֹתָיו בְּתַחֲלָה, וְאֵת הַסּוֹסִים הַזְּכָרִים כַּפֶּת מֵאַחֲרֵי, וְהָיוּ הַזְּכָרִים מִתְחַמְּמִים בְּנֶגֶד הַנְּקִבוֹת, וְהַנְּקִבוֹת מְסַרְבוֹת, וּמַהְרֵי לְרוּץ. כִּיּוֹן שֶׁקָּרַב (וְכֹאשֶׁר הַדְּבִיק) אֶל יִשְׂרָאֵל, נָטַל אֶת הַנְּקִבוֹת וְשָׂם אוֹתָם לְאַחֲרֵי, וְהַסּוֹסִים הַזְּכָרִים לְפָנִים, כְּדִי לְהִרְעוֹ לְיִשְׂרָאֵל וּלְעֹרֵךְ בֵּינָם קֶרֶב.

64. כְּנֻזָּא דָא, וַיִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, וּבִתְרָ זִוְרָה שְׂכִינְתָא לְאַזְוָרִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב וַיֵּסַע בְּמִלְאָה הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּגִינֵי כֹךְ דְּמִיתִיף רַעֲיָתִי.

65. (שמות יד) וּפָרַעְהָ הֶקְרִיב, וְהָיָה קָרָא הָאֵל אוֹקְמוּהָ. דְּאֶקְרִיב לְכָל זִיכְלוֹי וְרִתִּיכוֹי, לְאַזְוָא קָרְבָא. וְתוּ וּפָרַעְהָ הֶקְרִיב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָאֵל אֲתִבֵּר דְּהֶקְרִיב לִוְן לְתִשְׁבּוּבָה. וּפָרַעְהָ הֶקְרִיב.

When chasing the Israelites Pharaoh place the female horses ahead of the male horses. The males chased the females that 'run away' from them. When they came close to the Israelites, Pharaoh switches the leading females with the males because they are more daring and ready for war.

Exodus 13:21

”וַיְהִי הַלֵּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן, וּלְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ, לְהָאִיר לָהֶם—לְלַכְתָּ, יוֹמָם וּלְלַיְלָה”

“And YHVH was going before them in a pillar of cloud by day to lead them on the way, and in a pillar of fire by night to give them light, that they might travel by day and by night.”

Exodus 14:19

”וַיֵּסַע מִלֶּאךָ הָאֱלֹהִים, הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, וַיֵּלֶךְ, מֵאַחֲרֵיהֶם; וַיֵּסַע עַמּוּד הָעָנָן, מִפְּנֵיהֶם, וַיַּעֲמֵד, מֵאַחֲרֵיהֶם”

“The angel of God, who had been going before the camp of Israel, moved and went behind them; and the pillar of cloud moved from before them and stood behind them.”

The above verses reveal how God protected the Israelites on the way to the Promised Land. God leads them with the pillar of fire at night and clouds of honor during the day. When the Egyptians came close, God moved the Shechinah from the front to Israelites to their back to make the fight by himself and destroy the Egyptians.

The verse (Exodus 14:19) that describes the move of the Shechina to protect the Israelites is the first verse of the three that construct the 72 names. It tells us about the root power of the 72 names.

<https://dailyzohar.com/the-72-names-prayer/>

<https://soundcloud.com/dailyzohar/72-names-prayer-recording-fast>

66. כְּתִיב (ישעיה כו) יִי בָצַר פְּקֻדֹּיָה צָקוֹן לְזֹשׁ וְגו'. בָּצַר פְּקֻדֹּיָה: לֹא פְקֻדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, בְּשִׁעְתָּא דְּנִיזָּא, אֶלָּא בְּשִׁעְתָּא דְּעֵקִין לָהּ, וּבְדִין כְּלָהּ פְּקֻדִין לִיהָ. צָקוֹן לְזֹשׁ: וּכְלָהּ צָלָן בְּצִלּוֹתֵין וּבְבִעּוֹתֵין, וְאֲרִיקוֹ קָמִיָּה צִלּוֹתֵין. אִימָתִי. (ישעיה כו) מוֹסְרָךְ לָמוּ, בְּשִׁעְתָּא דְּפֻקִיד לִוְן קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא בְּרִצְעוּיָהּ. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא קָאִים עֲלֵיהּ בְּרוּזָמִי, וְנִיזָּא קָמִיָּה הַהוּא קָלָא דְּלָהוֹן, בְּגִין לְאַתְפָּרַע מִן שְׁנֵאִיָּהוֹן, וְאַתְמַלִּי עֲלֵיהּ בְּרוּזָמִי.

66. כְּתוּב (ישעיה כו) ה' בָּצַר פְּקֻדֹּיָה צָקוֹן לְזֹשׁ וְגו'. בָּצַר פְּקֻדֹּיָה – לֹא פוֹקֵדִים יִשְׂרָאֵל אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעַת מְנוּחָה, אֶלָּא בְּשַׁעַת שְׂמִיעָתָם לָהֶם, וְאִזּוּ כָּלִם פּוֹקֵדִים אוֹתוֹ. צָקוֹן לְזֹשׁ – וְכָלִם מִתְפַּלְּלִים בְּתַפְלוֹת וּבְבִקְשׁוֹת, וּמְרִיקִים לִפְנֵי תַפְלוֹת. אִימָתִי? מוֹסְרָךְ לָמוּ. בְּשַׁעַת שְׂפּוּקֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִצְעוֹתוֹ, וְאִזּוּ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים, וְאוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁלָּהֶם נוֹחַ לִפְנֵי כְּדִי לְהַפְרֵעַ מִשְׁוֹנְאֵיהֶם, וּמִתְמַלֵּא עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים.

67. כמו שפרשנו, משל ליונה עם הנץ וכו', כך ישראל היו קרבים לים, והיו רואים את הים לפניהם הולך וסוער וגליו עולים למעלה, היו פחדים. זקפו עיניהם וראו את פרעה ומרפבותיו, ואבנים, חצים ובליסטראות, ואז ויראו מאד. מה עשו? ויצעקו בני ישראל. מי גרם את זה שקרבו ישראל לאביהם של מעלה? פרעה. זהו שכתוב ופרעה הקריב, והרי זה נתבאר.

67. כמה דאוקימנא, מתל ליונה עם הנץ וכו', כך ישראל היו קרבים לים, והיו זומאן לימא קמיייהו, אזיל וסעיר וגלגלוי זקפין לעילא, היו דוילין. זקפו עיניהם וזמבו לפרעה ולמשיירייתיה, ואבני גירין ובליסטראין, כדון ויראו מאד. מה עבדו, ויצעקו בני ישראל מאן גרים האי דקריבו ישראל לגבי אבוהון דלעילא, פרעה. הדא הוא דכתיב ופרעה הקריב והא אתמר.

Exodus 14:10

ופרעה, הקריב; וישאו בני-ישראל את-עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם, ויראו מאד, ויצעקו בני-ישראל, אל-”יהוה”

“As Pharaoh drew near, the sons of Israel looked, and behold, the Egyptians were marching after them, and they became very frightened; so the sons of Israel cried out to the LORD.”

The word ‘הקריב’ has a few meanings. The one that fits the context of the verse describes Pharaoh’s actions that brought all his armies closer to fight the Israelites. The Zohar adds that the word ‘הקריב’, ‘drew near’ is written in a form that implies that Pharaoh’s actions caused the Israelites to come near to the YHVH. They feared the Egyptian armies coming closer behind them.

Isaiah 26:16

”יהוה, בצר פקדוך; צקון לחש, מוסרך למו”

“O YHVH, they sought You in distress; They could only whisper a prayer, Your chastening was upon them.”

When the Israelites are far from YHVH, he allows their enemies to inflict hardship on them. Then in distress, they beg and pray for his salvation. He then comes with love and compassion to protect them and rid them of their enemies.

The Light of the Endless is always with us and it’s up to us to stay close, connect and with complete faith draw protection from him so we won’t get in ‘trouble’. As we will learn in the next study, YHVH is the one that fights for us.

68. ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה'. אמר רבי שמעון, אשרי חלקם של ישראל, שהרי רועה כמו משה הלך בתוכם. כתוב (שם 10) ויזכר ימי עולם משה עמו. ויזכר ימי עולם – זה הקדוש ברוך הוא. משה עמו – [מכאן למדנו] שמשה היה שקול בכל ישראל. ולמדנו מזה כי רועה העם הוא ממש העם בלו. אם הוא זוכה – כל העם זוכים, ואם אינו זוכה – כל העם לא זוכים ונענשים בגללו, והרי פירשוהו.

68. (שמות יד) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה'. אמר רבי שמעון זכאה וזולקיהון דישראל, דהא רעיא כמשה אזיל בגווייהו. כתיב (ישעיה 10) ויזכור ימי עולם משה עמו. ויזכור ימי עולם: דא קודשא בריך הוא. משה עמו (מכאן שלי הוא) שקיל הוה משה בכל ישראל. ואוליפנא מוהא, כי רעיא דעמא הוא ממש עמא כלהו, אי איהו זכי, עמא כלהו זכאן. ואי איהו לא זכי, עמא כלהו לא זכאן ואתענשו בגיניה, והא אוקמוהו.

69. התיצבו וראו, לית לכו לאזנא קרבא, דהא קודשא בריך הוא, גיזין קרבא בגיניכון, כמה דאית

69. התיצבו וראו, לית לכו לאזנא קרבא, דהא קודשא בריך הוא, גיזין קרבא בגיניכון, כמה דאית

בְּשִׁבְלֵכֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. בֹּא רֵאֵה, בְּאוֹתוֹ לִילָה כְּנֶס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַפִּמְלִיָּא שְׁלוֹ וְדָן אֶת דֵּינֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֶלְמֵלָא שֶׁהַקְדִּימוּ הָאֲבוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיוּ נִצּוּלִים מִן הַדֵּין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּת יַעֲקֹב הִגְנָה עַל יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שִׁבְתוֹב (תהלים קכד) לִוְלִי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.

אָמַר, יִי יִלְוֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תָּא זִוְי, הֵהוּא לִילָיָא, כְּנֶס קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְפִמְלִיָּא דִּילִיָּה, וְדָאִין דֵּינֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, וְאֶלְמֵלָא דְאֶקְדִּימוּ אֲבָהִן עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, לֹא אֲשִׁתְּיִבוּ מִן דֵּינָא. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּתָא דִּיעֲקֹב אֲזִין עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל, הֵדָּא הוּא דְכִתְיִב, (תהלים קכד) לִוְלִי יִי שְׁהִיָּה לָנוּ יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.

The Israelites were in front of the sea and the Egyptian armies behind them. They cried to Moses in fear and he calmed them with these words.

Exodus 14:13

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, אַל-תִּירְאוּ-הִתִּיצְבוּ וּרְאוּ אֶת-יְשׁוּעַת יְהוָה, אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם: כִּי, אֲשֶׁר רִאִיתֶם אֶת-”מִצְרַיִם הַיּוֹם-לֹא תִסָּפוּ לִרְאֹתָם עוֹד, עַד-עוֹלָם”

“But Moses said to the people, “Do not fear! Stand by and see the salvation of YHVH which He will accomplish for you today; for the Egyptians whom you have seen today, you will never see them again forever.”

He tells them to ‘stand and see’, not asking for any action from their side. He continues to say;

Exodus 14:14

”יְהוָה, יִלְחֶם לָכֶם; וְאַתֶּם, תַּחֲרִישׁוּן.”

“YHVH will fight for you while you keep silent.”

This is a very powerful statement and great learning from us. After ‘stand and see’ he tells them to be totally silent. It’s like Moses is telling them to stay away and not interfere with the war that God is fighting for them.

The Israelites were complainers and if they were to speak out worries and complains they could’ve broken the high connection that Moses made with God to bring about the miracles on the sea.

Having an unshakable faith in God is the aspect of connecting to Keter, which is the root of everything. Our prayers then could have a stronger link to the source that can bring us all that is good and miracles. Having faith that comes after seeing miracles is on a lower level because it comes from ‘knowledge’ (Da’at).

Rabbi Shimon says, how good for the Israelites to have a shepherd like Moses among them. He quotes Isaiah 63:11

”וַיִּזְכֹּר יְמֵי-עוֹלָם, מֹשֶׁה עַמּוֹ; אִיִּה הַמַּעֲלֵם מַיִם, אֶת רֵעִי צֹאנוּ-אִיִּה הַשֵּׁם בְּקִרְבּוֹ, אֶת-רוּחַ קָדְשׁוֹ”

“Then His people remembered the days of old, of Moses. Where is He who brought them up out of the sea with the shepherds of His flock? Where is He who put His Holy Spirit in the midst of them,”

Moses had the weight of all the Israelites and by his merit, all of them benefited. If he didn’t have merits then all of them would have been punished.

The Zohar reveals that on the night of the fight by the sea, God assembled the upper court to pass judgment on the Israelites and because the patriarchs prayed for them, they were saved from the possible judgment..

Psalms 124:1

”לִוְלִי יְהוָה, שְׁהִיָּה לָנוּ- יֹאמַר-נָא, יִשְׂרָאֵל”

“Had it not been YHVH who was on our side,” Let Israel now say,”

Israel is Jacob. The patriarchs and the great Tzadikim pray for us and use their merits to protect us from the negativity of the world.

Our prayers that always include the patriarchs and our connection to Tzadikim help us greatly in carrying our prayers to where it can be heard and answered.

The study method of the Daily Zohar is a special formula for a high-level connection. The Zohar text connects us to Rabbi Shimon, Moses, Elijah, Rabbi Elazar and the other righteous students of Rabbi Shimon. We bring the Zohar text as an image so the thousands of DZ readers could see the same image wherever they are in the world. On the spiritual level, it creates a thread of unity among all DZ students and the Zohar at the level of Chokmah. The Zohar text is like candle flames above our heads. It shines on every person who sees the image, scans it and 'file' it in his mind. The reading and or listening to the Zohar text adds another spiritual dimension of Binah.

The DZ studies quote the Torah and Bible verses that the Zohar uses to reveal the light in its text. It is very important to connect to the roots (verses) during the study because they are like 'wells' of light that the Zohar uses to draw light from by revealing the secrets behind them.

Share the DZ studies to add more bright candles in the world. It's good for us on a personal level and for the entire world.

70. (שמות יד) יי ילחם לכם ואתם תזרישון. רבי אבא פתח (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגליך עשות ופצף ביום קדשי. זכאין אינן ישראל, דקודשא בריך הוא אתרעי בהון, לאתרבקה בהו, מכל שאר עמין דעלמא, ומגו רזימוותא דלהון, קריב לון לגביה, ויהב לון אורייתא, ויהב לון שבת, דאיהו קדישא מכל שאר יומין, ונזיוןא מכלא, וזדוה דכלא, ושקיל שבת, לקבל אורייתא כלא, ומאן דנטיר שבת, כאילו נטיר אורייתא כלא.

70. ה' ילחם לכם ואתם תזרישון. רבי אבא פתח, (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגליך עשות חפצך ביום קדשי. אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם להדבק בהם מכל שאר עמי העולם, ומתוך אהבתם קרב אותם אליו, ונתן להם תורה, ונתן להם שבת שהיא קדש מכל שאר הימים, ומנוחה מהכל, וחדוה של הכל, ושקולה שבת כנגד כל התורה, ומי ששומר שבת כאלו שמר את כל התורה.

Exodus 14:14

”יהוה, ילחם לכם; ואתם, תזרישון”

“YHVH will fight for you while you keep silent.”

The Zohar quotes the verse above and immediately jump to Isaiah 58:13

אם-תשיב משבת רגליך, עשות חפצך ביום קדשי; וקראת לשבת ענג, לקדוש יהוה מכבד, וכבדתו מעשות דרכיך, “ממצוא חפצך ודבר דבר”

“If because of the sabbath, you turn your foot From doing your own pleasure on My holy day, And you call the sabbath a delight, the honorable holy day of YHVH, And honor it, desisting from your own ways, From seeking your own pleasure And speaking your own word,”

The Torah is is the aspect of Zeir Anpin and on Shabbat, it helps us connect to the Light of Binah that is the source of sustenance for all the levels below.

When we properly connect to the Shabbat and the Torah, our lives won't be like a war because having the Light of Binah with us, does the work of removing negativity from our path. That explains the connection of Shabbat to 'YHVH will fight for you'.

Those who keep Shabbat are considered as if they followed the entire Torah. The precepts in the Torah are tools of connection to the Light of Binah. Since Shabbat is a complete connection to Binah then we can fill our vessels with light as if we followed all the precepts. We should remember that negative actions during the week drain the vessel from its light.

71. וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת עֲוֹנָה, עֲוֹנָה דְנִפְשָׁא וְנִפְשָׁא עֲוֹנָה דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת, מֵאִי וְקִרְאֵת. דִּינִימִין לִיה. כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (וִיקְרָא כג) מִקְרָאֵי קִדְשִׁי, אִישׁ פִּיזָא לְבִיתֵיהּ. וְעַל דָּא וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת עֲוֹנָה, דִּינִימִין לִיה, כְּמָה דְמוֹמֵנִין אִישׁ פִּיזָא, בְּפִתּוּרָא מִתְקַנָּא, בְּבִיתָא מִתְקַנָּא כְּדָקָא יְאוּת, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא כְּדָקָא יְאוּת, יְתִיר עַל שְׁאָר יוֹמִין. וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם. (אמור כ"ב ע"א) לְקִדּוּשׁ י"י מְכוּבָד: דָּא יוֹם כְּפוּרִים. תִּירִי דְאִינוֹן זֹד. וּכְבֻדָּתוֹ מַעֲשׂוֹת (דף מ"ז ע"ב) דְרִכְיָה, כְּמָה דְאִקְיָמָנָא.

The Zohar explains 'And you call the sabbath a delight' as a pleasure for the body and soul, upper and lower levels. 'And you call' means that it's in our option to invite the Shabbat as if we invite a guest. For that, we prepare everything to honor the guest. Setting a table with better settings, better food, and drinks. We prepare for the Shabbat/guest ahead of time to connect the regular days to the holy light of Shabbat. 'the honorable holy day of YHVH' is Yom Kippur that is double because it includes the light of Yom Kippur and Shabbat, making it the highest Shabbat of the year.

72. מִמִּצּוֹא חִפְצֶךָ וְדִבֶּר דְּבָר, וְהָיָה נִתְבָּאֵר, מִשּׁוּם שְׁאוּתוֹ דְּבָר עוֹלָה וּמַעֲוֹרֵר דְּבוּר שֶׁל חַל לְמַעְלָה. מִי שֶׁמִּזְמִין אוֹרָה, צָרִיד לְהִשְׁתַּדֵּל בּוֹ וְלֹא בְּאַחֵר.

'desisting from your own ways, From seeking your own pleasure And speaking your own word'. This part of the verse suggests to us to honor the Shabbat as we honor and make efforts for a special guest. We refrain from doing on Shabbat the things we do on regular days. We refrain from talks that are not related to the holiness of Shabbat because unholy actions and words disconnect us from the Light of Shabbat.

73. בֹּא רֵא, אוֹתוֹ הַדְּבוּר שִׁוְצָא מִפִּי הָאָדָם, עוֹלָה וּמַעֲוֹרֵר הַתְּעוּרָוִת עֲלִיזָנָה, אִם לְטוֹב אִם לְרָע. וּמִי שִׁוֵּשֵׁב בְּעֵנֵי שַׁבָּת, אֲסוּר לוֹ לְעוֹרֵר דְּבוּר שֶׁל חַל, שֶׁהָיָה הוּא פּוֹגֵם פָּגָם בְּיוֹם הַקִּדּוּשׁ. מִי שִׁוֵּשֵׁב בְּהַלּוּלַת הַמֶּלֶךְ, לֹא רָאוּי שֶׁיַּעֲזֹב אֶת הַמֶּלֶךְ וְיִתְעַסֵּק בְּאַחֵר.

Our words are vessels that draw and reveal light for positive or negative. Mundane talks on Shabbat create flaws in the holiness of the day and disconnect us from the Light of Binah.

71. וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת עֲוֹנָה, עֲוֹנָה דְכֻלָּא, עֲוֹנָה דְנִפְשָׁא וְנִפְשָׁא עֲוֹנָה דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת, מֵאִי וְקִרְאֵת. דִּינִימִין לִיה. כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (וִיקְרָא כג) מִקְרָאֵי קִדְשִׁי, אִישׁ פִּיזָא לְבִיתֵיהּ. וְעַל דָּא וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת עֲוֹנָה, דִּינִימִין לִיה, כְּמָה דְמוֹמֵנִין אִישׁ פִּיזָא, בְּפִתּוּרָא מִתְקַנָּא, בְּבִיתָא מִתְקַנָּא כְּדָקָא יְאוּת, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא כְּדָקָא יְאוּת, יְתִיר עַל שְׁאָר יוֹמִין. וְקִרְאֵת לַשַּׁבָּת מִבְּעוֹד יוֹם. (אמור כ"ב ע"א) לְקִדּוּשׁ י"י מְכוּבָד: דָּא יוֹם כְּפוּרִים. תִּירִי דְאִינוֹן זֹד. וּכְבֻדָּתוֹ מַעֲשׂוֹת (דף מ"ז ע"ב) דְרִכְיָה, כְּמָה דְאִקְיָמָנָא.

72. מִמִּצּוֹא חִפְצֶךָ וְדִבֶּר דְּבָר, וְהָיָה נִתְבָּאֵר, בְּגִין דְּהָיָה מִלָּה סִלְקָא, וְאִתְעַר מִלָּה דְּזוּזֵל לְעֵילָא. מֵאֵן דְּמוֹמֵנִין אִישׁ פִּיזָא, בֵּיה בְּעִי לְאַשְׁתַּדֵּלָא, וְלֹא בְּאַזְוּרָא.

73. תָּא וְזוּי הָהוּא מִלָּה דְנִפְיָק מִפּוּמִיָּה דְבֵר וְשִׁי, סִלְקָא וְאִתְעַר אִתְעַרוּתָא לְעֵילָא, אִי לְטָב, אִי לְבִישִׁי. וּמֵאֵן דִּיתִיב בְּעֵנֵיָא דְשַׁבָּתָא, אֲסִיר לִיה לְאַתְעַרָא מִלָּה (מ"ג ב') דְּזוּזֵל, דְּהָא פָּגִים פְּגִימוֹ בְּיוֹמָא קִדְשִׁיא. מֵאֵן דִּיתִיב בְּהִילּוּלָא דְמִלְכָּא, לֹא יִתְזוּזִי לְמִשְׁבַּק לְמִלְכָּא, וְיִתְעַסֵּק בְּאַזְוּרָא.

74. ובכל יומא בעי לאוואה עובדא, ולא תערא אתערותא במנה דאצטריך. ובשבת, במלי דשמיא, ובקדושה דיומא בעי לאתערא, ולא במלה אורא.

74. ובכל יום צריך להראות מעשה ולעורר התעוררות ממה שצריך, ובשבת בדברי שמים ובקדשת היום צריך להתעורר, ולא בדבר אחר.

During the weekdays we speak and create vessels to draw the necessary light for the desired actions. On Shabbat, we don't need to create vessels for the Light of Binah and we connect to it with the sacred study of Torah and Zohar.

The less we talk on Shabbat the greater our connection to the Light of Binah. Shabbat is a great opportunity that we don't have during the week. It's the time that our refueling station is open and ready to give us what we need.

75. תא וזוי, הכא כד אתקריב פרעה לאוואה קרבא בהו בישראל, בההיא זמנא, לא בעי קודשא בריך הוא, דיתערון ישראל אתערותא לתתא כלל, דהא אתערותא לעילא הוא, דהא אבהן אקדימו ואתערון אתערותא דא לעילא, וזכותא דלהון קאים קמיה, (ואתערון אתערותא דא) ולא בעא קודשא בריך הוא דישראל יתערון לתתא כלל. (דהא באתרה לעילא הוה) דהא הוא דכתיב "י' ילזום לכם ואתם תתורישון. תתורישון ודאי, ולא תתערון מלה, דלא אצטריך לכו, והכא אתפליל שמיא קדישא באתון רשומין, והא אתערון ביה זוכריא.

75. בא ראה, כאן בשקרב פרעה לערף קרב עם ישראל, באותו זמן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיעוררו ישראל התעוררות למטה כלל, שהרי ההתעוררות היא למעלה, שהרי האבות הקדימו התעוררות זאת למעלה, וזכותם עומדת לפניו, [ועוררו התעוררות זו] ולא רצה הקדוש ברוך הוא שישראל יתעוררו למטה כלל. [שהרי במקום של מעלה היה] זהו שכתוב ה' ילחם לכם ואתם תתורישון. ודאי תתורישון ולא תעוררו דבר, שלא צריך לכם. וכאן נכלל השם הקדוש באותיות רשומות, והרי התעוררו בו החברים.

Pharaoh chased the Israelites to bring them back to Egypt by force. God didn't want the Israelites to create awakening from below, which is the expression of their desire for help from the level of Malchut. The patriarchs intervened from above and for their merits God was ready to help them. That is why Moses told the people (Exodus 14:14) "YHVH will fight for you while you keep silent"

76. רבי יוסי ורבי יהודה הוו אולי בארזא. אמר רבי יוסי לרבי יהודה, ודאי תנינא, "י", בכל אתר רזומי, ואף על גב דאזוז קרבא, ועביר דינא, ההוא דינא ברוזימותא הוא. והכא זומינא, דכתיב "י' ילזום לכם, ולא אתוזי בההוא דינא רזומי כלל, דהא כתיב לא נשאר בהם עד אחר.

76. רבי יוסי ורבי יהודה היו הולכים בדרך. אמר רבי יוסי לרבי יהודה, ודאי שנינו, ה' בכל מקום זה רחמים, ואף על גב שעורף קרב ועושה דין, אותו דין הוא באהבה. וכך ראינו, שכתוב ה' ילחם לכם, ולא נראה באותו דין רחמים כלל, שהרי כתוב לא נשאר בהם עד אחר.

While walking and studying, Rabbi Yossi told Rabbi Yehuda that they studied that the name YHVH that is used in the verse represents the aspect of mercy but here it says that YHVH will make war, which is judgment.

The aspect of mercy is not revealed here because it says later 'not even one of them remained'.

Exodus 14:28

"וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד"

“The waters returned and covered the chariots and the horsemen, even Pharaoh’s entire army that had gone into the sea after them; not even one of them remained.”

77. אָמַר לֵיהּ, מַלְכָּה דָּא שְׂמַעְנָא מִרְבִּי שְׂמַעוֹן דְּאָמַר, דְּאָפִילוּ הֵכָּא דִּינָא בְּרוּמִי הוּהּ, דְּזוּפָא עֲלִיהוֹן יִמָּא וּבִמִיתוּ, וּלְבַתֵּר אָפִיק לֹון יִמָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא בִּיקְרִיהוֹן, וְאִתְקַבְּרוּ בְּאַרְעָא, וְלֹא בְּעָאֵת אַרְעָא לְקַבְּלָא לֹון, עַד דְּאוּשְׁיט לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ, וְקַבְּלֵת לֹון, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב, (שְׁמוֹת טו) נָטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. וּבְגִין דָּא, (הוּה) הָאִי דִּינָא בְּרוּמִי הוּהּ.

Rabbi Shimon explained that the judgment on the Egyptians was with mercy. After they drowned in the sea, God took them out to the earth to be buried. The land refused to take them but God stretched his right hand, which is mercy and the land swallowed them.

Exodus 15:12

“נָטִית יְמִינְךָ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ”

“You stretched out your right hand; the earth swallowed them.”

78. וְעַל דָּא, לֹא בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְעַרְוֹן יִשְׂרָאֵל מַלְכָּה בְּעֻלְמָא, דָּאִי יִתְעַרְוֹן יִשְׂרָאֵל מַלְכָּה, לֹא יִתְעַרְוֹן שְׂמָא בְּרוּמִי, וְלֹא יִתְעַבִּיד דִּינָא בְּרוּמִי, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב יי' יִלְוֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּזְרִישׁוּן, דְּלֹא תִתְעַרְוֹן מִיָּדִי. דְּהָא שְׂמָא בְּרוּמִי בְּעִי לֹאֲתַעֲרָא עֲלֵיהוּ, לְמַעַבְד דִּינָא בְּרוּמִי. וְעַל דָּא בְּעִי, דְּלֹא תַעֲבִדוֹן פְּגִיבּוּ, וְתִתְעַרְוֹן מַלְכָּה אֲזָרָא.

For that reason, the Holy One Blessed be He didn't want the Israelites to ask for protection because coming from the lower level it would have caused judgments without mercy.

Lesson:

The world of Action, Malchut created with the force of judgment, אֱלֹהִים, ELHYM. The name YHVH is the aspect of mercy and we are not allowed to pronounce it literally. Instead, we read the name אֲדֹנֵי ADNY that represents judgment א-דִּין.

When we call YHVH we use ADNY and that's the aspect of judgment. Because the patriarchs helped us from above, the force of YHVH fought the Egyptians and not ADNY.

Another point we learned from the Holy Ari. YHVH, Zeir Anpin was not yet revealed in the world in its greatness (גדלות) until the revelation of the Torah on Mount Sinai. Making war against the Egyptians was a way to reveal the Right aspect of YHVH.

79. אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב, (זְכוּרִיָּה יד) וַיִּצָּא יי' וַיִּנָּלֶם בְּגוֹיִם הָהֶם. אִי הָכִי דָּא דִּינָא בְּרוּמִי הוּהּ. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הוּהּ וְדָאִי, דִּינָא הוּא בְּרוּמִי, דְּמוֹתָא דְּלֹהוֹן לֹא

העולם, אלא הקדוש ברוך הוא חס עליהם שלא יהיו כמות שאר בני העולם שהרגו אותם, אלא בנחת בלא צער. זהו דין ברחמים.

80. ובכל מקום שם זה הוא דין ברחמים, פרט למקום אחד, שכתוב (ישעיה מב) ה' בגבור יצא וגו'. וכי בגבור ולא גבור? אלא ישנה לבושו וילבש לבושים אחרים. כאיש מלחמות, ישנה מינו.

81. ועם כל זה, הדין הוא יתר, אבל יש בו רחמים, ככתוב בגבור, ולא גבור. כאיש מלחמות, ולא איש מלחמות. שודאי אף על גב שעושה דין, חס על מעשיו. ולכן ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא בחר בהם לחלקו ולירשתו, שכתוב (דברים לב) כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

The Zohar continues to explain that even if the verse above expresses only judgment, it had mercy in it because it says 'like a warrior' and 'like a man of war', not 'A warrior', 'a man of war'. The lesson is that when we go to war, our point of origin is judgment but YHVH makes wars for us with different levels of mercy.

Deuteronomy 32:9

”כי חלק יהוה עמו יעקב חבל נחלתו.”

“For the YHVH'S portion is His people; Jacob is the allotment of His inheritance.”

YHVH chose us to be his people and we should be happy that.

82. ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי. דבר זה נתבאר בספרא דעניעותא, ושם הוא הסוד שלו, ויאמר ה' אל משה. רבי יהודה פתח ואמר, (יונה א) ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה. מה פתוח למעלה? וימן ה' דג גדול. וימן – כמו שנאמר (דניאל א) וימן להם המלך דבר יום ביומו. אשר מנה את מאכלכם.

After Moses told the Israelites that YHVH will fight for them and they should be silent, they obeyed but Moses plead to God that answered;

Exodus 14:15

”ויאמר יהוה אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו.”

“Then YHVH said to Moses, “Why do you cry to me? Tell the people of Israel to go forward.”

In Sifra D'tzniuta (End of Terumah), chapter 4 #55,56, the Zohar explains this verse, revealing that in order to save the Israelites and split the sea, they needed to reveal

אשתכחו כמותנא דשאר בני עולם, אלא זוס עליהו קודשא בריך הוא, דלא יהון כמותנא דשאר בני עולם, דקטילו לון, אלא בנחת בלא צער, הא דינא ברוזמי איהו.

80. ובכל אתר, שםא דא, דינא ברוזמי איהו, בר אתר זור, דכתיב, (ישעיה מב) יי בגבור יצא וגו'. וכי בגבור ולא גבור. אלא ישני לבושו, וילבש לבושים אחרין. כאיש מלחמות, ישני זיניה.

81. ועם כל דא, דינא הוא יתיר, אבל רוזמי ביה, כמה דכתיב, בגבור, ולא גבור. כאיש מלחמות, ולא איש מלחמות. דודאי אף על גב דעביד דינא, זוס על עובדיו, ועל דא, יי ילזום לכם ודאי ואתם תזרישון. ופאת זוזלקיהון דישראל, דקודשא בריך הוא בריר לון לזוזלקיה ומוסנתייה, דכתיב, (דברים לב) כי זולק יי עמו יעקב זולק נחלתו.

82. (שמות יד) ויאמר (קע"ח ע"ב) יי אל משה מה תצעק אלי. מלה דא הא אוקמוה בספרא דעניעותא, ותמן הוא רזא דיליה, ויאמר יי אל משה. ר' יהודה פתח ואמר, (יונה ב) ויתפלל יונה אל יי אלהיו מומעי הדגה, מה פתיב לעילא, וימן יי דג גדול. וימן: כמה דאת אמר (דניאל א) וימן להם המלך דבר יום ביומו. אשר מנה את מאכלכם.

the Light of Chokmah using the 72 names. They come out from Exodus 14:19,20,21. These three verses represent the three columns. Each name has the aspect of Right, Left, and Center that brings balance and ability to draw the Light of Chokmah from a supernal level that is called 'Mazala'.

83. אֲבָל הָאֵי קָרָא הָכִי (דף מ"ח ע"א) מִבְּעֵי לִיה, וַיִּמָּן יי' אֶת יוֹנָה לְדָג, דִּהוּא מִנָּה הוּא דְּמִשְׁדָּר לִיה. אֲלָא וְדָאִי, הֵהוּא דָּג הוּא הָוָה מִנָּה לִיוֹנָה, לְנִטְרָא לִיה מִן שְׂאָר נִינְי יִמָּא, וַיְהִי גִנְי בְּגוֹיָה. וְכִיּוֹן דְּאֵעֲלִיה בְּגוֹיָה, זִזְמָא יוֹנָה בְּמַעוּי, פּוֹתִיָּא דְּאֶתֶר יִמָּא (נ"א פוֹתִיָּא דִּאתֶר דְּמַעוּי) כְּמוֹ הִיכְלָא רַבְרָבָא, וְתִרְיָן עֵינֵי דִּהוּא נִינְיָ, דְּנִהֲרִין כְּשִׁמְשָׁא, וְאִכְּן טָבָא הָוָה בְּמַעוּי, דְּנִהֲרִיר לִיה, וְהָוָה זִזְמִי כָּל מַה דִּי בְּיָמָא וּבִתְהוֹמוֹי.

Jonah 2:1

”וַיִּמָּן יְהוָה דָּג גָּדוֹל לִבְלַע אֶת יוֹנָה וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעַי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת”

“And YHVH appointed a great fish to swallow Jonah, and Jonah was in the stomach of the fish three days and three nights.”

The Zohar explains that the big fish came to save Jonah from the other fish in the sea. Inside the fish, Jonah saw himself in a large hall. Through the eyes of the fish, he could see clearly like through bright lenses everything in the sea and the deeps.

84. וְאֵי תִימָא, אֵי הָכִי, מֵאֵי דְכִתִּיב, (יוֹנָה ב) קָרָאֲתִי מַצְרָה לִי, הָא לֹא אֲתַזְזוּי, דְּכָל הָאֵי רוּזְזָא הָוָה לִיה. אֲלָא וְדָאִי, כִּיּוֹן דְּאִזְזִי לִיה הֵהוּא נִינְיָ, כָּל מַה דִּי בְּיָמָא וּבִתְהוֹמוֹי, מִית, דְּלֹא יָכִיל תַּלְתָּ יוֹמִין לְמַסְבֵּל. כְּדִין עָקַת לִיה לִיוֹנָה.

Jonah 2:3

”וַיֹּאמֶר קִרְאֲתִי מַצְרָה לִי אֵל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי מִבְּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֲתִי שָׁמַעַת קוֹלִי”

“and he said, “I called out of my distress to YHVH, And He answered me. I cried for help from the depth of Sheol; You heard my voice.”

If Jonah had a large space with a great view of the sea then why did he say, ‘I called out of my distress to YHVH’. The Zohar explains that the fish died and in three days it became narrow and unbearable for Jonah to be inside the fish.

85. דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּיּוֹן דְּזִזְמָא יוֹנָה כָּל הֵהוּא רוּזְזָא, הָוָה זִזְדִּי. אָמַר קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַה תַּבְּעֵי יִתִּיר, לָהּ אֵעִילָנָא כֶּף הָכָא. מַה עֲבָד, קִטְל לָהּ הוּא נִינְיָ וּמִית, וְכָל שְׂאָר נִינְיָ יִמָּא, הָוּ סוּזְרִי סוּזְרִיָּה דִּהוּא נִינְיָ, דָּא נְשִׁירָה לִיה מִהָאֵי גִיסָא, וְדָא נְשִׁירָה לִיה מִהָאֵי גִיסָא. כְּדִין זִזְמָא יוֹנָה גְּרַמוּי בְּעֵקוּ, מִיָּד וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֵל יי'.

Rabbi Elazar said that Jonah was happy at the beginning and the Holy One Blessed be He saw that Jonah didn't get the 'message' so he took the life of the fish. When Jonah saw that the fish outside started biting the dead fish from all sides, he got into stress and prayed to YHVH.

Lesson;

Jonah runs away from the mission assigned to him by God. Even though he knew that God is watching him and that everything that happened to him is for a reason, he chose to take the easy way until he felt the 'walls' closing on him.

We can't run away from our Tikkun/Soul correction process. We get directions to follow. If we don't follow them then we get warnings through small challenges on the path of life. If we're not going back on the path of the correction then gradually the challenges become harder to a point that we feel helpless and pray to God to save us. Realizing that God is the only one that could help us is the turning point that would lead us to the Light and complete our correction process.

Most people don't come back to God and on the spiritual path unless they experience a trauma of a great lack in their lives. Some keep the faith because they may have received great gifts and wish to have God's protection so they won't lose them.

When we follow the Torah, we are on the path of Light and everything that happens to us would lead us to a purification of the soul and easier life.

The ultimate state of correction is to do everything from love to God as guiding light in our lives.

86. בְּקִדְמִיתָא דָּג, וְהִשְׁתָּא דָּגָה. כְּבִמָּה דָּאֵת אָמַר, (שְׁמוֹת ז) וְהִדְגָּה אֲשֶׁר בִּיאוֹר מִתָּה. וְכִדְיִן כְּתִיב, קָרָאתִי מִצָּרָה לִי. וְלֹא כְּתִיב הִיִּיתִי בְּצָרָה, אוֹ יִשְׁבֹּתִי בְּצָרָה, אֲלֵא קָרָאתִי, מֵאוֹתָהּ צָרָה שֶׁהִצִּיקוּ לִי דְּגֵי הַיָּם. מִבְּטָן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי, שֶׁהָרִי מֵת. וְלֹא כְּתִיב מִבְּטָן חַי אוֹ מִבְּטָן דָּג, אֲלֵא שֶׁהָיָה וְדָאִי מֵת.

86. בְּקִדְמִיתָא דָּג, וְהִשְׁתָּא דָּגָה. כְּבִמָּה דָּאֵת אָמַר, (שְׁמוֹת ז) וְהִדְגָּה אֲשֶׁר בִּיאוֹר מִתָּה. וְכִדְיִן כְּתִיב, קָרָאתִי מִצָּרָה לִי. וְלֹא כְּתִיב הִיִּיתִי בְּצָרָה, אוֹ יִשְׁבֹּתִי בְּצָרָה, אֲלֵא קָרָאתִי, מֵאוֹתָהּ צָרָה שֶׁהִצִּיקוּ לִי דְּגֵי הַיָּם. מִבְּטָן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי, דְּהָא מִיִּת. וְלֹא כְּתִיב מִבְּטָן חַי, אוֹ מִבְּטָן דָּג, אֲלֵא דְּוֹדָאִי הָיָה מִיִּת.

Jonah 2:2,3

”וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְהוָה אֱלֹהָיו מִמֶּעִי הַדָּגָה”

”וַיֹּאמֶר קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל יְהוָה וַיַּעֲנֵנִי מִבְּטָן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי שִׁמְעַת קוֹלִי”

”Then Jonah prayed to YHVH his God from the stomach of the fish (‘דגה’),”

“and he said, “I called out of my distress to YHVH, And He answered me. I cried for help from the belly of Sheol; You heard my voice.”

The word for fish is ‘דג’ and when we add the letter ה (of Malchut) at the end of a word, it represents the female aspect.

In the beginning of the story the fish that swallowed Jonah was referred to as male fish ‘דג’. Now Jonah prays from the belly of the fish ‘דגה’, referred to as female fish and in this case a dead fish.

The Zohar quotes the following verse that describes the dead fish in the Nile when God turned all the waters in Egypt into blood.

Exodus 7:21

”וַהֲדָגָה אֲשֶׁר בִּיאוֹר מִתָּה וַיָּבֹאשׁ הַיָּאֵר וְלֹא יָקְלוּ מִצְרַיִם לְשִׁתּוֹת מִיָּם מִן הַיָּאֵר וַיְהִי הַדָּם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם”

“And the fish (‘דגה’) in the Nile died, and the Nile stank so that the Egyptians could not drink water from the Nile. There was blood throughout all the land of Egypt.”

The verse says 'from the belly of Sheol' to tell us that Jonah felt that he is in a death process that took him to Sheol that is one of the levels of Gehennam (See DZ 2858 <https://dailyzohar.com/daily-zohar-2858/>).

87. כִּיִּן דְּצִלִי צְלוֹתֶיהָ, קָבִיל לִיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹזִייה לִיה לְהֵאֵי נִנְא, וְאַפִּיק לִיה לִיבְשֵׁתָא לְעִינֵיהוֹן דְּכִלְא. דְּכִתִּיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה. וְזוּמֵו כִּלְהוּ, עֲבִידְתָּא דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא.

87. כִּיִּן שֶׁהַתַּפְּלִל תִּפְלָתוֹ, קָבֵל אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַחֲיָה אֶת הַדָּג הַזֶּה, וְהוֹצִיאוֹ לִיבְשָׁה לְעֵין כָּל, שְׂכָתוֹב וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה. וְכֵלָם רָאוּ אֶת מַעֲשֵׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

The Holy One Blessed be He accepted Jonah's prayer and brought the fish back to life. He then instructed him to vomit Jonah to the dry land for all to see the miracle.

88. מַה כְּתִיב, וַיִּתְּפַלל יוֹנָה אֶל יְיָ אֱלֹהָיו מִבְּטֶנֶי הַדָּגָה, לֵאמֹר דְּהוּה קָשִׁיר בֵּיתָה, מִשְׁבְּמַע דְּכִתִּיב יְיָ אֱלֹהָיו, וְכֵלָ כְּתִיב וַיִּתְּפַלל אֶל יְיָ וְכֵלָ יִתֵּר, אֲכָלָא יְיָ אֱלֹהָיו. אוֹף הָכָא, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂה אֵלַי. אֲכִי דִּיקָא.

88. מַה כְּתוּב? וַיִּתְּפַלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה, לְמַקּוֹם שֶׁהָיָה קָשׁוּר בּוֹ. מִשְׁמַע שְׂכָתוֹב ה' אֱלֹהָיו, וְלֹא כְּתוּב וַיִּתְּפַלֵּל אֶל ה' וְלֹא יוֹתֵר, אֲכָלָא ה' אֱלֹהָיו. אֵף כֵּן, וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂה אֵלַי. אֲלֵי דִּיקָא.

We read 'Then Jonah prayed to YHVH his God', 'his God' and not just 'to YHVH' to tell us that Jonah prayed to the level he was connected spiritually.

The Israelites were in stress when arriving at the red sea and screamed at YHVH that is the aspect of Zeir Anpin. Then YHVH told Moses to connect higher and draw the miracle they needed; Exodus 14:15

"וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מַה תַּעֲשֶׂה אֵלַי דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּסְעוּ"

"Then YHVH said to Moses, 'Why are you crying out to Me? Tell the sons of Israel to go forward.'"

In Sifra D'tzniuta (End of Zohar Terumah), chapter 4 #55,56, the Zohar explains this verse, revealing that in order to save the Israelites and split the sea, they needed to reveal the Light of Chokmah using the 72 names. The 72 names came out from Exodus 14:19,20,21. These three verses represent the three columns of the Tree of Life. Each name has the aspect of Right, Left, and Center that brings balance and ability to draw the Light of Chokmah from the highest level that is called 'Mazala'.

More about Mazala in DZ 2842 – 2845 <https://dailyzohar.com/daily-zohar-2842/>

89. דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּסְעוּ. וַיֵּסְעוּ מִלֵּאסָגָא מִכְּלִין, לֹא עִידָנָא דְּצְלוֹתָא הַשְׁתָּא. וַיֵּסְעוּ, וְכִי לֹאֵן אֲתֵר פִּקְדִּין לֹן דִּינִטְלוֹן, דְּהָא עַל יָמָא הוּוּ שְׂרָאֵן. אֲכָלָא אֲהֵדֵר לְעִילָא, דְּכִתִּיב מַה תַּעֲשֶׂה אֵלַי, דְּהָא כִּלְהוּ בְּאֲתֵר דָּא קִיִּימִי. וְעַל דָּא וַיֵּסְעוּ, יִנְטְלוֹן מִן דָּא, דְּלֹא עִידָנָא הוּא. (ו"א אלא בעתיקא תליא מלתא)

89. דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּסְעוּ. וַיֵּסְעוּ מִלֵּאסָגָא מִכְּלִין, מִלְּהַרְבוֹת בְּדָבָרִים. זֶה לֹא זְמַן תִּפְלָה כְּעַתָּה. וַיֵּסְעוּ, וְכִי לֹאִיזָה מְקוֹם צוּה אוֹתוֹ שְׂיִסְעוּ, שְׁהָרִי עַל הַיָּם הֵם הָיוּ שְׂרוּיִים? אֲכָלָא חֲזֵר לְמַעְלָה, שְׂכָתוֹב מַה תַּעֲשֶׂה אֵלַי, שְׁהָרִי כֵּלָם בְּמַקּוֹם זֶה עוֹמְדִים. וְעַל זֶה וַיֵּסְעוּ, יֵסְעוּ מִזָּה, שְׂוִה אֵינוֹ הַזְמַן (אֲכָלָא כְּעַתִּיק תְּלִי הַדְּבָר).

'Tell the sons of Israel to go forward' – The Israelites were at the level of Tiferet, central column with YHVH. They needed to connect to Mazala that is higher and for that reason, YHVH 'pushed' them to 'go forward' to where they can draw miracles.

Lesson;

Connecting to YHVH is a key to receive guidance to where we need to go and draw the specific light that we need at any particular time, including miracles.

“ואתה הרם את מטף ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה”

God told Moses ‘stretch out your hand over the sea’ because Moses’s staff had the Holy name on one side. When the water sees the Holy name they would run away. There were different holy names on the staff needed for other purposes.

91. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְזַמְינָא, דְּזַמְינִין אֶתְקַרֵּי הָאִי
 בְּמִטָּה, בְּמִטָּה הָאֱלֹהִים, וְלִזְמַנִּין אֶתְקַרֵּי בְּמִטָּה דְּבִישָׁה.
 אָמַר ר' שְׁמַעוֹן (תְּרִי הוּא וְהִכִּי אֻקְיֵמְנָא) בְּסִפְרָא דְּרַב
 הַבְּנוּנָא סָבָא, שְׁפִיר קָאמַר, דְּכִלְהוּ זוּד, בֵּין תִּימָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵין תִּימָא דְּבִישָׁה, וְהָאִי בְּמִטָּה,
 לְאַתְעָרָא סִטְרָא דְּגִבּוּרָה. וְעַל דָּא, וְנָטָה אֶת יָדָהּ, יָדָא
 דְּשִׁמְאֵלָא, דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא דְּגִבּוּרָה.

Exodus 4:20

“וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת-מִטַּה הָאֱלֹהִים, בְּיָדוֹ”

“And Moses took the staff of God in his hand.”

Rabbi Shimon answers that the book of Rav Hamnuna Sava explains that they both were the same. The staff had the Right side of mercy and the Left side of Gevurah. When God told Moses to stretch his hand he was referring to the Left hand that is Gevurah.

Lesson;

The holy names have the power to control and change the material world but we must have the instruction and 'permission from God to use them.

Moses followed the instruction and when later he chose to use the staff not according to God's instructions, he was punished severely.

That event was when he hit the rock with the staff to bring out water from the rock instead of speaking to it as instructed (Numbers 20:11,12).

Even though Moses had a pure vessel and could channel the Light to make a miracle and draw water from the rock, he was using a 'technique' that wasn't authorized by God. That led to his punishment.

Recommended reading: DZ 2934 'No Shortcuts' <https://dailyzohar.com/daily-zohar-2934/>

92. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהִיא לֹא עֵינֵן דְּלֵא זִמְבָּא, וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרֵייתָא, וְאוֹרֵייתָא קֹאדְרִי קִבְיִיהוּ בְּכָל רֹאשִׁים וְלֹא מִסְתַּכְּלִים בְּתוֹרָה, וְהַתּוֹרָה אֵי לְאוֹתָם שְׁלֵא 92. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אוֹי לְאוֹתָם שְׁלֵא

יומא, (ס"א ולא ידעין) וְלֹא מִשְׁגִּיזוּן. תָּא זִזְי, בְּסִטְרָא דְגִבּוּרָה מִתְעָרִי מִיָּא בְּעֵלְמָא, וְנִפְקִי מִיָּא, וְהִשְׁתָּא בְּעִי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִגְבָּא מִיָּא, אֲמַאי וְנִטָּה אֶת יָדָהּ, דְּאִיהוּ שְׂמָאֵלָא.

קוראת לפנייהם בכל יום, (ולא ידעין) ולא משגיחים. בא ראה, מצד הגבורה מתעוררים המים בעולם, ויוצאים מים, וכעת רוצה הקדוש ברוך הוא ליבש את המים, למה ונטה את ידה, שהוא שמאל?

Rabbi Shimon says; woe to the people that doesn't connect to the Torah. The Torah calls them every day but they do not pay attention. Water comes to the world from the side of Gevurah. Why now that the Holy One Blessed be He wants to dry the water he uses the Left, Gevurah?

Water is aspect of Chassadim and it is revealed when we have a desire for it, which is the aspect of Gevurah. Moses raised his left hand to bring the force from Gevurah to take control over the 'vessel' that held the water and because of that the water split.

93. אֶלָּא הָרַם אֶת מִטָּה, לְנִגְבָּא מִיָּא. וְנִטָּה אֶת יָדָהּ, לְאֶתְבָּא מִיָּא, לְאֶתְעָרָא סִטְרָא דְגִבּוּרָה, וְלֹאֲתָבָא מִיָּא עַל מִצְרַיִם. וּבְגִין כֵּן, תְּרִין מַלְיָן הָכָא, דְּכִתִּיב הָרַם אֶת מִטָּה, וְנִטָּה אֶת יָדָהּ עַל הַיָּם וּבִקְעָהוּ.

93. אֶלָּא הָרַם אֶת מִטָּה אֶת מִטָּה לִיבֵשׁ אֶת הַמַּיִם, וְנִטָּה אֶת יָדָהּ לְהָשִׁיב אֶת הַמַּיִם, לְעוֹרֵר אֶת צֶד הַגִּבּוּרָה וּלְהָשִׁיב הַמַּיִם עַל הַמִּצְרַיִם. וּמִשּׁוּם כֵּן שְׁנֵי דְבָרִים כָּאן, שְׂכִתוּב הָרַם אֶת מִטָּה, וְנִטָּה אֶת יָדָהּ עַל הַיָּם וּבִקְעָהוּ.

Rabbi Shimon explains that 'Lift your hand' was for the purpose of drying the water and 'stretch out your hand over the sea' was to cause the Left side of Gevurah to bring the water back over the Egyptian army after the Israelites pass safely.

94. וְהָא תְּהוֹמוֹי הָיוּ. אֶלָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבָד נִיסָא גּוֹ נִיסָא, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (שְׁמוֹת טו) קָפָאוּ תְּהוֹמוֹת בָּלָב יָם. וְהָיָה אֲזִלִּין בִּיבְשֻׁתָּא בְּגוֹ יָמָא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבְשֻׁתָּא.

94. וְהָיָה תְּהוֹמוֹת הָיוּ? אֶלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה נִס בְּתוֹךְ יָם, כְּנֶאֱמָר קָפָאוּ תְּהוֹמוֹת בָּלָב יָם. וְהָיוּ הוֹלְכִים בִּיבְשֻׁתָּא בְּתוֹךְ הַיָּם. זֶהוּ שְׂכִתוּב וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבְשֻׁתָּא.

Exodus 14:22

“וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבְשֻׁתָּא וְהַמַּיִם לִהֵם חוֹמָה מִיְּמִינִם וּמִשְׁמָאלָם”

“The sons of Israel went through the midst of the sea on the dry land, and the waters were like a wall to them on their right hand and on their left.”

The Zohar makes a point that the bottom of the sea has depths and explains that God made a miracle within a miracle when he froze the bottom of the sea and make it like a paved road.

Exodus 15:8

“וּבְרוּחַ אֲפִיק נֶעֱרְמוּ מַיִם, נִצְבּוּ כְמוֹ-נֵד נְזִלִים קָפָאוּ תְּהוֹמַת, בָּלָב-יָם.”

“At the blast of Your nostrils the waters were piled up, The flowing waters stood up like a heap; in the heart of the sea the deep waters became hard”

When Moses raised his hand with the staff, the sea split into 12 paths, one for each tribe. (Zohar Chadash, Beshalach #14).

The Staff had the power of the three columns and the names EL אל for the Right, Chessed, ELHYM for the Left, Gevurah and יהוה YHVH for the middle, Tiferet.

Lesson;

The opening words of Rabbi Shimon in paragraph #92 look as if they are not related to the rest of the text but rabbi Shimon wants to wake us up to the study of Torah that reveals all of these great secrets. Without Torah study through the Zohar, we can't understand the Tree of Life and the spiritual system.

The Torah is an open book that calls us every day to read it and dig out secrets and draw the water of Chassadim.

We are lucky to have the Zohar to study a little bit Torah every day and reveal its secrets.

95. (דף מ"ח ע"ב) (שמות יד) ויסר את אופן מרכבותיו. רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות. פסוק זה פרשוהו ונתבאר, אבל בא ראה, הקדוש ברוך הוא בכל מראה את שלטונו, ושלטונו זה לא יעבר לעולם ולעולמי עולמים.

95. (דף מ"ח ע"ב) (שמות יד) ויסר את אופן מרכבותיו. רבי שמעון פתח, (יחזקאל א) וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות. הא קרא אוקמוה ואתמר, אבל תא וזי, קודשא בריך הוא בכולא אתוויי שלטנותא דיליה, ושלטניה די לא תעדי לעלם ולעלמי עלמין.

Ezekiel 1:15

“וארא החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו”

“Now as I looked at the living beings, behold, there was one wheel on the earth beside the living beings, for each of the four of them.”

The Holy One Blessed be He reveals his system of governing the world that will forever be in control of this world.

96. ועביר שולטנותא באבהן, נטל לאברהם, וקיים ביה עלמא, דכתיב, (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, וקיים שמים והארץ בהבראם, וקיים ושתיל ביה עלמא, דאיהו קיים לעלמין, הדא הוא דכתיב, (בראשית יז) ואת בריתי אקים את יצחק. נטל יעקב, ואותביה קמיה, ואשתעשע בהדיה, ואתפאר ביה, הדא הוא דכתיב, (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר.

96. ועשה שלטון באבות. נטל את אברהם והעמיד בו את העולם, שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, ופרשוה. נטל את יצחק ושתל בו את העולם, שהוא קים לעולמים. זהו שכתוב ואת בריתי אקים את יצחק. נטל את יעקב, והושיבו לפניו והשתעשע עמו, והתפאר בו. זהו שכתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר.

God used the patriarchs as chariots to establish his system in the world. For the right column of Chessed, he used Abraham. Heaven and earth connected together through Abraham because Chessed is the bridge between the lower seven sefirot and the upper three.

Genesis 2:4

“אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים”

“These are the generations of the heavens and the earth when they were created, in the day that YHVH God made the earth and the heavens.”

“when they were created” ‘בהבראם’ has the letters of ‘אברהם’ ‘Abraham’.

Isaac used for the Left column of Gevurah that established the desire for the Light. This desire keeps the flow of light to the world and maintains its existence.

Genesis 17:21

“ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת”

“But I will establish my covenant with Isaac, whom Sarah shall bear to you at this time next year.”

For the central column of Tiferet, Jacob brought the balance to the foundation of the world and made it complete, making God happy with his Creation.

Isaiah 49:3

“וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר”

“He said to Me, “You are My Servant, Israel, In Whom I will show My glory.”

‘My Glory’ has the root of פאר’ for תפארת’ Tiferet to imply the connection of Jacob to the Middle column, Tiferet.

Lesson;

The Patriarchs had unique souls and very high spiritual levels. They could establish the foundations for the connection of the Tree of Life to this world.

Our souls are part of the Endless and as such part of the light of the Endless that governs the world of Malchut. The world as we see and know it nowadays reflects our ability to attract and channel the light of the Endless into this world. The patriarchs started the work and we need to complete it. We need to complete the correction of 9 levels that have 288 sparks of Light out of 320. When we correct our parts, Mashiach would come and complete the correction of the last 32 lights. Then the light of the Endless would flood the world, bringing peace and immortality to all who were corrected and or part of the correction process.

97. וְתָא זִוּי, יַעֲקֹב אֲזוּיָא בְּאִילָנָא דְּזוּזִי, דְּלִית בֵּיהּ מוֹתָא לְעֵלְמִין, דְּכָל זִוּיָּן בְּהֵוָּא אִילָנָא אֲשֶׁתְּכֻלָּהּ, וַיְהִי זִוּיָּן לְכָל אִינוּן דְּאֲזוּיָא בֵּיהּ. וּבְגִין כֶּךָ, יַעֲקֹב לֹא מִית. וְאַיְמָתִי מִית, בְּשִׁיעָתָא דְּכִתִּיב, (בראשית מט) וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה. הַמָּטָה, כְּמוֹת דָּאָתָא אֲמִיר (שיר השירים ג) הִנֵּה מִפְּתוֹ שְׁלֵמָה, מְשׁוּם שְׁבִמְטָה זֶה כְּתוּב רַגְלֵיהּ יֵרְדוֹת מָוֶת, וְלָכֵן כְּתוּב וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה, וְאֵז וַיִּגְעֵ וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּיָא וְעָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יַעֲקֹב לְבַחֵיר הָאֲבוֹת, זֶהוּ שְׁבִתוֹב (ישעיה מא) יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחִרְתִּיהּ.

Jacob was connected to the Tree of Life that has no aspect of death. It gives life to anyone who holds to it. For that reason, Jacob didn't die.

Genesis 49:33

“וַיֵּלֶךְ יַעֲקֹב לְצוֹת אֶת בְּנָיו וַיֵּאסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה וַיִּגְעֵ וַיֵּאסֹף אֶל עַמּוּיָא”

“When Jacob finished commanding his sons, he drew up his feet into the bed and breathed his last and was gathered to his people.”

The bed is the aspect of Malchut and the legs that go down is the aspect of connection to death.

Proverbs 5:5

“רַגְלֵיהּ, יֵרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל, צַעְדֶּיהּ יִתְמָכוּ”

“Her feet go down to death, Her steps take hold of Sheol.”

Jacob pulled his feet up into the bed to have his entire body connected to Malchut. Then he stopped his breathing and was ‘gathered’ to his ‘people’ that are Isaac his father and Abraham, his grandfather. Jacob didn't go through a regular process of death because he was the middle column and connected to Zeir Anpin where there is no death.

98. תא וזוי, כל בשריין דלעילא, וכל אינון רתיכין, כלהו אזוידן אלן באלין, דרגין בדרגין, אלן עלאין ואלן תתאין. וזויותא קדישא עליהו, וכלהו אוכלוסין ובשריין, כלהו זטלין תזוזות ידהא, על מימרהא זטלין, ועל מימרהא שראן.

98. בא ראה, כל המחנות שלמעלה וכל אותן המרכבות, כלם אחוזים אלה באלה, דרגות בדרגות. אלה עליונים ואלה תחתונים, וחיות הקדש עליהם, וכל האוכלוסים והמחנות, כלם נוסעים תחת ידה. על מאמרה נוסעים ועל מאמרה חונים.

The Lifeforce of Zeir Anpin is received from Binah, which is the world of Creation. The angels that connect Binah to Zeir Anpin, the world of Formation, are called 'Living' 'חיות' or 'living Creatures' 'חיות הקודש'. They support the three legs of the Holy Throne that is the three columns, established by Abraham for Chessed, Isaac for Gevurah and Jacob for Tiferet. The fourth leg is for Malchut, the world of Action. The angels that continue the energy from Zeir Anpin to Malchut are called 'Holy wheels', 'אופני הקודש'.

99. וזוי החיה (העליונה הקדושה) שכל שאר החיות אחוזות בה, והשתלשלו (ונתקנו) בשבילה כמה חיות לחיות (אלו יורדות ואלו יורדות). ונאחזות דרגות בדרגות, וכל העליונים והתחתונים הולכים ושטים ביס. זהו שכתוב (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו'.

99. וזוי החיה (העליונה הקדושה) שכל שאר החיות אחוזות בה, והשתלשלו (ונתקנו) בשבילה כמה חיות לחיות (אלו יורדות ואלו יורדות). ונאחזות דרגות בדרגות, וכל העליונים והתחתונים הולכים ושטים ביס. זהו שכתוב (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר וגו'.

The Shechina has under her control four camps that are the 'Holy Wheels'. The chariots of these camps are connected to each other and included within each other on different levels from above to below. Above all, there is a Holy living Creature that is female and at the top of Zeir Anpin. This Holy living Creature commands the movement of the lower camps that depend on her.

All upper and lower levels that evolved from each other arrive at the big sea that is the aspect of Malchut. Like the sea holds everything as one, so is the light that comes down to Malchut.

100. וכד סליק ימא גלגלוי, כלהו אר בין סלקין זוזתין, וזעפא אשתכח, ורוזא תקיפא אכלא עליה בתקיפו. וזוי ימא מתבדרין לכל סטר, אלן למזרוז, ואלן למערב, אלן לצפון, ואלן לדרום. וכל אינון בני עלמא, דזומאן רשימא עליהו, זטלין לון, ובלעין לון בקפטירי עפרא.

100. וכשמעלה הים את גליו, כל האניות עולות ויורדות, ונמצא זעף, ורוח קשה הולכת עליו בחזק, ודגי הים מתפזרים לכל צד, אלה למזרח ואלה למערב, אלה לצפון ואלה לדרום. וכל אותם בני העולם שרואים את הרשם עליהם, לוקחים אותם ובולעים אותם במערות העפר.

When the sea raises waves, it is the aspect of judgments. All ships and vessels in the sea go up and down with the waves. It means that all are affected by these judgments. When there is a storm with strong winds, the fish spread to all directions, East, west,

north, and south.
The sea is an aspect of Malchut that gathers the 'water' from above. The fish represent the positive forces of angels and Torah students that live and protected in the water, which is Chassadim and aspect of Torah studies. They are also affected by the judgments that spread in Malchut. The people of the world that cause the 'storm' by their inequities are responsible for the loss of peace and tranquility of the 'sea'. Because of the storm, the 'fish' scattered and swallowed by the judgments in Malchut.

101. וְכָל הָאֲנִיּוֹת לֹא נִסְעוֹת מִמְּקוֹמָם, וְלֹא עוֹלוֹת וְיורדות, פָּרַט לְאוֹתָהּ שְׁעָה שְׂבֵא מִנְהִיג אֶחָד שֶׁל הָיִם וְיוֹצֵא לְהַשְׁלִים רוּחַ שֶׁל זַעַף הָיִם. בֵּינָם שְׂוָה עוֹלָה עַל הָיִם, שׁוֹבֵךְ מִרְגֵּזוֹ, וְנִמְצָאת מְנוּחָה. וְאִזּוֹ כָּל הָאֲנִיּוֹת הוֹלְכוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא סוֹטוֹת לְמִיָּן וּלְשִׁמְאֵל. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב שֶׁם אֲנִיּוֹת יִהְיוּ לְיוֹתֵן זֶה יִצְרֵת לְשִׁחַק בּוֹ. זֶה דִּקְא. וְכָל דְּגֵי הָיִם מִתְכַּנְּסִים לְמְקוֹמָם, וְכָל אוֹתָן הַחַיּוֹת שִׂמְחוֹת עֲלֶיהָ, וְחַיּוֹת הַשָּׂדֶה הָעֲלִיּוֹנוֹת שִׂמְחוֹת. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב (אִיּוֹב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה יִשְׂחָקוּ שָׁם.

101. וְכָל אֲרֻבִּין לֹא נִטְלִין מֵאַתְרֵיהֶוּ, וְלֹא סִלְקִין וְנִזְזִיתִין, בַּר מִהֵהוּא שְׁעָתָה, דְּאֵתִי זוּד דְּבָרָא בְּיָמָא, וְיִדְעַ לְאַשְׁלֵמָא רוּחָא דְּזַעַפָּא דְּיָמָא, בֵּינָם דְּסִלְקִין דָּא עָלֶיהָ דְּיָמָא, שְׂכִיךְ מְרוּגָא, וְנִיזְזִין אֲשֶׁתְּכֹז, וְכִדְרִין כְּלָהוּ אֲרֻבִּין אֲלִין בְּאֶרְצוֹ מִיִּשְׂרָאֵל, וְלֹא סֵטָאן לִימִינָא וּשְׁמָאֵלָא, הֲדָא הוּא דְּכֶתִיב, (תְּהִלִּים קד) שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְיוּ לְיוֹתֵן זֶה יִצְרֵת לְשִׁחַק בּוֹ. זֶה דְּיִקְא. וְכָל דְּגֵי יָמָא מִתְכַּנְּשִׁין לְאַתְרֵיהֶוּ. וְכָל אֵינָן זִיּוּן זִיּוּן וְדָאן עָלֶיהָ, וְזִיּוּן זִיּוּן עָלֶיהָ זִיּוּן, הֲדָא הוּא דְּכֶתִיב, (אִיּוֹב מ) וְכָל חַיַּת הַשָּׂדֶה יִשְׂחָקוּ שָׁם.

The storm is the aspect of judgment and also represents the beginning of the correction of the inequities. When a strong leader takes control over the sea, the storm rests, the water gets calm and the ship sails on their intended paths without distraction. Psalms 104:26

”שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְיוּ לְיוֹתֵן זֶה יִצְרֵת לְשִׁחַק בּוֹ.”
“There go the ships, and Leviathan, which you formed to play in it.”
The ‘Leviathan’ literally translates to ‘whale’ is the aspect of the central Column. He brings the balance and all ‘creatures’ go back to their place.

Lesson;

There are two ‘seas’ that the Zohar teaches us about. The supernal sea is Binah, our mother that gathers the Light from Chokmah and delivers it to the son, Zeir Anpin and the daughter, Malchut. Malchut is the lower sea that gathers the light from above and manifests it. The storms are the spiritual/physical effect that is caused by the sins and all actions that go against the laws of the Torah. A leader with a strong connection to the Torah has the aspect of a whale. When he teaches the people the storms disappear and the sea/Malchut is back to a state of peace.

The world is now in a state of chaos and there are many storms in effect. They cause great pain all over the world. Because we are close to the Final Redemption, most of our great Tzadikim left the world to support us from heaven, where they can do the most for us. They help with gathering waters of mercy into Binah so we can draw from it into the sea in Malchut. We can do it with studies of the Torah/Zohar that is the aspect of water.

Isaiah 55:1 “Come, all you who are thirsty, come to the waters (Torah)”

Proverbs 5:15
 "שתה" מים מבורך ונזלים מתוך בארך
 "Drink water from your own cistern, And running water from your own well."
 Rabbi Shimon explains that the word "מבורך", 'cistern' should be read with a different Nikkud, as 'מבורך', which means 'blessed'. The verse would then be read as "Drink water (from the Torah) and be blessed, and running water (life force) from your own well (that we dig when we study the Torah)"

102. תא וזוי, כְּנוּנָא דְלַעִילָא, אֵית לַתְתָּא. כְּנוּנָא דְלַתְתָּא, אֵית לַעִילָא. כְּנוּנָא דְלַעִילָא, אֵית לַעִילָא. כְּנוּנָא דְלַתְתָּא, אֵית לַתְתָּא. כְּנוּנָא דְלַתְתָּא, אֵית לַתְתָּא.
 102. בא ראה, כְּמו שְלִמְעֵלָה יֵש לְמַטָּה, כְּמו שְלִמְעֵלָה יֵש לְמַטָּה יֵש לְמַטָּה בֵּים הָעֲלִיּוֹן. כְּנוֹן שְלִמְעֵלָה יֵש לְמַטָּה. כְּנוֹן שְלִמְעֵלָה יֵש בֵּים הַתַּחְתּוֹן.

The supernal sea is Binah and parallel to it is the lower sea that is Malchut. The top three sefirot of Zeir Anpin, Chessed, Gevurah, and Tiferet connect to the sea of Binah and they are parallel to the lower three of Zeir Anpin, Netzach, Hod, and Yessod that connect to Malchut.

103. גּוֹפָא דְהֵהוּא יִמָּא, הָא אֲתַעְרָנָא לְזוּבְרָנָא, אוּרְכָא וּפּוֹתֵינָא, רִישָׁא וּדְרֵעִין וְשַׁעְרֵי גּוֹפָא, כָּלָא כְּמִה דְאַצְטְרִיחַ, וְכָלָא בְשִׁמְיָה (וִיחִי רַמ"ה) אֲתַקְרִי. וְכְנוּנָא דָא לַתְתָּא לְיִמָּא דְלַתְתָּא, הִכִּי נָמִי רִישָׁא דְיִמָּא, וּדְרֵעִין דְיִמָּא, וְגּוֹפָא דְיִמָּא.
 103. הגוף של אותו הים, הרי התעוררנו לחברינו, ארך ורחב, ראש וזרועות ושערות הגוף, הכל כמו שצריך, והכל נקרא בשמו. וכמו זה למטה לים שלמטה, כך גם הראש של הים וזרועות הים וגוף הים.

The upper sea has aspects of body parts like head, arms and body and everything is properly and proportionally made in the upper and lower seas. The 'driving' system of all levels requires a head, arms, and body.

104. כְּתִיב (בְּרַאשִׁית מַט) זְבוּלוֹן לְזוּזוֹף יָמִים יִשְׁכֹּן. וְהָא יִמָּא זֶדֶד הָוָה בְּעַדְבֵּיהּ אֶלָּא מֵאֵי לְזוּזוֹף יָמִים, וְדָאֵי אוּקְמוּהּ זְבוּרִיָּא בְּרָא עֲלָאָהּ. וְיִרְכָּתוּ עַל צִידוֹן, כְּמִה דְאֵת אִמֵּר (שְׁמוֹת א) יוֹצֵאֵי יָרֵךְ יַעֲקֹב. זְבוּלוֹן שׁוּקָא דְיִמִּינָא דְגּוֹפָא הָוָה, וְיָם כְּנֶרֶת הָוָה בְּעַדְבֵּיהּ, וּמִהָכָא אֲשַׁתְּכּוּ זְזוּלוֹן לַתְּכַלְתָּא.
 104. כתוב (בראשית מט) זְבוּלוֹן לְזוּזוֹף יָמִים יִשְׁכֹּן. והרי ים אחד היה בגורלו, אלא מה זה לחוף ימים? ודאי שבארץ החברים בסוד עליון. וירכתו על צידו, כנאמר (שמות א) יוֹצֵאֵי יָרֵךְ יַעֲקֹב. זְבוּלוֹן הָיָה שׁוּק הַיָּמִין שֶׁל הַגּוֹף, וְיָם כְּנֶרֶת הָיָה בְּגוֹרְלוֹ, וּמִכָּאן נִמְצָא הַחֲלִיזוֹן שֶׁל הַתְּכַלֵּת.

Genesis 49:13

"זְבוּלוֹן לְחוֹף יָמִים יִשְׁכֹּן וְהוּא לְחוֹף אֲנִית וְיִרְכָּתוּ עַל צִידוֹן."

"Zebulun shall dwell by the shore of seas and become a harbor for ships; his border shall extend to Sidon."

The Zohar asks why it says 'shore of seas' in the plural and explains that on one side Zebulun was at the shore of Sidon (on the Mediterranean) and on the other side on the shore of the Sea of Kinneret (Sea of Galilee).

Lesson;

Every sefira is a vessel that holds Light comes to it from a higher level. That light is originated from the Endless light. To move the Light from one vessel to the other a 'driving force' is needed. It comes as a Tree of Life on the Sefira level. Keter, Chokmah

and Binah of Binah is considered the head of Binah and so on in sets of three until the Light arrives at Malchut. At that time, it activates the Keter of the level below it or in other words, waking up the head of that level.

Imagine a nursing mother and a baby. The mother's milk has the aspect of Light that was received from the Yessod of the level above it. The mother's breast is the aspect of the 'sea' of light of Binah. The teats have the aspect of Yessod of Binah. The mouth of the baby is Malchut of the head that is the upper three of the baby. He becomes the lower sea that nourishes the entire body.

Everything in existence is driven by the Light of the Endless using 'אופנים', 'wheels'. That is why there is nothing inanimate in this world.

The practical lesson for us is to always use our heads and move forward with actions. If something gets 'stuck' in the head, then there is no movement and the body is considered as 'headless'. We should always move forward to draw the Light into our sea and get nourished.

105. תא וזוי, כמה רתיכין על רתיכין אשתכוז, וזלגלי דרתיכא רהטין בבהילו, ולא מתעכבי אינן סמכי רתיכא, לנטלא עליהון. וכן בלהו. (נ"א והכא שנהגו בכבודות בבהילו) תא וזוי, רתיכא די מונא על מוצראי, (אי תימא) אוקמוה, רתיכא שלימיתא לא אשתכוז, דהא כתיב ויסר את אופן מרכבותיו, כמה רתיכין הוו, דהוו זטלין על זוד סמיה זלגלא, דאתפקדו עליהו, כיון דאתעבר האי משולטנותא דיליה, בלהו רתיכין אתעברו משולטניהון, ולא זטלו. כדין בלהו לתתא אתעברו משולטנותא, דכתיב, (ירמיה מו) על מוצרים ועל פרעה ועל הבוטזים (דף מ"ט ע"א) בו.

105. בא ראה, כמה מרכבות על מרכבות נמצאו, וגלגלי המרכבה רצים בחפזון, ולא מתעכבים אותם תומכי המרכבה לנסע עליהם, וכן כלם (וכאן וינהגו בכבודות, בחפזון). בא ראה, המרכבה הממנה על המצרים, [אם תאמר] פרשה, לא נמצאת מרכבה שלמה, שהרי כתוב ויסר את אופן מרכבותיו. כמה מרכבות היו שהיו נוסעים על תומך גלגל אחד, שנפקדו עליהם. כיון שזה העבר משלטון, כל המרכבות העברו משלטונם ולא נסעו. אז כלם למטה העברו משלטונם, שכתוב על מצרים (ירמיה מו) ועל פרעה ועל הבטחים בו.

Rabbi Shimon explains that the supernal minister of the Egyptians was leading them in the chase after the Israelites. The verse below describes in a singular form that God removed the 'wheel' from his 'chariot' and it was difficult for him to 'drive'.

Exodus 14:25

”וַיִּסַּר אֶת אֹפֶן מִרְכַּבְתּוֹ וַיִּנְהֲגֵהוּ בְּכִבְדָּת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוֹסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלָּחַם לָהֶם בַּמִּצְרַיִם.”

“And He took off his chariots wheel so that he drove with difficulty; and the Egyptians said, “Let us flee from the face of Israel, for YHVH fights for them against Egypt.”

We learned previously that the 'wheels' are the forces that drive everything in this world. The minister of Egypt was the 'chariot' for the forces that drove the lower chariots of the Egyptians. When YHVH removed the first wheel from the control of their minister, the light stopped from flowing to the Egyptians and they couldn't move. They realized that God is fighting for the Israelites and wanted to flee to safety. It was too late for them because they were already inside the sea and the walls of water from their right and left collapsed and they drowned.

Jeremiah 46:25

אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני פוקד אל אמן מנא ועל פרעה ועל מצרים ועל אלקיה ועל מלקיה ועל פרעה ועל הבטחים בו.

“The YHVH of hosts, the God of Israel, says, “Behold, I am going to punish Amon of Thebes, and Pharaoh, and Egypt along with her gods and her kings, even Pharaoh and those who trust in him.”

God has full control over all the ministers of the nations of the world. We read below that all the levels below the ministers are affected as it says above “and Egypt, her kings, even Pharaoh and those who trust in him”. We notice that after ‘Egypt’ (the Minister of Egypt) it says ‘her kings’ (all rulers under Egypt), then ‘even Pharaoh’ (the ruler of the Egyptians in the lower level of Malchut).

106. ובאותו זמן השליט של מצרים שלט על כל שאר העמים. כיון שהעבר כח מצרים, נשבר כח שאר העמים. מנין לנו? שכתוב אז נבְּהִלּוּ אֱלֹפֵי אֲדָוִם וְגו', וכתוב שמעו עמים יְרֻזּוּן וְגו'. משום שכלם היו אחוזים בפלחן של המצרים, ואחוזים במצרים לסייע שלהם. ובאותו זמן כלם בקשו את הסייע של מצרים להתחזק. ועל זה, כיון ששמעו את הגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, רפו ידיהם ולא יכלו לעמוד, וכלם הזדעזעו ונשברו משלטונם.

106. ובההוא זמנא, שלטנותא דמצרים שליט על כל שאר עמין, כיון דאתבר זיילא דמצרים, אתבר זיילא דשאר עמין. מנלן, דכתיב, (שמות טו) אז נבְּהִלּוּ אֱלֹפֵי אֲדָוִם וְגו'. וכתוב (שמות טו) שמעו עמים יְרֻזּוּן וְגו'. בגין דכלהו הוו אחידן בפולחנא דמצרים, ואחידן במצרים לסייעא דלהון. ובההוא זמנא, כלהו בעאן לסייעא דמצרים, לאתתקפא. ועל דא, כיון דשמעו גבורן דעבר קודשא בריך הוא במצרים, רפו ידיהון, ולא יכלו למיקם, ואזדעזעו כלהו, ואתברו (משולשליהון) משולטנותהון.

Exodus 15:15

“אז נבְּהִלּוּ אֱלֹפֵי אֲדָוִם אֵילֵי מוֹאָב יֶאֱחָזְמוּ רַעַד נִמְגּוּ כָּל יִשְׁבֵי כְנָעַן”

“Then the chiefs of Edom were dismayed; The leaders of Moab, trembling grips them; All the inhabitants of Canaan have melted away.”

At that time, Egypt, the kingdom, was in control of all the other nations. Since the force of Egypt, the Minister, was broken by the sea, the other nations of the world that were dependent on the support of Egypt, shook and fell from their control.

Lesson;

The Israelites don't have a 'minister' because they are connected directly to YHVH as his children. (Deuteronomy 14:1) “You are the children of YHVH your God”. Because wheel number one is always running, all we need is to engage our own wheels with it to continue the 'movement' of Light from above to below. That 'engagement' gives us a power of protection and no other force can stop us, the Israelites.

Jacob, who is the father of the children of Israel was blessed (Genesis 27:29) “אֲרִיךְ יָמֶיךָ” “Cursed be those who curse you And blessed be those who bless you”.

Those who bless the Israelites make a connection to the wheel that is always running and brings out blessings. Those who go against the Israelites experience judgments from the darkness they put themselves into by disconnecting from the Light source.

Even though we are the children of the King we must not forget that our purpose is to bring Light to all nations of the world. We should also follow the essence of the Torah teaching, which is to love everyone as we love ourselves.

107. ודאי שבשנשבר כחם למעלה, שנשבר כח של כל אותם שאחוזים בו. כיון שנשבר הכח של כלם למעלה, כל אלה

107. ודאי כד אתבר זיילא דלהון לעילא, אתבר זיילא דכל אינון דאחידן ביה, כיון דאתבר זיילא דכלהו לעילא, כל הגי דלתתא אתברו,

שְׁלֵמֻטָּה נִשְׁבְּרוּ מִשּׁוֹם [אינ] הַכֹּחַ הַזֶּה
שֶׁנִּשְׁבַּר בְּתַחֲלָה, וּמִשּׁוֹם כִּךְ וְיִסַּר אֶת אַפְּן
מִרְכָּבוֹתָיו כְּתוּב. וַיִּנְהָגוּ בַּכְּבֹּדוֹת, שֶׁהָרִי
בְּשִׁזְזָה נִשְׁבַּר, לֹא הָיוּ הוֹלְכִים.

When the 'wheel' of the minister of Egypt broke, all his forces on the spiritual level fell with him. All of those that were connected to them below, lost the flow of light and couldn't move.

108. בֹּא וְרֵאָה שְׂכָךְ הוּא, שֶׁלֹּא כְּתוּב וְיִסַּר
אֶת אוֹפְנֵי מִרְכָּבוֹתָיו, אוֹ אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתוֹ,
אַלֶּא וְיִסַּר אֶת אַפְּן מִרְכָּבוֹתָיו, מִשּׁוֹם שְׂכָךְ זֶה
שֶׁכֵּלֶם הָיוּ נִדְבָקִים בּוֹ.

108. תָּא זִזְי דְּהָכִי הוּא, דְּלֹא כְּתִיב וְיִסַּר אֶת אוֹפְנֵי
מִרְכָּבוֹתָיו, אוֹ אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתוֹ, אֶלֶּא וְיִסַּר אֶת אוֹפֵן
מִרְכָּבוֹתָיו. בְּגִין הָאֵי זִיכְרוֹ, דְּכִלְהוּ הָיוּ מִתְדַבְּקִין
בֵּיהּ. (הָכִי אַקְרוּן)

The proper translation for Exodus 14:25 should be "And He took off the wheel of his chariots". 'Wheel' is in a singular form and 'chariots' is in plural form. We expect the word 'wheels' because chariots have at least two wheels each. We know that every word and every letter in the Torah has deeper meanings. Nothing is to be considered as out of place or unnecessary. The 'Wheel' implies to the minister of Egypt and 'his chariots' is a reference to all the lower levels that depend on the force that the minister gives them. All of them from the minister down, depending on the 'Wheel' that is out of their control.

109. וְעוֹד וְיִסַּר אֶת אַפְּן מִרְכָּבוֹתָיו – בֹּא
רֵאָה, אֲשֶׁרִי חִלְקִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם לְהִדְבֵּק בָּהֶם וּלְהִיּוֹת
לָהֶם חֵלֶק, וְשֶׁהֶם יֵהִיוּ בְּחִלְקוֹ. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים יג) וְבוֹ תִדְבָּקוּן. וְכְתוּב (שִׁם
ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם בָּהֶם אֱלֹהֵיכֶם. בָּהֶם מִמֶּשֶׁ.
וְכְתוּב (תְּהִלִּים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה.
וְכְתוּב כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ.
שְׁהוּצִיא אוֹתָם מִזֶּרַע קְדוֹשׁ לְהִיּוֹת חֵלֶק, וְעַל
זֶה נָתַן לָהֶם תּוֹרָה קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה גְּנוּזָה
אֲלֵפִים שָׁנִים עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם, וְהָרִי זֶה
נֶאֱמַר. וּמִשּׁוֹם אֶהְבֶּתוּ נָתַן אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל
לְלַכֵּת אַחֲרֶיהָ וּלְדַבֵּק בָּהּ.

109. וְתוֹ, וְיִסַּר אֶת אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתָיו, תָּא זִזְי, (וְיִסַּר אֶת
אוֹפֵן מִרְכָּבוֹתָיו) וְכָפָה זִיכְרוֹתָיו דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהִקְדוּשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בָהֶם, לְאֶתְדַבְּקָא בָהֶם, וּלְמַהֲוֵי לָהֶם
זִיכְרוֹתָיו, וּלְמַהֲוֵי אֵינֻן זִיכְרוֹתָיו. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים יג) וְבוֹ תִדְבָּקוּן. וְכְתִיב (דְּבָרִים
ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם בָּהֶם אֱלֹהֵיכֶם, בָּהֶם מִמֶּשֶׁ.
וְכְתִיב (תְּהִלִּים קל"ה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה.
וְכְתִיב (דְּבָרִים לב) כִּי זִיכְרוֹתָיו יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב זִיכְרוֹתָיו.
דְּאֶפִּיק לִין מִזֶּרַע קְדוּשָׁא, לְמַהֲוֵי זִיכְרוֹתָיו, וְעַל דָּא
יְהִיב לִין אוֹרִייתָא קְדוּשָׁא עֲלָאָה, גְּנוּזָא תְּרִי אֲלֵפִין שָׁנִין,
עַד לֹא יִתְבָּרִי עֲלָמָא, וְהָא אֶתְבַּר. וּבְגִין רוֹזִימוּתָא
דִּילִיָּה יְהִיבָא לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהֲוֵי אֶבְתְּרָהּ, וּלְאֶתְדַבְּקָא
בָּהּ.

Deuteronomy 4:4

"וְאַתֶּם הִדְבַּקְתֶּם בֵּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם."

"But you who held fast to YHVH your God are alive today, every one of you."

The Israelites are blessed to have God's love that gave them the Torah and the connection to Zeir Anpin. The other-side and all other nations of the world cannot have such a connection. The children of Israel came from the holy seeds of Jacob that represent the Center Column and Zeir Anpin.

The Torah existed 2000 years before creation and it has the aspect of the first wheel.

Lesson;

When we feel a need for a little push in life, we should read this verse repeatedly and study Torah that connects to the wheel that delivers life-Force to us.

Deuteronomy 4:4

“וַאֲתֶם הַדְּבָקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.”

“But you who held fast to YHVH your God are alive today, every one of you.”

110. בא ראה, כל המחנות העליונים, וכל אותן מרכבות, כלם אחוזים אלה באלה, דרגות בדרגות. אלו עליונים, ואלו תחתונים, והרי פרשה, שפתיב (תהלים קד) זה הים גדול. וזה קדושה עליו, וכל האוכלוסים והמחנות, כלם נוסעים תחת ידה. על מאמרה נוסעים ועל מאמרה חונים. בזמן שהיא נוסעת, כלם נוסעים, משום שכלם אחוזים בה.

110. תא וזוי, כל משיריין דלעילא, וכל אינן רתיבין, כללהו אוזידן אלן באלין, דרגין בדרגין, אלן עלאין, ואלן תתאין, והא אוקבונה, דכתיב, (תהלים קד) זה הים גדול. וזויתא קדישא עליה, וכללהו אוכלוסין ומשיריין, כללהו זטלין תוזות ידה, על מימרה זטלין, ועל מימרה שראן. בעדנא דהיא זטלא, כללהו זטלין, בגין דכללהו אוזידן בה. (אמר ר' יצחק)

Psalms 104:25

“זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרוֹחַב יָדָיו שֶׁמֶרְמֵשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיִּים קְטָנוֹת עַם-גְּדֻלּוֹת:”

“This great and wide sea, In which are innumerable teeming things, Living things both small and great.”

All camps and chariots above are connected to each other from upper levels to lower levels. There is a Holy living creature (חיה קדושה) above and the levels below connect to her. They follow her commands when to move and when to rest.

111. ובא ראה, בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא להעביר את אוכלוסי פרעה למטה, העביר בתחלה את אותו כח שלהם כמו שהקמנו. מה עשה? העביר וסלק אותו מקום קדוש עליון שהיה מנהיג את כל אותן המרכבות. בין שזה הסתלק, כל המחנות הללו לא יכלו להתנהג. ובין שלא יכלו, העבר משלטונו אותו הממנה של מצרים והעבר באש דולקת, ואז השליט של המצרים הוזז, ועל זה אנוסה מפני ישראל. מה הטעם? משום שראו את הממנה של מצרים נשרף באש.

111. ותא וזוי, בשעתא דבעי קודשא בריך הוא, לאעברא לאוכלוסין דפרעה לתתא, אעבר בקדמיתא לההוא וזילא דלהון, כמה דאוקימנא. מה עבד. אעבר וסליק ההוא אתר קדישא עלאה, דהוה מדבר (פי' מנהיג) לכל אינן רתיבין, בין דהאי אסתליק, הנהו כללהו משיריין לא יכלו לדברא, בין דאינן לא יכלו, ההוא מבנא דמצראי אעברו ליה משולטניה, ואעבר (י' ע"ב) בנורא דדליק, וכדין שלטנותא דמצראי אתעד. ועל דא, אנוסה מפני ישראל. מאי טעמא, בגין דזומו מבנא דמצרים אתוקד בנורא.

When the Holy One Blessed be He wanted to stop the forces of Pharaoh below, he disconnected the connection of their minister to the Holy Creature above. Because of that, they couldn't move and stopped. Their minister was taken into a fire to strip him from the 'title' and the control over Egypt.

When they saw the actions of YHVH and their minister burning in a fire, they wanted to flee from Israel.

Exodus 14:25

“וַיִּסַּר אֶת אַפֵּן מִרְקֻבְתֵּי וַיִּנְהָגוּ בַּכֶּבֶד וַיֹּאמְרוּ מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחָם לָהֶם בַּמִּצְרַיִם.”

“And He took off the wheel of his chariots so that he drove with difficulty; and the Egyptians said, “Let us flee from the face of Israel, for YHVH fights for them against Egypt.”

Lesson;

Psalms 104 that is quoted above is recited every Rosh Chodesh during the last part of the morning prayer. It describes all aspects of Creation and praises God for the life force that he gives everything every day.

The time of the new moon is the seed of the month and it has the aspect of the beginning. This Psalms helps us connect to all the ‘wheels’ that YHVH activates in this world. It gives us a great individual connection with him.

We should always remember that everything in this world has a spiritual root/wheel above that animate it. Because of that, spiritual connections are very important when we want proper manifestations of our pure and positive desires in this world.

The verse before the last (104:34) says “May my meditation be pleasing to Him, for I rejoice in YHVH”

We start with meditation that would please God so we can rejoice with the Light that he provides.

112. רבי יצחק אומר, בשעה שקברו ישראל לים, קרא הקדוש ברוך הוא לממנה הגדול שעל הים ואמר לו: בשעה שעשיתי את העולם, מניתי אותך על הים, ותנאי יש לי על הים – שיקרע את מימיו מלפני בני, הגיע הזמן עכשו שיעברו בני בתוך הים. מה כתיב אחר כך? וישב הים לפנות בקר לאיתנו. מה זה לאיתנו? לתנאו שהיה לו עם הקדוש ברוך הוא בשברא את העולם.

112. ר' יצחק אומר, בשעתא דקריבו ישראל לים, קרא קודשא בריך הוא לממנה רברבא דעל ימא, אומר ליה, בשעתא דעברית אנא עלמא, מניתי לך על ימא, ותנאי אית לי על ימא, די יבוע מימיו בקמי בני. השתא מטא עדנא, דיעברון בני בגו ימא. לבתר מה כתיב, וישב הים לפנות בקר לאיתנו. מאי לאיתנו, לתנאו דהיה ליה בקודשא בריך הוא כד ברא עלמא.

Rabbi Yitzchak says that when the Israelites came closer to the sea, the Holy One Blessed be He called the minister of the Sea and told him that when he created the world and appointed him on the Sea he conditioned him to split the water when his children, the Israelites, come to pass through it.

Exodus 14:27

“וַיֹּט מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת בֹּקֶר לְאִיתָנוּ”

“So Moses stretched out his hand over the sea, and at daybreak, the sea returned to its normal state.”

After the Israelites passed through the sea, Moses released the sea to go back to normal. The word ‘לאיתנו’, ‘to its normal state’ has the same letters as ‘לתנאו’ that means ‘to its conditions’. The sea returned to the conditions that were set with God when he created the world.

113. והיו ישראל חוננים על הים, והיו ישראל רואים את גלי הים עולים ויורדים. הרימו עיניהם, וראו את פרעה והאובלוסם שלו, ופחדו וצעקו, והרי נתבאר. הים ראה – מה ראה הים? הוא ראה את ארוננו של יוסף, וברח מלפניו. מה הטעם? [משום] שכתוב (בראשית לט) וינס

113. והיו ישראל שראן על ימא, והיו ישראל זומאן, גלגלי ימא סלקין ונזותין, זקפו עיניהם, וזמו לפרעה ולאובלוסין דיליה, דזוילו וצעקו. והא אתמר. הים ראה, מה זומא ימא. ארונא דיוסף קא זומא, וערק מקמיה. מאי טעמא, (בגין) דכתיב, (בראשית לט) וינס וינא הזוזעה. ועל דא הים ראה וינס, וכתיב

וַיֵּצֵא הַחוּצָה, וְעַל זֶה הָיָם רֹאֵה וַיִּנָּס, וְכָתוּב
וַיֵּסֶר אֶת אַפְּן מִרְכַּבְתּוֹ וַיִּגַּו אֲנוּסָה מִפְּנֵי
יִשְׂרָאֵל. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁרָאוּ אֶת אֲרִיזָה
מִצָּרִים בָּאֵלּוּ עוֹלָה בְּאֵשׁ, וְאִזּוֹ אָמְרוּ אֲנוּסָה
מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

The Israelites saw the sea waves going up and down in front of them and the Egyptian army behind them. They feared and cry to God. Then God removed the ‘wheel’ of Egypt and they stopped as explained previously.

Psalms 114:3

“הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס הַיַּרְדֵּן יָסָב לְאַחֲרָיו.”

“The sea looked and fled; The Jordan turned back.”

The sea saw and ‘fled’. The Zohar explains that the sea saw the coffin of Joseph and fled, meaning opened a path for Joseph to pass through the sea. The sea fled because Joseph earned great merits when he ‘fled’ from the wife of Potiphar that tried to seduce him to have sex with her. He kept the purity of his ‘Yessod’ and merited to be called a Tzadik. Also, Joseph asks his brothers and children to take his bones with them when God comes to take out of Egypt the Holy Land that was promised to their ancestors.

Lesson;

The river Nile gave life to Egypt. The Egyptians put Joseph’s coffin in the Nile to bless its water as Joseph blessed Egypt with his presence. Serach, the granddaughter of Jacob showed Moses where they put Joseph’s coffin. It was made from metal and hidden well. Moses stood in front of the Nile, calling Joseph (עלה שור) to reveal himself because the time has come to fulfill their promise and take him with them out of Egypt (Exodus 13:19). Joseph’s coffin floated above the water and Moses could take it with them.

“The Jordan turned back” from the verse above is a reference to another miracle of splitting the water. It happened when Joshua came to cross the Jordan river (Joshua chapter 3). When the priests with the Holy ark step into the Jordan River, the flow of the river stopped allowing them to pass.

Because the Jordan River flows from the high north to the Dead Sea on the lower south, the water stopped on the north side, which is the aspect of turning back. From that point the water continued flowing down, leaving dry land for the Israelites to pass through into their Promised Land.

When we earn merits, we increase the light around ourselves and able to split ‘darkness’ to walk safely through. A person with light experience a significant reduction of negativity in his close environment because the light pushes away the darkness in all aspects of our lives.

114. רַבִּי זִוְיָא וְרַבִּי יוֹסִי, הָיוּ אֲזִילִי בְּמִדְבָּרָא, אָמַר רַבִּי
זִוְיָא לְרַבִּי יוֹסִי, תָּא וְאִמָּא לָךְ, דְּכַד קוֹדֵשׁ אֲבִירָה
הוּא בְּעִי לְאַעְבְּרָא שְׁלִטְנוּתָא דְאַרְעָא, לֹא עָבִיד, עַד
דְּאַעְבְּרָא שְׁלִטְנוּתָא דְלֵהוּן בְּרַקִּיעָא, וְלֹא אַעְבְּרָא
שְׁלִטְנָא דְלֵהוּן, עַד דְּמִנֵּי אַזְוָרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּלֹא
יִגְרַע (שולטנותא) שְׁמוּשָׁא דְלֵהוּן (דף) מ"ט
ע"ב) בְּרַקִּיעָא, בְּגִין לְקַיִּמָּא בִּיה

114. רַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
בְּמִדְבָּר. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי, בָּא וְאִמֵּר
לָךְ, שְׁכַשְׁרוּצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר
שְׁלִטוֹן שֶׁל הָאָרֶץ, אִינוּ עוֹשֶׂה עַד שְׁמַעְבִּיר
הַשְּׁלִיט שֶׁלָּהֶם בְּרַקִּיעַ, וְלֹא מַעֲבִיר אֶת
הַשְּׁלִיט שֶׁלָּהֶם עַד שְׁמַמְנָה אַחֵר בְּמִקוֹמוֹ, כְּדִי
שֶׁלֹּא יִגְרַע [הַשְּׁלִטוֹן] הַשְּׁמוּשׁ שֶׁלָּהֶם בְּרַקִּיעַ,
כְּדִי לִקְיָם מִה שְׁכַתוֹב (דְּנִיָּא ד) וְלִמֵּי שְׁיַחֲפֹץ
יִתְנַגֵּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאִי כֵּךְ הוּא.

דְּכַתִּיב, (דניאלד) וְלִמֵּן דִּי יִצְבֵּא יִתְנִינָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי הָכִי הוּא.

Rabbi Chiya and Rabbi Yossi were walking in the desert. Rabbi Chiya tells Rabbi Yossi, when the Holy One Blessed be He wishes to remove a government in the world, he doesn't do it before he removes the parallel government in the heavens, and he doesn't remove the one above before he appoints a new government to replace it. As it is written, "He giveth it to whomsoever he will".

Daniel 4:14 (In some translations it's 4:17)

בְּגִזְרַת עִירִין פְּתֻגְמָא וּמֵאִמַר קְדִישִׁין שְׁאַלְתָּא עַד דְּבֵרַת דִּי יִנְדַּעֵן חֲזָא דִּי שְׁלִיט עֲלִיא [עֲלָא] בְּמַלְכוּת אֲנוּשָׁא " [אֲנִישָׁא] וְלִמֵּן דִּי יִצְבֵּא יִתְנִינָה וְשִׁפְלֵי אֲנָשִׁים יָקִים עֲלֵיהּ [עֲלָא]

"This matter is by the decree of the watchers, and the demand by the word of the holy ones: to the intent that the living may know that the highest ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever he will, and setteth up over it the basest of men."

Rabbi Yossi agreed with Rabbi Chiya.

115. פְּתֻז ר' יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים ח) יְיָ אֲדֹנֵינוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. ה' אֲדֹנֵינוּ בָּרִיךְ הוּא לְתַבְרָא זֵוִילָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּבּוֹכּוֹת, אֲתַקִּיף דִּינֵיהּ עֲלֵיהּ, וְתַבֵּר לוֹן, וְאֲעַבֵּר מִקְבִּיָּה שׁוֹלְטָנוּתָא דְלָהוֹן.

Rabbi Yossi opened and quotes Psalms 8:2

"יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנֵּה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם."

"O [YHVH](#), our Lord, How excellent is Your name in all the earth, Who has set Your glory above the heavens!"

When the Holy One Blessed be He wants to break the power of the other nations, he increases his judgment upon them to break them and remove their ruler from control.

116. אֲשֶׁר תִּנֵּה הוֹדְךָ עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר נָתַתּ בּוֹשְׁעֵי לֵיהּ, אוֹ תִנֵּה הוֹדְךָ, מֶהוּ אֲשֶׁר תִּנֵּה הוֹדְךָ. אֵלָּא דָּא הוּא רָזָא דְנִהָרָא עֲמִיקָא דְכָלָא, וְדוּד בָּעָא בְּעוֹתִיהּ, לְמִנְזָר מִנִּיהּ עַל הַשָּׁמַיִם, וְדָא הוּא (וִיקְרָא ס"ה ע"ב) אֲשֶׁר. כְּבוֹדָא דָּאֵת אָמַר, (שמות ג) אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה.

Rabbi Yossi asks about why the verse says, "Who will set Your glory above the heavens", while it would be better to read it as 'Who has set his glory above the heavens' (As most translations do to make sense of the verse). He explains that this is a secret of the deepest river of all, which is [Binah](#) King David made his prayer to draw from Binah that is represented in this verse with the word 'אֲשֶׁר' to [Zeir Anpin](#), which is the aspect of the heavens 'הַשָּׁמַיִם'. This from understanding Exodus 3:14 'אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה' 'I AM WHO I AM'.

Lesson;

The Holy One Blessed be He decides who will govern us on earth. [hashem](#)

'Hashem' is a reference to the name of YHVH.

We say Hashem 'the Name' instead of the actual call to 'YHVH' that is not allowed except when we read the Torah in full verses or in blessings.

YHVH appoints rulers on us according to our collective consciousness. Even in a democracy, our vote is not as significant as our connection to Hashem and worthiness to have a government that would be for the people and not a Pharaoh type dictator.

Everything is in the hands of the Holy One Blessed be He. If we repent and cleanse ourselves from negativity, Hashem would appoint a ruler that would govern us like a father caring for his children.

Unfortunately, most governments sour the world are of the Pharaoh types, imposing different types of strict control and dictatorship. Hashem can change things in an instant. Pray and draw light from the upper levels as King David connects to Binah to draw Light to Zeir Anpin and down to Malchut.

Once the Light spreads in this world, darkness would go away.

117. בְּשִׁעָתָא דְהָאִי זָהָרָא (ס"ג ע"ב, בראשית רכ"א ע"א) עֲמִיקָתָא דְכָלָא, זָגִיד וְנָפִיק עַל הַשָּׁמַיִם, כְּדִין כָּלָא בְּזוּדוֹ, וּמִטְרוּנִיתָא אֲתַעֲטָרַת בְּמִלְכָּא, וְכָל עַלְמִין כָּלְהוּ בְּזוּדוֹ, וְשִׁלְטָנוּתָא דְעַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַנְלוֹת, אֲתַעֲבָר מִקְדָּמִי מִטְרוּנִיתָא, וּכְדִין יִקְפִין רִישָׁא כָל מֵאן דְּאֻזִּידוּ בָּהּ.

117. בְּשִׁעָה שֶׁהִנָּהר הָיָה הָעֵמֶק שֶׁל הַכֵּל שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא עַל הַשָּׁמַיִם, אִזּוּ הַכֵּל בְּשִׁמְחָה, וְהַגְבִּירָה מִתַּעֲטָרַת בְּמִלְכָּה, וְכָל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁמְחָה. וְהַשְׁלֹטוֹן שֶׁל הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַנְלוֹת מַעֲבָר מִלִּפְנֵי הַגְבִּירָה, וְאִזּוּ זֻקְפִים רֹאשׁ כָּל הָאֲחוּזִים בָּהּ.

When the deepest river, which is [Binah](#), is drawn out to go to the heavens that is [Zeir Anpin](#), all the levels become joyful. The Queen, who is [Malchut](#), receives the glory of the King, who is Zeir Anpin, and all worlds are filled with happiness. The dominion of the other nations is removed before the Queen, and all who hold to her raise their heads.

118. אֲדֹהֲכִי זֻמּוֹ זֹד בַּר זֵשׁ, דְּהָיָה אֲתִי, וְזֹד מִטּוֹלָא קָמִיָּה. אָמַר רַבִּי זֻזִּיא, זָזִיל דְּלָמָא הָאִי בַר זֵשׁ עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַנְלוֹת הוּא, אוּ עִם הָאָרֶץ הוּא, וְאָסִיר לְאִשְׁתַּתָּפָא בְּהַדְרִיתָא בְּאֶרְזָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זִיתִּיב הָכָא, וְזֻזִּיבִי, דְּלָמָא זָבָרָא רַבָּא הוּא.

118. בֵּין כֶּף רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא, וּמִשָּׂא אֶחָד לִפְנָיו. אָמַר רַבִּי חִיָּיא, גִּלָּה, אוּלִי הָאִישׁ הַזֶּה עוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַנְלוֹת הוּא, אוּ עִם הָאָרֶץ הוּא, וְאָסוּר לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נָשֵׁב כָּאן וְנִרְאָה, אוּלִי הוּא אִישׁ גָּדוֹל.

While they were studying, they saw a man coming their way with a load in front of him. Rabbi Chiya said that it would be better if they get out of his way because if he is an idol worshipper or a know-nothing person then they should not share the same way with him. Rabbi Yossi said let us sit here and observe, he may be a great man.

119. אֲדֹהֲכִי, אֲעֲבָר קָמִיָּהוּ, אָמַר לִיָּהּ, בְּדוּקָפָא דְּמַעֲבָרָא דְּקוֹטִיפָא דְּהָאִי, זֻזְרוּתָא אֲבָעִי, וְאִנָּא יִדְעָנָא אֶרְזָא אֻזְרָא, וְנִסְטִי מִהָאִי, וְאִנָּא בְּעֵינָא דְּאִימָא לָכוּ, וְכָא אֲתוּזִיבָנָא בְּכוּ, וְכָא אֲעֲבָר עַל מַה

119. בֵּין כֶּף עָבַר לִפְנֵיהֶם, וְאָמַר לָהֶם, בְּסָבוּב שֶׁל הַמַּעֲבָר הַמְּסַכֵּן הָיָה צָרִיךְ לוֹוִי, וְאִנִּי יוֹדֵעַ דֶּרֶךְ אַחֲרָת, וְנִסְטָה מִכָּאן, וְאִנִּי רָצִיתִי לֹאמַר לָכֶם, שֶׁלֹּא אֲחַטָּא בָכֶם וְלֹא אַעֲבָר עַל מַה שֶּׁכְּתוּב (וִיקְרָא יט) וְלִפְנֵי עוֹר

לא תתן מכשול, ואתם כמו סומים בדרך
הזו, ולא תסתכן בנפשכם. אמר רבי יוסי,
ברוך הרחמן שחפניו כאן. התחברו עמו.
אמר להם, לא לדבר שום דבר כאן עד
שנעבר בזה. סטו לדרך אחרת.

דכתיב, (ויקרא יט) ולפני עור לא תתן מכשול, ואתון
כסומין בארזא דא, ולא תסתכן בנפשיכון. אמר רבי
יוסי, בריך רחמנא דאוריכנא הכא, אתווכרו בהדיה.
אמר לון, לא תשתעו מידי הכא, עד דנעבר בהאי.
סטו בארזא אחרא.

When the man passed by them, he said that the curb on this path is very dangerous and he needs company to walk together because he is afraid to walk alone. He told them that he knows a different path to walk. He didn't want to make a sin by not warning them about the danger because the Torah says (Leviticus 19:14) “לא תקלל חרש”.

“You shall not curse the deaf, nor put a stumbling block before the blind, but shall fear your God:

I am **YHVH**

The man considered them as blinds because they didn't know the danger on the way. Rabbi Yossi said, blessed is merciful that we waited here. They joined him, and he asked them not to talk until they passed away from there. They took a different way.

Lesson;

Even though the person that they saw looked like a simple working man, Rabbi Yossi waited to find out if they should avoid this person or join him. It is very hard to know in what way each person on our path can benefit us. The best way is to avoid judgment and give time for the truth to come out.

From <https://www.sefaria.org/sheets/23410?lang=bi>

Pirkei Avot 1:6

(6) Yehoshua ben Perachiah and Nitai of Arbel received from them. Yehoshua ben Perachia says, “Make for yourself a mentor, acquire for yourself a friend and judge every person as meritorious.”

Bartenura on Pirkei Avot 1:6:3

(6) “and judge every person as meritorious:” when the matter is hanging in the balance and there is no way to decide it in this way or that way. For example, a man from whose actions we do not know if he is righteous or wicked, who performs an act that is possible to judge favorably and possible to judge unfavorably, it is pious to judge him favorably. But it is permissible to judge a man who is established to be evil unfavorably. As they only stated (Shabbat 97), “one who suspects righteous people is afflicted on his body” – [and so] it is implied [from this] that one who suspects evildoers is not afflicted.

120. אחר שיצאו מאותו מקום, אמר להם,
באותה הדרך האחרת היו הולכים פעם אחד
כהן חכם, וכהן עם הארץ אחד עמו. קם אותו
עם הארץ עליו באותו מקום והרגו. מאותו
יום, כל מי שעובר באותו מקום, מסבין את
נפשו, והרי מתחברים שם שודדי הרים
והורגים ומקפחים את בני האדם, ואלה

120. בטר דנפקו מההוא אתר, אמר לון, בההוא
ארזא אחרא, הו אילי זמנא וזדא, וזד כהן וזכב, וזד
כהן עם הארץ בהדיה, קם ההוא עם הארץ בההוא
אתר עליה וקטליה. מההוא יומא כל מאן דאעבר
בההוא אתר, מסתכן בנפשיה. והא מתווכרין תמן
משודדי טוריא, וקטלין וקפוזין לבני נשא, ואינון דידעי

שיודעים לא עובדים שם, ומבקש הקדוש ברוך הוא דם אותו הכהן בכל יום.

121. פתח (ישעיה י) ואמר, עוד היום בנב לעמד וגו'. הרי בארוה אותם ראשי הישיבה, אבל אני לא אומר לכם כך, אלא שסוד הדבר למדנו. עוד היום – איזה יום זה? אלא כך כתוב, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב. וסוד הוא על כנסת ישראל, שאהרן הוא שושבינה, לתקן את ביתה ולשמש אותה ולהכניסה למלך להזדוג באחד. מכאן והלאה, כל כהן שמשמש במקדש, הוא כמו אהרן.

122. אחימלך היה כהן גדול עליון, וכל אותם הכהנים עמו היו שושביני הגבירה. כיון שנהרגו, נשארה הגבירה לבדה, ואבד השושבין שלה, ולא נמצא מי שמשמש לפניה ויתקן ביתה וישמח אותה להזדוג עם המלך. ואז מאותו יום היא עברה לשמאל, ועומדת על העולם, אורבת לכל. הרגה את שאול ובניו, ואבדה מהם את המלוכה, מתו מישראל כמה אלפים וכמה רבבות. ועד עכשו היה אותו החטא תלוי, עד שבא סנחריב והרגיו את הכל.

123. וזהו עוד היום בנב, זהו יום עליון, ומיהו? זו כנסת ישראל שאבדה את השושבינים שלה, אותה שנשארה ללא ימין [שהיה לו] להדבק בשמאל, שהכהן הוא ימין, [ומשום כך היה לו להתדבק בשמאל] ומשום כך עוד היום בנב לעמד.

124. בא ראה, כתוב גבעת שאול נסה. למה כאן שאול? אלא משום שהוא הרג את הכהנים וגרם שתעקר מן העולם זרע ימין – אף כאן מאותו יום לא עבר איש באותו מקום, כדי שלא יסתכן בנפשו. אמר לו רבי יוסי לרבי חייא, ולא אמרתי לך אולי הוא איש גדול?

לא עברי תמן, ובלי קודשא בריך הוא המא ה'הוא כהנא כל יומא.

121. פתחו ואמר, (ישעיה י) עוד היום בנב לעמוד וגו'. הא אוקמוה אינון מארי מתיבתא. אבל אנא לא אמינא לכו הכי, אלא דרוזא דמלכה אוליפנא. עוד היום, מאן יומא דין. אלא, הכי כתיב, (שמות ו) ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב. ורוזא הוא, על כנסת ישראל, דאהרן הוא שושבינא דילה, לתקנא ביתה ולשמשא לה, ולמיעל לה למלכא לאזדוגא כוודא, מכאן ולהלאה, כל כהן דמשמש במקדשא, כנונא דאהרן.

122. אזוימלך כהנא רבא עלאה הוה, וכל אינון כהני בהדיה, כלהו הוו שושבינין דמטרוניתא, כיון דאתקטילו, אשתארת מטרוניתא בלחודדהא, ואתאביר שושבינא דילה, ולא אשתכחו מאן דמשמש קמה, ויתקן ביתה, ויזדוי לה לאזדוגא עם מלכא. כדן מההוא יומא, אתעברא לשמאלא, וקיימא על עלבא, כמין על כלא, קטיל לשאול ולבניו, אתאביר מינייהו מלכו, מיתו מישראל כמה אלפין וכמה רבון. ועד כען, ההוא זוכה הוה תלי, עד דאתא סנחריב וארגיו כלא.

123. ודא הוא עוד היום בנב, דא הוא יומא עלאה, ומאן איהו. דא כנסת ישראל, דאבדת שושבינין דילה, והיא דאשתארת בלא ימינא, (דהוי ליה) לאתדבקא בשמאלא. דכהנא ימינא הוא. (אמר ליה לאתדבקא בשמאלא) ובגין כך, עוד היום בנב לעמוד.

124. תא וזוי, כתיב גבעת שאול נסה, שאול אמאי הכא. אלא בגין דהוא קטיל לכהני, וגרים דרועא ימינא, לאתעקרא מעלבא. אוף הכא, מההוא יומא, לא אעבר בר גי בההוא דוכתא, בגין דלא אסתכן בנפשיה. אמר ליה רבי יוסי לרבי זוייא, ולא אמרית לך דלכא גברא רבא הוא.

125. פתח ואמר, (משלי ג) אשרי אדם מצא חכמה. אשרי אדם – כמו אנו שמצאנו אותו וידענו ממנו דבר חכמה. ואדם יפיק תבונה – כמו אנו שחכינו לך להתחבר עמו, וזהו אדם שמזמן לו הקדוש ברוך הוא מתנה בדרך, פני השכינה, ועל זה כתוב (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. הלכו.

126. פתח אותו האיש ואמר, (תהלים כב) לדוד מזמור לה' הארץ ומלאה וגו'. לדוד מזמור במקום אחד, ובמקום אחר מזמור לדוד. מה בין זה לזה? אלא לדוד מזמור – השירה שאמר דוד על כנסת ישראל. מזמור לדוד – השירה שדוד אמר על עצמו.

127. לה' הארץ ומלאה. לה' – זה הקדוש ברוך הוא. הארץ ומלאה – זו כנסת ישראל וכל האוכלוסין שלה שמתחברים עמה, ונקראים מלאה ודאי הוא, כמו שנאמר (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו. תבל וישיבי בה – זוהי ארץ של מטה שנקראת תבל, ואחוזת בדין [של עולם] של מעלה. זהו שכתוב (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק. בין לאחד, בין לעם אחד, בין לכל העולם – מהדין הזה הוא נדון.

128. בא ראה, פרעה ינק מהדין הזה עד שאבדו הוא וכל עמו. בין שדין זה התעורר עליו, אותו ממנה שהתמנה עליהם בשלטון, היוז והעבר, ואז כל אלה שלמטה נאבדו, שכתוב ויסר את אפן מרכבתיו. מה זה אפן מרכבתיו? מרכבותיו של פרעה. ומי הוא אותו אופן שלהם? אותו ממנה ששולט עליהם, ועל זה מתו כלם בים. למה בים? אלא הים העליון התעורר עליהם ונמחו (ונמסרו) בידיה, ולכן כתוב טבעו בים סוף. אמר רבי יוסי, ודאי כך הוא ועל זה כתוב טבעו בים סוף, סוף כל הדורות.

125. פתח ואמר, (משלי ג) אשרי אדם מצא חכמה. אשרי אדם, (דף נ' ע"א) כגון אנו, דאשכחנא לך, וידענא מינך מלה דחכמתא. ואדם יפיק תבונה, כגון אנו, דאורכנא לך לאתזברא בהדר. ודא הוא בר נש דזמין ליה קודשא בריך הוא נבובא בארזא, אנפוי דשכינתא, ועל דא כתיב, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה. אכלו.

126. פתח והוא זברא ואמר (תהלים כד) לדוד מזמור ליי' הארץ ומלאה וגו'. לדוד מזמור באתר זור, ובאתר אנזרא מזמור לדוד, מה בין האי (ק"ע ע"א) להאי. אלא לדוד מזמור, שירתא דקאמר דוד, על כנסת ישראל. מזמור לדוד, שירתא דקאמר דוד, על גרמיה.

127. ליי' (כ"ב ע"ב) הארץ ומלאה. ליי': דא קודשא בריך הוא. הארץ ומלאה: דא כנסת ישראל, וכל אוכלוסין דילה, דמתזברון בהדר, ואקרון מלאה ודאי הוא. כמה דאת אמר, (ישעיה ו) מלא כל הארץ כבודו תבל וישיבי בה: דא הוא ארעא דלתתא, דאקרי תבל, ואזוידת בדינא (דעלמא) דלעילא, דא הוא דכתיב, (תהלים ט) והוא ישפט תבל בצדק, בין לזור, בין לעמא זור, בין לכל עלמא, מהאי דינא הוא אתדן.

128. תא זוזי, פרעה מהאי דינא יניק, עד דאתאבדו הוא וכל עמיה. בין דהאי דינא אתער עליה, ההוא ממנא דאתמנא עליהו בשלטנותא, אתערדי ואתעבר, כדון פלהו דלתתא, אתאבדו, דכתיב ויסר את אופן מרכבותיו. מאי אופן מרכבותיו. מרכבותיו דפרעה. ומאן איהו ההוא אופן דלהון, ההוא ממנא דשליט עליהו. ועל דא מיתו פלהו בימא. אמאי בימא, אלא ימא עלאה אתער עליהו, ואתמוזו (נ"א ואתמסרו) בידיה. ובגין כך טבעו בים סוף כתיב. אמר רבי יוסי ודאי הכי הוא, ועל דא כתיב, טבעו בים סוף. סופא דדרגין.

129. רבי זו"י אומר, וינהגו בכבודות. בכבודות מהו. אלא מכאן אוליפנא, דבההוא דברותא דאתדבר ביה בר נשי, מדברין ליה. בפרעה כתיב (שמות ט) ויכבד לב פרעה. בההוא מלה, דבר ליה קודשא בריך הוא, בכבודות מומשי. אומר ליה קודשא בריך הוא, רשע, את אוקיר לבך. אנא אדבר לך בהאי, על דא וינהגו בכבודות.

130. ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל וגו'. ויאמר מצרים, דא מונא דאתמני על מצראי. אומר רבי יוסי, האי מלה קשיא, כיון דאעברו ליה משולטנותיה, היך יכיל הוא למרדף אבתרייהו דישראל.

131. אלא ודאי הכי הוא. אבל דא ויאמר מצרים, מצרים דלתתא. כי יי נלזום להם במצרים, מצרים דלעילא, דכיון דאתבר זיליהון מלעילא, כדין אתבר זילא ותוקפא דלהון לתתא, דא הוא דכתיב כי יי נלזום להם במצרים. במצרים דיקא. דא הוא תוקפא דלהון דלעילא. ודא הוא דאוקמוה מלך מצרים סתם. הכא, ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל, דזומו דא אתבר זיליהון, ותוקפא דלהון, דלעילא.

132. תא זו"י, כד אתערת האי כנסת ישראל, אתערו כל ס"א תוספתא לעילא מכלהו, דהא אינון גטלי לה בגופא דאילנא, והא אוקמוה. ובגני כר ישראל אזיידן בה, יתיר מכל עובדי כוכבים ומזלות. וכד אינון מתערין, (כל עמים עכו"ם) אתבר תוקפיהון מאינון דשולטי עליהו.

133. תא זו"י, האי מונא שלטנא דמצראי, דזיידן לון לישראל, בכמה שעבודין, כמה דאוקמוה. לבתר דאתבר הוא בקדמיתא, אתברו אינון מלכוותא (ס"א מלתתא), דא הוא דכתיב כי יי נלזום להם במצרים. נלזום להם ודאי.

134. ס"א תוספתא (שמות יד) ויסע מלך האלהים וגו'. (מתניתין) עד לא (ס"א אשתקע) אשתכוז אורא

129. רבי חייא אומר, וינהגו בכבודת, מה זה בכבודת? אלא מכאן למדנו, שדוד שאלם הולך מוליכים אותו. כתוב בפרעה ויכבד לב פרעה, ובאותו דבר הנהיג אותו הקדוש ברוך הוא בכבודות ממש. אומר לו הקדוש ברוך הוא: רשע, אתה מכבד את לבך? אני אנהיג אותך בזה. ועל כך וינהגו בכבודת.

130. ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל וגו'. ויאמר מצרים – זהו הממנה שהתמנה על המצרים. אומר רבי יוסי, דבר זה קשה, כיון שהעבירו אותו משלטונו, איך יכל הוא לרדף אחרי ישראל?

131. אלא ודאי הוא כן! אבל זה ויאמר מצרים – מצרים שלמטה. כי ה' נלחם להם במצרים – מצרים שלמעלה. שבין שנשבר כחם מלמעלה, אז נשבר הכח והתקף שלהם למטה. זהו שכתוב כי ה' נלחם להם במצרים. במצרים דוקא. זהו התקף שלהם שלמעלה. וזהו שבארוה מלך מצרים סתם. כאן ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל, שראו שהרי נשבר כחם והתקף שלהם שלמעלה.

132. בא ראה, בשמתעוררת כנסת ישראל, היא, מתעוררים כל אותם שאחוזים בה, וכל האחרים שלמטה, וישראל מעל כלם, שהרי הם נוטלים אותה בגוף האילן, והרי פרשוה. ולכן ישראל אחוזים בה יותר מכל עובדי כוכבים ומזלות. וכשהם מתעוררים, [כל עמים עכו"ם] נשבר תקפם מאותם ששולטים עליהם.

133. בא ראה, הממנה הזה השליט על המצרים, דחק את ישראל בכמה שעבודים, כמו שבארוה. אחר שהוא נשבר בתחלה, נשברו אותן מלכיות (מלמטה). זהו שכתוב כי ה' נלחם להם במצרים. נלחם להם ודאי.

134. ויסע מלך האלהים וגו'. [משנה] טרם (שנשקע) שנמצא אור

טהור, ולא מאירים, האבנים הנקובות היו סתומות. שלש רוחות שכלולות בשלש היו שקועות, ומים סתומים תחת הנקבים בשבעים ושתים אותיות חזרו למקומם אותם אבנים (דורות).

135. אחר שבעים ושתים דרגות, וכן שלש פעמים, התבקעו וננקבו האבנים תחת צרור שהיה חקוק, והתפנסו הדרגות ונעשו כנוס אחד. (נחלק ונעשו כנוס אחד).

136. אחר כך התחלקו ונעשו שתי דרגות, חצי מים קפא, וחצי שקעו. אלה עלו ואלה ירדו. מכאן התחיל העולם להתחלק.

137. צרור אחר (אחד) יש למעלה [למעלה], והוא חקוק בשבעים ושתים חותמות של חותמת תקיפה, ובהם שקועים גלי הים. בשנוסעים, נחלקים לארבע זוויות. מחצית אחת עולה, ומחצית שניה יורדת. מחצית אחת לצד צפון, ומחצית אחת לצד דרום. בשמתחברים באחד, גחלים שלוהטים קמים בלהט שנינות החרב המתהפכת.

138. עמוד אחד נעוץ בתוך הים, דרגה ששלוחה של שר עליון עולה באותו עמוד למעלה מעלה, נתקן (מסתכל) למרחוק על קיטור האניות ששטות בים. מי ראה איזה גלים שעולים ויורדים והרות נושבת בהם, ודגי הים מושכים את כל האניות הללו לכל צדדי העולם.

139. אותה דרגה, בשירדת מההוא, עומדים אלף מימינו ואלף משמאלו. היה שב וישוב במקומו כמלך בכסאו, אותה דרגה שבששט הים לארבעה צדדי העולם, יוצאת עמו, בו חזרת, והוא שב בקיום המלך.

140. ואז יוצאים הפרוזים: מי מבעלי העינים יזקף אותם למעלה למעלה. בעלי הכנפים יעמדו בקיומם. בעלי הפנים מכסים

דכיא, ולא זהירין, אבנין נקיבן הוו סתימאן. תלת רוזין דכלילן בתלת, הוו שקיען. ומיין סתימן תוזות נוקבי. בשבעין ותרין אתון אתהדרו לאתרייהו (דף נ' ע"ב) אינן אבנין (ס"א דרין).

135. בתר שבעין ותרין דרגין, וכן תלת זמנין, אתבקעו ואתנקבו אבני, תוזות צרורא דהוה זקיק, ואתכנסו דרגין, ואתעבדו כנופיא זורא. (ס"א אתפלג ואתעבידו כנופיא חד)

136. לבתר אתפלגו, ואתעבדו תרין דרגין, פלגותא מיא אגלדו, ופלגותא אשתקעו. אלין סליקו, ואלין זוזתו, מהכא שרא עלמא לאתפלגא.

137. צרורא אזורא (נ"א חדא) אית לעילא, (לעילא) והוא גליפא בע"ב וזתימן דגושפנקא תקיפא, ובהו שקיען גלגלוי דימא. כד זטלין, אתפלגו לארבע זווין. פלגו זורא סליק, ופלגו זורא זוזית, פלגו זורא לסטר צפון, ופלגו זורא לסטר דרום. כד מתוזברן כוזרא, גומרין דלהטין קיימין, בלהט שנינא דזורבא דמתהפכא.

138. זור קיימא נעין בגו ימא, דרגא שליזא דאפרכא עלאה, סליק בההוא קיימא לעילא לעילא, אשתכלל (נ"א אסתכל) למרוזיק, קטורא דארבין דשאטין בימא. מאן זומי גלגלין דספקין ונזותין ורוזא דנשיב בהו, וננעי ימא נגדין כל אינן ארבין לכל סטרי עלמא.

139. ההוא דרגא, כד זוזית מההוא, קיימי אכף מימיניה, ואכף משמאליה, הוה תב ויתיב באתריה, כמלכא בכורסיה, ההוא דרגא דכד שאטי ימא לארבע סטרי עלמא, עמיה נפקת, ביה תבת, הוא תב בקיימא דמלכא.

140. כדין כרוזין נפקין, מאן מארי דעינין, יזדקפאן לון לעילא לעילא. מאריהון דגדפין יקומון בקיובייהו. מארי דאנפין, וזפין לון, עד דזטיל במטלני. כדין ויסע מלאך האלהים. (עד כאן).

אותם, עד שנסוע במסעותיו. ואז ויסע מלאך
האלהים. (ע"כ)

141. רבי זיניא פתחו, (משלי לא) היתה כאניות סוחר
במרוזק תביא לזומה. היתה כאניות סוחר, דא כנסת
ישראל. במרוזק תביא לזומה, כמה דאת
אמר, (ישעיה ל) הנה שם יי בא במרוזק. תביא
לזומה, בוזד דרגא דשאר עלה, וביה אתמשיכו כל
אלין נזולין ומבועין דאלין בימא, כמה דאת
אמר, (קהלת א) כל (ויקרא נ"ח ע"א) הנזולים
הולכים אל הים וגו'.

142. אל מקום שהנחלים הולכים. אף על גב
שכל הנחלים נמשכים לאותה דרגה, ואותה
דרגה מורידה (מושכת) אותו לאותו ים –
אל תאמר, שהרי הריק אותם, ולא שורים בו
אחרים, ולא שופעים בו בבתחלה, חזר ואמר
אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים.
אלא מקום אותה דרגה שהנחלים הולכים
פעם אחת, שם הם שבים ללכת – שם הם
שבים מאותו מקום עליון, ולא פוסקים
לעולמים, וכלם מתכנסים לאותו מקום.
ולמה? ללכת. ללכת לאותו מקום של הים,
כמו שנאמר. מה שם אותה הדרגה? נקראת
צדיק.

143. רבי יהודה אמר, כתיב (תהלים קד) שם אניות
קד) שם אניות יהלכון לזיתן זה יצרת לשחק
בו. שם אניות יהלכון – באותו הים שהולכים
ושטים עד שבאים להתחבר באותה דרגה,
אז כתוב לזיתן זה יצרת לשחק בו.

144. רבי יצחק אמר, למעלה למעלה
יותר, יש זוג אחר ששורה בחביבות ולא
נפרד לעולמים. אמר רבי יהודה, מי זוכה
לאותו זוג? אמר לו, מי שיש לו חלק לעולם
הבא. דוקא בעולם הבא.

145. אמר לו, והרי מבאן למדנו, שכתוב
לזיתן זה יצרת לשחק בו, משמע שאמר זה,
וזה וזאת הם ידועים. אמר רבי אבא, שניכם
יפה אמרתם, וזה של רבי יהודה דוקא יפה,

141. רבי זיניא פתחו, (משלי לא) היתה כאניות סוחר
במרוזק תביא לזומה. היתה כאניות סוחר, דא כנסת
ישראל. במרוזק תביא לזומה, כמה דאת
אמר, (ישעיה ל) הנה שם יי בא במרוזק. תביא
לזומה, בוזד דרגא דשאר עלה, וביה אתמשיכו כל
אלין נזולין ומבועין דאלין בימא, כמה דאת
אמר, (קהלת א) כל (ויקרא נ"ח ע"א) הנזולים
הולכים אל הים וגו'.

142. אל מקום שהנזולים הולכים, אף על גב דכלהו
נזולין אתמשיכון בההוא דרגא, וההוא דרגא נזוית (נ"א
נגיד) לון ללהוא ימא, לא תיבא. דהא אריק לון, והא
לא שריין ביה אונרין, ולא נגדין ביה כמלקדמין,
אהדר ואמר אל מקום שהנזולים הולכים שם הם
שבים, אל מקום דההוא דרגא הנזולין אלין זמנא
זודא, שם הם שבים ללכת, תמן אינון תיבין בההוא
אתר עלאה, ולא פסקין לעלמין, ומתכנשי כלהו
בההוא אתר. ולמה. ללכת. למה דלההוא אתר
דימא, כמה דאתבאר, מה שביה דההוא דרגא. צדיק
אקרי.

143. רבי יהודה אמר, כתיב (תהלים קד) שם אניות
יהלכון לזיתן זה יצרת לשחק בו. שם אניות יהלכון,
בההוא ימא דאלין ושטיין, עד דאתיין לאתנוברא
בההוא דרגא, כדין כתיב לזיתן זה יצרת לשחק בו.

144. רבי יצחק אמר, לעילא לעילא יתיר, אית זוגא
אזרא, דשארין בחביבותא, ולא (ויקרא ס"א ע"ב, ע"ז
ע"ב, נ"ה ע"א, כ"ו ע"א) מתפרש לעלמין. אמר רבי
יהודה, מאן זכי ללהוא זוגא. אמר ליה, מאן דאית
ליה זולקא בעלמא דאתי. בעלמא דאתי דיקא.

145. אמר ליה, והא מהבא אוליפנא, דכתיב, (תהלים
קד) לזיתן זה יצרת לשחק בו, משמע דקאמר זה, וזה
וזאת ידיען אינון. אמר רבי אבא, תרוויכו שפיר
קאמריתו, והא דרבי יהודה שפיר דיקא, וכלא זמין

והכל עתיד הקדוש ברוך הוא להתענג בהם לצדיקים. זהו שכתוב (ישעיה נח) אז תתענג על ה'.

146. אמר רבי אבא, כמה אלפים וכמה רבבות של מחנות קדושים יש לקדוש-ברוך-הוא: בעלי פנים עליונים, בעלי עינים, בעלי כלי זין, בעלי היללה, בעלי היבבה, בעלי רחמים, בעלי דין, ומעל כלם הפקיד את הגבירה לשמש בהיכל שלפניו.

147. כנגד אלה יש לגבירה מחנות מזינים. בששים (בששה) פנים נמצאים מחנות מזינים, וכלם חגורי חרב עומדים סביבה. כמה יוצאים וכמה נכנסים. בשש כנפים טסים את כל העולם. לפני כל אחד ואחד גחלי אש בוער. לבושו אש לוהט. בגבו חרב שנונה לוהטת בכל העולם לשמר לפניו. זהו שכתוב (בראשית ג) ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים.

148. מה זה דרך עץ החיים? זוהי הגבירה הגדולה, שהיא דרך לאותו עץ גדול חזק, עץ החיים, שכתוב (שיר ג) הנה מטתו שלשלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל. ישראל שלמעלה, כלם אחוזי חרב.

149. כשנוסעת הגבירה, כלם נוסעים עמה, זהו שכתוב ויסע מלאך האלהים. וכי מלאך האלהים הוא נקרא? אמר רבי אבא, כן. בא ראה, כך אמר רבי שמעון, התקין הקדוש ברוך הוא לפניו היכל קדוש, היכל עליון [קדוש], קריה קדושה, קריה עליונה, שנקראת ירושלים עיר הקדש. מי שנכנס למלך - לא נכנס אלא מאותה קריה קדושה, נוטל דרך למלך, שהדרך מתקנת מבאן.

150. זהו שכתוב (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו. כל שליחות שרוצה המלך, יוצאת מבית הגבירה. וכל שליחות

קודשא בריך הוא לאתענגא בהו לצדיקיא, הדיא הוא דכתיב, (ישעיה נח) אז תתענג על יי'.

146. אמר רבי אבא, כמה אלפין, כמה רבבין דמשיירין קדישין, אית ליה לקודשא בריך הוא, מארי דאנפין עלאין, מארי דעינין, מארי דזינין, מארי דיללה, מארי דיבבה, מארי דרזומי, מארי דדינא, ועילא מנייהו אפקד למטרוניתא לשמשא בהיכלא קמיה.

147. לקביל אלין, אית לה למטרוניתא, משיירין מזינין. בשתיין (בשתא) אנפין משתכחו משיירין מזינין. וכלהו זזירין זורבא, קיימאן בסוזרנאה, כמה נפקין, כמה עיילין. בשית דרפין טאסין כל עלמא. קמי כל זוד וזוד גומרין דנור דליק. לבושוי, מתלהטא אשא. בגבוי, שגנא דזורבא מתלהטא בכל עלמא, לנטרא (דף נ"א ע"א) קמה. הדיא הוא דכתיב, (בראשית ג) ואת להט הזורב המתהפכת לשמור את דרך עץ החיים.

148. מאן דרך עץ החיים. דא היא מטרוניתא רבתא, דהיא ארוזא, להווא אילנא רברבא תקיף, אילנא דזיין. דכתיב, (שיר השירים ג) הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל. ישראל דלעילא, כלם אחוזי זורב.

149. כד נטלא מטרוניתא, כלהו נטלין בהדה, הדיא הוא דכתיב ויסע מלאך האלהים. וכי מלאך האלהים אתקרי. אמר רבי אבא אין. תא זוזי, הכי אמר רבי שמעון, אתקין קודשא בריך הוא קמיה, היכלא קדישא, היכלא עלאה, (קדישא) קרתא קדישא, קרתא עלאה. ירושלים עיר הקדש אקרי, מאן דעאל למלכא, לא עאל אלא מזהווא קרתא קדישא, נטיל ארוזא למלכא, דארוזא מהכא אתתקין.

150. הדיא הוא דכתיב, (תהלים קיח) זה השער ליי' צדיקים יבאו בו. כל שליחותא דבעי מלכא מבי מטרוניתא נפקא, וכל שליחותא מתתא למלכא, (נ"א

מלמטה למלך, (שרוצה המלך) נכנסת קדם לבית הגבירה, ומשם למלך. נמצא שהגבירה היא השליחה של הכל, מלמעלה למטה, ומלמטה למעלה. ועל זה היא שליחה של הכל. זהו שכתוב ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל – ישראל שלמעלה. מלאך האלהים – זהו שכתוב בו וה' הלך לפניהם וגו'. וזה ללכת יומם ולילה, כמו שבארנו.

151. וכי כבוד המלך הוא שהגבירה תלך, והיא תערך קרב, והיא הולכת בשליח? אלא למלך שהודג בגבירה עליונה. ראה המלך את כבודה על כל שאר גבירות העולם, ואמר: כלם נחשבות לפילגשים (לחפה) כנגד הגבירה הזו שלי, היא עולה על כלן, מה אעשה לה? אלא כל הבית שלי יהיה בידיה. הוציא המלך פרוז: מכאן כל דברי המלך ומסרו בידי הגבירה. מה עשה? הפקיד המלך בידיה כל כלי זינו, כל אותם בעלי עורכי קרבות, וכל אותם אבנים יקרות של המלך וכל גנוי המלך. אמר: מכאן, כל מי שיצטרף לדבר עמי, לא יוכל לדבר עמי עד שיודיע לגבירה.

152. כך הקדוש ברוך הוא, מרב חביבותו ואהבתו לכנסת ישראל הפקיד הכל ברשותה. אמר: כל השאר לא נחשבים כלום לפניך. אמר: (שיר ו) ששים הקמה מלכות וגו', אחת היא יונתי תמתי. מה אעשה לה? אלא הרי כל ביתי בידיה. הוציא המלך פרוז: מכאן והלאה כל דברי המלך ומסרו בידי הגבירה. הפקיד בידיה כל כלי זינו, רמחים, ספים, קשתות, חצים וחרבות, בליסטראות, מושלים, עצים, אבנים, וכל אותם בעלי (כלי) עריכת קרב (לוחמים). זהו שכתוב הנה מסתו של שלמה ששים גברים וגו', כלם אחזי חרב מלמדי וגו'.

153. אמר המלך, מכאן והלאה הקרב שלי נמסר בידי, כלי הזין שלי, בעלי עריכת קרב בידי. מכאן והלאה את תהיי שומרת

דבעי מלכא) לבי מטרוניתא עייל בקדמיתא, ומתבון למלכא. אשתכוז המטרוניתא איהי שליחא הכלא, מעילא לתתא, ומתתא לעילא. ועל דא, איהי שליחא הכלא, הדא הוא דכתיב ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מוזה ישראל, ישראל דלעילא. מלאך האלהים, הדא הוא דכתיב ביה, וי' הולך לפניהם וגו', והאי ללכת יומם ולילה, כמה דאוקמוה.

151. וכי יקרא הוא המלכא, המטרוניתא תזיל, והיא תגוז קרבא, והיא אולת שליחא. אלא, למלכא דאזינוג במטרוניתא עלאה, וזמא מלכא יקירו דילה, על כל שאר מטרוניתא דעלמא, אמר כלהו משתכוזין לזינתא (נ"א לחופתא), לקבל האי מטרוניתא דילי. היא סלקא על כלא, מה אעביר לה. אלא כל ביתא דילי יהא בידיה, אפיק מלכא פרוזא, מהכא כל מלין דמלכא בידא המטרוניתא יתמסרון. מה עביר. אפקיד מלכא בידיה כל זינין דיליה, כל אינון מארי מגיזין קרבא, כל אינון אבנין יקרין דמלכא, כל גזיני דמלכא. אמר, מהכא, כל מאן דיצטרף למלכא עמי, לא יכיל למלכא עמי, עד דאודע לה מטרוניתא.

152. כך קודשא בריך הוא, מסגיאאות וזביבותא ורזיבותא דיליה בכנסת ישראל, אפקיד כלא ברשותה, אמר, הא כל שארי, לא משתכוזי כלום לגבהא. אמר, (שיר השירים ו) ששים הקמה מלכות וגו', אחת היא יונתי תמתי. מה אעביר לה, הא כל ביתא דילי בידיה. אפיק מלכא פרוזא, מהכא כל מלין דמלכא, בידא המטרוניתא יתמסרון. אפקיד בידיה כל זינין דיליה, רומזין, וסייפין, קשתין, וזיין, וזרבין, בלסטריין. קסטיראין, אעין, אבנין, כל אינון מארי (נ"א מאני) מגיזי קרבא. הדא הוא דכתיב, הנה מסתו של שלמה ששים גבורים וגו' כלם אזוזי וזרב מלומדי וגו'.

153. אמר מלכא, מכאן ולהלאה, קרבא דילי אתמסר בידי, זינין דילי, מארי מגיזי קרבא בידי. מכאן ולהלאה את הוי נטרא לי, הדא הוא

שלי. זהו שפּתוב (תהלים קכא) שומר ישראל. מכאן והלאה, כל מי שצריך אותי, לא יכול לדבר עמי עד שמודיע לגבירה. זהו שפּתוב (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש. שליח המלך בכל, כמו שבארנו. נמצא שהכל בידיה, וזהו כבוד הגבירה. זהו שפּתוב ויסע מלאך האלהים וגו', כמו שנאמר.

154. וילך מאחריהם. מה הטעם מאחריהם? כדי שימצאו לפניה (אצלה) בעלי עריכת הקרב, בעלי בליסטראות, בעלי רמחים וחרבות, ונתגלים לפניה, שהרי היו באים מחנות אחרים לערך קרב בישראל מלמעלה, ועל כן וילך מאחריהם.

155. ושנינו, שבאותה שעה בא שליט הממנה על המצרים, וכנס שש מאות [רבות] מרפבות מקטרגים, ועל כל מרפבה ומרפבה שש מאות שליטים ממנים קטגורים. זהו שפּתוב ויקח שש מאות רכב בחור וגו'. וכי שש מאות רכב בחור לא היו רכבי מצרים? מה הטעם וכל רכב מצרים? אלא כך שנינו, היה סמא"ל מלווה לו שש מאות מרפבות של מקטרגים לסייע לו. זהו שפּתוב ויקח שש מאות רכב בחור.

156. מתי השלים הקדוש ברוך הוא לסמא"ל? בקרב עם סיסרא, שעקר הקדוש ברוך הוא את כל אותן מרפבות, ונמסרו בידי הגבירה. זהו שפּתוב (שופטים ה) נחל קישון גרפם נחל קדומים וגו'. ולעתיד לבא כלם ימסרו. זהו שפּתוב (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'. ועל זה וילך מאחריהם, שעתידה השכינה בסוף הימים לעקר אותם מן העולם.

157. ויסע עמוד הענן מפניהם, מי זה עמוד הענן? רבי יוסי אמר, זהו הענן שנראה תמיד עם השכינה, וזהו הענן שנכנס משה לתוכו. רבי אבא אמר, כתוב וה' הלך לפניו יומם. אלא סיוע של הצדיק הוא, ופרישה של הרשע שלו, ועל זה הלך הענן הזה יומם,

דכתיב, (תהלים קכא) שומר ישראל. מכאן ולהלאה, מאן דאצטרך לי, לא יכול למללא עמי, עד דאודע למטרונותא, הךא הוא דכתיב, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש. שליחא דמלכא בכללא, כמה דאוקימנא. אשתכחו דכללא בידהא, ודא הוא יקרא דמטרונותא. הךא הוא דכתיב, ויסע מלאך האלהים וגו', כמה דאתמר.

154. וילך מאחריהם, מאי טעמא מאחריהם. בגין דישתכחו לקמיהא (נ"א לגבהא) מארי מגיזוי קרבא, מארי בליסטראות, מארי רומזין וסייפין, ואתגלון קמיהא, דהא הוו אתיין משיריין אזוריין, לאגזוזא קרבא בישראל מלעילא, ועל דא וילך מאחריהם.

155. ותאנא, בדהיא שעתא, אתא רברבא שלטנא דממנא על מצראי, וכנש שית מאה (רבוון) רתיכין מקטרגין, ועל כל רתיכא ורתיכא, שית מאה שלטנן ממנן קטיגורין, הךא הוא דכתיב ויקח שש מאות רכב בחור וגו'. וכי שש מאות רכב בחור, לא הוו רכבי מצרים, מאי טעמא וכל רכב מצרים. אלא הכי תאנא, הוה סמא"ל אוזיף ליה, שית מאה רתיכין מקטרגין לסייעא ליה. הךא הוא דכתיב ויקח שש מאות רכב (דף נ"א ע"ב) בחור.

156. אימתי אשלים קודשא בריך הוא לסמא"ל. בקרבא דסיסרא, דעקר קודשא בריך הוא לכל אינן רתיכין, ואתמסרו בידא דמטרונותא. הךא הוא דכתיב, (שופטים ה) נחל קישון גרפם נחל קדומים וגו'. ולומנא דאתי, יתמסרו כלהו, הךא הוא דכתיב, (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'. ועל דא וילך מאחריהם, דומינא שכינתא בסוף יומיא לאעקרא לון מן עלמא.

157. ויסע עמוד הענן מפניהם, מאן עמוד הענן דא. רבי יוסי אמר, דא הוא עננא דאתנזי תדיר עם שכינתא. ודא הוא עננא דעאל משה בצויה. רבי אבא אמר, כתיב וי' הולך לפניו יומם, אלא סיועא דצדיק הוא, ופרישו דרשימו דיליה, ועל דא אזיל האי

וְכַתּוּב (תהלים מב) יוֹמָם יֵצֵה ה' חֲסִדּוֹ. וּמִצַּד שֶׁל חֲסִיד בֶּא הָעֵנָן הָזֶה, וְזֶה נִקְרָא חֲסִיד, וְעֵנָן אַחֵר הוּלֵךְ בְּלִילָה, וְנִקְרָא עֲמוּד אֵשׁ.

158. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עֲמוּד הָעֵנָן יוֹמָם – זֶה אֲבִרְהָם. וְעֲמוּד הָאֵשׁ לַיְלָה – זֶה יִצְחָק. וְשְׁנֵיהֶם נִמְצְאוּ בְּשִׁכְיָנָה. וּמָה שֶׁאָמַר רַבִּי אַבְרָם, כִּף הוּא וְדָאִי, שֶׁעַל יָדֵי זֶה (שְׁבַח) הִדְרָגָה נִמְצָאוּ.

159. וְזֶה וְיִסַּע מִלֵּאדָּה הָאֱלֹהִים הִהְלִיךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלֶּךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וְיִסַּע – שְׁנִסַּע מִצַּד שֶׁל חֲסִיד, וְנִדְבַק בְּצַד הַגְּבוּרָה, מִשּׁוּם שֶׁהָרִי הִגִּיעַ הַזְּמַן לְהִתְלַבֵּשׁ בְּדִין.

160. בֶּא רָאָה, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה נִשְׁלְמָה הַלְבָּנָה מִהֶבֶל, וַיִּרְשָׁה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שָׁמוֹת קְדוּשִׁים בְּשִׁלְשָׁה צַדִּים. צַד אֶחָד הִתְלַבֵּשׁ בְּעֶטְרַת הַחֲסִיד הָעֲלִיּוֹן בְּשְׁבַעִים חֻקִּיּוֹת שֶׁל אוֹר שֶׁל הָאֲבָא הָעֲלִיּוֹן שְׁמַאִיר לָהּ.

161. הַצַּד הַשְּׁנִי הִתְלַבֵּשׁ בְּרַמְחֵי הַגְּבוּרָה, בְּשִׁשִּׁים מִכּוֹת אֵשׁ, וְעֲשָׂרָה שְׁלָה שִׁירָדוֹ מִצַּד הָאֲמָא הָעֲלִיּוֹנָה בְּמִנְהֻגִים חֻקִּיקִים.

162. צַד שְׁלִישִׁי הִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי אֲרָגְמָן שְׁלֹבֶשׁ הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ, שֶׁנִּקְרָאִים תַּפְאֲרִית, שִׁירֵשׁ הַבֵּן הַקְּדוּשׁ בְּשְׁבַעִים עֶטְרוֹת עֲלִיוֹנוֹת מִצַּד שֶׁל הָאָב וְהָאֵם, וְהוּא כּוֹלֵל אֶת הַצַּד הַזֶּה וְהַצַּד הַזֶּה.

163. (וְשִׁתִּי עֶטְרוֹת מִצַּד שֶׁל אַבָּא וְאֲמָא, וְהֵם שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שָׁמוֹת.) וְשְׁנֵינוּ, מִצַּד הַחֲסִיד שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם עֲדִים. מִצַּד הַגְּבוּרָה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם סוּפְרִים. מִצַּד הַתַּפְאֲרִית שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם גִּנוּנִים לְהִתְפָּאֵר.

164. וּבְמָקוֹם זֶה נִחְקַק אֶחָד בְּאֶחָד, וְהִתְעַלָּה הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, סוּד הַמְּרֻבָּה, וְכֵאן נִחְקְקוּ הָאֲבוֹת לְהִתְחַבֵּר בְּאֶחָד, וְהוּא הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ חֻקֹּק בְּאוֹתֵינוּ.

165. צְרוּף הָאוֹתִיּוֹת הַלֵּלוּ, אוֹתִיּוֹת רַאשׁוֹנוֹת, רַשׁוּמוֹת כְּסָדִים בְּסֶדֶר יִשְׂרָאֵל,

עֵנָן יוֹמָם, וְכַתּוּב (תהלים מב) יוֹמָם יֵצֵה ה' חֲסִדּוֹ. וּמִסְטָרָא דְחֻסִּיד אֲתָא עֵנָנָא דָּא, וְדָא חֻסִּיד אֲתִקְרִי, וְעֵנָנָא אֲזִירָא אֲזִיל בְּלִילָה, וְאֲתִקְרִי עֲמוּד אֵשׁ.

158. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, עֲמוּד הָעֵנָן יוֹמָם: דָּא אֲבִרְהָם. וְעֲמוּד הָאֵשׁ לַיְלָה: דָּא יִצְחָק. וְתַרְוִייהוּ אֲשִׁתְּכוּזוּ בְּשִׁכְיָנָתָא, וּמָה דְאָמַר רַבִּי אַבְרָם, הִכִּי הוּא וְדָאִי, דְּעַל יָדָא דְהָאִי (נ"א דְבַהֲאִי) דְרָגָא, אֲשִׁתְּכוּזוּ.

159. וְהָאִי וְיִסַּע מִלֵּאדָּה הָאֱלֹהִים הִהוּלֵךְ לִפְנֵי מוֹזָנָה יִשְׂרָאֵל וַיִּלֶּךְ מֵאַחֲרֵיהֶם. וְיִסַּע: דְּנָטִיל מִסְטָרָא דְחֻסִּיד, וְאֲתִדְבַק בְּסְטָרָא דְגְבוּרָה, בְּגִין דְּהָא מְטָא שְׁעָתָא לְאֲתִלְבֵּשָׁא בְּדִיןָא.

160. תָּא וְזוּי, בְּהָיָא שְׁעָתָא אֲשִׁתְּכִים סִיְהָרָא מִכְלָא, וַיִּרְתָּא שְׁבַעִין וְתַרִין שְׁמֵהֶן קְדִישִׁין, בְּתַלְתָּ סְטָרִין. סְטָרָא וְדָא אֲתִלְבֵּשָׁא בְּעֶטְרוֹי דְחֻסִּיד עֲלָאָה, בְּשְׁבַעִין גְּלִיפִין דְּנִהֲרִי דְאֲבָא עֲלָאָה, דְאֲנִהֲרִי לָהּ.

161. סְטָרָא תַנְיִנָא, אֲתִלְבֵּשֶׁת בְּרוּמוֹזֵי דְגְבוּרָה, בְּשִׁתִּין פּוֹלְסֵי דְנוּרָא, וְעֲשָׂרָה דִּילָה דְנוּתוֹ מִסְטָרָא דְאֲמָא עֲלָאָה בְּגִיבוּסֵי גְלִיפִין.

162. סְטָרָא תַלְתָּאִי, אֲתִלְבֵּשֶׁת בְּלְבוּשֵׁי אֲרָגְמָנָא, דְלְבִישׁ מִכְלָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְאֶקְרוּן תַּפְאֲרִית, דִּירִית בְּרָא קְדִישָׁא, בְּשְׁבַעִין עֶטְרִין עֲלָאִין, מִסְטָרָא דְאֲבָא וְאֲמָא, וְהוּא כָּלִיל לְהָאִי סְטָרָא וְלְהָאִי סְטָרָא.

163. (ס"א וְתַרִין עֶטְרִין מִסְטָרָא דְאֲבָא וְאֲמָא, וְאִינוּן שְׁבַעִין וְתַרִין שְׁמֵהֶן.) וְתַנְיִן מִסְטָרָא דְחֻסִּיד שְׁבַעִין וְתַרִין סְהָדִין. מִסְטָרָא דְגְבוּרָא שְׁבַעִין וְתַרִין סוּפְרִין. מִסְטָרָא דְתַתְּ שְׁבַעִין וְתַרִין גִּוּנִין לְאֲתַפְאֲרָא.

164. וּבְהָאִי אֲתֵר, אֲתִגְלִיף זוּד בּוֹזֵד, וְאֲסִתְלִיק שְׁמָא קְדִישָׁא, רָזָא דְרִתִּיכָא, וְהָכָא אֲתִגְלִיפוּ אֲבִהָתָא, לְאֲתַזְבְּרָא בּוֹזֵד, וְהוּא שְׁמָא קְדִישָׁא גְלִיפָא בְּאֲתוּי.

165. צְרוּפָא דְאֲתוּנוֹן אֲלִין, אֲתוּנוֹן קְדִמָּאִי, רַשִׁימִין כְּסָדִין בְּאֲרוֹז מִיִּשְׂרָאֵל, בְּגִין דְּכִלְהוּ אֲתוּנוֹן קְדִמָּאִי

משום שכל האותיות הראשונות נמצאו בחס"ד, ללכת בדרך ישר בסדור מתקן.

166. אותיות שניות רשומות בגלגול למפרע, משום שכל האותיות השניות נמצאות בגבורה (מגבורה), לגלות דינים ומינים שבאים מצד השמאל.

167. אותיות שלישיות הן אותיות רשומות, להראות גנים, להתעטר במלך הקדוש. והכל מתחברים ונקשרים בו, והוא מתעטר בעטרתיו בדרך ישר, ורושם את הצד הזה ואת הצד הזה, כמו מלך שמתעטר בכל.

168. כאן נרשם השם הקדוש חקוק בשבעים ושתים תבות שמתעטרות באבות, המרכבה הקדושה העליונה. ואם תאמר, מה השם אינן כתובות האותיות השלישיות הללו, מהם בסדר ישר בסדרם, ומהם למפרע, לישר את הצד הזה ואת הצד הזה, שהרי שנינו, אתה כוננת מישרים – הקדוש ברוך הוא עשה מישרים לשני הצדדים, וכתוב (שמות כו) והברית התיכון בתוך הקרשים וגו', זה הקדוש ברוך הוא. רבי יצחק אומר, זה יעקב. והכל אחד.

169. אלא, למלך שהוא שלם מהכל, דעתו שלמה מהכל, מה דרך אותו המלך? פניו מאירות תמיד בשמש, משום שהוא שלם. וכשדן, הוא דן לטוב ודן לרע, ועל זה צריך להשמר ממנו. מי שהוא טפוש, רואה את פני המלך מאירות ומחוכות ולא נשמר ממנו. ומי שהוא חכם, אף על גב שהוא רואה שפני המלך מאירים, אומר: המלך ודאי הוא שלם, שלם מהכל, שלם בדעתו, אני רואה שבאותו האור יושב בדין ונתבסס, אף על גב שלא נראה, שאם לא כן, לא יהיה מלך שלם, ולכן צריך להשמר.

170. כן הקדוש ברוך הוא שלם תמיד בגון זה ובגון זה, אבל לא נראה, אלא בפנים

אשתכחו בוס"ד, למהך בארוז מישר, בסדורא מתקן.

166. אתון תניני, רשימין בגלגולא למפרע, בגין דכלהו אתון תניני, מישתכחו בגבורה, (ו"א מגבורה) לגלגלה דינין וזנין דאתין מסטרא דשמאלא.

167. אתון תליתאי, אינן אתון רשימין, לאוזזאה זונין, לאתעטרא במלכא קדישא. וכלא ביה מתוזבין ומתקשרין, והוא אתעטר בעטרו בארוז מישר, ורשום להאי סטרא ולהאי סטרא, במלכא דאתעטר בכלא.

168. הכא אתרשים שמה קדישא גליפא בע"ב תיבין, דמתעטרי באבהתא, רתיבא קדישא עלאה. ואי תימא, הני אתון תליתאי, מאי טעמא לאו אינן כתיבין, מנהון בארוז מישר בסדורן, ומנהון למפרע, לישרא להאי סטרא, ולהאי סטרא, דהא תנינן, (תהלים צט) אתה כוננת מישרים, קודשא בריך הוא עבד מישרים לתרי סטרי, וכתוב (שמותכו) והבריו התיכון בתוך הקרשים וגו', דא קודשא בריך הוא. רבי יצחק אומר, דא יעקב, וכלא זוד.

169. אלא למלכא דאיהו שלים מכלא, דעתיה שלים מכלא, מה ארוזיה דההוא מלכא. אנפוי זהירין כשמשא תדיר, בגין דאיהו שלים. וכד דאין, דאין לטב ודאין לביש. ועל דא בעי לאסתמרא מיניה. מאן דאיהו טפשא, זומי אנפוי דמלכא זהירין וזניין, ולא אסתמר מיניה. ומאן דאיהו זוכימא, אף על גב דזומי אנפוי דמלכא זהירין, אומר מלכא ודאי שלים הוא, שלים הוא מכלא, דעתיה שלים, אגא זומי דבההוא זהירו, דינא יתיב (דף נ"ב ע"א) ואתכסיא, אף על גב דלא אתוזזא, דאי לא הכי, לא יהא מלכא שלים, ועל דא בעי לאסתמרא.

170. כן קודשא בריך הוא, שלים תדיר בהאי זוניא ובהאי זוניא, אבל לא אתוזזא, אלא בזהירו דאפין.

מאירות. ולכן אותם רשעים הטפשים לא נשמרים ממנו. אותם חכמים צדיקים אומרים: מלך שלם הוא. אף על פי שפניו נראים מאירות, הדין מבסס בתוכו, ולכן צריך להשמר ממנו.

171. אמר רבי יהודה, מכאן (מלאכי ג) אני ה' לא שניתי. לא דלגתי למקום אחר, בי נכלל הכל. שני הגונים הללו נכללו בי. משום כך הכל נראה בדרך ישר, ואף על גב שהאותיות אחוזות לצד זה ולצד זה, הן כתובות בסדרן.

172. ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ועמד מאחריהם. עד כאן צד אחד, חסד לאברהם. אמר רבי שמעון, אלעזר בןי, בא ראה הסוד הזה. כשהעתיק הקדוש מאיר למלך, מאיר לו (מעטר אותו ומוריש לו בכתרים וכו') ומעטר אותו בכתרים קדושים עליונים. כשמגיעים אליו, מתעטרים האבות. ובשעה שהאבות מתעטרים, אז הוא שלמות הכל, אז הגבירה נוסעת במסעיה [באותה] (בשלטון בזה) שלמות של האבות. וכשמעטרת מכלם, אז מתברכת, ורשות של הכל בידיה.

173. וסתום בו כמו זה השם הקדוש חקוק באותיות רשומות במרכבה הקדושה העליונה, עטור האבות.

174. אמר רבי ייסא, מצאנו בסוד זה בתקיעת השופר (של רב בבבל) של רב המנונא סבא שלש ויבן ויבן ויבן, כנגד שלש אלה, וכך הסדר. אמר רבי יוסי, הכל נכלל בשם (שלים) הקדוש הזה ומסתים בו, נמצא ששלמות המרכבה הקדושה יש בו.

175. אמר רבי שמעון, זהו השם הקדוש, עטור של האבות שמתעטרים בחקיקותיהם בחבור באחד. שלמות המרכבה הקדושה. ונכלל בארבעים ושמונה תבות, שהוא שלמות הכל ועקר השרשים.

ובגין כך, איננו טפשיין וזייבין לא אסתמרון מניה. איננו זוכימין זכאין, אמרין, מלכא שלים הוא, אף על גב ואמרו המגיהים כאן מצאנו כתוב פסוק ויסע בסדר כל אות ואות בבית אזור במרובע עם זה בעי לאסתמרא מניה.

171. אמר רבי יהודה, מהכא, (מלאכי ג) אני יי' לא שניתי. לא דלגנא לאתר אזורא, בי אתכליל כלא. הני תרי גוויי בי אתכלילין, בגין כך כלא בארזו מישיר אתגווא, ואף על גב דאתגוון אזידין להאי סטרא ולהאי סטרא, בסדרן כתיבין. (שמות יד)

172. ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מוֹנֵה יִשְׂרָאֵל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ועמד מאחריהם. עד כאן סטרא זוד, וזסד לאברהם. אמר רבי שמעון, אלעזר ברי, תא וזוי רזא דא. כד עתיקא קדישא אנהיר למלכא, אנהיר ליה, (ס"א עטר ליה ואחסין ליה, בכתרין וכו') ועטרין ליה, בכתרין קדישיין עלאין, כד מטאן לגביה מתעטרי אבהתא, בשעתה דמתעטרי אבהתא, כדן הוא שלימו דכלא. כדן מטרוניתא, נטלא במטלנהא, (בההוא) (נ"א בשולטנא בההיא) שלימו דאבהתא. וכד מתעטרא מכלהון, כדן אתברכא, ורשותא דכלא בידיהא.

173. כגווא דא שביא קדישא גליפא באתווי רשימין ברתיכא עלאה קדישא עטורא דאבהן.

174. (אמר רבי ייסא, אשכחנא ברזא דא בתקיעותא (ס"א דרב בבבל) דרב המנונא סבא, תלת ובן ובן ובן, לקבלי הני תלת. וכך הוא סדורא. אמר רבי יוסי, כלא אתכליל בהאי שמא (נ"א שליחא) קדישא, ואסתים ביה, אשתכח דשלימו דרתיכא קדישא אית ביה.)

175. אמר רבי שמעון, האי הוא שביא קדישא, עטורא דאבהן, דמתעטרא בגלופיהו, בזבורא כזודא. שלימו דרתיכא קדישא. ואתכליל בארבעין ותמניא תיבותא, דאיהו שלימו דכלא, ועקרא דשרשיין.

176. תא זוזי, גופא דאילנא, אג"י אל"ף (ויקרא קנ"א) גו"ן יו"ד. רישא דכל ענפי אילנא, וה"ו. (וה"ו) והא אתערזו זובריא, כללא דענפין וגופא ושרשא, בארבעין ותמנא תיבין. והא אתרשים בתלת עלמין עלאין, ובג' עלמין תתאין.

177. לךבליה, קדוש קדוש קדוש ה' עבאות. קדוש לעילא. קדוש באמצעיתא. קדוש לתתא. קדוש זוסד. קדוש גבורה. קדוש תפארת. וכלהו בשבעין ותריין אתגליפו, כמה דאתמר. בריך הוא, בריך שמייה לעלם ולעלמי עלמין אמון.

178. אמר רבי יצחק, בשעתא דשרו ישראל על ימא, זומי לכמה (דף נ"ב ע"ב) אכלוסין, לכמה זמילין, לכמה משיריין, מעילא ותתא, וכלהו בכנופא עליהו דישראל, שריאו בצלו מגו עאקו דלהון.

179. ביה שעתא, זומי ישראל עאקו מכל סטריין, ימא בגלוי דזקפן קמיייהו. בתרייהו, כל אינון אכלוסין, כל אינון משיריין דמצרים, לעילא עליהו כמה קטיגורין. שריאו צוויין לקודשא בריך הוא.

180. כדין כתיב, ויאמר יי אל משה מה תצטק אלי. ותאנא בספרא דצניעותא, אלי, (כ"א ע"א) דייקא, בעתיקא תליא כלא. ביה שעתא אתגלי עתיקא קדישא, ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין, כדין נהירו דכלא, אתגהיר.

181. אמר רבי יצחק, כדין, כד אתגהיר כלא כוזא, ועביר ימא גימוסין עלאין, ואתמסרו בידוי עלאין ותתאין. ובגני כף, קשיא קמי קודשא בריך הוא כלא, כקריעת ים סוף, וכלא הכי אוקמוה. מאי טעמא. בגין דקריעת ים (בראשית ר"ס ע"א) סוף בעתיקא תליא.

182. אמר רבי שמעון, זוד איילתא אית בארעא, וקודשא בריך הוא עביר סגיא בגינה, בשעתא דהיא צווינת, קודשא בריך הוא שבע עאקו דילה, וקביל קלה. וכד אצטריך עלמא לרומי למיניא, היא יהבת

176. בא ראה, גוף העץ – אג"י, אל"ף גו"ן יו"ד. ראש של כל ענפי העץ – וה"ו. והרי התעוררו החברים, כלל של ענפים וגוף ושרש בארבעים ושמונה תבות. והרי נרשם בשלשה עולמות עליונים ובשלשה עולמות תחתונים.

177. כנגדו – קדוש קדוש קדוש ה' עבאות. קדוש למעלה, קדוש באמצע, קדוש למטה. קדוש חסד, קדוש גבורה, קדוש תפארת. וכלם נחקקו בשבעים ושתים, כמו שנאמר. ברוך הוא, ברוך שמו לעולם ולעולמי עולמים אמן.

178. אמר רבי יצחק, בשעה שהיו ישראל שרויים על הים, ראו כמה אוכלוסים, כמה חילות, וכמה מחנות מלמעלה ומלמטה, וכלם בכנוס על ישראל. התחילו בתפלה מתוך צרתם.

179. באותה השעה ראו ישראל צרות מכל הצדדים: הים בגלוי שעולים לפניהם. מאחוריהם כל אותם אוכלוסים, כל אותם מחנות מצרים. מעליהם כמה קטיגורים. התחילו צווחים לקדוש-ברוך-הוא.

180. אז כתוב, ויאמר ה' אל משה מה תצטק אלי. ושנינו בספרא דצניעותא, אלי דיקא, הכל תלוי בעתיק. באותה השעה נגלה העתיק הקדוש, ונמצא רצון בכל העולמות העליונים, ואז האור של הכל האיר.

181. אמר רבי יצחק, אז, כשהכל מאיר באחד, ועשה הים מנהגים עליונים, ונמסרו בידו עליונים ותחתונים. ולכן קשה לפני הקדוש ברוך הוא הכל כמו קריעת ים סוף. והכל כך פרשיות. מה הטעם? משום שקריעת ים סוף תלויה בעתיק.

182. אמר רבי שמעון, יש אילת אחת ברקיע, והקדוש ברוך הוא עושה הרבה בשבילה. בשעה שהיא צווחת, הקדוש ברוך הוא שומע את הצרה שלה ומקבל קולה, וכשהעולם צריך לרחמים, היא נותנת

קולות, והקדוש ברוך הוא שומע את קולה, ואז חס על העולם. זהו שכתוב (תהלים מב) באיל תערג על אפיקי מים.

183. ובשרוצה להוליד, היא נסתרת מכל העדדים, ואז באה ושמה ראשה בין ברביה, וצונחת ומרימה קולות, והקדוש ברוך הוא חס עליה, ומזמן בנגדה אותה נחש אחד, ונושף בערותה, ופותח אותה וקורע לה אותו מקום, ומולידה מיד. אמר רבי שמעון, בדבר הזה אל תשאל ואל תנסה את ה', וכך דוקא.

184. וישע ה' ביום ההוא את ישראל וגו', וירא ישראל את מצרים מת. והוא שלטון שליט ממנה על המצרים הראה להם הקדוש ברוך הוא שמעביר אותו בנהר דינור, שהיה בשפת הים הגדול. מת, מה הטעם מת? כמו שבארנו, שהעבירו אותו משלטון.

185. וירא ישראל את ה' הגדלה וגו'. רבי חייא אמר, כאן השתלמה ה' וכל האצבעות, ונשתלמה ה', שנכללה בו בימין. שפך שנינו, הכל נכלל בימין ותלוי בימין, זהו שכתוב 'מינך ה' נאדרי בכח מינך ה' תרעץ אויב.

186. ואמר רבי יצחק, לא מצאתי מי חזק לבו לפני הקדוש ברוך הוא כמו פרעה. אמר רבי יוסי, סיחון ועוג גם כן. אמר לו, לא כן! הם התחזקו כנגד ישראל, אבל לגבי הקדוש ברוך הוא לא כמו שפרעה חזק את רוחו כנגדו, והיה רואה כל יום את הגבורות שלו ולא היה שבו.

187. אמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, פרעה היה חכם מכל מבשפיו ובכל אותם הכתרים, ובכל אותן הידיעות הסתפול. ובכל הצד שלהם לא ראה את גאלת ישראל, ולא היה תולה באחד מהם. ועוד, שהרי בכלם קשרו קשר על ישראל, ופרעה לא סבר שיש קשר אמונה אחר ששולט על הכל, ולכן היה מחזק את לבו.

קלין, וקודשא בריך הוא שמע קלה, וכדין זויס על עקמא, הדא הוא דכתיב, (תהלים מב) באיל תערג על אפיקי מים.

183. וכד בעיא לאולדא, היא סתימא מכל סטרין, כדין אתייתא ושייאת רישא בין ברביה, וצונחת ורמת קלין, וקודשא בריך הוא זויס עלה, (רי"ט ע"ב) ומין לקבלה זוד נזשי, ונשיף בערייתא דילה, ופתח לה, וקרע לה ההוא אתר, ואולידת מיד. אמר רבי שמעון בהאי מלה, לא תשאל ולא תנסה את ה', והכי דייקא.

184. (שמות יד) וישע ה' ביום ההוא את ישראל וגו', וירא ישראל את מצרים מת, והוא שלטון מומא דמצראי, אומי לון קודשא בריך הוא, דאעבר ליה, בנהר (ז' ע"א, רכ"ב ע"ב) דינור, דהיה בשפתא דימא רבא. מת, מאי טעמא מת. כמה דאוקמוה, דאעברו ליה, מההוא שלטנותא דילה.

185. (שמות יד) וירא ישראל את ה' הגדולה וגו'. רבי זויא אמר, הכא אשתלים ידא, וכלהו אצבעון, ואשתלים ידא, דאתכליל ביה בימינא, דהכי תנינן, כלל בימינא אתכליל, ובימינא תליא, הדא הוא דכתיב, 'מינך ה' נאדרי בכח מינך ה' תרעץ אויב.

186. ואמר רבי יצחק, לא אשכחנא, מאן דאתקף לביה, לגביה קודשא בריך הוא, כפרעה. אמר רבי יוסי, סיוון ועוג הכי נמי. אמר ליה, לאו הכי. אינן לגביה דישאל אתתקפו, אבל לגביה דקודשא בריך הוא, לא, כמה דאתקף פרעה רוזיה לקבליה, והיה זומי כל יומא גבוראן דילה, ולא הוה תב.

187. אמר רבי יהודה אמר רבי יצחק, פרעה זכים מכל זורשוי הוה, ובכל אינן כתרין, ובכל אינן ידיעון, אסתכל. ובכל סטרא דלהון, לא זומא פורקנא דלהון ישראל, ולא הוה תלי בזוד מנייהו. ועוד, דהא בכלהו קשירו קשרא עליהו דישאל, ופרעה לא סבר דאית קשרא אזורא דמהיבנותא, דאיהו שליט על כלל. ועל דא הוה אתקף לביה.

188. רבי אבא אמר, לא אתקיף לבא דפרעה, אלא שימא דא. דכד הוה אמר משה, כה אמר יי, דא מלה במיש, אתקיף לביה, הדא הוא דכתיב, (שמות ט) ויזוזק יי את לב פרעה. דהא בכל זכמותא דיליה, לא אשתכח, דשימא דא שליט בארעא. ועל דא אמר, מי יי. ולבתר אמר, יי הצדיק. אמר רבי יוסי, לבתר אמר, (שמות י) וזטאתי ליי ההוא פומא דאמר דא, אמר דא.

189. רבי חזקיה פתח ואמר, (איוב ט) אונת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה. האי קרא, אוקמוה ברוא דזכמותא. אונת היא, מאי אונת היא. הדא הוא דכתיב, (שיר השירים ו) אונת היא יונתי תמתי אונת היא לאמה. ובהאי, קודשא בריך הוא דאין דינוי לתתא, ודאין דינוי לעילא בכלא.

190. וכד קודשא בריך הוא אתער דינוי, דאין דינוי בהאי כתר, כדין כתיב, תם ורשע הוא מכלה. (דף נ"ג ע"א) בגין דאין צדיקיא, מתפסאן בזווייהון דרשיעיא, דכתיב, (שמואל ב כד) ויאמר יי למלאך המשוזית בעם רב וגו', ועל דא אמר (ר' יוסי) איוב מלה דא, (אמר) ולא אמר מלה, ואוקמוה טול הרב, רבי ייסא אמר, אונת היא: דא כנסת ישראל בגלותא דמצרים, דבגיגה קטל קודשא בריך הוא במצראי, ועביר בהו נוקמין, הדא הוא דכתיב תם ורשע הוא מכלה.

191. ר' זזיא אמר, איוב לא אלקי, אלא בזמנא דנפקו ישראל ממצרים. אמר איוב, אי הכי, כל אפיא שוין, תם ורשע הוא מכלה, פרעה אתקיף בהו בישראל, ואמר (שמות ה) מי יי אשר אשמע בקולו. ואנא לא אתקיפנא בהו, ולא עבדנא מיד, תם ורשע הוא מכלה. הדא הוא דכתיב, (שמות ט) הירא את דבר יי מעבדי פרעה, זה איוב.

192. ר' יהודה אמר, אינן אבני ברדא, דהוו נזותין, אתעכבו על ידי דמשה, לבתר עבדו נוקמין, ביומי דיהושע. ולזמנא דאתי, זמין לאזותא אינן

188. רבי אבא אמר, רק השם הזה חזק את לב פרעה. שבשהיה משה אומר כה אמר ה' – הדבר הזה ממש חזק את לבו. זהו שכתוב ויחזק ה' את לב פרעה. שהרי בכל החכמה שלו לא נמצא שהשם הזה שולט בארץ. ועל זה אמר, מי ה' ואחר כך אמר, ה' הצדיק. אמר רבי יוסי, אחר כך אמר (שמות י) חטאתי לה'. אותו פה שאמר זה – אמר זה.

189. רבי חזקיה פתח ואמר, (איוב ט) אונת היא על כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה. פסוק זה התבאר בסוד החכמה. אונת היא, מה זה אונת היא? זהו שכתוב (שיר ו) אונת היא יונתי תמתי אונת היא לאמה. ובזה הקדוש ברוך הוא דן דינוי למשה, ודן דינוי למעלה בכל.

190. וכשהקדוש ברוך הוא מעורר דינוי, הוא דן את דינוי בבתר הזה, ואז כתוב תם ורשע הוא מכלה. משום שאותם הצדיקים נתפסים בחטאי הרשעים, שכתוב ויאמר ה' למלאך המשוזית בעם רב וגו'. ועל זה אמר [ר' יוסי] איוב את הדבר הזה, [אמר] ולא פרש את הדבר, ופרשוה – טל הרב. רבי ייסא אמר, אונת היא – זו כנסת ישראל בגלות מצרים, שבשבילה הרג הקדוש ברוך הוא במצרים ועשה בהם נקמות. זהו שכתוב תם ורשע הוא מכלה.

191. רבי חייא אמר, איוב לא נלקה, אלא בזמן שיצאו ישראל ממצרים. אמר איוב, אם כך, כל הפנים שוים, תם ורשע הוא מכלה. פרעה החזיק בישראל ואמר (שמות ה) מי ה' אשר אשמע בקלו, ואני לא החזקתי בהם ולא עשיתי דבר – תם ורשע הוא מכלה? זהו שכתוב (שם ט) הירא את דבר ה' מעבדי פרעה, זה איוב.

192. רבי יהודה אמר, אותם אבני ברד שהיו יורדים, התעכבו על ידי משה, ואחר כך עשו נקמות בימות יהושע, ולעתיד לבא

עתידיים לרדת אותם שנשארו על אדום ובנותיה. אמר רבי יוסי, זהו שכתוב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

193. דבר אחר וירא ישראל את היד הגדלה וגו' – פסוק זה אין ראשו סופו, ואין סופו ראשו. בתחלה וירא ישראל, ואחר כך ויראו העם את ה'. אלא אמר רבי יהודה, אותו זמן שירד עם בניו לגלות וסביל עליו את הגלות והכניס את בניו לגלות, הוא ראה ממש את כל אותן נקמות וגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים. זהו שכתוב וירא ישראל, ישראל ממש.

194. ואמר רבי יהודה, העלה הקדוש ברוך הוא את אותו זמן ואמר לו, קום תראה את בניך יוצאים מתוך עם חזק. קום תראה את הגבורות שעשיתי בשביל בניך במצרים.

195. והינו מה שאמר רבי ייסא, בשעה שנסעו ישראל לרדת לגלות מצרים, פחד ואימה חזקה נפלו עליו. אמר הקדוש ברוך הוא ליעקב, למה אתה פוחד? (בראשית מו) אל תירא מרדה מצרימה. ממה שכתוב אל תירא, משמע שפחד היה פוחד.

196. אמר לו, כי לגוי גדול אשימך שם. אמר לו, אני פוחד שיכלו בני. אמר לו, אנכי ארד עמך מצרימה. אמר לו, עוד אני פוחד – שלא אזכה להקבר בין אבותי ולא אראה את גאלת בני והגבורות שתעשה להם. אמר לו, ואנכי אעלה גם עלה. אעלה – להקבר בקברי אבותיך. גם עלה – לראות את גאלת בניך והגבורות שאעשה להם.

197. ואותו יום שיצאו ישראל ממצרים, העלה הקדוש ברוך הוא את יעקב ואמר לו, קום תראה בגאלת בניך, שפמה חילות וגבורות עשיתי להם. ויעקב היה שם וראה את הכל. זהו שכתוב וירא ישראל את היד הגדלה.

האשתארו, על אדום ובנותיה. אמר רבי יוסי, הרי הוא דכתיב, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

193. דבר אחר וירא ישראל את היד הגדולה וגו', הרי קרא לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה. בקדמיתא וירא ישראל, ובתר ויראו העם את יי'. אלא אמר רבי יהודה, ההוא סבא דנזות עם בניו בגלותא, וסביל עליה גלותא, ואעיל לבניו בגלותא, הוא ממש זומא, כל אינון נוקמין, וכל גבוראן, דעבד קודשא בריך הוא במצרים, הרי הוא דכתיב וירא ישראל, ישראל ממש.

194. ואמר רבי יהודה, סליק קודשא בריך הוא להאי סבא, ואמר ליה, קום זומי בניך דנפקין מזו עמא תקיפא. קום זומי גבורן דעבדית, בגין בניך במצרים.

195. והינו דאמר רבי ייסא, בשעתא דנטלי ישראל לנזותא בגלותא דמצרים, דזיכלו ואימתא תקיפא נפל עלוי. אמר ליה קודשא בריך הוא ליעקב, אמאי את דזיכל, (בראשית מו) אל תירא מרדה מצרימה. במיה דכתיב אל תירא, משמע דזיכלו הוה דזיכל.

196. אמר ליה כי לגוי גדול אשימך שם. אמר ליה, דזיכלנא די ישיצון בני. אמר ליה, אנכי ארד עמך מצרימה. אמר ליה תו דזיכלנא, דלא אנכי לאתקברא ביני אבהתי, ולא אזומי פורקנא דבני, וגבוראן דתעביד להו. אמר ליה, ואנכי אעלה גם עלה. אעלה לאתקברא בקברי אבהתיך. גם עלה, למזומי פורקנא דברך, וגבוראן דאעביד להו.

197. והוא יומא דנפקו ישראל ממצרים, סליק ליה קודשא בריך הוא ליעקב, ואמר ליה, קום, זומי בפורקנא דברך, דכמה זיכלין וגבוראן עבדית להו, ויעקב הוה תמן, וזומא כלא, הרי הוא דכתיב וירא ישראל את היד הגדולה.

198. ר' יצחק אמר, מדיכא, (דברים ד) ויוציאך בפניו בכוזו הגדול ממצרים. מאי בפניו. בפניו דא יעקב, דאעיל לכלהו תמן. רבי חזקיה אמר, ויוציאך בפניו בפניו: דא אברהם. דכתיב, (בראשית יז) ויפל אברהם על פניו.

199. תא וזוי, אברהם אמר, הלבן מאה שנה יולד וגו', אמר ליה קודשא בריך הוא, וזייה, את תוזמי כמה אכלוסין, וכמה זיילין דיפקון ממך. בשעתא דנפקו ישראל ממצרים, כל אינון שבטין, כל אינון רבוין, סליק קודשא בריך הוא לאברהם, וזומא לון, הדא הוא דכתיב ויוציאך בפניו. רבי אבא אמר כלהו אבהתא אוזדמנו תמן בכל ההוא פורקנא. הדא הוא דכתיב ויוציאך בפניו. מאי בפניו אלין אבהתא.

200. רבי אלעזר אמר, ויוציאך בפניו: דא יעקב. בכוזו: דא יצחק. הגדול: דא אברהם. אמר רבי שמעון, וכן בגיניהון דאבהתא, אוזדמן פורקנא תדיר לישראל, דכתיב (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אוזכור והארץ אוזכור. אבהתא תינזו, מהו והארץ אוזכור. אלא, לאכללא עמהון דוד מלכא, דאיהו רתיכא באבהתא (דף נ"ג ע"ב) ואינון מתערין פורקנא תדיר לישראל.

201. וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה במצרים. וכי השתא עשה, והא מקדמות דנא אתעביד, מאי את היד הגדולה אשר עשה יי. אלא, יד לא אקרי פוזות מוזמש אעבעאן. הגדולה: דכלילין בה זומש אעבעאן אוזרנין, ואתקרון כדן גדולה. וכל אעבעא ואעבעא, סליק לזושיבנא רבא, וקודשא בריך הוא עביד בהו (ס"א השתא ניסין) ניסין וגבורין, ובהאי אתעקרו כלהו דרגין משלשוליהון.

202. מכאן אוליפנא דא, דבזומש אעבעאן קמאי, כתיב, ויזוזק לב פרעה, כיון דאשתלמו אינון זומש, תו

198. רבי יצחק אמר, מדיכא, (דברים ד) ויוציאך בפניו בכוזו הגדול ממצרים. מה זה בפניו? בפניו זה יעקב, שהכניס לשם את כלם. רבי חזקיה אמר, ויוציאך בפניו – בפניו זה אברהם, שכתוב (בראשית יז) ויפל אברהם על פניו.

199. בא ראה, אברהם אמר, הלבן מאה שנה יולד וגו'. אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך, אתה תראה כמה אוכלוסים וכמה חילות שיצאו ממך. בשעה שיצאו ישראל ממצרים, כל אותם שבטים, כל אותם רבבות, העלה הקדוש ברוך הוא את אברהם וראה אותם. זהו שכתוב ויוציאך בפניו. רבי אבא אמר, כל האבות הזדמנו לשם בכל אותה הגאלה. זהו שכתוב ויוציאך בפניו. מה זה בפניו? אלו האבות.

200. רבי אלעזר אמר, ויוציאך בפניו – זה יעקב. בכוזו – זה יצחק. הגדול – זה אברהם. אמר רבי שמעון, וכן בשביל האבות מוזדמנת תמיד גאלה לישראל, שכתוב (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אוזכור והארץ אוזכור. האבות מילא, אבל מה זה והארץ אוזכור? אלא להכליל עמם את דוד המלך, שהוא מרובה עם האבות, והם מעוררים תמיד גאלה לישראל.

201. וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים. וכי עכשו עשה, והרי מקדמם לבן זה נעשה? מה זה את היד הגדולה אשר עשה ה'? אלא יד לא נקראת פחות מחמש אצבעות. הגדולה – שכלולים בה חמש אצבעות אחרות, ואז נקראים גדולה. וכל אצבע ואצבע עולה לחשבון גדול, והקדוש ברוך הוא עשה בהם (קעת נסים) נסים וגבורות, ובזה נעקרו כל הדרגות מהשתלשלותם.

202. מכאן למדנו זה, שבחמש האצבעות הראשונות כתוב ויחזק לב פרעה. כיון שנשלמו אותן חמש, שוב לא היה דבר

בְּרִשׁוֹת פְּרָעָה, וְאֵז בְּתוֹב וַיִּחַזַּק ה' אֶת לֵב פְּרָעָה.

לֹא הָיָה מַלְכָּה בְּרִשׁוֹתֶיהָ הַפְּרָעָה, כְּדִין כְּתִיב וַיִּזְזֶק יי' אֶת לֵב פְּרָעָה.

203. וְעַל זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה וַיֹּאמְרוּ בְּיָי. וְכִי עַד עַכְשָׁיו לֹא הָאֲמִינוּ בְּה', וְהָרִי בְּתוֹב (שְׁמוֹת ד) וַיֹּאמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּהְיֶה רָאוּ כָּל אוֹתָם גְּבוּרוֹת שְׁעָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֲלֵא מָה זֶה וַיֹּאמְרוּ? אוֹתוֹ הִדְבֵּר שְׁאֹמֶר, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ הַתִּיַּעֲבוּ וַיֵּרָאוּ וַיִּהְיֶה.

203. וְעַל זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה וַיֹּאמְרוּ בְּיָי. וְכִי עַד הַשְׁתָּא לֹא הָאֲמִינוּ בְּיָי, וְהָא כְּתִיב (שְׁמוֹת ד) וַיֹּאמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ וַיִּהְיֶה רָאוּ כָּל אִינוֹן גְּבוּרָאן דְּעָבַד לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. אֲלֵא מָה וַיֹּאמְרוּ, הֲהוּא מַלְכָּה דְּאֹמֶר וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ הַתִּיַּעֲבוּ וַיֵּרָאוּ וַיִּהְיֶה.

204. רַבִּי יִיסָא שָׁאֵל וַאֲמַר, כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת, וְכְתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, רָאוּ אוֹתָם מֵתִים. אָמַר לוֹ, אִם כְּתוֹב לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם חַיִּים – הֵייתִי אוֹמֵר כֵּן. אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, יָפָה שְׁאֵלָתָא.

204. ר' ייסא שאיל ואמר, כתיב וירא ישראל את מִצְרַיִם מֵת, וְכְתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵתִין זָמְנוּ לָהּ. אָמַר לֵיהּ, אִי כְּתִיב לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם זָמִיִּים, הָיָה אֲמִינָא הָכִי. אָמַר לֵיהּ ר' אבא יאות שְׁאֵילָתָא.

205. אֲלֵא בֹא רָאָה, כְּתוֹב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְשָׁנִינוּ – עוֹלָם לְמַעְלָה וְעוֹלָם לְמַטָּה. עוֹלָם שְׁלֹמַעְלָה – מִשָּׁם הִיא הִרְאֵשִׁית לְהַדְלִיק מְנוֹרוֹת. הָעוֹלָם שְׁלֹמַטָּה – שָׁם הַסִּיּוֹם, וְנִכְלָל מִהַכֹּל. וּמִעוֹלָם הָיָה שְׁלֹמַטָּה מִתְעוֹרְרוֹת גְּבוּרוֹת לְתַחַתּוֹנִים.

205. אֲלֵא תָא זִוְזִי, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א טז) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, וְתִנְיִן, עוֹלָם לְעֵילָא, וְעוֹלָם לְתַתָּא. עוֹלָם דְּלְעֵילָא, מִתְמָן הוּא שִׁירוּתָא לְאֲדָלְקָא בּוֹצִינִין. עוֹלָם דְּלְתַתָּא, תְּמָן הוּא סִיּוּמָא, וְאֲתַכְּלִיל מִכְּלָא, וּמִהָאִי עוֹלָם דְּלְתַתָּא, מִתְעַרְן גְּבוּרִין לְתַתָּאִי.

206. וּבְעוֹלָם זֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹת לְיִשְׂרָאֵל וְהִרְחִישׁ לָהֶם נִסִּים, וּבִשְׁהַתְעוֹרֵר עוֹלָם זֶה לַעֲשׂוֹת לָהֶם נִסִּים, כָּל הַמִּצְרַיִם נִשְׁקָעוּ בָּיָם עַל יְדֵי עוֹלָם זֶה, וְהִתְרַחַשׁ לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל נִסִּים בְּעוֹלָם זֶה. וְעַל זֶה כְּתוֹב לֹא תִסְפּוּ לְרֹאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד שִׁיתְעוֹרֵר אוֹתוֹ עוֹלָם וַיִּמָּסְרוּ לְדִינֵי. וְכִינֵן שְׁנִמָּסְרוּ לוֹ לְדוֹן, אֵז כְּתוֹב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׁפַת הַיָּם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. עַד הָעוֹלָם דְּוָקָא. וְאֵז כְּתוֹב וַיֹּאמְרוּ בְּה' וּבְמֹשֶׁה עָבְדוּ.

206. וּבְהָאִי עוֹלָם, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִין לְיִשְׂרָאֵל, וְרוּזִישׁ לוֹן זִיסָא. וְכַד אֲתַעֵר הָאִי עוֹלָם לְמַעְבַּד נִסִּין, כְּלָהּ מִצְרַאִי אֲשִׁתְּקַעוּ בִּימָא, עַל יָדָא דְּהָאִי עוֹלָם, וְאֲתַרוּזִישׁ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל זִיסָא בְּהָאִי עוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתִיב, לֹא תוֹסִיפוּ לְרֹאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם, עַד דִּיתַעֵר הֵהוּא עוֹלָם, וַיִּתְּמַסְרוֹן בְּדִינֵי, וְכִינֵן דְּאֲתַמָּסְרוּ בֵּיהּ לְמִתְדָּן, כְּדִין כְּתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׁפַת הַיָּם, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, עַד הָעוֹלָם דְּוָקָא. כְּדִין כְּתִיב, וַיֹּאמְרוּ בְּיָי וּבְמֹשֶׁה עָבְדוּ.

207. אֵז יִשִּׁיר מֹשֶׁה. רַבִּי יְהוּדָה פִּתַּח, (יִרְמְיָה א) בְּטָרָם אֲצִרְךָ בְּבִטָּן יִדְעָתִיךָ וַיִּזְלַקְיָהוּן וַיִּשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעִי בְּהוּ יִתִּיר מִכָּל שְׂאָר עַמִּין. וּמִסְגִּיאוֹת רִזְוִימוֹתָא דְּרוּזִיִּים לָהּ, אוֹקִיִּים עֲלֵיהּ זְבִיאוֹת דְּקִשְׁוִט, וְרַעְיָא מִהִימָנָא. וְאֲתַעֵר עֲלֵיהּ

207. (שְׁמוֹת טו) אֵז יִשִּׁיר מֹשֶׁה. ר' יהודה פתח, (יִרְמְיָה א) בְּטָרָם אֲצִרְךָ בְּבִטָּן יִדְעָתִיךָ וַיִּזְלַקְיָהוּן וַיִּשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעִי בְּהוּ יִתִּיר מִכָּל שְׂאָר עַמִּין. וּמִסְגִּיאוֹת רִזְוִימוֹתָא דְּרוּזִיִּים לָהּ, אוֹקִיִּים עֲלֵיהּ זְבִיאוֹת דְּקִשְׁוִט, וְרַעְיָא מִהִימָנָא. וְאֲתַעֵר עֲלֵיהּ

רוח הקדוש יותר מכל שאר הנביאים הנאמנים. והוציאו מחלקו ממש ממה שהפריש יעקב מבניו להקדוש ברוך הוא – שבט לוי. וכיון שהיה לוי שלו, לקח אותו הקדוש ברוך הוא ועטר אותו בכמה עטרות, ומשח אותו בשמן משחת קדש העליון, ואז הוציא מבניו רוח קדש לעולם, וזרז אותו באבנטיו הקדושים, האמונה הגדולה.

208. למדנו, באותה השעה שהגיע זמנו של משה הנביא הנאמן לרדת לעולם, הוציא הקדוש ברוך הוא רוח קדש ממחצב הספיר של אבן טובה, שהיה גנוז במאתים ארבעים ושמונה [אורות, והאיר עליו. ועטרו בשס"ה] עטרות שעומדות לפניו, והפקיד אותו על כל אשר לו, ונתן לו מאה ושבעים ושלשה מפתחות. (גנוז שם, ועטר אותו בשלש מאות וששים וחמש עטרות, והאיר עליו מאתים ארבעים ושמונה אורות, והעמיד לפניו, והפקיד אותו בכל ביתו, ונתן לו מאה ושבעים ושלשה מפתחות. נ"א מאתים ושבעים וחמשה) ועטרו בחמש עטרות, וכל עטרה ועטרה עולה ומאירה באלף עולמות שמאירים, ומנורות שגנוזים בגנוי המלך הקדוש העליון.

209. ואז העביר אותו בכל המנורות (הבשמים) שבגן עדן, והכניסו להיכלו, והעבירו בכל חילותיו וגיסותיו. אז כלם הזדעזעו, פתחו ואמרו: הסתלקו מסביבו [צד הצדדים], שהרי הקדוש ברוך הוא עורר רוח לשלט להרגיז עולמות. יצא קול ואמר: מי הוא זה שכל המפתחות הללו בידו? פתח קול אחר ואמר: קבלו אותו בתוככם! זהו שעתידי לרדת בין בני אדם, ועתידה תורה, גניזת הגניזות, להמסר בידו ולהרעיש עולמות שלמעלה ושלמטה על ידו של זה. באותה שעה כלם התרגשו ונסעו אחריו. פתחו ואמרו, (תהלים 10) הרפכת אנוש לראשנו באנו באש ובמים.

210. אז עלתה אותה רוח ועמדה לפני המלך. מ' פתוחה עלתה והתעטרה בעטרותיה, ועטרה אותו בשלש מאות

רוזא קדישא, יתיר מכל שאר נביאי מהימני, ואפיק ליה מזולקיה במושי, מומה דאפריש יעקב מבניו לקודשא בריך הוא, שבטא דלוי, וכיון דהיה לוי דיכליה, נטל ליה קודשא בריך הוא, ואעטר ליה בכמה עטרין, ומשחו ליה במשחו רבות קדישא דלעילא, וכדין אפיק מבניו, רוזא קדישא לעלמא, וזרז ליה בהימנוי קדישי, מהימנותא רבא.

208. תנא, בההיא שעתא דמטא זמניה דמישה נביאה מהימנא לאזותא לעלמא, אפיק קודשא בריך הוא רוזא קדישא מזורא דספירו דאבן טבא, דהיה גנוז במאתן וארבעין ותמניא (נהורין, ואתנהיר עליה. ואעטריה בשס"ה) עטרין, קיימי קמיה, ואפקיד ליה בכל דיכליה. (נ"א ביתיה) ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתותין. (נ"א גניז תמן ואעטריה בתלת מאה ושתין וחמש עטרי ואתנהיר עליה מאתן וארבעין ותמניא נהורין וקאים קמיה ואפקיד ליה בכל ביתא דיליה ויהב ליה מאה ושבעין ותלת מפתותין. (נ"א מאתן ושבעין וחמש)) ואעטר ליה בזמשי עטרין, וכל עטרא ועטרא סליק ואנהיר באלף עלמין דנהרין, ובוצינן דגניזין בגניי דמלכא קדישא עלאה.

209. כדין אעבריה בכל בוצינן (נ"א בוסמין) דבגנתא דעדן, ואעליה בהיכליה, ואעבריה בכל זיילין וגייסין דיכליה. כדין אזדעזעו כלהו, פתחו ואמרו, אסתלקו מסוזרגיה, (סטרא דסטריין) דהא קודשא בריך הוא אתער רוזא לשלטאה לברזא עלמין. קלא נפק ואמר, מאן הוא דין, דכל מפתותן אלין (דף נ"ד ע"א) בידוי. פתחו קלא אזורא ואמר, קבילו ליה בגוויכו, דא הוא דזמין לנזותא בין בני נשא, וזמניא אורייתא, גניזא דגניי, לאתמסרא בידוי, ולארעשא עלמין דלעילא ונתתא על ידא דדין. ביה שעתא אתרגישו כלהו, ונטלין אבתריה, פתחו ואמרו, (תהלים 10) הרפכת אנוש לראשנו באנו באש ובמים.

210. כדין סלקא ההוא רוזא, וקיימא קמי מלכא. מ' פתוחה, סליק ואתעטר בעטרו, ואעטריה בתלת

ועשרים וחמש עטרות, והפקיד מפתחות בידו. ש' של האבות עטרו אותו בשלש עטרות קדושות, והפקידו בידו את כל מפתחות המלך, והפקידו אותו באמונה, להיות נאמן הבית. ה' עלתה ועטרה אותו בעטרותיה, וקבלה אותו מהמלך.

211. ואז ירד אותו הרוח לאניות ששטות באות הים הגדול, וקבלה אותו לגדל אותו למלך, ונתנה לו משם כלי זין להלקות את פרעה ואת כל ארצו. ובשבתות ובראשי חודשים מעלה אותו אל המלך, ואז נקרא שמו באותיות הרשומות הללו.

212. ובאותה שעה שיצא לרדת לארץ בורע של לוי, נתקנו ארבע מאות ועשרים וחמש מנורות למלך, וארבע מאות ועשרים וחמש חקיקות ממנים לוי את אותה רוח למקומה. כשיצא לעולם, האירה ה' בפניו, והבית התמלא מזיו. באותה שעה קרא עליו הקדוש ברוך הוא, בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך.

213. רבי יצחק אמר, באותה שעה הרג (הפיל) הקדוש ברוך הוא את השר הממנה הגדול של מצרים, וראו אותו משה ובני ישראל, ואז אמרו שירה. זהו שכתוב וירא ישראל את מצרים מת, אז ישיר משה ובני ישראל.

214. אז ישיר משה ובני ישראל וגו'. רבי אבא פתח ואמר, הסתכלתי בכל התשבויות ששבחו את הקדוש ברוך הוא, וכלם פתחו באז. (מלכים א ח) אז אמר שלמה. (יהושע י) אז ידבר יהושע. אז ישיר ישראל. מה הטעם?

מאה ועשרין וזמשי עטרין, ואפקיד מפתחו בידוי. ש' דאבהתא, אעטרו ליה בתלת עטרין קדישין, ואפקידו כל מפתחון המלכא בידיה, ואפקידו ליה בהימנותא, מהימנא דביתא. ה סלקא ואתעטרא בעטרוי, וקבילת ליה מן מלכא.

211. כדן, נזות ההוא רוזא בארבין דשאטן, בההוא ימא רבא, וקבילת ליה לגדלא ליה למלכא, והיא יהבת ליה מתמן זינין, לאלקאה לפרעה ולכל ארעיה. ובשבתא ובירשי ירוזי, סלקת ליה למלכא, כדן אקרי שביה, באלין אתון רשימין.

212. ובההיא שעתא, דנפק לנזותא לארעא, בורעא דלוי, אתתקנו ארבע מאה ועשרין וזמשי בוצינן למלכא, וארבע מאה ועשרין וזמשי גליפין מומין, אונפיה ליההוא רוזא לאתרניה, כד נפק לעלמא, אתנהרא באנפוי, וביתא אתמוליא מויותניה. ביה שעתא, קרא עליה קודשא בריך הוא, בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרוזם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך.

213. רבי יצחק אמר, ביה שעתא קטל (נ"א אפיל) קודשא בריך הוא לרברבא מומנא דמצראי, וזמבו ליה משה ובני ישראל, כדן אמרו שירה. הך הוא דכתיב, וירא ישראל את מצרים מת, אז ישיר משה ובני ישראל. (שמות טו) אז ישיר משה ובני ישראל וגו'. רבי אבא פתח ואמר, אסתכלנא בכל תושבון דשבחו לקודשא בריך הוא, וכולם פתחו באז. (מלכים א ח) אז אמר שלמה. (יהושע י) אז ידבר יהושע, (במדבר כא) אז ישיר ישראל. מאי טעמא.

214. אלא הכי תאנא, כל נסין וכל גבורין דאתעבידו להו לישראל, כד אתנהיר גהירו דעתיקא קדישא בעטרוי, גליפין רשימין באז, וא, בד, אנקוב בוזשוכי, ונהיר לכל עיבר. וכד אתנובר גהירו דאל"ף ובטי לזיין, מאן זיין, דא (ישעיה לה) זורב לזי מלכא דם. כדן עביד נסין וגבוראן, בגין דאתנובר א עם ז'.

וְדָא הוּא שִׁירְתָּא. שִׁירְתָּא הִיא דְּכָל סְטָרִין, וְדָא הוּא
אִזְ יִשִּׁיר.

215. יִשִּׁיר, שֶׁר מִבְּעֵי לִיה. אֶלָּא מִלָּה דָּא תִּלְיָא,
וְאִשְׁלִים לָהּ הוּא זְמַנָּא, וְאִשְׁלִים לְזְמַנָּא דָּאֲתִי, דְּזְמִינִין
יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְזָא שִׁירְתָּא דָּא.

215. אֶלָּא כִּד שְׁנִינִי, כָּל הַנְּסִים וְהַגְבוּרוֹת
שֶׁנַּעֲשׂוּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּשֹׁהַאִיר אֹר הָעֵתִיק
הַקְדוֹשׁ בְּעֶטְרוֹתָיו, חֲקוּקִים רְשׁוּמִים בָּאֵז,
בָּא', וְא' בּו', נִקְבַּ בַּחֲשֻׁכָּה וְהֵאִיר לְכָל עֶבֶר.
וּבְשִׁתְּחַבֵּר הָאֹר שֶׁל אֶל־יָף וְהִגִּיעַ לְזוּיָן, מִי
זוּ זִי'יָן? זוּ (יִשְׁעִיָּה לֵד) חָרַב לֵה' מְלָאכָה דָּם. אִזְ
עָשָׂה נְסִים וְגְבוּרוֹת, מְשׁוּם שֶׁהִתְחַבְּרָה א'
בּו'. וְזוּ הִיא הַשִּׁירָה. שִׁירָה הִיא שֶׁל כָּל
הַצְדִּידִים, וְזֶהוּ אִזְ יִשִּׁיר.

216. מִשִּׁיָּה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּצַדִּיקֵי
קַדְמָאִי, אֵף עַל גַּב דְּאַסְתָּלְקוּ בְּדֶרֶגֶין עֲלָאִין דְּלַעִילָא,
וְאַתְקִשְׁרוּ בְּקִשְׁרָא דְּעֶרְוָא דְּזוּיָי, זְמִינִין כָּלְהוּ לְאִזְוִיָּא
בְּגוֹפָא, וּלְמוֹזְמִי אֲתִינִין וְגְבוּרִין דְּקָא עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל. וּלְמִימַר שִׁירְתָּא דָּא, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב
אִזְ יִשִּׁיר מִשִּׁיָּה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

216. יִשִּׁיר? שֶׁר הִיָּה צְרִיךְ לְהִיזִית! אֶלָּא דְּבִר
זֶה תְּלוּי וּמִשְׁלִים אֶת אוֹתוֹ הַזֶּמֶן, וּמִשְׁלִים
לְעֵתִיד לְבָא, שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָה
בְּשִׁירָה הַזֶּה מִשִּׁיָּה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מִכָּאן לְמַדְנֹה,
שֶׁהַצְדִּיקִים הָרַאשׁוֹנִים, אֵף עַל גַּב שֶׁהִתְעַלּוּ
לְדֶרֶגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁלֹמַעֲלָה, וְנִקְשְׁרוּ בְּקִשְׁרָה
שֶׁל צְרוּר הַחַיִּים – עֵתִידִים כָּלִם לְהִחְיֹת
בְּגוֹף וּלְרֹאוֹת אוֹתוֹת וְגְבוּרוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל וְלֹמַר שִׁירָה זֶה.
זֶהוּ שִׁבְחָתוֹב אִזְ יִשִּׁיר מִשִּׁיָּה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

217. ר' שְׁמַעוֹן אָמַר מִדְּבָא, (יִשְׁעִיָּה י"א) יוֹסִיף יִי שְׁנִית
יְדֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׁאֵר עַמּוֹ. לְקִנּוֹת: כְּמֹה דָּאֲתָה
אָמַר, (מִשְׁלִי ח) יִי קִנְיָ רֵאשִׁית דְּרִכּוֹ. אֶת שְׁאֵר עַמּוֹ:
אֲלִין אֵינוֹן צַדִּיקֵיָּא דְּבִהוֹן, דְּאַקְרוּן שְׁאֵר, כְּמֹה דָּאֲתָה
אָמַר (בְּמִדְבָּר י"א) וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּמוֹזְזָה. וְתִנְיָן,
לִית עֲלֵמָא מִתְקִיָּמָא אֶלָּא עַל אֵינוֹן דְּעֶבְדֵי גְרַמִּיָּהוּ
שִׁירִיָּם.

217. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר מִכָּאן, (יִשְׁעִיָּה
י"א) יוֹסִיף ה' שְׁנִית יְדֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׁאֵר עַמּוֹ.
לְקִנּוֹת – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלִי ח) ה' קִנְיָ
רֵאשִׁית דְּרִכּוֹ. אֶת שְׁאֵר עַמּוֹ – אֵלוֹ הֵם
הַצְדִּיקִים שֶׁבָּהֶם שְׁנִקְרָאִים שְׁאֵר, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָּר י"א) וַיִּשְׁאָרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים
בְּמוֹזְזָה. וְשְׁנִינִי, אֵין הָעוֹלָם מִתְקַנֵּם אֶלָּא עַל
אוֹתָם שְׁעוֹשִׂים עֲצָמָם שִׁירִים.

218. וְאִי תִּימָא, הוּאִיל וְאַתְקִשְׁרוּ בְּעֶרְוָא דְּזוּיָי,
וּבְמוֹתְעִנְיָ בְּעֶזְזָא עֲלָאָה, אָמַאי יְזִית לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַרְעָא. פּוֹק וְאוֹלִיף מוֹזְמָא קַדְמָאָה, דְּכָל אֵינוֹן
רוּזִין וְנִשְׁמָתִין, דִּהּוּ בְּדֶרֶגָא עֲלָאָה דְּלַעִילָא וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲזִית לָהּ לְאַרְעָא לְתַתָּא. כָּל שְׁכֵן הַשְּׁתֵּתָא,
דְּבְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְעִקִּימָא, כְּמֹה דָּאֲתָה
אָמַר (קֹהֶלֶת ז) כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
טוֹב וְלֹא יוֹטָא. וְאִי תִּימָא, אֵינוֹן דְּמִיתוּ בְּעִטּוֹ דְּזוּזָה.

218. וְאִם תֹּאמַר, הוּאִיל וְנִקְשְׁרוּ בְּעֶרְוָה
הַחַיִּים וּמִתְעַנְּגִים בְּעֶנְג הָעֲלִיּוֹן, לְמָה יוֹרִיד
אוֹתָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַרְעָא? צֵא וְלִמַּד
מוֹמֵן רֵאשׁוֹן, שֶׁכָּל אוֹתָם רִחוּת וּנְשׁוּמוֹת
שְׁהִי בְּדֶרֶגָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁלֹמַעֲלָה, וְהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא יוֹרִיד אוֹתָם לְאַרְעָא לְמַטָּה. כָּל
שְׁכֵן עֲבָשׁוּ, שְׂרוּצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
אֶת הָעֵקֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ז) כִּי אָדָם
אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחְטָא.
וְאִם תֹּאמַר, אוֹתָם שְׁמָתוֹ בְּעִטּוֹ שֶׁל נָחֶשׁ,

אפלו הם יקומו ויהיה בעלי עצה למלך המשיח.

219. ועל זה שנינו, משה עתיד לומר שירה לעתיד לבא. מה הטעם? משום שכתוב (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אראנו? אראך היה צריך להיות! אלא אראנו ממש, למי שראה בתחלה – אראנו פעם שניה. וזהו אראנו. וכתוב (תהלים נ) אראנו בישע אלהים, ואראהו בישועתי. ואז, אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה.

220. שירה של הגבירה לקדוש-ברוך-הוא. שנינו, כל אדם שאומר שירה זו בכל יום ומכון בה, זוכה לאמרה לעתיד לבא, שהרי יש בה עולם שעבר, ויש בה עולם הבא, ויש בה קשרי האמונה, ויש בה ימות מלך המשיח, ותלויים עליה (אות למעלה) כל אותן תשבחות אחרות שאומרים עליונים ותחתונים.

221. השירה? שיר זה היה צריך להיות! אלא השירה שמשבחת הגבירה למלך. ומשה אמר מלמטה למעלה, והרי פרשוק. לה – משום שהמלך מאיר לה פנים (שמאירים פני המלך כנגדה). רבי יוסי אמר, כל אותם שמנים שהיו שופעים, משך המלך הקדוש כנגדה, משום כך משבחת אותו הגבירה.

222. אמר רבי יהודה, אם כך, למה כתוב משה ובני ישראל, וחרי הגבירה צריכה לשבח? אלא אשרי חלקם של משה וישראל, שהם היו יודעים לשבח את המלך בשביל הגבירה כראוי, משום שכל אותו כח וגבורה שלה ירשה מן המלך.

223. רבי חייא פתח ואמר, (איכה ב) קומי רני בלילה לראש אשמרות. קומי רני – זו כנסת ישראל. בלילה – בגלות. רבי יוסי אמר, בלילה – בזמן ששולטת ומתעוררת. לראש אשמרות? בראש היה צריך להיות! אלא לראש, בכתוב (בראשית מז) על ראש

אפילו אינו יקומו, ויהיו מארי דעיטא, למלכא משיחא.

219. ועל דא תנינן, משה זמין למימר שירתא לזמנא דאתי. מאי טעמא. בגין דכתיב, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אראנו, אראך מבעי ליה. אלא אראנו ממש, למאן דזמנא בקדמיתא, יזמני ליה תניינות, ודא הוא אראנו, וכתיב (תהלים נ) אראנו בישע אלהים, ואראהו בישועתי. (דף נ"ד ע"ב) וכדין אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לוי.

220. שירתא דמטרוניתא לקודשא בריך הוא. תנינן, כל בר גש דאמר שירתא דא בכל יומא, ומכוון בה, זכי למימרא לזמנא דאתי. דהא אית בה עלמא דעבר, ואית בה עלמא דאתי, ואית בה קשרי מהימנותא, ואית בה יומי דמלכא משיחא. (נ"א את לעילא כל אינון וכו') ותלי עלה, כל אינון תושבזאן אזורנין, דקאמרי עלאי ותתאי.

221. השירה שיר זה מבעי ליה. אלא שירתא, דקא מושבזת מטרוניתא למלכא. ומשה מתתא לעילא קאמר, והא אוקמוה. לוי: בגין דאנהיר לה מלכא אנפיה, (נ"א דנהיר אנפוי מלכא לקבלה) ר' יוסי אמר, דכל אינון מושזין, דהיו נגדין, משיך מלכא קדישא לקבלה, בגיני כך מושבזא ליה מטרוניתא.

222. אמר רבי יהודה, אי הכי, אמאי כתיב משה ובני ישראל, והא מטרוניתא בעיא לשבזא. אלא, זכאה זולקיהון דבישה וישראל, דאינון הוו ידעין לשבזא למלכא, בגין מטרוניתא כדקא יאות, בגין דכל ההוא זילא וגבורה דילה, ירתא מן מלכא.

223. ר' זוייא פתח ואמר, (איכה ב) קומי רוני בלילה לראש אשמורות. קומי רוני: דא כנסת ישראל. בלילה: בגלותא. ר' יוסי אמר, בלילה: בזמנא דהיא שלטא ומתערא, לראש אשמורות, בראש מבעי ליה. אלא לראש, כמה דכתיב, (בראשית מז) על ראש

המטה. ובארנו, ראש המטה זה יסוד. אף באן לראש – זה יסוד, שהגבירה מתברכת בו. ראש אשמות – זהו ראש של נצח והוד.

224. רבי יוסי אמר, דא הוא רישא דכתרי מלכא המלך והסיוס. רבי אבא אמר, לראש אשמות כתוב חסר, והוה הראש, ראש המטה. והכל נאמר במלך הקדוש העליון, והוה לה.

225. רבי ייסא אמר, השירה הזאת לוי, דא הוא נהרא דנפיק מעדן, דכל משיזא ורבו נפיק מניה, לאדלקא בוצינן. ומשמע לבתר דכתיב אשירה לוי, דא הוא מלכא קדישא עלאה, ועל דא לא כתיב אשירה לו.

226. ויאמרו לאמר – [זהו] לדורי דורות, כדי שלא ישתכח מהם לעולמים. שכל מי שזוכה לשירה הזו בעולם הזה, זוכה לה בעולם הבא, וזוכה לשבח בה בימות מלך המשיח בחדות כנסת ישראל בקדוש-ברוך-הוא, שכתוב לאמר – לאמר באותו זמן. לאמר בארץ הקדושה, בזמן ששכנו ישראל בארץ. לאמר בגלות. לאמר בגאולת ישראל. לאמר לעולם הבא.

227. אשירה לוי? נשיר לה? נשיר לה צריך להיות! מה זה אשירה? אלא משום שהיו משבחים את תשפחת הגבירה. [הצרכו לשבח] לה – זה המלך הקדוש. כי גאה גאה [קמה] – שעלה והתעטר בעטרותיו להוציא ברכות וכחות וגבורות להתעלות בכל. כי גאה גאה – גאה בעולם הזה, גאה לעולם הבא. כי גאה באותו זמן, גאה כדי שיתעטר בעטרותיו בחדוה שלמה.

228. סוס ורכבו רמה בים – השלטון שלמטה והשלטון שלמעלה שאחוזים בהם, נמסרו לאותו הים הגדול והשליט הגדול לעשות בהם נקמות. ושנינו, לא עושה הקדוש ברוך הוא דין למטה, עד שיעשה בשליטתם למעלה. זהו שכתוב (ישעיה כד) יפקד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

המטה. ואוקימנא, ראש המטה, דא יסוד. אף הכא לראש, דא יסוד, דמטרונותא מתברכא ביה. ראש אשמות: דא הוא רישא, דנצח והוד.

224. ר' יוסי אמר, דא הוא רישא דכתרי מלכא וסיוסא. רבי אבא אמר, לראש אשמות כתיב וזסר, ודא הוא רישא, ראש המטה. וככל במלכא קדישא עלאה אתמר, ודא הוא לוי.

225. רבי ייסא אמר, השירה הזאת לוי, דא הוא נהרא דנפיק מעדן, דכל משיזא ורבו נפיק מניה, לאדלקא בוצינן. ומשמע לבתר דכתיב אשירה לוי, דא הוא מלכא קדישא עלאה, ועל דא לא כתיב אשירה לו.

226. ויאמרו לאמר, לדורי דרין, בגין דלא יתנשי מנייהו לעלמין. דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא, זכי לה בעלמא דאתי, וזכי לשבזא בה ביומוי דמלכא משיזא, בזדוותא דכנסת ישראל בקודשא בריך הוא. דכתיב לאמר, לאמר בהוא זמנא. לאמר בארעא קדישא, בזמנא דשרו ישראל בארעא. לאמר בגלותא. לאמר בפורקנא דלהון דישראל. לאמר לעלמא דאתי.

227. אשירה לוי נשיר מבעי ליה, מאי אשירה. אלא בגין דהוה משבזון תושבנותא דמטרונותא. (בעו לשבחא) לוי: דא מלכא קדישא. כי גאה גאה (קמה): דסליק ואתעטר בעטרוי, לאפקא ברפאן וזילין וגבוראן, לאסקא בכלא. כי גאה גאה: גאה בהאי עלמא, גאה בעלמא דאתי. כי גאה בהוא זמנא, גאה בגין דיתעטר בעטרוי בזדוותא שליוותא.

228. סוס ורכבו רמה בים, שולטנותא דלתתא, ושולטנותא דלעילא דאזידן בהו, אתמסרו בההוא ימא רבא, ושולטנותא רבא למעבד בהו נוקמין. ותנינן, לא עביד קודשא בריך הוא דינא לתתא, עד דיעביד בשולטניהון לעילא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה

(ד) יפקוד יי' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה.

229. רמה בים – אמר רבי יהודה, בו בלילה התעוררה גבורה חזקה, שכתוב בו ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה. (שהתעוררה בו גבורה חזקה) באותו זמן בקשה המלכה מן המלך את כל אותם אוכלוסים שלמטה וכל אותם שליטים שלמעלה שימסרו בידה, וכלם נמסרו לידיה לעשות בהם נקמות. זהו שכתוב סוס ורכבו רמה בים. בים סתם, למעלה ולמטה.

230. עזי וזמרת יה. רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קלט) אזור וקדם צרתני ותשית עלי כפכה. כמה אצטריוכו בני נשיא ליקרא לקודשא בריך הוא, בגין דקודשא בריך הוא פד ברא עלבא, (דף נ"ה ע"א) אסתכל ביה באדם למהוי שליט על כלא. (נ"א למהוי שלים בכלא ואתברי דו פרצופין) והנה דאמי לעלאין ותתאין. נזות ליה בדמות יקרא, וזבנו ליה בריין, כדין אתקנשו לזביה, וסגידו לקבליה, ואימתא ודוולא נפלת עליהו מדוולתיה, הדא הוא דכתיב, (בראשית ט) ומוראכם וזותכם יהיה על כל זזית הארץ ועל כל עוף השמים.

231. עייליה לזנתיה דנטע, לזטריה למהוי ליה זודו על זודו, וקלשתעשע ביה. עבד ליה טרוצטבולין מוזפין באבני יקר, ומלאכין עלאין וזדאן קמיה. לבתר פקיד ליה על איכלא זוד וכלא קאים בפקודא דמאריה.

232. אשכונא בספרא דזנוף, דלבתר דסליק ליה קודשא בריך הוא, ואזומי ליה כל גזויא דמלכא, עלאי ותתאי, אזומי ליה איכלא דזוי, ואיכלא דאתפקד עליה אדם, ואזומי ליה דוכתיה דאדם בגזנתא דערן. וזומא, דאלכלי זטיר אדם פקודא דא, יכיל לקיימא תדירא, ולמהוי תדירא תמן. הוא לא זטיר פקודא דמאריה, נפק בדימוס ואתענש.

229. רמה בים, אמר ר' יהודה, ביה בלילה, אתער גבורא תקיפא, דכתיב ביה ויולך יי' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה. (ס"א דאתער ביה גבורה תקיפא) בההוא זמנא, בעאת מטרוניתא מן מלכא, כל אינן אכלוסין דלתתא, וכל אינן שולטנין דלעילא, דיתמסרון בידהא. וכלהו אתמסרו בידהא, למעבד בהו נקמין, הדא הוא דכתיב סוס ורכבו רמה בים. בים סתם, לעילא ותתא.

230. (שמות טו) עזי וזמרת יה. רבי זוייא פתחו ואמר, (תהלים קלט) אזור וקדם צרתני ותשית עלי כפכה. כמה אצטריוכו בני נשיא ליקרא לקודשא בריך הוא, בגין דקודשא בריך הוא פד ברא עלבא, (דף נ"ה ע"א) אסתכל ביה באדם למהוי שליט על כלא. (נ"א למהוי שלים בכלא ואתברי דו פרצופין) והנה דאמי לעלאין ותתאין. נזות ליה בדמות יקרא, וזבנו ליה בריין, כדין אתקנשו לזביה, וסגידו לקבליה, ואימתא ודוולא נפלת עליהו מדוולתיה, הדא הוא דכתיב, (בראשית ט) ומוראכם וזותכם יהיה על כל זזית הארץ ועל כל עוף השמים.

231. עייליה לזנתיה דנטע, לזטריה למהוי ליה זודו על זודו, וקלשתעשע ביה. עבד ליה טרוצטבולין מוזפין באבני יקר, ומלאכין עלאין וזדאן קמיה. לבתר פקיד ליה על איכלא זוד וכלא קאים בפקודא דמאריה.

232. אשכונא בספרא דזנוף, דלבתר דסליק ליה קודשא בריך הוא, ואזומי ליה כל גזויא דמלכא, עלאי ותתאי, אזומי ליה איכלא דזוי, ואיכלא דאתפקד עליה אדם, ואזומי ליה דוכתיה דאדם בגזנתא דערן. וזומא, דאלכלי זטיר אדם פקודא דא, יכיל לקיימא תדירא, ולמהוי תדירא תמן. הוא לא זטיר פקודא דמאריה, נפק בדימוס ואתענש.

233. רבי יצחק אומר, אדם די פרצופין אתברי, והא אוקימנא, (בראשית ב) ויקחו אותם מצלעותיו, נסרו הקדוש ברוך הוא ואתעבידו תרין, ממורוז וממערב, הדא הוא דכתיב, (תהלים קלט) אזור וקדם צרתני. אזור דא מערב, וקדם דא מזרח.

234. רבי חייא אומר, מה עשה הקדוש ברוך הוא? תקן אותה נקבה, ושכלל את יפיה על הכל, והכניסה לאדם. זהו שכתוב ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה. בא ראה מה פתוב למעלה? ויקח אחת מצלעותיו. מה זה אחת? כמו שנאמר (שיר ו) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. מצלעותיו – מצדדיו, כמו שנאמר (שמות כו) ולצלע המשכן.

235. רבי יהודה אומר, הקדוש ברוך הוא נתן נשמה עליונה באדם, וכלל בה חכמה והשכל כדי לדעת הכל. מאיזה מקום נתן בו נשמה? רבי יצחק אומר, ממקום ששאר הנשמות הקדושות באות.

236. רבי יהודה אומר, מפאן, שכתוב (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה. מי זו הארץ? מאותו מקום שהמקדש נמצא בו. נפש חיה – נפש חיה סתם, זו נפש של אדם הראשון של הכל.

237. רבי חייא אומר, אדם היה יודע חכמה עליונה יותר ממלאכי השרת, והיה מסתכל בכל, ויודע ונודע לרבונו יותר מכל שאר בני העולם. לאחר שחטא נסתמו ממנו מעינות החכמה. מה פתוב? (ממה שכתוב) (שם ג) וישלחו ה' אלהים מגן עדן לעבד את האדמה.

238. רבי אבא אומר, אדם הראשון מזכר ונקבה נמצא, זהו שכתוב (שם א) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. ועל זה זכר ונקבה נעשו באחד, ונפרדו אחר כך. ואם תאמר, זה שאמר האדמה אשר לקח משם – כך הוא ודאי, וזהו הנקבה, והקדוש

233. רבי יצחק אומר, אדם די פרצופין אתברי, והא אוקימנא, (בראשית ב) ויקחו אותם מצלעותיו, נסרו הקדוש ברוך הוא ואתעבידו תרין, ממורוז וממערב, הדא הוא דכתיב, (תהלים קלט) אזור וקדם צרתני. אזור דא מערב, וקדם דא מזרח.

234. ר' זוניא אומר, מה עביד קודשא בריך הוא, תקין לההוא נוקבא ושכליל שפירותה על כלא, ועיילה לאדם, הדא הוא דכתיב ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקחו מן האדם לאשה. תא זווי, מה פתוב לעילא, ויקחו אותם מצלעותיו. מאי אחת? כמה דאת אמר (שיר השירים ו) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. מצלעותיו: מסטריו. כמה דאת אמר, (שמות כו) ולצלע המשכן.

235. ר' יהודה אומר, קודשא בריך הוא נשמתא עלאה יהב ביה באדם, וכליל ביה זוכמתא וסכלתנו, למנדע כלא. מאן אתר יהב ביה נשמתא. ר' יצחק אומר, מאתר דשאר נשמותין קדישין קא אתיין.

236. ר' יהודה אומר, מהכא. דכתיב, (בראשית א) תוצא הארץ נפש חיה, מאן הארץ. מההוא אתר דמקדשא אשתכוז ביה. נפש חיה, נפש חיה סתם, דא נפשא דאדם קדמאה הכלא.

237. ר' זוניא אומר, אדם היה יודע זוכמתא עלאה, יתיר ממלאכי עלאי, והיה מסתכל בכלא, וידע ואשתמודע למאריה, יתיר מכל שאר בני עלמא. פתר דזוב, אסתימו מניה מבועי דזוכמתא, מה פתוב (נ"א ממדז דכתיב) (בראשית ג) וישלחו ה' אלהים מגן עדן לעבד את האדמה.

238. ר' אבא אומר, אדם הראשון מידכר ונוקבא אשתכוז, הדא הוא דכתיב, (בראשית א) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, ועל דא, דכר ונוקבא אתעבידו כזדא, ואתפרשו לבתר. ואי תימא, הא דאמר האדמה אשר לקחו משם. הכי הוא ודאי,

ברוך הוא השתתף עמה, וזהו זכר ונקבה, והכל דבר אחד.

239. רבי יוסי אמר, עזי וזמרת יה, אותם הפלולים זה בזה ולא נפרדים זה מזה, ולעולמים הם בחיבות, ברצון אחד, שמשם נמצאות (נמשכו) משיכות הנחלים והמענות לספק לכל ולברך את הכל, לא מכובים מימי המענות, כמו שנאמר (ישעיה נח) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, ועל זה ויהי לי לישועה, שבשביל כך המלך הקדוש מושך ומוריש למטה, ומתעורר הימין לעשות נסים.

240. זה אלי ואנוהו – זה צדיק, שממנו יוצאות ברכות בזווג. ואנוהו – באותו מקום שנמצאת בו חביבות, וזהו המקדש. אלהי אבי וארממנהו – משה אמר את זה למקום שהלויים באים מאותו צד, ועל זה [היה] שלמות הכל הוא באותו מקום (בזה הפסוק).

241. רבי יצחק אמר, ויהי לי לישועה – זה המלך הקדוש, וכך הוא. ומנין לנו? מקרא אחר מצאנו לו, שכתוב כי עזי וזמרת יה ה' ויהי לי לישועה. ממשמע שאמר ה' ויהי לי לישועה – זה המלך הקדוש.

242. עזי וזמרת יה וגו'. רבי חזקיה פתח ואמר, בפסוק זה שכתוב (משלי יז) בכל עת אהב הרע ואח לצרה יולד, בכל עת אהב הרע – זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בו רעך ורע אביך אל תעזוב.

243. ואח לצרה יולד – בשעה שצדיקו לך שונאך, מה אומר הקדוש ברוך הוא? (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, שישאל נקראים אחים ורעים לקב"ה. יולד מה זה? וכי עכשיו יולד? אלא בשעה שנוולדת צרה בעולם, יהיה אח בנגיד להציל אותך מכל אותם שמציקים לך.

וזה היא נוקבא, וקודשא בריך הוא אשתתף עמה, וזה הוא דבר ונקבא, וכלא הוא מלה וזהא.

239. ר' יוסי אמר, עזי וזמרת יה, אינון דכלילין דא ברא ולא (נ' ע"ב) אתפרשאן דא מן דא ולעלמין אינון בוזביבותא, ברעוהא וזהא, דמתמן אשתכוזו (נ"א) אתמשכו) משיכון דנוזלין ומבויעין לאסתפקא כלא, ולברכא כלא, לא פדיבו מימי מבויעין, כמה דאת אמר (ישעיה נח) וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו ועל דא ויהי לי לישועה, דבגני כה, מלכא קדישא משיך ואזוסין לתתא, ואתער ימינא למעבד נסין.

240. זה אלי ואנוהו. דא צדיק, דמניה נפקין ברפאן בזווג. ואנוהו: בההוא אתר דנוזביבותא אשתכוזו ביה, וזהא הוא מקדשא. אלהי אבי וארוממנהו, משה קאמר דא, לגבי אתר דלאי אתין בההוא סטרא ועל דא (הוה) שלימותא דכלא הוא בההוא אתר. (נ"א) בהאי קרא

241. ר' יצחק אמר, ויהי לי לישועה, דא מלכא קדישא, והכי הוא. ומנלן. מקרא אחריןא אשכחנא ליה, דכתיב, (ישעיה י"ב) כי עזי וזמרת יה יי ויהי לי לישועה, ממשמע דקאמר יי ויהי לי לישועה, (דף נ"ה ע"ב) דא מלכא קדישא.

242. (שמות טו) עזי וזמרת יה וגו', ר' חזקיה פתח ואמר, בהאי קרא דכתיב, (משלי יז) בכל עת אהב הרע ואח לצרה יולד. בכל עת אהב הרע, דא קודשא בריך הוא, דכתיב ביה (משלי כז) רעך ורע אביך אל תעזוב.

243. ואח לצרה יולד, בשעתא דיעיקון לך שונאך, קודשא בריך הוא מה אמר, (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, דישאל, אקרון אזנים ורעים לקודשא בריך הוא. יולד מהו, וכי השתא יולד. אלא בשעתא דעקתא יולד בעלמא, אזו זהא לקב"ה, לשבא לך מכל אינון דעקין לך.

244. רבי יהודה אומר, יולד – שהמלך הקדוש יתעורר בעז הזה לנקם לך מהאמות, להניק לך מהאם באותו צד, כמו שנאמר עז ומרת יה ויהי לי לישועה. לעורר גבורות כנגד אמות עובדי כוכבים ומזלות.

245. רבי ייסא פתח ואמר, כמה יש לאדם לאהב את הקדוש ברוך הוא, שהרי אין לך עבודה לקדוש-ברוך-הוא [אלא] [כמו] אלא אהבה, וכל מי שאוהב אותו ועושה עבודתו באהבה, קורא לו הקדוש ברוך הוא אהוב. אם כך, כמה בארנו פסוקים אלו – רעך ורע אביך אל תעזב, וכתוב (משלי כה) הקר רגלך מבית רעך?

246. אלא, הרי בארנו החברים, פסוק זה (בעולות ושלמים, וזה בחטאות ואשמות, וכתוב וכו') נכתב בעולות. עכשיו, רעך ורע אביך אל תעזב, לעבד אותו ולהדבק בו ולעשות מצוותיו. אל תעזב, ודאי. וזה שנאמר הקר רגלך מבית רעך. כלומר, הוקר יצרך שלא ירתח כנגדך ולא ישלט בך, ולא תעשה הרהור אחר. מבית רעך, מי זה בית רעך? זו הנשמה הקדושה שהכניס בך רעך ונתן אותה בתוכך.

247. ועל זה עבודת הקדוש ברוך הוא – לאהב אותו בכל, כמו שכתוב (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך. זה אלי ואנוהו – שכל ישראל ראו על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ואפלו אותם העפרים שבמעי אמם היו רואים ומשבחים את הקדוש ברוך הוא, וכלם היו אומרים זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו, כמו שנאמר אלהי אברהם.

248. אמר רבי יוסי, אם כך, למה וארממנהו, שהרי אלהי אברהם הוא למעלה? אמר לו, אפלו כך צריך, והכל דבר אחד, וארממנהו בכל, להכליל מי שיועד ליחד את השם הקדוש הגדול, שהרי זוהי עבודה עליונה של הקדוש ברוך הוא.

244. רבי יהודה אומר, יולד: דמלכא קדישא יתער בהאי עז, לנקמא לך מאומין, לינקא לך מאימא, בההוא סטרא, כמה דאת אמר, עזי ומרת יה ויהי לי לישועה. לאתערא גבוראן לקבל אומין עובדי כוכבים ומזלות.

245. ר' ייסא פתחו ואמר, כמה אית ליה לבר נש לרוזמא, ליה לקודשא בריך הוא, דהא לית ליה פולונא לקודשא בריך הוא, (אלא) (כמה) רוזיבוותא. וכל מאן דרוזים ליה, ועביד פולונא ברוזיבוותא, קארי ליה לקודשא בריך הוא רוזימא. אי הכי, במאי אוקימנא הני קראי, רעך ורע אביך אל תעזב. וכתוב (משלי כה) הוקר רגלך מבית רעך.

246. אלא הא אוקימוה זברייא, האי קרא (ו"א בעולות ושלמים והאי בחטאות ואשמות וכתוב וכו') בעולות כתיב. השתא, רעך ורע אביך אל תעזב, למפלוז ליה, ולא תדבקא ביה, ולמעבד פקודיו. אל תעזב ודאי. והא דאתמר הוקר רגלך מבית רעך. כלומר הוקר יצרך, דלא ירתחו לקבלך, ולא ישלוט בך, ולא תעביד הרהורא אחרא. מבית רעך, מאן בית רעך. דא נשמתא קדישא, דאעיל בה רעך ויהבה בגוף.

247. ועל דא פולונא דקודשא בריך הוא, לרוזמא ליה בכלא, כמה דכתיב, (דבהם ו) ואהבת את ה' אלהיך. זה אלי ואנוהו, דכל ישראל זימו על ימא, מה דלא זימא וזוזקאל גביאה, ואפילו אינון עובדי דבמעי אמהון, הוו זימאן ומישבון לקודשא בריך הוא, וכלהו היו אמרין זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו, כמה דאת אמר אלהי אברהם.

248. אמר רבי יוסי, אי הכי אמאי וארממנהו, דהא אלהי אברהם לעילא הוא. אמר ליה, אפילו הכי אצטריך, וכלא זוד מלה, וארממנהו בכלא, לאכללא, מאן דידע ליוזדא שמה קדישא רבא, דהא הוא פלונא עלאה דקודשא בריך הוא.

249. ר' יהודה הוה יתיב קמיה דר' שמעון, והוא קארי, כתיב (ישעיה נב) קול צופיה נשאו קול יוזדיו ירגנו. קול צופיה, מאן אינון צופיה. אלא אלן אינון דמפאן, אימתי ירום קודשא בריך הוא, למבני ביתיה. נשאו קול, נשאו קול מבני ליה, מאי נשאו קול. אלא, כל בר נש דבכי, וארים קליה על זורבן ביתיה דקודשא בריך הוא, וכי למה דכתיב לבתר יוזדיו ירגנו. וזכי למזומי ליה בישובא בזדוותא.

250. בשויב יי ציון, (אמר ליה) בשויב יי אל ציון מבני ליה, מאי בשויב יי ציון אלא בשויב יי ציון ודאי. תא וזוי, בשעתא דאתזוריב ירושלם לתתא, וכנסת ישראל אתתרכת, סליק מלכא קדישא לציון, ואנגיד ליה לקבליה, בגין דכנסת ישראל (ויקרא ע"ה) אתתרכת. (השתא דאתגליא כנסת ישראל סליק ליה לגביה) (ויצא קס"ב ע"ב) וכד תתהדר כנסת ישראל לאתרה, כדן יתוב מלכא קדישא לציון לאתריה, לאודווגא וזד בזד, ודא הוא בשויב יי ציון. וכדן וזינן ישראל למימר, זה אלי ואנוהו. וכתיב, זה יי קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו, בישועתו ודאי.

251. (שמות טו) יי איש מלזומה יי שמו. רבי אבא פתוז (במדבר כא) על פן יאמר בספר מלזומות יי את והב בסופה ואת הנזלים ארגון. כמה אית לן לאסתכלא בפתיגמי אורייתא, כמה אית לן לעינא בכל מלהא, דלית לה מלה באורייתא, דלא אתרמיזא בשמא קדישא עלאה, ולית לה מלה באורייתא, דלית בה כמה רזין, כמה טעמין, כמה ערשין, כמה ענפין.

252. (דף נ"ו ע"א) דכא אית לאסתכלא, על פן יאמר בספר מלזומות יי, וכי ספר מלזומות יי, אן הוא. אלא דכי אתערזו זבירי, כל מאן דאגוז קרבא באורייתא, וזכי לאסגא שכלא בסוף מלוי. כל קרבין דעלמא, קטטה וזרבא. וכל קרבין דאורייתא, שכלא ורזיבותא, דא הוא דכתיב על פן יאמר בספר מלזומות יי את והב בסופה, כלומר, אהבה בסופה. דלית לה אהבה ושלמא בר מהאי.

249. רבי יהודה היה יושב לפני רבי שמעון, והוא קורא, כתוב (ישעיה נב) קול צפיה נשאו קול יחדו ירגנו. קול צפיה, מי הם צפיה? אלא אלה הם שמצפים מתי ירחם הקדוש ברוך הוא לבנות את ביתו. נשאו קול? נשאו קול היה צריך להיותו מה זה נשאו קול? אלא כל אדם שבוכה ומרים קולו על חרבן ביתו של הקדוש ברוך הוא, זוכה למה שכתוב אחר כך – יחדו ירגנו, וזוכה לראותו מישב בחדוה.

250. בשויב ה' ציון? היה צריך להיות בשויב ה' אל ציון מה זה בשויב ה' ציון? אלא בשויב ה' ציון ודאי. בא ראה, בשעה שחרכה ירושלים למטה וכנסת ישראל גרשה, עלה המלך הקדוש לציון, ונאנח כנגדו, משום שכנסת ישראל גרשה, [ענה שנתגלתה כנסת ישראל, מעלה אותה אליו] וכשתחזר כנסת ישראל למקומה, אז ישוב המלך הקדוש לציון למקומו להודיג אחד באחד, וזהו בשויב ה' ציון. ואז עתידים ישראל לומר זה אלי ואנוהו, וכתוב זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו, בישועתו ודאי.

251. ה' איש מלחמה ה' שמו. רבי אבא פתח, (במדבר כא) על פן יאמר בספר מלחמת ה' את והב בסופה ואת הנחלים ארגון. כמה יש לנו להסתכל בברייתא, כמה יש לנו לעין בכל דבריה, שאין לה דבר בתורה שלא נרמז בשם הקדוש העליון, ואין לה דבר בתורה שאין בו כמה סודות, כמה טעמים, כמה שרשים, כמה ענפים.

252. פאן יש להסתכל, על פן יאמר בספר מלחמת ה' – וכי ספר מלחמות ה' היכן הוא? אלא פאן התעוררו החברים, שכל מי שעורף קרב בתורה, זוכה להרבות שלום בסוף דבריו. כל הקרבות שבעולם – קטטה וחרבן, וכל הקרבות של התורה – שלום ואהבה. זהו שכתוב על פן יאמר בספר מלחמת ה' ואת והב בסופה, כלומר, אהבה בסופה. שאין לה אהבה ושלום פרט לזה.

הַיָּם מִתְרַגֵּשׁ וְגָלְיוֹ עוֹלָיִם, וְהָאֲנִיּוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת וְשִׁטּוֹת יוֹרְדוֹת וְעוֹלוֹת, וְהַזֶּעַף נִמְצָא. וְאֵז מִתְעוֹרְרִים עוֹרְכֵי הַקָּרֵב בְּאֲבְנֵי בְּלִיטָטְרָאוֹת, בְּעֵלֵי רִמְחִים וְחֲרָבוֹת, חֲצִים וְקִשְׁתוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר חֲצִיךְ שְׁנוֹנִים), וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְחַזֵּק בְּכחוֹ וְלַעֲוֹרֵר קָרֵב. אוֹי לְאוֹתָם שֶׁהַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ יַעֲוֹרֵר עֲלֵיָם קָרֵב. אֵז כְּתוּב ה' אִישׁ מִלְחָמָה.

257. וּמִכָּאן, וּמֵאוֹתָן אוֹתוֹת, וּמִפְסוֹק זֶה, יוֹצֵאִים הָרִי קִרְבוֹת לְאוֹתָם רְשָׁעִים, לְאוֹתָם בְּעֵלֵי מְרִיבָה שֶׁחֲטָאוּ לַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהָאוֹתוֹת מִתְגַּלּוֹת לְאוֹתָם בְּעֵלֵי אֱמֶת, וְהָרִי הַדְּבָרִים הַתְּפָרְשׁוּ וְהָרִי נִתְבָּאֵר.

258. ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' שְׁמוֹ. בֵּין שְׁכֵתוֹב ה' אִישׁ מִלְחָמָה, לֹא יִדְעֵנוּ שֶׁה' שְׁמוֹ אֶלֶּא, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (בְּרָאשִׁית יט) וְה' הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עִמְרָה גִּפְרִית וְאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם. וְהַכֹּל תְּלוּי בִּסְפָר הָהָא, כְּנֶאֱמַר (אִיּוֹב ב) יִגְלוּ שָׁמַיִם עוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמְמָה לוֹ. [ועל זה].

259. בֹּא רֵא, בְּשַׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲוֹרֵר קָרֵב בְּעוֹלָם, נִעְקָרִים מִמְּקוֹמָם עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרֶה בָּיָם. וְלַעֲתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲרֹךְ קָרֵב עֲלִיּוֹן וְחֹזֶק בְּעַמִּים כְּדִי לְכַבֵּד אֶת שְׁמוֹ. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (זְכַרְיָה יד) וְיֵצֵא ה' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם בָּיּוֹם הַלְחָמוֹ בָּיּוֹם קָרֵב, וְכְתוּב (יִחְזָקָל לח) וְהִתְגַּדְּלֹתִי וְהִתְקַדְּשֹׁתִי וְנוֹדַעְתִּי וְגו'. [מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרֶה בָּיָם. כֹּאשֶׁר יַעֲוֹרֵר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרֵב, אֵז יִתְעוֹרְרוּ דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת וְדְּרָגוֹת תַּחְתּוֹנוֹת שְׁלֵמָטָה, וְאֵז מִרְכַּבַּת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרֶה בָּיָם].

260. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים עז) רֵא וְאָמַר מִיָּם אֱלֹהִים רֵא וְאָמַר מִיָּם יִחִילוּ וְגו'. בְּשַׁעָה שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם, אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאֲךְ הַמִּמְנָה עַל הַיָּם: חֲלַק מִיָּמִיד! אָמַר לוֹ: לָמָּה? אָמַר לוֹ: כְּדִי שֶׁבְּנֵי יַעֲבְרוּ בְּתוֹכָהּ. אָמַר לוֹ: מִדַּת הַגְּאֻלָּה הִיא אֱמֶת, אֲבָל מִה שֶׁנִּסִּים אֱלֹהִים מַאֲלָה?

אֲשֶׁתִּכַּח. כִּדִּין מִתְעַרֵּין מִגִּיחֵי קִרְבָּא בִּאֲבָנֵי בְּלִיטָטְרָאִין מֵאֲרִי דְּרוֹמָחִין וְסִיפִין גִּירִין וְקִשְׁתִּין כְּמָה דָּאֵת אִמֵּר חֲצִיךְ שְׁנוֹנִים) וְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְתַּקֵּיף בְּזוּיָלוֹ, וְלֹאֲתַעֲרָא קָרֵבָא. וְוִי לְאִינּוֹן דְּמִכְלָפָא קוֹדֶשֶׁא יִתְעַר עֲלֵיהּ קָרֵבָא. כִּדִּין כְּתִיב, וְוִי אִישׁ מִלְחָמָה.

257. וּמִכָּאן, וּמֵאוֹתָן אֶתְוֹן, וּמִהָאִי קָרָא, נִפְקִין טוֹרֵי קָרֵבָא לְאִינּוֹן זְוִיבָא, לְאִילִין מֵאֲרִי דְּבָבּוֹ דְּזוּבּוֹ לְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאֶתְוֹן אֶתְגַּלְיִין לְאִינּוֹן מֵאֲרִי קִשּׁוּט, וְהָא אֶתְפָּרְשֵׁן מִלִּין וְהָא אֶתְמַר.

258. וְוִי אִישׁ מִלְחָמָה וְוִי שְׁמוֹ. בֵּין דְּכִתִּיב וְוִי אִישׁ מִלְחָמָה, לֹא יִדְעָא דְוִי שְׁמוֹ. אֶלֶּא, כְּמָה דְּכִתִּיב, (בְּרָאשִׁית יט) וְוִי הַמְטִיר עַל סֹדֶם וְעַל עִמְרָה גִּפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת וְוִי מִן הַשָּׁמַיִם. וְכֹלָא בְּהָאִי סִפָּר תְּלִיין, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (אִיּוֹב כ) יִגְלוּ שָׁמַיִם עוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמְמָה לוֹ. (ועל דא)

259. תָּא זְוִי, בְּשַׁעָתָא דְּקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְעַר קָרֵבָא בְּעִלְמָא, עֲלָאִי וְתַתָּאִי אֶתְעַקְרוּ מֵאֶתְרֵיהּ, כְּמָה דְּאוֹקִימָנָא הָדָא הוּא דְּכִתִּיב מִרְכַּבּוֹת פְּרָעָה וְזוּיָלוֹ יֵרֶה בָּיָם. וְלִזְמַנָּא דָּאֵתִי, זְמִין קוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֶזְזָא קָרֵבָא עֲלָאֵה וְתַקִּיפָא בְּעַמְּמָא, בְּגִין לְאוֹקְרָא שְׁבִימָה, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (זְכַרְיָה יד) וְיֵצֵא וְוִי וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם בָּיּוֹם הַלְחָמוֹ בָּיּוֹם קָרֵב וְכִתִּיב (יִחְזָקָל לח) וְהִתְגַּדְּלֹתִי וְהִתְקַדְּשֹׁתִי וְנוֹדַעְתִּי וְגו'. (מִרְכַּבּוֹת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרֶה בָּיָם. כֹּד אֶתְעַר קוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא קִרְבָּא כִּדִּין אֶתְעַר דְּרָגִין עֲלָאִין וְדְּרָגִין תַּתָּאִין דִּלְתַּתָּא וְכִדִּין מִרְכַּבּוֹת פְּרָעָה וְחִילוֹ יֵרֶה בָּיָם)

260. ר' יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים עז) רֵא וְאָמַר מִיָּם אֱלֹהִים רֵא וְאָמַר מִיָּם יִחִילוּ וְגו', בְּשַׁעָתָא דְּעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל יַת יָמָא, אָמַר קוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִכְלָאֵא דִּי מִמְּנָא עַל יָמָא, פְּלִיג מִיָּמָה. אָמַר לִיה לְמָה. אָמַר לִיה בְּגִין דְּבְנֵי יַעֲבְרוּן בְּגִיּוֹה. אָמַר לִיה, פּוֹרְקָנָא דְּקִיטָנָא קִשּׁוּט. מֵאִי שִׁנָּא אֵלִין מֵאֵלִין.

261. אמר לו: על תנאי זה עשיתי את הים כשבראתי את העולם. מה עשה הקדוש ברוך הוא? עורר את גבורתו ונקמטו המים. זהו שכתוב ראובן מים אלהים ראובן מים יחילו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: הרג את כל האוכלוסים הללו, ואחר כך זרק אותם החוצה, אחר כך פסה הים עליהם. זהו שכתוב מרכבת פרעה וחילו ירה בים.

262. אמר רבי אלעזר, צא ראה כמה מרכבות עשה הקדוש ברוך הוא למעלה, כמה אוכלוסים, כמה חילות, וכלם קשורים אלו באלו, [והרי למדנו] כל המרכבות אלו לאלו, דרגות על דרגות, ומצד השמאל מתעוררות מרכבות [שלא] קדושות ששולטות, וכלן דרגות ידועות למעלה.

263. והרי בארנו בבכור פרעה, שהוא אחת הדרגות שהרג הקדוש ברוך הוא (דרגה שלו, נ"א חילותיו) ושבר אותו משלשלתו החזקה, [והדרגות] תחת שלטונו כמה מרכבות וכמה חילות של גבורים מצד השמאל, מהם אחוזים במקום עליון של השלטון שלהם, ומהם אחוזים במלכות העליונה. מהם אחוזים אחר ארבעה כסאות (הסאות) (רס"ם), כמו שנאמר.

264. וכלם נמסרו בידו, בדין המלכות, שנקראת הים הגדול, לשבר אותם מדרגתם. וכשנשברים למעלה, כל אותם שלמטה נשברים ונאבדים בים התחתון. זהו שכתוב מרכבת פרעה וחילו ירה בים. בים סתם.

265. ומבחר שלשיו טבעו בים סוף. ומבחר שלשיו, הרי נתבאר, ושלשם על כלו. כל הדרגות – שנים ואחד. אלה על אלה. בגון עליון כך נעשו. וכלם נמסרו בידה להשבר משלטונם אלה ואלה.

266. בא ראה, הרי נאמר שכל עשר המכות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, הכל היה יד אחת, שהשמאל כלולה בימין. שעשר האצבעות כלולות זו בזו, כנגד עשר

261. אמר ליה על תנאי דא, עבדית לימא כד בראתי עלמא. מה עביר קודשא בריך הוא, אתער גבורתא דיליה, ואתקמטו מים. הךא הוא דכתיב ראובן מים אלהים ראובן מים יחילו. אמר ליה קודשא בריך הוא, קטול כל אינן אכלוסין, לבתר ארמי לון לבר. לבתר זופי ימא עליהו, הךא הוא דכתיב מרכבות פרעה וזילו ירה בים.

262. אמר רבי אלעזר, פוק זומי כמה רתיכין עבד קודשא בריך הוא לעילא, כמה אכלוסין, כמה זיילין, וכלהו (דף נ"ו ע"ב) קשירין אלין באלין. (והא אוליפנא) כלהו רתיכין אלין לאלין, דרגין על דרגין, ומסטר אדשמאלא מוערין רתיכין (נ"א דלא) קדישין שליטין. וכלהו דרגין ידיעין לעילא.

263. והא אתערנא בבכור פרעה, דהוא דרגא זוד, דקטל קודשא בריך הוא (דרגא דיליה נ"א חיליה) ותבר ליה משולשליה תקיפא, (והדרגא דיליה) תוזות שולטניה, כמה רתיכין וכמה זיילין דקוזמיטין מסטר שמאלא, מנהון אזידן באתר עלאה דשולטנותא דלהון, ומנהון אזידן במלכותא דלעילא. מנהון אזידן בתר ארבע כרסון (ס"א חיון), (נ"א רחין) כמה דאתמר.

264. וכלהו אתמסרו בידיה, בדינא דמלכותא, דאקרי ימא רבא, לתברא לון מדרגיהון, וכד אינן אתברו לעילא, כל אינן דלתתא אתברו, ואתאבדו בימא תתאה. הךא הוא דכתיב, מרכבות פרעה וזילו ירה בים. בים סתם.

265. ומבזור שלישיו טבעו בים סוף. ומבזור שלישיו, הא אתמר, ושלשיו על כלו, כלהו דרגין תרין וזוד. אלין על אלין. כגוזא עלאה הכי אתעבדו. וכלהו אתמסרו בידיה, לאתברא משולטניהון, אלין ואלין.

266. תא זוזי, הא אתמר דכלהו עשר מוזאן דעבד קודשא בריך הוא במצרים, כלא הוה ידא זודא, דשמאלא אכליל בימינא. דעשר אצבעין כלילין דא

אמירות שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם אחר כך. כנגדו של הכל זה של הים חזק וגדול ושולט, כמו שנאמר והאחרון הכבד. זהו שכתוב מרכבת פרעה וחילו ירה בים וגו'. ולעתיד לבא עתיד הקדוש ברוך הוא להרג אוכלוסים וקוותורנטין וקונטיריסין וקלטיורלסין של אדם. זהו שכתוב (ישעיה 20) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה.

267. מרכבת פרעה וחילו ירה בים. רבי יצחק פתח, (ירמיה י') לקול תתו המון מים בשמים ועלה נשאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה ויצא רוח מאצרתיו. הרי שנינו, שבעה רקיעים עשה הקדוש ברוך הוא, ובכל רקיע ורקיע פוכבים קבועים שרצים בכל רקיע ורקיע, ומעל כלם ערבות.

268. וכל רקיע ורקיע הלכו מאתם שנה, וריומו חמש מאות שנה, וביין רקיע לרקיע חמש מאות שנה. והערבות הזה הלכו בארפו אלף וחמש מאות שנה, ורחבו אלף וחמש מאות שנה, ומזיו מאירים כל אותם רקיעים.

269. והרי שנינו, מעל לערבות רקיע החיות. הפרסות של החיות הקדושות ורומם – בכלם. מעליהם קרסלי החיות בכלם. שוקי החיות בכלם. ארכבי החיות בכלם. ירכי החיות בכלם. עגבי החיות בכלם. וגוף החיות בכלם. כנפיהם בכלם, והצואר שלהם בכלם. ראשי החיות בכלם. מה זה כמו כלם? כנגד כלם.

270. וכל איבר ואיבר שבחיות כנגד שבעה תהומות, וכנגד שבעה היכלות, וכנגד מן הארץ לרקיע, וכנגד מרקיע לרקיע, והשעור של כלם ורומם עשרים וחמשה אלף חלקים משעורו של הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו.

בדא, לקבל עשר אמירן, הקודשא בריך הוא אתקרי בהו לבתר. לקבליה דכלא האי דימא, תקיף ורב ושלטא. כמה דאת אמר, (ישעיה ח) והאחרון הכבד. הךא הוא דכתיב מרכבות פרעה וחילו ירה בים וגו'. ולומנא דאתי, זמין קודשא בריך הוא לקטלא אכלוסין וקוותורנטין וקונטיריסין וקלטיורלסין דאדום הךא הוא דכתיב, (ישעיה 20) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה.

267. (שמות טו) מרכבות פרעה וחילו ירה בים. רבי יצחק פתח, (ירמיה י') לקול תתו המון מים בשמים ועלה נשאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה ויצא רוח מאצרתיו. הךא תנינן, שבעה רקיעין עבד קודשא בריך הוא, ובכל רקיעא ורקיעא ככבין קביעין, ורהטין בכל רקיעא ורקיעא, ולעילא מכלהו ערבות.

268. וכל רקיעא ורקיעא בהלכו מאתן שנין, ורומיה זומש מאה שנין. וביין רקיעא ורקיעא, זומש מאה שנין. והאי ערבות הלכו באורכיה, אלף וזומש מאה שנין. ופוחיה, אלף וזומש מאה שנין, ומזיוא דיכיה, גהרין כל אינן רקיעין.

269. והךא תנינן, לעילא מערבות, רקיע דחיות. פרסות דחיות קדישין ורומהון, ככלהו. לעילא מנהון קרסולין דחיות ככלהו. שוקי דחיות, ככלהו. ארכובין דחיות, ככלהו. ירכין דחיות, ככלהו. עגבי דחיות, ככלהו. וגופא דחיות ככלהו. גרפיהו, ככלהו. וצואריהו, ככלהו. ראשי דחיות, ככלהו. מאי ככלהו. כקבלי כלהו.

270. וכל שייפא ושייפא דבחיות, לקבל שבעה תהומין, ולקבל שבעה היכלין ולקבל מארעא לרקיעא. ולקבל מרקיעא לרקיעא, ושייעורא דכלהו ורומהון עשרין וזומשה אלפין וזולקין, משייעורא דקודשא בריך הוא, כמה דאוקימנא.

271. ועוד רקיעא זוד לעילא, מן קרני הזויות, דכתיב, (יחזקאל א) ודמות על ראשי הזויה רקיע. מלרע כמה רתיבין, בימינא ושמאלא.

272. מתוזות ימא שראן כלהו נני ימא, ושטאן, אתכנפו בזויהון ארבע, נזותין בדרגיהו, וכלהו רתיבין אקרון בשמהן. מתוזות אלן, אזלין ושטין אינן זעירין, דרגין על דרגין, דכתיב, (תהלים קד) זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר זויות קטנות עם גדולות. והא אוקימנא מלי.

273. מסטר שמאלא תתאה, קוומיטא סטרא אזורא ואזידן מאינון דלעילא, ונזותו לאתברא מוזילא תקיפא קדישא. כמה דאוקימנא, מרפבת פרעה וזילו וגו'.

274. (שמות ט"ו) ימינך יי נאדרי בכזו. אמר רבי שמעון, בשעתא דצפרא גהיר, ואילתא קיימא בקיומה, אתעברת בסטרהא, ועאלת במאתן היכלין דמלכא. בר נש דאשתדל (דף נ"ז ע"א) בפלגות ליליא באורייתא, בשעתא דאתער רוזא דצפון, (ס"א ותיאובתא דאילתא) וכאיבת אילתא לאתערא בעלמא, אתי עמה לקיימא קדם מלכא, בשעתא דגהיר צפרא (ס"א והוא בר נש צלי צלותיה וליחד שמיה קדישא כדקא יאות) משכין עליה זוד וזוטא דזוסד. (ק"ל ע"ב)

275. מסתכל ברקיעא, שריא עליה גהירו דסכלתנו דדעתא קדישא, ומתעטר ביה בר נש, ודזולין בניה כלל. כדן האי בר נש אקרי ברא לקודשא בריה הוא, בר היכלא דמלכא. עאל בכל תרעוי, לית דימוזי בידיה.

276. בשעה שקורא להיכל המלך, כתיב עליו (תהלים קמה) קרוב יי לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. מאי באמת. כמה דאוקימנא, (מיכה ז) תתן אמת ליעקב, דידע לזודא שמה קדישא

בתפלתו (בעולם) פראוי, וזו עבודתו של (השם) המלך הקדוש.

277. ומי שידע ליחד את השם הקדוש פראוי, מעמיד אמה יחידה בעולם, שכתוב (שמואל ב ז) ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ. ועל זה בארנו, כל כהן שלא יודע ליחד את השם הקדוש פראוי, אין עבודתו עבודה, שהרי הכל תלוי בו, עבודה עלינה ועבודה תחתונה. וצריך לבון לב ורצון כדי שיתברכו עליםנים ותחתונים.

278. כתוב (ישעיה א) כי תבאו לראות פני. כל אדם שבא ליחד את השם הקדוש, ולא מתבונן בו בלב ורצון ויראה כדי שיתברכו בו עליונים ותחתונים, וזרקים את תפלתו החוצה, וכלם מכריזים עליו לרע. והקדוש ברוך הוא קורא עליו, כי תבאו לראות פני.

279. כי תבאו לראות היה צריך להיות! מה זה לראות פני? אלא כל פני המלך הללו גנוזים בעמק (במקום) אחר החשכה (ישת חשך סתרו וכל וכו'), וכל אותם שידעים ליחד את השם הקדוש פראוי מתבקעים כל אותם כתלי החשכה, ופני המלך נראים ומאירים לכל. וכשהם נראים ומאירים, כל העליונים והתחתונים מתברכים, ואז נמצאות ברכות בכל העולמות, ואז כתוב לראות פני.

280. מי בקש זאת מידכם, מאי קא מיירי. אלא מאן דאטי ליוזרא שמה קדישא עלאה, בעי ליוזרא מסטרא דזאת. כמה דכתיב, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש. בגין דיוזרוגן פוזרא, אינון תרי: צדיק וצדיק, בזווגא וזרא. בגין דיתברכון כלל מנייהו ואלין אקרון ווצרה, כמה דכתיב, (תהלים סה) אשרי תבונר ותקרב ישכן ווצרה.

281. ואם הוא בא ליחד את השם הקדוש, ולא מתבונן בו ברצון הלב, ביראה ואהבה – הקדוש ברוך הוא אומר, מי בקש זאת מידכם רמס חצרי. זאת ודאי, שהרי לא נמצא בהם ברכות. ולא די שלא נמצא בהם

בצלחתי (נ"א בעלמא) כדקא יאות. ודא פולחנא דמלכא (נ"א דשמה) קדישא.

277. ומאן דידע ליוזרא שמה קדישא כדקא יאות, אוקים אומא יוזרא בעלמא, דכתיב, (שמואל ב ז) ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ. ועל דא אוקימנא, כל כהן דלא ידע ליוזרא שמה קדישא כדקא יאות, לאו פולחניה פולחנא. דהא כלל ביה תליא, פולחנא עלאה, ופולחנא תתאה. ובעי לכוננא לבא ורעותא, בגין דיתברכון עלאי ותתאי.

278. כתיב (ישעיה א) כי תבאו לראות פני. כל בר נש דאטי ליוזרא שמה קדישא, ולא אתכון ביה בלבא ורעותא ודחילו, בגין דיתברכון ביה עלאי ותתאי, רמאן ליה צלותיה לבר, וכלא מכריזי עליה לביש. וקודשא בריך הוא קרי עליה כי תבאו לראות פני.

279. כי תבאו לראות מבעי ליה, מאי לראות פני. אלא כל אינון אנפין דמלכא, טמירין בעמקא (נ"א באתר) לבתר וזשוכא (ס"א ישת חשך סתרו וכל וכו') וכל אינון דידעין ליוזרא שמה קדישא כדקא יאות מתבקעין כל אינון כותלי וזשוכא, ואנפין דמלכא אתזוזין, ונהרין לכלא. וכד אינון אתזוזין ונהרין, מתברכין כלל עלאין ותתאין. כדן ברפאן אשתכחו בבלהו עלמין, וכדן כתיב לראות פני.

280. מי בקש זאת מידכם, מאי קא מיירי. אלא מאן דאטי ליוזרא שמה קדישא עלאה, בעי ליוזרא מסטרא דזאת. כמה דכתיב, (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש. בגין דיוזרוגן פוזרא, אינון תרי: צדיק וצדיק, בזווגא וזרא. בגין דיתברכון כלל מנייהו ואלין אקרון ווצרה, כמה דכתיב, (תהלים סה) אשרי תבונר ותקרב ישכן ווצרה.

281. ואי איהו אטי ליוזרא שמה קדישא, ולא יתכון ביה ברעותא דלכא, בדחילו ורזימו. קודשא בריך הוא אומר, מי בקש זאת מידכם רמוס ווצרי. זאת ודאי, דהא לא אשתכחו בהו ברפאן. ולא די דלא אשתכחו

בְּרִכּוֹת, אֵלָּא שְׁשְׂרֵי בְּהֵם הָדִין וְנִמְצָא דִין בְּכָל.

282. בַּא רֵאָה, מִימִינוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעוֹרְרִים כָּל הָאוֹרוֹת, כָּל הַבְּרִכּוֹת וְכָל שְׂמֻחָה. בּו כָּלוּל הַשְּׂמָאֵל, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ בְּאֶדָם יָמִין וְשְׂמָאֵל, וְהַשְּׂמָאֵל נִכְלָל בְּיָמִין, וְהַיָּמִין כּוֹלֵל אֶת הַכָּל. וְכִשְׂמֻחָתוֹר הַיָּמִין, מִתְעוֹרְר עִמּוֹ הַשְּׂמָאֵל, שֶׁהִי בּו הוּא אֲחוּז וְכָלוּל.

283. וּבֵא רֵאָה, בְּשַׁעָה שְׂאָדָם מְרִים אֶת יָדָיו בְּתַפְלָה וּמִכּוּן בְּאַצְבָּעוֹתָיו לְמַעְלָה, בְּכַתִּיב (שְׁמוֹת יז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדָיו וְגַבְר יִשְׂרָאֵל. שְׁהִי בְּיָמִין הַכָּל תְּלוּי, וְכַתִּיב (וִיקְרָא ט) וַיֵּשֶׂא אֶהָרָן אֶת יָדָיו, וְכַתִּיב חֲסֵר, וְאִזּוּ מִתְכּוֹן לְבָרֵךְ לְמַעְלָה.

284. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כָךְ – בְּשַׁעָה שְׂמֵרִים יָמִין לְמַעְלָה, אוֹי לְתַחְתּוֹנִים! שְׁהִי כָּל הַסִּיּוּעַ, וְכָל הַבְּרִכּוֹת מְסַתְּלָקִים מֵהֶם. מִנֵּין לָנוּ? שְׁכַתּוֹב נְטִית יָמִינָה תְּבַלְעֵמוֹ אֶרֶץ. מַה זֶה נְטִית יָמִינָה? כְּתִירָגוֹמוֹ, הִרְמַת יָמִינָה. מִיָּד תְּבַלְעֵמוֹ אֶרֶץ. וְכִשְׂמֻחָתוֹ, הַשְּׂמָאֵל נִמְצָא עִמּוֹ, וְאִזּוּ לֹא שׁוֹלְטִים הַדִּינִים בְּעוֹלָם. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַיָּמִין נִמְצָא עִמּוֹ, וְאִם הַיָּמִין מְסַתְּלָקָת, הִרִי מְזַדְּמֶנֶת הַשְּׂמָאֵל, וְאִזּוּ מִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם, וְהָדִין שְׁרֵי בְּכָל.

285. בְּשִׁרְבִי שְׂמַעוֹן הָיָה מְגִיעַ לְפָסוּק הַזֶּה, הָיָה בּוֹכָה, שְׁכַתּוֹב (אִיכָה ב) הַשִּׁיב אַחֲרֵי יָמִינוֹ. וְכִי אֶפְשָׁר שֶׁהַשִּׁיב אַחֲרֵי יָמִינוֹ? אֵלָּא מִשּׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ הַשְּׂמָאֵל לְרַדֵּת לְעוֹלָם, וְהַיָּמִין נִשְׁאַרָה בְּמָקוֹם אַחֵר.

286. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּתוּב (יִשְׁעִיָה נז) הַצַּדִּיק אָבֵד. (נו) הַצַּדִּיק אָבֵד. וְהִרִי בְּאֶרְנוּ אֶת הַדְּבָרִים, לֹא כְּתוּב הַצַּדִּיק נֶאֱבֵד, אֵלָּא הַצַּדִּיק אָבֵד. מִכָּל אוֹתָם פָּנִי הַמֶּלֶךְ לֹא נִמְצָא שְׂאָבֵד אֵלָּא צַדִּיק. אָבֵד בְּשְׁנֵי צַדִּיקִים: אֶחָד – שֶׁלֹּא שׁוֹרֵת בּו בְּרִכּוֹת כְּבַתְחֻלָּה, וְאֶחָד – שֶׁהַתְּרַחֲקָה מִמֶּנּוּ בַת זִוְגָה שֶׁהִיא כְּנֶסֶת

בְּהוּ בְּרַכָּאן, אֵלָּא דְשִׁרְיָא בְּהוּ דִּינָא וְאִשְׁתַּכּוּז דִּינָא בְּכָלָא.

282. תָּא זִוְגִי, יָמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְנִיָּה מִתְעַרֵּין כָּל זְהִירוֹ, כָּל בְּרַכָּאן, וְכָל זִוְדוֹ. בֵּינָה כָּלִיל שְׂמָאֵלָא כְּמוֹהָ דְאִית בְּבֵר זֵשׁ יָמִינָא וְשְׂמָאֵלָא, וְשְׂמָאֵלָא אֶתְכָלִיל בְּיָמִינָא, וְיָמִינָא הוּא כָּלִיל כָּלָא. וְכֵד אֶתְעַר יָמִינָא שְׂמָאֵלָא אֶתְעַר עֲמִיָּה, דְהָא בֵּינָה אֲזוּרִד וְאֶתְכָלִיל.

283. וְתָא זִוְגִי, בְּשַׁעָתָא דְאָרִים בְּרִי זֵשׁ יָדִיָּה בְּצִלּוֹתָא, מִכּוּן בְּאַצְבָּעֵן דִּילִיָּה לְעִילָא. כְּמוֹהָ דְכַתִּיב, (שְׁמוֹת יז) וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדָיו וְגַבְר יִשְׂרָאֵל. דְהָא (פ' יז ע"א) בְּיָמִינָא תְּלִיא כָּלָא. וְכַתִּיב (וִיקְרָא ט) וַיֵּשֶׂא אֶהָרָן אֶת יָדָיו, וְכַתִּיב זִוְסֵר. וְכֵדִין אֶתְכּוּן לְבָרְכָה לְעִילָא.

284. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הָכִי, בְּשַׁעָתָא דְאָרִים יָמִינָא לְעִילָא, וְוִי לָהוּ לְתַתָּאִי, דְהָא כָּל סִייעָתָא וְכָל בְּרַכָּאן אֶסְתְּלִיקוּ מְנִיָּהוּ. מְנָלָן. דְכַתִּיב זִטִּית יָמִינָה תְּבַלְעֵמוֹ אֶרֶץ. מֵאִי זִטִּית יָמִינָה. כְּתִירָגוֹמוֹ, אָרִימּוֹת יָמִינָה. מִיָּד תְּבַלְעֵמוֹ אֶרֶץ. וְכֵד יָמִינָא אִשְׁתַּכּוּז, שְׂמָאֵלָא אִשְׁתַּכּוּז עֲמִיָּה, וְכֵדִין לֹא שְׁלִטִין דִּינֵין בְּעִלְבָּא, מֵאִי טַעַמָא, בְּגִין דִּימִינָא אִשְׁתַּכּוּז עֲמִיָּה. וְאִי יָמִינָא אִסְתְּלָקָת, הָא שְׂמָאֵלָא אֲזַדְּמֶנֶת, כֵּדִין דִּינֵין מִתְעַרֵּין בְּעִלְבָּא, וְדִינָא שְׁרִיא בְּכָלָא.

285. רַבִּי שְׂמַעוֹן כֵּד הָוָה מְטִי לְהֵאִי קָרָא, הָוָה בְּכִי, דְכַתִּיב, (אִיכָה ב) הַשִּׁיב אַחֲרֵי יָמִינוֹ. וְכִי אֶפְשָׁר דְהַשִּׁיב אַחֲרֵי יָמִינוֹ. אֵלָּא בְּגִין דְאֶקְדִּים שְׂמָאֵלָא לְזוּזָתָא בְּעִלְבָּא, וְיָמִינָא אִשְׁתַּאֲרֶת בְּאַתֵּר אַזְרָא.

286. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כְּתִיב (יִשְׁעִיָה נז) הַצַּדִּיק אָבֵד. וְהָא אוֹקִימָנָא מִלִּי, הַצַּדִּיק נֶאֱבֵד לֹא (דף נ"ז ע"ב) כְּתִיב, אֵלָּא הַצַּדִּיק אָבֵד. מִכָּל אִינוּן אֲנָפִי מִלְכָּא, לֹא אִשְׁתַּכּוּז דְאָבֵד, אֵלָּא צַדִּיק. אָבֵד בְּתִרִי סְטִרִי: זִוְד, דְלֹא שְׂרָאן בֵּינָה בְּרַכָּאן, כֵּד בְּקִדְמִיתָא. וְזוּד, דְאֶתְרִזִּיקָת מְנִיָּה בַת זִוְגָה דְהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל.

ישראל. נמצא שהצדיק אבד יותר מכל, ולעתיד לבא כתוב (זכריה ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא. צדיק ומושיע לא כתוב, אלא צדיק ונושע הוא. הוא נושע ודאי, והרי זה נתבאר.

287. מינף ה' נאדרי בכח. מה זה נאדרי? היה צריך להיות נאדרי אלא בשעה ששמאל בא להודיג בימין, אז כתוב נאדרי, תרעץ, (בכח, שנים, ולעולם וכו') ולעולם זה כף, משום ששמאל נמצא בימין ונכלל בו.

288. אמר רבי שמעון, כמו שבארנו – כף זה, שאדם נמצא שנחלק. מה הטעם? כדי לקבל עמו בת זוגו שיעשו גוף אחד ממש. כשימינף, נמצא שנחלק. מה הטעם? כדי לקבל עמו שמאל. וכך זה הכל, אחד באחד. ועל זה באחד מפה ומרפא. זהו שכתוב מינף ה' תרעץ אויב.

289. בא ראה, שירה זו נאמרה על אותו זמן ועל הזמן שיבא לעתיד, בימים שיתעורר מלך המשיח, שכתוב מינף ה' תרעץ אויב. לא כתב רעצת, אלא תרעץ. מה כתוב בתחלה? (איכה ב) השיב אחור ימינו מפני אויב. באותו זמן היא תרעץ אויב לעתיד לבא.

290. והכל כך הוא. תהרס קמיה – לא כתוב תהרס, אלא תהרס. תשלח חרנף יאכלמו פקש. הכל לעתיד לבא. מינף ה' נאדרי בכח – בזמן הזה, בעולם הזה. מינף ה' תרעץ אויב – בזמן מלך המשיח. וברב גאון תהרס קמיה – לביאת גוג ומגוג. תשלח חרנף יאכלמו פקש – לתחית המתים, שכתוב (דניאל יב) ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם.

291. באותו זמן, אמר רבי שמעון, אשרי אותם שישארו בעולם. ומי הם? בא ראה, לא ישארו בעולם רק אותם מהולים, שקבלו את ברית הקדוש, ונכנסו לברית הקדוש

אשתכח, הצדיק אבד יותר מכל. ולזמנא דאתי כתיב, (זכריה ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא. צדיק ומושיע לא כתוב, אלא צדיק ונושע הוא. הוא נושע ודאי. והא אתמר.

287. (שמות טו) ימינף יי' נאדרי בכח. מאי נאדרי, נאדר מבועי ליה. אלא, בשעתא דשמאל אתיא לאדוונא בימינא, כדן כתיב נאדרי (ס"א בכח, תרי, ולעולם וכו') תרעץ, ולעולם הכי הוא בגין דשמאל אשתכח בימינא, ואתכליל ביה.

288. אמר רבי שמעון, כמה דאוקימנא הכי הוא, דבר נש אשתכח דאתפלג. מאי טעמא. בגין לקבלא עמיה בת זוגיה, דיתעבירו זוד גופא ממש. כד ימינף, אשתכח דאתפלג. מאי טעמא. בגין לקבלא עמיה שמאלא. והכי הוא כלל, זוד בוזד. ועל דא, בוזד בוזי ובסי, דהא הוא דכתיב ימינף יי' תרעץ אויב.

289. תא זוזי, שירתא דא אתמר, על ההוא זמנא, ועל זמנא דאתי, ביומי דיתער מלכא משיחא, דכתיב, ימינף יי' תרעץ אויב, רעצת לא כתיב, אלא תרעץ. מה כתיב בקדמיתא, (איכה א) השיב אחור ימינו מפני אויב, בההוא זמנא, היא תרעץ אויב לזמנא דאתי.

290. וכלל הכי הוא, תהרוס קמיה, תהרס לא כתיב, אלא תהרוס. תשלח זורנף יאכלמו פקש, כלל לזמנא דאתי. ימינף יי' נאדרי בכח, בזמנא דא, בעלמא דין. ימינף יי' תרעץ אויב, בזמנא דמלכא משיחא. וברוב גאון תהרוס קמיה, לביאת גוג ומגוג. תשלח זורנף יאכלמו פקש, לתזוית המתים. דכתיב, (דניאל יב) ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו אלה לזיי עולם ואלה לזרפות ולדראון עולם.

291. בההוא זמנא, אמר רבי שמעון, זכאין אינן דישתארו בלמא, ומאן אינן. תא זוזי, לא ישתאר מבני עלמא, בר אינן גזירין, דקבילו את קיימא

באותם שני חלקים, כמו שבארנו, והוא שומר את אותו הברית ולא מכניסו למקום שלא צריך. אלה הם ישארו ויכתבו לחי עולם.

292. מנין לנו? שכתוב (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם. משמע הנשאר בציון והנותר בירושלם, שכל מי שנמול, בשתי הדרגות הללו נכנס. ואם שומר אותו ברית כראוי ויזהר בו, עליו כתוב הנשאר בציון והנותר בירושלם. אלו ישארו לאותו זמן, ובהם עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש את העולם ולשמח בהם. על אותו זמן כתוב, (תהלים קד) יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו.

293. רבי חייא היה חולף לרבי אלעזר. מצאו שהיה יושב אצל רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמיו. עד שהרים ראשו, ראה את רבי חייא. אמר, (ישעיה יט) ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ אשר ברכו ה' צבאות לאמר ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל. (וכי אשור ומצרים הם קרובים לקדוש-ברוך-הוא?)

294. אלא, על הגלות שתעלה ממצרים ומאשור זה נאמר. ואם נאמר על מצרים ועל אשור – על אותם חסידים שלהם שחזרו בתשובה ונשארו לעבד את ישראל ואת מלך המשיח, שכתוב (תהלים עב) וישתחוו לו כל מלכים, וכתוב והיו מלכים אמניך וגו'.

295. אמר לו, מה זה שכתוב דרכיה דרכי נעם? אמר לו, כמה טפשים בגי' העולם שלא יודעים ולא משגיחים בדברי תורה, שהרי דברי תורה (כמה תורה עליונים יש בהם) הם דרך לזכות

קדישא, ועאלו בקיימא קדישא, באינן תרין וזולקין, כמה דאוקימנא. והוא נטיר ליה ליהוא קיים, ולא עייליה באתר דלא אצטריך, אלן אינן דישתארו, ויכתבו לזיי עלמא.

292. מנלן. דכתיב, (ישעיה ד) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לזוים בירושלם. משמע הנשאר בציון והנותר בירושלם, דכל מאן דאתגור, באלן תרין דרגין עאל. ואי נטיר ליהוא קיים כדקא זוי, ויזדהר ביה, עליה כתיב הנשאר בציון והנותר בירושלם. אלן ישתארו בההוא זמנא, ובהו זמין קודשא בריך הוא לזדהתא עלמא, ולמוזדי בהו. על ההוא זמנא כתיב, (תהלים קד) יהי כבוד ה' לעולם ישמחו יי במעשיו.

293. ר' זוויא היה אזיל לגבי רבי אלעזר, אשכנזיה, דהיה יתיב לגביה דרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא זומוי. עד דזקיק רישיה, זומא ליה לרבי זוויא, אמר, (ישעיה יט) ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ אשר ברכו יי צבאות לאמר ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל, וכי אשור ומצרים קריבין אינן לקודשא בריך הוא.

294. אלא, על גלותא דיסקון ממצרים ומאשור אתמר, ואי אתמר על מצרים ועל אשור, על אינן וזסידין דלהון, דאהדרו בתיבתא, ואשתארו למופלז לישראל ולמלכא משיחא, דכתיב, (תהלים עב) וישתחוו לו כל מלכים. וכתב, (ישעיה מט) והיו מלכים אומניך וגו'.

295. אמר ליה, מאי דכתיב, (משלי ג) דרכיה דרכי נעם אמר ליה כמה טפשיין כו' בגי' עלמא, דלא ידעין ולא משיגין במולי דאורייתא, דהא מלין דאורייתא (נ"א כמה רזין עלאין אית בהו) אינן ארוזא למזכי בההוא נעם יי דכתיב דרכיה דרכי נעם וכל גתיבותיה שכולם. דרכי נעם ודאי. מאי נעם. כמה דכתיב, (תהלים כז) לזויות בנעם יי, והא אוקמוה,

בְּגִין (נ"א כר) דְּאורייתא, ואַרְווי, מַהֲהוּא נַעַם אַתְּיָן, ואֵינון אַרְווי פְּרִישֵׁן בֵּיה, וְעַל דָּא דְרָכִיה דְרָכִי נַעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

בְּאוֹתוֹ נַעַם ה', שְׁכָתוֹב
דְּרָכִיה דְרָכִי נַעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. דְרָכִי נַעַם
וְדָאִי. מַה זֶה נַעַם? כְּמוֹ
שְׁכָתוֹב (תהלים כז) לְחַזוֹת
בְּנַעַם ה', וְהָרִי פְרָשׁוּהָ,
מִשׁוּם (כר) שְׁהִתּוֹרָה וְדְרָכִיהָ
בְּאִים מֵאוֹתוֹ נַעַם, וְאוֹתָן
דְרָכִים מִפְרָשׁוֹת בָּה, וְעַל
זֶה דְרָכִיה דְרָכִי נַעַם וְכָל
נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

296. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, שְׁנִינוּ, בְּשַׁעָה
שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, וְצֵא
אוֹר מֵאוֹתוֹ נַעַם, וְהִתְעַטֵּר בּוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמֵאוֹתוֹ נַעַם הִבְהִיקוּ זֵיוֹם שֶׁל כָּל
הָעוֹלָמוֹת, שֶׁל כָּל הָרַקִּיעִים, שֶׁל כָּל
הַכְּתָרִים. עַל אוֹתָהּ שַׁעָה כְּתוּב (שִׁיר
ג) צִאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה
וְגו'.

297. וְאוֹתָהּ שַׁעָה שְׁנַבְנָה הַמִּקְדָּשׁ, הִתְעַטֵּר
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָהּ עֲטָרָה, וְיָשַׁב
בְּכֶסֶד אוֹתָהּ בְּעֲטָרוֹתָיו. וּמֵאוֹתוֹ זְמַן
שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, לֹא הִתְעַטֵּר הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּעֲטָרוֹתָיו, וְאוֹתוֹ נַעַם הִתְבַּסֶּה
וְנִגְנָנוּ.

298. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעָה שְׁנַכְנַס מֹשֶׁה
לְתוֹךְ הָעֵנָן, בְּכַתוּב (שְׁמוֹת כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה
בְּתוֹךְ הָעֵנָן, בְּאֶדָם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּמִקְוֶה שֶׁל
רוּחַ, וּפָגַשׁ בּוֹ מֶלֶאכָה גְדוֹל אֶחָד. וְשְׁנִינוּ שֶׁשְׁמוֹ
קְמוּא"ל, וְהוּא מְמַנֶּה עַל שְׁנֵים עָשָׂר אֲלָף
מַמְנֵים שְׁלִיחִים. רָצָה לְהַזְדוּג בְּמֹשֶׁה. פִּתַּח
מֹשֶׁה פִּי בְּשִׁתִּים עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת חֲקוּקוֹת שֶׁל
הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ שֶׁלֹּמֶד אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּסִנְיָה, וְהִתְרַחַק מִמֶּנּוּ שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲלָף
פָּרְסוֹת, וְהָיָה מֹשֶׁה הוֹלֵךְ בְּעֵנָן, וְעֵינָיו לוֹהֲטוֹת
בְּגַחְלֵי אֵשׁ.

296. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, תְּנִינֵן, בְּשַׁעָתָא דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוּא יְהִיב אוֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל, נִפְקֵי זְהוּרָא מַהֲהוּא נַעַם,
וְאִתְעַטֵּר בֵּיה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַהֲהוּא נַעַם
אִבְהִיקוּ זֵיוֹן דְּכִלְהוּ עַלְמִין (דף נ"ח ע"א) דְּכִלְהוּ
רַקִּיעִין, דְּכִלְהוּ כְתָרִין. עַל הָהִיא שַׁעָתָא כְּתִיב, (שִׁיר
הַשִּׁירִים ג) צִאֲנָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה וְגו'.

297. וְהָיָה שַׁעָתָא דְאִתְבְּנִי מִקְדָּשָׁא, אִתְעַטֵּר קוֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּהָהוּא עֲטָרָה, וְיָתִיב בְּכֶרְסֵיִיא דִּילִיָּה,
וְאִתְעַטֵּר בְּעֲטָרוֹי. וּמַהֲהוּא זְמַנָּא דְאִתְזוּרַב בִּי
מִקְדָּשָׁא, לֹא אִתְעַטֵּר קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲטָרוֹי,
וְהָהוּא נַעַם אִתְטָמַר וְאִתְגְּנִין.

298. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשַׁעָתָא דְעָאֵל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנָנָא,
כְּמֹה דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת כד) וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן, כְּבָר
זֶשׁ דְּהָיָה אֵיל בְּאֶתֶר דְּרוּזָא. אִיעֲרַע בֵּיה זוּד (וִיקְרָא
ע"ח ע"ב) מִלְּאָכָא רַבְרָבָא, וְתֵאנָא, קְמוּא"ל שְׁמִיָּה.
וְהוּא מְמַנֶּה עַל תְּרִיסַר אֲלָפִין מְמַנֵּן שְׁלִיזוֹן. בְּעָא
לְאִזְרוּזָא בֵּיה בְּמִשְׁהָ, פִּתְחוּ מִשְׁהָ פּוּמִיָּה, (בְּרַאשִׁית
ט"ז ע"א) בְּתִרִיסַר אֲתוֹן גְּלִיפֵן דְּשִׁמְא קוֹדֶשׁא דְאוֹלִיָּה
לִיָּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּסִנְיָה, וְאִתְרוּזַק מִזִּיָּה תְרִיסַר
אֲלָפִין פָּרְסִין, וְהָיָה אֵוֹל מִשְׁהָ בְּעֲנָנָא, וְעֵינָיו מְלַהֲטֵין
כְּגוּבְרִין דְּאֵשׁ.

299. עַד דַּאִיעֶרַע בֵּיהּ זֹד מִלְאָכָא, רַבְרָבָא וַיִּקְרָא מִן קַדְמָאָה, וְתַנְאָה הִדְרִינָא ל' שְׁמִיָּה, וְהוּא עֲלָאָה עַל שְׂאָר מִלְאָכִין, אֶלְפָּה וְשִׁתִּין רַבּוּא פֶּרְסִין, וְקִלְיָה אֲוִיל בְּמֵאתָן אֶלְפָּה רִקִּיעִין, דְּמִסְתַּזְוֵרָאן בְּאַשְׁא זַוְיוּרָא. כִּיּוֹן דְּזֻזְמָא לִיָּה מִשְׁהָ, לֹא יָכִיל לְמַלְכָּא. בְּעָא לְמִשְׁדִּי גְרַמִּיָּה מִגֹּז עֲנָנָא.

299. עד שפגש בו מלאך אחד גדול ונכבד מן הקדם, ושנינו ששמו הדרניאל, והוא עליון על כל שאר המלאכים אלף וששים רבוא פרסות, וקולו הולך במאתים אלף רקיעים שמקפים באש לבנה. כיון שראהו משה, לא יכל לדבר. רצה לזרק את עצמו מתוך הענן.

300. אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, מִשְׁהָ, וְכִי אָנֹתָ הוּא דְּאַסְגִּית מִלִּין עֲמִי בְּסִנְהָ, דְּבַעִית לְמַנְדַּע רָזָא דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא, וְלֹא דְּזֻזְלָתָהּ. וְהִשְׁתָּא אֶת דְּזֻזִּיל מִזֹּזֵד מִשְׁמִישִׁי. כִּיּוֹן דְּשִׁמְעַע מִשְׁהָ קִלְיָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, אֶתְתַּקֵּף. פְּתִיז פּוּמִיָּה, בְּע"ב אֶתְוֹן דְּשִׁמְא עֲלָאָה, כִּיּוֹן דְּשִׁמְעַע הִדְרִינָא אֶל אֶתְוֹן דְּשִׁמְא קַדִּישָׁא, מִפּוּמִיָּה דְּמִשְׁהָ, אֲוִדְעֵזַע. קָרִיב לְגַבִּיָּה, אָמַר לִיָּה, זָכָאָה זֻזְלָקָה מִשְׁהָ, דְּאַתְגָּלִי לָהּ, מִיָּה דְּלֹא אֶתְגָּלִי לְמַלְאָכִי עֲלָאִי.

300. אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, וכי אתה שהרבית דברים עמי בסנה, שרצית לדעת את סוד השם הקדוש ולא פחדת, ועכשו אתה פוחד מאחד משמשי? כיון ששמע משה את קול הקדוש ברוך הוא, התחזק. פתח פיו בשבעים ושתים אותיות השם העליון. כיון ששמע הדרניאל את אותיות השם הקדוש מפי משה, הודעזע. קרב אליו ואמר לו: אשרי חלקך, משה, שהתגלה לך מה שלא התגלה למלאכים העליונים.

301. וְהָיָה אֲוִיל עֲמִיָּה, עַד דְּבִטּוּ לְאַשְׁא תַּקִּיפָא, דְּזֹזֵד מִלְאָכָא דִּי שְׁמִיָּה סְנַדְלָפוֹן. וְתַנְאָה, סְנַדְלָפוֹן עֲלָאָה הוּא עַל שְׂאָר זֻזְבְּרוֹי, זֻזְמִשׁ מֵאָה שְׁנִין. וְהוּא קָאִים בְּתַר פֶּרְזֻזָּא דְּמֵאֲרִיָּה, וְקִשֵּׁר לִיָּה כְּתִרִין, מִבְּעִיתִיהוֹן (בראשית קס"ז ע"ב) דְּעֻלּוּתָא דִּישְׂרָאֵל. וּבִשְׁעֵתָא דְּבִטִּי הָאִי כְּתַר לְרִישִׁיָּה דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, הוּא מִקְבֵּל עֻלּוּתֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. וְכִלְהוּ זֻזִּילִין וְאַכְלוּסִין מִזֹּזְעֵזִין, וְנִזְהַמִּין וְאַבְרִיָּין, בְּרִיָּה יִקְרָא דִּי מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתִּיהָ.

301. והיה הויל עמי, עד דבטו לאשא תקיפא, דזוזד מלאכא די שמייה סנדלפון. ותנאה, סנדלפון עלאה הוא על שאר זוזברוי, זוזמיש מאה שנים. והוא קאים בתר פרזוזא דמאריה, וקשר ליה כתירין, מבעותיהון (בראשית קס"ז ע"ב) דעולותא דישראל. ובשעתא דבטי האי כתר לרישיה דמלכא קדישא, הוא מקבל עלותיהון דישראל. וכלהו זזילין ואכלוסין מזועזין, ונזהמין ואברין, בריה יקרא די מאתר בית שכינתיה.

302. אָמַר לִיָּה הִדְרִינָא לְמִשְׁהָ, מִשְׁהָ, לִיָּה אָנֹתָ יָכִיל לְמַהֲרָה עֲמָר, דְּלֹא יוֹקִיד לִי אֶשְׁא תַּקִּיפָא דְּסְנַדְלָפוֹן. בֵּיָּה שְׁעֵתָא אֲוִדְעֵזַע מִשְׁהָ, עַד דְּאַתְתַּקִּיף בֵּיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא בְּמִשְׁהָ, וְאוֹתִיבִיָּה קָמִיָּה, וְאוֹלִיף לִיָּה אֲוִרִיָּתָא. וְזֻזְפָּא לִיָּה לְמִשְׁהָ, בְּהֵהוּא נִהוּרָא וְזִיזָא דְּהֵהוּא גַּעַם, וְהָיוּ אֲנָפוֹי דְּמִשְׁהָ נִהִירִין בְּכָל אִינָן רִקִּיעִין. וְכָל זֻזִּילָא דְּשִׁמְיָא הָיוּ מִזֹּזְעֵזִין קָמִיָּה, בִּשְׁעֵתָא דְּהָיָה זֻזִּית בְּאוֹרִיָּתָא.

302. אמר לו הדרניאל למשה, משה, ליה אנותא יכיל למהרה עמר, דלא יוקיד לי אשא תקיפא דסנדלפון. ביה שעתא אודעזע משה, עד דאתקיף ביה קודשא בריה הוא במשה, ואותיביה קמיה, ואוליף ליה אורייתא. וזוזפא ליה למשה, בההוא נהורא וזיזא דההוא געם, והיו אנפוי דמשה נהירין בכל אינן רקיעין. וכל זזילא דשמיא היו מזועזין קמיה, בשעתא דהיה זזית באורייתא.

303. כיון דזוּבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיָּה
הוא (נ"א ממשא) אֶלְיָה זְוִלְקִין מִהֵהוּא זִינָא. בֵּיה שְׁעֵתָא,
בָּעוּ מִלְּאָכִין עֲלָאִין, וְכָל אֵינֻן אַכְלוּסִין, לְאוּקְרָא
לְמִשְׁהָ, בְּשִׁיעֵתָא דְאָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא (שְׁמוֹת
לב) כִּף רַד כִּי שְׁוֹת עֲמָר. אֲוִדְעֻנָּע מִשְׁהָ, וְלֹא יָכִיל
לְמַלְלָא, עַד דְּאֶסְגִּי בְּעֻלּוֹתִין וּבְעֻתִין קָמִי קוּדְשָׁא
בְּרִיָּה הוּא.

304. אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשְׁהָ,
הַחֲזוֹק בְּכִסְאֵי עַד שְׁגַעַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכָל אוֹתָם הַמוֹנִים וּבְכָל אוֹתָם חִילוֹת,
וְהַחֲזוֹק מִשְׁהָ בְּשָׁנֵי לוֹחֹת הָאֲבָנִים, וְהוֹרִיד
אוֹתָם לְמִטָּה, וְזֶהוּ שְׁכָתוֹב (מִשְׁלִי כֹא) עִיר
גְּבֵרִים עָלֶיהָ חֲכָם וְיָרֵד עִז מִבְּטָחָהּ. וּמֵאוֹתוֹ זִין
שְׁנִשְׁאָר בּוֹ, הֵיוּ פָנֵי מִשְׁהָ מִבְּהִיקָם. וּמֵהָ
בְּאוֹתוֹ שְׁנִשְׁאָר בּוֹ לֹא הֵיוּ יְכוּלִים לְהִסְתַּכֵּל
בְּפָנָיו – בְּאוֹתוֹ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ עַל אַחַת
בְּמֵה וּבְמֵה.

305. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, יְמִינָהּ דְּנֶאֱדָרִי בְּכַח
– זֶה הַתּוֹרָה. וְעַל זֶה יְמִינָהּ דְּתַרְעֵץ אוֹיֵב.
שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם שִׁישְׁבֹּר כַּחַם שֶׁל עַמִּים
עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת פֶּרֶט לְשַׁעֲרָא שִׁישְׁרָאֵל
מִתְּעַסְקִים בַּתּוֹרָה. שְׁכָל זְמַן שִׁישְׁרָאֵל
מִתְּעַסְקִים בַּתּוֹרָה, הֵימִין מִתְּחַזֵּק, וְנִשְׁבֵּר כַּחַם
וְתַקָּף שֶׁל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וְלִכְּנָן
הַתּוֹרָה נִקְרְאָת עֵז, כְּמוֹ שְׁנִשְׁאָר (תַּהֲלִים
ט) דְּעִז לְעַמּוֹ יִתֵּן.

306. וּבְשַׁעֲרָא שִׁישְׁרָאֵל לֹא מִתְּעַסְקִים
בַּתּוֹרָה – מִתְּחַזֵּק הַשְּׂמַאל, וּמִתְּחַזֵּק כַּחַם שֶׁל
עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְשׁוֹלְטִים
עֲלֵיהֶם, וְגוֹזְרִים עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת שְׁלֵא יְכוּלִים
לְעַמֵּד בָּהֶם, וְעַל זֶה הִגְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְהִתְפָּזְרוּ בֵּין הָעַמִּים.

307. זֶהוּ זֶה שְׁכָתוֹב, עַל מַה אֲבָדָה הָאָרֶץ
וְגו', וַיֹּאמֶר ה' עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרָתִי. שְׁהָרִי כָּל
זְמַן שִׁישְׁרָאֵל יִשְׁתַּדְּלוּ בַּתּוֹרָה, נִשְׁבֵּר כַּחַם
וְתַקָּפָם שֶׁל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, זֶהוּ שְׁכָתוֹב
יְמִינָהּ דְּתַרְעֵץ אוֹיֵב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי
כִּף הוּא, שְׁכָל זְמַן שְׁקוּלָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל נִשְׁמַע

303. כיון דזוּבוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, נָטַל קוּדְשָׁא בְּרִיָּה
הוא (נ"א ממשא) אֶלְיָה זְוִלְקִין מִהֵהוּא זִינָא. בֵּיה שְׁעֵתָא,
בָּעוּ מִלְּאָכִין עֲלָאִין, וְכָל אֵינֻן אַכְלוּסִין, לְאוּקְרָא
לְמִשְׁהָ, בְּשִׁיעֵתָא דְאָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא (שְׁמוֹת
לב) כִּף רַד כִּי שְׁוֹת עֲמָר. אֲוִדְעֻנָּע מִשְׁהָ, וְלֹא יָכִיל
לְמַלְלָא, עַד דְּאֶסְגִּי בְּעֻלּוֹתִין וּבְעֻתִין קָמִי קוּדְשָׁא
בְּרִיָּה הוּא.

304. אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, מִשְׁהָ, אֶתְקִיף
בְּכוֹרְסִיָּא דִּילִי, עַד דְּעָר קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא בְּכָל
אֵינֻן אַכְלוּסִין, בְּכָל אֵינֻן זְוִילִין, וְאֶתְקִיף מִשְׁהָ בַּתְרִין
לוֹוִזִין דְּאֶבְגִּין, וְאֶזְזִית לֹון לְתַתָּא. וְדָא הוּא
דְּכַתִּיב, (מִשְׁלִי כֹא) עִיר גְּבֵרִים עָלֶיהָ זֹכָם וְיָרֵד עִז
מִבְּטָחָהּ. וּמִהֵהוּא זִינָא דְאֶשְׁתָּאֵר בֵּיה, הוּוּ מִבְּהִיקָן
אֲנָפוּי דְּמִשְׁהָ. וּמֵהָ בְּהָאִי דְאֶשְׁתָּאֵר בֵּיה לֹא הוּוּ יְכָלִין
לְאֶסְתַּכֵּל בְּאֲנָפוּי, בְּהֵהוּא דְאֶסְתַּלַּק מִיְנֵיהָ עַל אֶזְזִית
כְּמֵה וּכְמֵה.

305. ר' זְוִיָּא אָמַר, יְמִינָהּ דְּנֶאֱדָרִי בְּכַח, דָּא אוֹרִיָּיתָא.
וְעַל דָּא, יְמִינָהּ דְּתַרְעֵץ אוֹיֵב. דְּלִית מִלָּה בְּעֻלְמָא
דִּיתְבֵּר זְוִילֵהוּן דְּעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, בַּר
בְּשִׁיעֵתָא דִּישְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִין בְּאוֹרִיָּיתָא. דְּכָל זְמַן
דִּישְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִין בְּאוֹרִיָּיתָא, יְמִינָא אֶתְתַּקָּף, וְאֶתְבֵּר
זְוִילָא וְתוֹקְפָא דְּעוֹבְדֵי עֲבוּדָת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִינֵי
כִּף אוֹרִיָּיתָא אֶקְרִית עֵז, כְּמֵה דָאֵת אָמַר (תַּהֲלִים
ט) דְּעִז לְעַמּוֹ יִתֵּן.

306. וּבְשִׁיעֵתָא דִּישְׂרָאֵל לֹא מִתְּעַסְקִין בְּאוֹרִיָּיתָא
שְׂמַאלָא אֶתְתַּקָּף, וְאֶתְתַּקָּף זְוִילֵהוּן דְּעוֹבְדֵי עֲבוּדָת
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְשִׁלְטִין עֲלֵיהֶוּ, וְגִזְרִין עֲלֵיהֶוּ גְּזֵרִין,
דְּלֹא יְכָלִין לְמִיקָם בָּהוּ. וְעַל דָּא אֶתְגְּלִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
וְאֶתְבָּדְרוּ בֵּין הָעַמִּינָא.

307. דָּהָא הוּא דְּכַתִּיב (דף נ"ח ע"ב) (יִרְמִיָּה ט) עַל
מַה אֲבָדָה הָאָרֶץ וְגו', וַיֹּאמֶר יְי' עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרָתִי.
דָּהָא כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל יִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרִיָּיתָא, אֶתְבֵּר
זְוִילָא וְתוֹקְפָא דְּכָל עוֹבְדֵי עֲבוּדָת זָרָה, דָּהָא הוּא
דְּכַתִּיב יְמִינָהּ דְּתַרְעֵץ אוֹיֵב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי

בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו', כמו ששנינו (בראשית כז) הקל קול יעקב. ואם לא, אז הידים ידי עשו, והרי בארנו.

308. וברב גאונא תהרוס קמיה. רבי חזקיה פתח ואמר, (תהלים י) למה ה' תעמד ברחוק תעלים לעתות בצרה. בשעה שחטאי העולם גורמים, הקדוש ברוך הוא עולה למעלה למעלה, ובני אדם צוחים ומורידים דמעות ואין מי שישגיח עליהם. מה הטעם? משום שהוא עולה למעלה למעלה, ונמנעת מהם תשובה, ואז כתוב וברב גאונא תהרוס קמיה.

309. רבי יצחק אמר, פסוק זה, בשעה שמתלבש הקדוש ברוך הוא בגאונה על העמים שיתכנסו עליו, כמו שכתוב (שם ב) ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו. ולמדנו, עתידים הם שבעים שרי צבאות מכל עבר (עמים) להתכנס באותו זמן בהמונים מכל העולם, ולעשות קרב על ירושלים עיר הקדש, ולאחז עצות על הקדוש ברוך הוא. ומה אומרים? נעמד על הפטרון בהתחלה, ואחר כך על עמו ועל היכלו.

310. אז עתיד הקדוש ברוך הוא לצחק עליהם, שכתוב יושב בשמים ויחק ה' ילעג למו. באותו זמן ילבש הקדוש ברוך הוא גאונה עליהם, וישמיד אותם מן העולם, ככתוב (זכריה יד) וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלים המק בשורו והוא עומד על רגליו.

311. רבי אבא אמר משמו של רב ייסא סבא, וכך אמר רבי שמעון, עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות את כל אותם המלכים שהציקו לישראל ולירושלים, את אנדריאנוס, ללופינוס, ונבוכדנצר, ולסנחריב, ולכל שאר מלכי העמים שהחריבו ביתו, ולהשליט אותם בבתחלה, ויתכנסו עמם שאר העמים. ועתיד הקדוש ברוך הוא להפרע מהם בגלוי סביב ירושלים.

הכי הוא, דכל זמנא דקליהון דישראל, אשתמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו', כמה דתנינא (בראשית כז) הקול קול יעקב, ואי לאו הידים ידי עשו, והא אוקימנא.

308. (שמות טו) וברב גאונא תהרוס קמיה. ר' חזקיה פתח ואמר, (תהלים י) למה ה' תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה, בשעתא דחובי עלמא גרמו, קודשא בריה הוא סליק לעילא לעילא, ובני נשא צווחין ונזוזתין דמעיין, ולית מאן דישגח עליהו. מאי טעמא. בגין דאיהו סליק לעילא לעילא, ותשובה אתמנע מנייהו, כדין כתיב, וברב גאונא תהרוס קמיה.

309. ר' יצחק אמר, האי קרא, בשעתא דאתלבש קודשא בריה הוא גאונא, על עממא דיתכנסון עליה, כמה דכתיב, (תהלים ב) ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו. ותאנא זמנין אינן שבעין קסטורין מכל עיבר, (נ"א עמין) לאתכנשא בההוא זמנא באוכלוסין דכל עלמא, ולמעבד קרבא על ירושלם קרתא קדישא, ולאודא עיטין עליה דקודשא בריה הוא. ובאי אמרי, נוקים על פטרונא בקדמיתא, ולבתר על עמיה, ועל היכליה.

310. כדין זמין קודשא בריה הוא לזייבא עליהו. דכתיב, (תהלים ב) יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. בההוא זמנא ילבש קודשא בריה הוא גאונא עליהו, וישגיחון מן עלמא, כמה דכתיב, (זכריה יד) וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלם המק בשורו והוא עומד על רגליו.

311. רבי אבא אמר משמיה דרב ייסא סבא, והכי אמר רבי שמעון, זמין קודשא בריה הוא לאזוייא לכל אינן מלכין, דעקו לישראל ולירושלם, לאנדריאנוס, ללופינוס, ונבוכדנצר, ולסנחריב, ולכל שאר מלכי עמין, דחריבו ביתיה, ולשלקטאה לון בקדמיתא, ויתכנסון עמהון שאר עמין, וזמין קודשא בריה הוא לאתפרעא מנייהו באתגליא, סזורגין ירושלם. הדיא

זהו שכתוב וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל העמים אשר צבאו על ירושלם. אשר יצבאו לא כתוב, אלא אשר צבאו. אז כתוב וברב גאונך תהרס קמיה. וזה לזמן שיבא המשיח כתוב, ושירה זו היא שירת העולמים.

312. וברוח אפיך נערמו מים – באותו זמן. ומשום כך יש באותו זמן, ולזמנו של מלך המשיח, ולזמן גוג ומגוג. נצבו כמו נד – לזמן של עולם הבא, שהיא חדות כל העולמות.

313. אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל. אמר אויב – זה אותו ממנה גדול על המצרים, בשעה שנתן לו שלטון על ישראל, חשב שישמיד אותם תחת שלטונו, אלא שזכר הקדוש ברוך הוא את הרי העולם שהיו מגנים עליהם. ואל תאמר זה לבדו, אלא כל אותם גדולים שממנים על עמים עובדי כוכבים ומזלות. וכשנתנה להם רשות ושלטון על ישראל, בלם רוצים להשמיד את ישראל תחתיהם.

314. ועל זה, אותם עמים שתחת אותם השליטים הממנים, בלם גוזרים גזרות להשמיד אותם, אלא שהקדוש ברוך הוא זוכר את הרי העולם, ומגן עליהם. וכשראה את זה משה, התחיל לשבח את הקדוש ברוך הוא ואמר, מי כמכה באלם ה'.

315. אמר רבי שמעון, עץ גדול אחד עליון וחזק, בו נאנו עליונים ותחתונים, והוא מתחם בשנים עשר תחומים, התחזק בארבעה צדדי העולם שהסתובבו (שהתחברו) במקומם. שבעים ענפים עולים בתוכו ונאנים ממנו, בעקר שרשיו יונקים הם סביבו, ואותם הענפים שנמצאים בעץ.

316. בשמגיע שלטונו של כל ענף וענף, בלם רוצים להשמיד את כל גוף העץ שהוא עקר של כל הענפים, אותו ששולט עליהם, וישראל אחוזים בו. בשמגיע עליהם השלטון

הוא דכתיב, וזאת תהיה המגפה אשר יגף יי את כל העמים אשר צבאו על ירושלם. אשר יצבאו לא כתיב, אלא אשר צבאו. כדן כתיב, וברב גאונך תהרס קמיה, ודא לזמנא דאתא משיחא, כתיב, ושירתא דא שירתא דעלמין היא.

312. (שמות טו) וברוח אפיך נערמו מים, בההוא זמנא. ובגין כך אית בההוא זמנא, ולזמנא דמלכא משיחא, ולזמנא דגוג ומגוג. נצבו כמו נד, לזמנא דעלמא דאתי, דאיהו זודוותא דכל עלמין.

313. (שמות טו) אמר אויב ארדוף אשיג אחלק שלל. אמר אויב, דא ההוא מנא רברבא על מצראי, בשעתא דאתיהיב ליה שלטנותא על ישראל, ושיב דיישיצין תזוזת שלטניה. אלא דדכר קודשא בריך הוא טורי עלמא, דהו מניין עליהו. וכל תיבא דא בלחודדי, אלא כל אינן רברבין דמנן על כל עובדי עבודת כוכבים ומזלות, וכד אתיהיב להו רשותא ושלטנותא על ישראל, בלהו בעאן דיישיצין ישראל תזוזתיהו.

314. ועל דא, אינן עמין דתזוזת שולטניהו דאינן מנן, בלהו גזירין גזירין לשיצאה לון, אלא דקודשא בריך הוא דכר טורי עלמא, ואגין עליהו. וכד זמא משה דא, שרא לשבזא לקודשא בריך הוא, ואמר מי כמוכה באלים יי.

315. אמר רבי שמעון, אילנא זוד רברבא עלאה, תקיפא, ביה אתננו עלאין ותתאין. והוא אתנן בתריסר תזוזמין, אתתקף בארבע סטרי עלמא, דאסתזראן (נ"א דאתחברו) בדוכתיהו. שבעין ענפין סלקין בגויה, ואתננו מניה, בעקר שרשוי ינקין אינן סוזניה, ואינן ענפין דמשכתוזין באילנא.

316. כד מטי עדן שלטניה דכל ענפא וענפא, בלהו בעאן לשיצאה כלל גופא דאילנא, דאיהו עקרא דכלהו ענפין, ההוא דשליט עליהו, וישראל אחוזין ביה. כד מטא עליהו שלטנותא דההוא (דף נ"ט

ע"א) זופא דאילנא, וזלקא דישיראל. בעי לזטרא לון, ולמיהב שכלמא בכלהו. ועל דא שבעים פרי הוזג, למיהב שכלמא לשבעין ענפין דבגו אילנא.

317. ועל דא מי כמוכה באלים יי. (מאי באלים. כמה דאת אמר, (ישעיה א) כי יבושו מאילים אשר חמדתם. דהוא אילנא, דהו פלחין לחד דפוסא, דמחקקין בגויה. ואקרי אלים אילנא) מי כמוכה דיעביר כעובדך וירוזם על כלא. מי כמוכה בכל ההוא סורגיה דאילנא דאף על גב דאיהו שלטא, זטיר לכלא, זטיר לכל שאר, ולא בעיא למעבד עמהון גמירא. מי כמוכה נאדר בקדש, בההוא זילא עלאה דאקרי קדש. נאדר בקדש ממש, ואקרי כוז יי נעם יי, והא אוקימנא מילי.

317. ועל דא מי כמוכה באלים יי. (מאי באלים. כמה דאת אמר, (ישעיה א) כי יבושו מאילים אשר חמדתם. דהוא אילנא, דהו פלחין לחד דפוסא, דמחקקין בגויה. ואקרי אלים אילנא) מי כמוכה דיעביר כעובדך וירוזם על כלא. מי כמוכה בכל ההוא סורגיה דאילנא דאף על גב דאיהו שלטא, זטיר לכלא, זטיר לכל שאר, ולא בעיא למעבד עמהון גמירא. מי כמוכה נאדר בקדש, בההוא זילא עלאה דאקרי קדש. נאדר בקדש ממש, ואקרי כוז יי נעם יי, והא אוקימנא מילי.

318. מי כמוכה באלים יי. רבי יוסי פתח, (קהלת א) ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח. שלמה המלך שהתעלה בחכמה יתרה על כל בני העולם, איך אמר שכל המעשים הם הבל ורעות רוח? יכול אף מעשה הצדקה? והרי כתוב (ישעיה לב) והיה מעשה הצדקה שלום? אלא הרי פרשוה, כתוב כל המעשים אשר נעשו תחת השמש. שונה מעשה הצדקה, שהוא למעלה מן השמש.

318. (שמות טו) מי כמוכה באלים יי. ר' יוסי פתח (קהלת א) ראיתי את כל המעשים אשר נעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח. שלמה מלכא, דאסתלק בוזכמותא יתירא על כל בני עלמא, היר אמר דכל עובדין הבל ורעות רוח. יכול אף מעשה הצדקה, והא כתיב (ישעיה לב) והיה מעשה הצדקה שלום. אלא הא אוקמוה, כל המעשים אשר נעשו תחת השמש כתיב. שאני מעשה הצדקה, דאיהו לעילא מן שמיא.

319. והנה הבל הבל ורעות רוח, מה זה אומר? אם תאמר הבל הבל כמו שבארנו, שהוא בסוד החכמה, כמו שנאמר הבל הבלים אמר קהלת. ואותם הבלים קיים של העולם שלמעלה ושלמטה. מה תאמר בזה שכתוב כאן הבל הבל ורעות רוח? [והרי דבר זה תחת השמש כתוב].

319. והנה הבל הבל ורעות רוח, מאי קא מוירי. אי תימא הבל הבל כמה דאוקימנא, דאיהו ברזא דוזכמותא, כמה דאת אמר הבל הבלים אמר קהלת, ואינון הבלים קיימא דעלמא דלעילא ותתא. מאי תימא בהאי, דכתיב הכא, הבל הבל ורעות רוח. (והא מלתא דא תחת השמש כתיב)

320. אלא כך פרשוה וכך הוא. בא ראה, בשעה שהמעשים מכשרים למטה ואדם משתדל בעבודת המלך הקדוש – מאותו דבר שעושה, נעשה ממנו הבל למעלה, ואין לך הבל שאין לו קול שעולה ומתעטר למעלה, ונעשה סגור לפני הקדוש ברוך הוא.

320. אלא הכי אוקמוה, והכי הוא. תא וזוי, בשעתא דעובדין מתכשרין לתתא, ובר נש אשתדל בפולחנא דמלכא קדישא, ההוא מלה דעביר, הבל אתעביר מיניה לעילא. ולית לך הבל, דלית ליה קלא, דסליק ואתעטר לעילא, ואתעביר סגיגורא קמי קודשא בריך הוא.

321. וְכָל אֵינוֹן עֹבְדִין דְּאִשְׁתַּדְל בְּהוּ בַר זְשִׁי, דְּלֵאוֹ
הָאֵדָם שְׁאִינִם עֲבוּדַת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא –
מֵאוּתוֹ דְּבַר שְׁעוּשָׁה, נַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ הֶבֶל,
וְהוֹלֵךְ וּמְשׁוּטֵט בְּעוֹלָם. וּכְשִׁיזְצֵאת נִשְׁמַת
הָאֵדָם, אוֹתוֹ הֶבֶל מְגַלְגֵּל אוֹתוֹ בְּעוֹלָם כְּאֶבֶן
בְּכַף הַקָּלַע, כְּפִתּוּב (שְׁמוּאֵל-א כה) וְאֵת
נֶפֶשׁ אִיבִיד יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע.

322. מֵאִי יִקְלַעְנָה. הֵהוּא הֶבֶל דְּמַגְלָל לִיהַ סוּזְרִיָּה
בְּעֵלְמָא, כְּדִין כָּל מַלְיָן דְּמִתְעַבְדִין (וְאִינוֹן דִּתְחוּת
שְׁמַשׁ) דְּלֵאוֹ אֵינוֹן פּוֹלְזוּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֶבֶל
יִתְעַבֵּיד מִנִּיָּהוּ, אִיהוּ תַבִּירָא דְּרוּזָא, דְּמִתְבַּר לְרוּזָא
דְּסָלִיק וְזוּזִית וּמִתְגַּלְגֵּל בְּעֵלְמָא, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב
הֶבֶל וְרַעוּת רוּזָא.

323. אֲבָל הֵהִיא מַלְה דְּאִיהִי פּוֹלְזוּנָא דְּמִרִיָּה דְּא
סָלִיק (אֶקְרִי) לְעֵילָא מִן שְׁמִשָּׁא, וְאִתְעַבֵּיד מִנִּיָּה הֶבֶל
קְדִישָׁא, וְדָא הוּא זְרַעָא דְּזִרְעָ בַר זְשִׁי בְּהֵהוּא עֵלְמָא,
וּמַה שְׁמִיָּה. צְדָקָה. דְּכִתִּיב, (הוֹשֵׁעַ י') זְרַעוּ לָכֶם
לְצִדְקָה.

324. זֶה מַה שְׁמַנְהִיג אֶת הָאֵדָם, בְּשִׁתְצָא
מִמֶּנּוּ נִשְׁמַתוֹ, וְעוֹלָה לֵה לְמָקוֹם שֶׁל כְּבוֹד
שְׁלֻמְעֵלָה נִמְצָא לְהַצֵּר בְּצִרּוֹר הַחַיִּים. זֶהוּ
שְׁכִתּוּב (יִשְׁעִיָּה נח) וְהוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָה, כְּדִי
לְהַנְהִיג אוֹתָךְ, לְהַעֲלוֹת
אוֹתָךְ [מִמָּקוֹם] לְמָקוֹם שְׁנִקְרָא כְּבוֹד ה',
שְׁכִתּוּב כְּבוֹד ה' יִאֲסַפְךָ.

325. כָּל אוֹתָן נִשְׁמַת שְׁאוּתוֹ הֶבֶל קְדוּשׁ
מִנְהִיג אוֹתָן, אוֹתוֹ שְׁנִקְרָא כְּבוֹד ה' בּוֹנֵס
אוֹתָן לְתוֹכוֹ וְנִצְרָרוֹת בּוֹ. [זֶהוּ שְׁכִתּוּב כְּבוֹד
ה' יִאֲסַפְךָ] וְזֶה נִקְרָא נַחַת רוּחַ. אֲבָל הָאֲחֵר
נִקְרָא רַעוּת רוּחַ. אֲשֶׁרִי הַצִּדִּיקִים שְׁכָל
מַעֲשֵׂיהֶם מַעַל לְשִׁמְשׁ, וְזוֹרְעִים זֶרַע שֶׁל
צִדְקָה לְזִכּוֹת אוֹתָם לְעוֹלָם הַבָּא, וְעַל זֶה
כְּתוּב (מֵלָאכִי ג) וְזִרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שְׁמִי שְׁמִשׁ
צִדְקָה.

326. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא זְוִי, בְּקִדְמִיתָא כִּד אִתְבְּנִי
בִּי מִקְדִּישָׁא לְתַתָּא, לֹא אִתְבְּנִי אֲלָא בְּרִינָא וְרוּזָא,
כְּמַה דְּכִתִּיב, (יִרְמְיָה לב) כִּי עָל אֶפְי וְעַל זִמְתִּי וְגו'.

321. וְכָל אֵינוֹן עֹבְדִין דְּאִשְׁתַּדְל בְּהוּ בַר זְשִׁי, דְּלֵאוֹ
הָאֵדָם שְׁאִינִם עֲבוּדַת הַקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵהוּא מַלְה דְּעַבִּיד,
הֶבֶל יִתְעַבֵּיד מִנִּיָּהוּ, וְאִזְלָא וְשִׁאֲטַת בְּעֵלְמָא. וְכִד
נִפְקַת נִשְׁמַתִּיהָ דְּבַר זְשִׁי, הֵהוּא הֶבֶל מְגַלְגֵּל לִיהַ
בְּעֵלְמָא, כְּאֶבֶן בְּקוֹסְפִיתָא, כְּמַה דְּכִתִּיב, (שְׁמוּאֵל א
כה) וְאֵת נֶפֶשׁ אִיבִידָא יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע.

322. מֵאִי יִקְלַעְנָה. הֵהוּא הֶבֶל דְּמַגְלָל לִיהַ סוּזְרִיָּה
בְּעֵלְמָא, כְּדִין כָּל מַלְיָן דְּמִתְעַבְדִין (וְאִינוֹן דִּתְחוּת
שְׁמַשׁ) דְּלֵאוֹ אֵינוֹן פּוֹלְזוּנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֶבֶל
יִתְעַבֵּיד מִנִּיָּהוּ, אִיהוּ תַבִּירָא דְּרוּזָא, דְּמִתְבַּר לְרוּזָא
דְּסָלִיק וְזוּזִית וּמִתְגַּלְגֵּל בְּעֵלְמָא, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב
הֶבֶל וְרַעוּת רוּזָא.

323. אֲבָל הֵהִיא מַלְה דְּאִיהִי פּוֹלְזוּנָא דְּמִרִיָּה דְּא
סָלִיק (אֶקְרִי) לְעֵילָא מִן שְׁמִשָּׁא, וְאִתְעַבֵּיד מִנִּיָּה הֶבֶל
קְדִישָׁא, וְדָא הוּא זְרַעָא דְּזִרְעָ בַר זְשִׁי בְּהֵהוּא עֵלְמָא,
וּמַה שְׁמִיָּה. צְדָקָה. דְּכִתִּיב, (הוֹשֵׁעַ י') זְרַעוּ לָכֶם
לְצִדְקָה.

324. הֵאִי מִדְּבַר לִיהַ לְבַר זְשִׁי, כִּד תִּיפּוּק נִשְׁמַתִּיהַ
מִנִּיָּהוּ, וְסָלְקָא לֵה בְּאַתְרָא דְּכְבוֹד דְּלֵעִילָא אִשְׁתְּכּוּז
לְאַתְצִרָרָא בְּצִרּוֹרָא דְּזוּזִי, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה
נח) וְהוֹלֵךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָה בְּגִין לְדְבָרָא כֵּה, לְסָלְקָא
כֵּה, (מִן אֲתֵר) לְאַתְרֵי דְּאֶקְרִי כְּבוֹד יי'. דְּכִתִּיב, (יִשְׁעִיָּה
נח) כְּבוֹד יי' יִאֲסַפְךָ.

325. כָּל אֵינוֹן נִשְׁמַתִּין, דְּהֵהוּא הֶבֶל קְדִישָׁא מִדְּבַר
לְהוּ, הֵהוּא דְּאֶקְרִי כְּבוֹד יי', כְּנִישׁ לֹון בְּגוּיָהוּ, וְאַתְצִרִין
בֵּיתָה. (הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב כְּבוֹד ה' יִאֲסַפְךָ) וְדָא אֶקְרִי
נִיזְוָא דְּרוּזָא. אֲבָל אֲזוּרָא וְרַעוּת רוּזָא אֶקְרִי. וְכֵאִין
אֵינוֹן צִדִּיקִיָּא, דְּכָל עוֹבְדִיהוֹן לְעֵילָא מִן שְׁמִשָּׁא וְזִרְעִין
זְרַעָא דְּצִדְקָה, לְמִן כִּי לֹון לְעֵלְמָא דְּאַתִּי, וְעַל דָּא
כְּתִיב (מֵלָאכִי ג) וְזִרְחָה לָכֶם יְרֵאִי שְׁמִי שְׁמִשׁ צִדְקָה.

326. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תָּא זְוִי, בְּקִדְמִיתָא כִּד אִתְבְּנִי
בִּי מִקְדִּישָׁא לְתַתָּא, לֹא אִתְבְּנִי אֲלָא בְּרִינָא וְרוּזָא,
כְּמַה דְּכִתִּיב, (יִרְמְיָה לב) כִּי עָל אֶפְי וְעַל זִמְתִּי וְגו'.

בְּגִין דְּבִאֲתֵר דְּדִינָא שְׂרָיָא. לְאִמְנָא דְּאֵתִי, זְמִין קוֹדֶשׁ־א
 בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי לִיה, וְלֹאֲתִקְנָא לִיה בְּדִרְגָּא אֲוֵרָא
 עֲלֵאָה דְּאִקְרִי צִדְקָה, דְּכִתִּיב, (ישעיה נד) בְּצִדְקָה
 תִּכְוֶנֶנִּי. בְּגִין כֹּךְ אֲתִקְיִים, (ביה) וּשְׁמִיָּה (דף נ"ט
 ע"ב) בְּמִשְׁ צִדְקָה יִתְקַרִי. מְזִלָן. דְּכִתִּיב, (ירמיה כג) וְזֶה
 שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ יְיָ צִדְקָנוּ.

חֲמַתִּי וְגו', מִשּׁוֹם שְׁבִמְקוֹם הַדִּין שְׂרָוִי.
 לְעֵתִיד לְבֹא עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִנּוֹת
 אוֹתוֹ וְלִהְיוֹתֵנוּ בְּדִרְגָּה אַחֲרֵת עֲלִיוֹנָה
 שְׁנִקְרָאת צִדְקָה, שְׁכָתוֹב (ישעיה
 נד) בְּצִדְקָה תִּכְוֶנֶנִּי. מִשּׁוֹם כֹּךְ יִתְקַנֵּם [ib],
 וּשְׁמוֹ מִמֶּשׁ יִקְרָא צִדְקָה. מִנֵּין לְנוֹ?
 שְׁכָתוֹב (ירמיה כג) וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרָאוּ ה'
 צִדְקָנוּ.

327. (שמות טו) נְטִית יְמִינָה תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. הָא אֲתִמְר, אֲרִימֹת יְמִינָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא אֲתִעְרוּ בֵּיה זֻבְרִיָּא, דְּכֹד אִפִּיק קוֹדֶשׁ־א בְּרִיךְ הוּא לְמַצְרָאֵי מוֹתִין מוֹתוֹזוֹת מִיָּא, אָמַר לְאֶרְעָא, כְּנִישׁ לֹן בְּגוֹרָה, וְלֹא בְּעָאָת, עַד דְּאוֹשִׁיט קוֹדֶשׁ־א בְּרִיךְ הוּא יְמִינָא לְקַבְּלָהּ, וְאוֹמִי לָהּ, כְּדִין בְּלַעְתִּינֵן אֶרְעָא, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, נְטִית יְמִינָה: לְאִפְרָשִׁא לָהּ מִשְׁמַאלָא וּכְדִין אֲתִעְבִּיד בְּהוּ דִּינָא.

327. נְטִית יְמִינָה תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. הִרִי נֶאֱמַר שְׁהֲרַמְתָּ יְמִינָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִרִי הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבָרִים, שְׁכָאֲשֶׁר הוֹצִיא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמִּצְרִים מִתַּחַת לַמִּים, אָמַר לְאֶרֶץ: בְּנָסִי אוֹתָם לְתוֹכָךְ. וְלֹא רָצְתָה. עַד שֶׁהוֹשִׁיט הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יְמִינוֹ כְּנִגְדָּה וְהִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ, אִזּוּ בְּלַעָה אוֹתָם הָאֲדָמָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, נְטִית יְמִינָה – לְהַפְרִידָהּ מִן הַשְּׂמָאל, וְאִזּוּ נַעֲשֶׂה בְּהֵם דִּין.

328. (שמות טו) נְזוּיָת בְּזוֹסְדָּה עִם זֵו גְּאֵלָתָה, כְּמָה דְּכִתִּיב, (תהלים מה) כִּי יְמִינָה וְזִרְעָה וְאוֹר פְּנִיָּה כִּי רָצִיתָם. כִּי יְמִינָה: דָּא גְּדוּלָּה. נְהִלָּת בְּעוֹרָה, דָּא דְּכִתִּיב וְזִרְעָה, דָּא גְּבוּרָה. אֵל זֵוה קֹדֶשׁ־א כִּי רָצִיתָם, דָּא צְדִיקָה. וְכִלְהוּ מִשְׁתַּכְּוִי בְּקָרָא.

328. נְזוּיָת בְּזוֹסְדָּה עִם זֵו גְּאֵלָתָה, כְּמָה שְׁכָתוֹב (תהלים מד) כִּי יְמִינָה וְזִרְעָה וְאוֹר פְּנִיָּה כִּי רָצִיתָם. כִּי יְמִינָה – זֵו גְּדוּלָּה. נְהִלָּת בְּעוֹרָה – זֵו שְׁכָתוֹב וְזִרְעָה, זֵו גְּבוּרָה. אֵל זֵוה קֹדֶשׁ־א – זֵו שְׁכָתוֹב וְאוֹר פְּנִיָּה כִּי רָצִיתָם, זֵו צְדִיקָה. וְכִלְהוּ נִמְצָאִים בְּכָתוֹב.

329. (שמות טו) תִּפּוּל עֲלֵיהֶם אִימָתָה וְפִזּוּד. אִימָתָה, אִימָה מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי אִימָתָה. דְּהָא לִית לָהּ אֶת אוֹ מִלָּה וְזֹדָא בְּאוֹרִיָּתָא, דְּלֹא אִית בְּה רְזִין עֲלֵאִין. מֵאִי אִימָתָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלוֹמַר דְּזוּיָלוּ דְּשִׁכִּינְתָּא.

329. תִּפּוּל עֲלֵיהֶם אִימָתָה וְפִזּוּד. אִימָתָה? אִימָה הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת מַה זֵו אִימָתָה, שְׁהִרִי אִין לָהּ אוֹת אוֹ מִלָּה אַחַת בְּתוֹרָה שְׁאִין בְּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים? מַה זֵו אִימָתָה? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּלוֹמַר יִרְאָת הַשְּׁכִינָה.

330. כְּהֵאִי גְּוֹנָא, (שמות טו) תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהָר זִנְזִלָתָה וְגו', תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ, תִּבְאֵם וְתִטְעֵם מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי תִבְאֲמוּ. אֵלָּא רוּחָא דְּקוֹדֶשׁ־א אָמַר, עַל אֵינוֹן דְּרָא בְּתִרְאָה, דְּזֹר יְהוֹשִׁעַ, וְאֲתַגְּלִיא בְּהוּ גְּלוּיָא דְּרִשִּׁימָא קֹדֶשׁ־א דְּשְׁמִיָּה דְּקוֹדֶשׁ־א בְּרִיךְ הוּא, דְּאֵלִין אֲוִיָּדִין בֵּיה בּוֹ, וְאֵלִין אֲתַנְזִיאוּ לְמִירַת אֶרְעָא. כְּמָה דְּכִתִּיב, (ישעיה ס) וְעַמָּה כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. דְּכָל מֵאֵן דְּאֲתַנְזֹר, וְאֲתַגְּלִיא בֵּיה רִשִּׁימָא קֹדֶשׁ־א, וְנִטִּיר לִיה, אִקְרִי צְדִיקָה, בְּגִין, כֹּךְ, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

330. כְּמוֹ זֶה תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהָר נְחִלָּתָה וְגו'. תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ? תִּבְיָאִם וְתִטְעֵם הִיא צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה זֵו תִּבְאֲמוּ? אֵלָּא רוּחַ הַקְדוּשׁ אוֹמֶרֶת עַל אוֹתוֹ הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן שְׁמֵל יְהוֹשִׁעַ וְהַתְּגַלָּה בְּהֵם גְּלוּיָא שֶׁל הַרְשָׁם הַקְדוּשׁ שֶׁל שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁאֵלָה אֲחוּזִים בּוֹ, וְאֵלָה רְאוּיִים לְרִשְׁתָּהּ אֶת הָאֶרֶץ, בְּכָתוֹב (ישעיה ס) וְעַמָּה כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. שְׁכָל מִי שְׁנִמּוֹל וְהַתְּגַלָּה בּוֹ רִשְׁם הַקְדוּשׁ וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ, נִקְרָא צְדִיקָה. מִשּׁוֹם כֹּךְ, לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ.

331. ועל דא תבאמו, ו' יתירה, תביאמו לאינון דאזוידן ב'ו. ותטעמו כמה דאת אמר נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. לאינון דאזוידן ב'ו, ולאנון בתראי, אתער מלה. ולית לך מלה באורייתא, או את זעירא באורייתא, דלית בה רזין עלאין, וטעמין קדישין, זכאת זוזלקיהון דידעין בהו.

332. רעיא מוהימנא פקודא למבני מקדשא לתתא, כנונא דבי מקדשא דלעילא, כמה דאת אמר, מכון לשבתך פעלת יי. דאצטריך למבני בי מקדשא לתתא, ולעלאה בגויה צלותא בכל יומא, למפלוז ליה לקודשא בריך הוא, דהא צלותא אקרי עבודה.

333. וזהוהו בי כנשתא, אצטריך למבני ליה בשפירו סגיא, ולאתקנא ליה בכל תקונין, דהא בי כנשתא דלתתא, קיימא לקבל בי כנשתא דלעילא.

334. בית המקדש לתתא, איהו קאים כנונא דבית המקדש דלעילא, דקאים דא לקבל דא. וזהוהו בי מקדשא, כל תקוניו, וכל פולונוני, וכל אינון מאנין, ושמשין, כלהו אינון כנונא דלעילא. משכנא דקא עבד משה במדברא, כלא הוה כנונא דלעילא.

335. בי מקדשא דבנא שלמה מלכא, הוא בי זייוזא כנונא עלאה, בכל אינון תקונין, למיהוי בתקונא דלעילא, בי זייוזא ואזוסנתא. הכי בי כנשתא, אצטריך בכל תקוני שפירו, למיהוי כנונא עלאה, למיהוי בית צלותא, לאתקנא תקונין בצלותא, כמה דאוקמוה.

336. וזהוהו בי מקדשא דליהוי ביה (רנ"א ע"א) זולונות, דכתיב, (דניאלו) וכוון פתייון. כנונא דלעילא, ועל דא (שיר השירים ב) משגיו מן הזולונות מציין מן הזורכים. ואי תימא אפילו בזוקלא, בגין דרוזא להוי סליק. לאו הכי, דהא אנן צריכין בית וליכא. לאשתכחא בית לתתא, כנונא דבית עלאה, לזוזא דיורא עלאה לדיורא תתאה.

331. ועל זה תבאמו, ו' יתרה. תביאמו לאינון דאזוידן ב'ו. ותטעמו כמה דאת אמר נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. לאינון דאזוידן ב'ו, ולאנון בתראי, אתער מלה. ולית לך מלה באורייתא, או את זעירא באורייתא, דלית בה רזין עלאין, וטעמין קדישין, זכאת זוזלקיהון דידעין בהו.

332. רעיא מוהימנא פקודא למבני מקדשא לתתא, כנונא דבי מקדשא דלעילא, כמה דאת אמר, מכון לשבתך פעלת יי. דאצטריך למבני בי מקדשא לתתא, ולעלאה בגויה צלותא בכל יומא, למפלוז ליה לקודשא בריך הוא, דהא צלותא אקרי עבודה.

333. וזהוהו בי כנשתא, אצטריך למבני ליה בשפירו סגיא, ולאתקנא ליה בכל תקונין, דהא בי כנשתא דלתתא, קיימא לקבל בי כנשתא דלעילא.

334. בית המקדש לתתא, איהו קאים כנונא דבית המקדש דלעילא, דקאים דא לקבל דא. וזהוהו בי מקדשא, כל תקוניו, וכל פולונוני, וכל אינון מאנין, ושמשין, כלהו אינון כנונא דלעילא. משכנא דקא עבד משה במדברא, כלא הוה כנונא דלעילא.

335. בי מקדשא דבנא שלמה מלכא, הוא בי זייוזא כנונא עלאה, בכל אינון תקונין, למיהוי בתקונא דלעילא, בי זייוזא ואזוסנתא. הכי בי כנשתא, אצטריך בכל תקוני שפירו, למיהוי כנונא עלאה, למיהוי בית צלותא, לאתקנא תקונין בצלותא, כמה דאוקמוה.

336. וזהוהו בי מקדשא דליהוי ביה (רנ"א ע"א) זולונות, דכתיב, (דניאלו) וכוון פתייון. כנונא דלעילא, ועל דא (שיר השירים ב) משגיו מן הזולונות מציין מן הזורכים. ואי תימא אפילו בזוקלא, בגין דרוזא להוי סליק. לאו הכי, דהא אנן צריכין בית וליכא. לאשתכחא בית לתתא, כנונא דבית עלאה, לזוזא דיורא עלאה לדיורא תתאה.

332. מצוה לבנות בית מקדש למטה כמו בית המקדש שלמעלה, כמו שנאמר מכון לשבתך פעלת ה'. שצריך לבנות בית מקדש למטה ולהתפלל בתוכו תפלה בכל יום, לעבוד את הקדוש ברוך הוא, שהרי תפלה נקראת עבודה.

333. ואותו בית הכנסת צריך לבנותו ביפי רב ולתקנו בכל התקונים, שהרי בית הכנסת שלמטה עומד כנגד בית הכנסת שלמעלה.

334. בית המקדש למטה הוא עומד כמו בית המקדש שלמעלה, שעומד זה כנגד זה. ואותו בית מקדש, כל תקוניו וכל עבודותיו וכל אותם בלים ושמשים, בלם הם כמו שלמעלה. המשכן שעשה משה במדבר, הכל היה כמו שלמעלה.

335. בית המקדש שבנה שלמה המלך, הוא בית מנוחה כדגמא עליונה בכל אותם תקונים, להיות בתקון שלמעלה בית מנוחה וירשה. כך בית הכנסת צריך בכל תקוני היפי, להיות כדגמא עליונה, להיות בית תפלה, לתקן תקונים בתפלה, כמו שבארוה.

336. ואותו בית מקדש שיהיו בו חלונות, שכתוב (דניאל ו) חלונות פתוחים. כמו שלמעלה. ועל זה (שיר ב) משגית מן החלונות מציין מן החרכים. ואם תאמר, אפלו בשדה, כדי שהרוח תהיה עולה? לא כך, שהרי אנו צריכים בית, ואין להמצא בית למטה כמו בית עליון, להוריד דיור עליון לדיור תחתון.

337. ועוד, שאותה תפלה ואותה רוח צריכים לעלות ולצאת מתוך מצוקה בדרך ישרה כנגד ירושלים. ועל זה כתוב מן המצר קראתי יה. שצריך מקום דחוק בצורה לשלח בתוכו אותה רוח שלא יסטה ימינה או שמאלה. ובשדה לא יכול הקול לשלח אותו כך, שהרי כמו זה קול השופר נדחה החוצה בדרך ישר מתוך מקום דחוק, והולך ובוקע רקיעים, ועולה בעליה לעורר רוח שלמעלה.

338. ואם תאמר, הרי כתוב (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה? שונה יצחק, שדבר אחר היה בו מה שלא היה בכל העולם. ועוד, שפסוק זה לא לזה הוא בא, שודאי בשדה לא היה מתפלל, והרי בארנו. (ע"כ רע"א מהימנא)

339. שנינו, אמר רבי אבא, אשרי חלקם של אותם שזכאים לומר שירה זו בעולם הזה, שזכאים לאמרה לעולם הבא. ושירה זו נבנתה בעשרים ושתים אותיות קדושות חקוקות ובעשר אמירות, והכל נרשם בשם הקדוש, והכל שלמות של השם הקדוש, והרי עוררנו הדברים.

340. אמר רבי שמעון, באותה שעה שהיו עומדים ישראל על הים ואומרים שירה, התגלה הקדוש ברוך הוא עליהם, וכל מרכבותיו וחילותיו, כדי שיבידו את מלכם שעשה להם כל אותם נסים וגבורות, וכל אחד ואחד ידע והתבונן מה שלא ידעו והתבוננו שאר נביאי העולם.

341. שאם תאמר שלא ידעו ולא הדביקו השיגו חכמה העליונה – מן השירה הזו תראה שכלם הסתכלו בחכמה וידעו דברים ואמרו. שאם לא כך, איך אמרו כלם מלים אחידות שלא סטו אלה מאלה, ומה שאמר זה – אמר זה, ולא הקדים מלה זו למלה זו, אלא כלם במשקל אחד. ורוח הקדש בפי כל אחד ואחד, וכל הדברים נאמרו באלו יצאו מפה אחד? אלא ודאי כלם בחכמה העליונה

337. ותו דההוא צלותא, וההוא רוזא, אצטרף לסלקא, ולנפקא מו עאקו, בארוז מיישר, להכל ירושלים. (דף ס' ע"א) ועל דא פתיב, (תהלים קיח) מן המצר קראתי יה, דאצטרף אתר דזויק בעאקו, לשדרא בגויה ההוא רוזא, דלא יסטי לימינא ולשמאלא. ובזוקלא לא יכיל קלא לשדרא ליה הכי, דהא כגוונא דא קלא דשופר, אתרוזיית לבר בארוז מיישר, מו אתר דזויק, ואיל ובקע רקיעין, וסליק בסליקו, לאתערר רוזא לעילא.

338. ואי תימא, הא פתיב, (בראשית כד) ויצא יצחק לשוח בשדה. שאני יצחק, דמלה אורא הוה ביה, מה דלא הוה בכל עלמא. ותו דהאי קרא לאו להכי אתא, דודאי בשדה אור לא הוה מעלי והא אוקימנא. (ע"כ רע"א מהימנא).

339. תניא אמר רבי אבא, זכאה וזלקיהון, דאינון דזכאן למימר שירתא דא בהאי עלמא, דזכאן למימר לה בעלמא דאתי. ושירתא דא, אתבני בעשרין ותרין אתוון קדישין גליפן, ובעשר אמירן, וכלא אתרשים בשמא קדישא, וכלא שלימותא דשמא קדישא, והא אתערנא מלי.

340. אמר רבי שמעון, בההיא שעתא דהו קיימין ישראל על ימא, והו אמרי שירתא, אתגלי קודשא בריך הוא עליהו, וכל רתיכוי וזילוי, בגין דיעדעון למלכיהון, דעבד לון כל אינון נסין וגבוראן, וכל זוד וזוד ידע ואסתכל, מה דלא ידעו ואסתכלו שאר נביאי עלמא.

341. דאי תימא דלא ידעין ולא אדביקו זכמתא עלאה, מן שירתא דא תוזמי, דכלהו בזכמתא אסתכלו, וידעו מלין ואמרו. דאי לא הכי, איך אמרו כלהו מלין אזורין, דלא סטו אלין מאלין, ומה דאמר דא, אמר דא, ולא אקדים מלה דא, למלה דא, אלא כלהו בשקולא וזדא, ורוזא דקודשא בפומא דכל זוד וזוד, ומלין אתמרו כלהו כאלו נפקין מפומא זוד. אלא

הסתכלו, וידעו דברים עליונים, ורוח הקדוש בפי כל אחד ואחד.

342. ואפלו אותם שבמעי אמם היו כלם באחד אומרים שירה, והיו כלם רואים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ועל כך היו כלם מסתכלים באלו רואים עין בעין. וכשסימו הדברים, כלם מבשמים בנפשם ותאבים לראות ולהסתכל, ולא היו רוצים לנסע משם מרב השתוקקות.

343. באותה שעה אמר משה לקדוש-ברוך-הוא: בניך לא רוצים לנסע מן הים מרב השתוקקות להסתכל בך. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הסתיר את כבודו החוצה למדבר, ושם התגלה ולא התגלה.

344. אמר להם משה לישראל: כמה (פעמים לנסע משם, ולא רצו) פעמים אמרתי לנסע משם ולא רציתם? עד שהראה להם זיו כבודו של הקדוש ברוך הוא במדבר, ומיד היו תאבים. ולא נסעו, עד שאחז בהם משה והראה להם זיו כבודו של הקדוש ברוך הוא במדבר. אז מרב תשוקה ורצון להסתכל הסיע אותם משה. זהו שכתוב ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור. מה זה מדבר שור? מנהיג שהיו רוצים להסתכל בו, זיו כבודו של המלך הקדוש, ועל זה נקרא מדבר שור – שם הסתכלות.

345. וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים. ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה) הוי כל צמא לכו למים. אמר רבי ייסא, וכי מי נתן להם פאן תורה, והרי עד עכשו לא נתנה להם תורה?

346. אמר רבי אלעזר, הם יצאו למדבר להסתכל, והקדוש ברוך הוא נטל זיו כבודו משם, והם הלכו להסתכל [לקדוש-ברוך-

והאי כולו בוזבזתא עלאה אסתכלו, וידעו מילין עלאין, ורווחא דקודשא בפורם כל זוד וזוד.

342. ואפילו אינן דבמעי אמהון, הוו אמרי שירתא כלהו כוזדא, והוו זומאן כלהו, מה דלא זומא יחזקאל נביאה. ועל כך הוו כלהו מסתכלי, כאילו זומאן עינא בעינא. וכד סיימו מלין, כלהו מתבסמאן בנפשיהו, ותאבון למזומי ולאסתכלא, ולא הוו בעאן לנטלא מתבסמאן, מסגיאות תיאובתא.

343. בההיא שעתא, אמר משה לקודשא בריך הוא, בניך מסגיאות תיאובתא לאסתכלא בך, לא בעאן לנטלא מן ימא. מה עבד קודשא בריך הוא, אסתים יקריה לבר למדברא, ותמן אתגלי ולא אתגלי. אמר לון משה לישראל, כמה (ס"א זמנין לנטלא מתמן, ולא בעי') זמנין אמינא לנטלא מתמן ולא בעיתון עד די אחזי לון זיוא יקרא דקודשא בריך הוא במדברא, ובמיד הוו תאבין.

344. ולא נטלו, עד דאחזיד בהו משה ואחזי לון זיוא יקרא דקודשא בריך הוא במדברא, כדין מסגיאות תיאובתא ורעותא לאסתכלא, אנטייל לון משה. הדא הוא דכתיב ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור. מאי מדבר שור. מדברא, דהוו בעאן לאסתכלא ביה, זיוא יקרא דמלכא קדישא, ועל דא אקרי מדבר שור: אסתכלותא שם.

345. (שמות טו) וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים. ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה) הוי כל צמא לכו למים. אמר רבי ייסא, וכי מאן יהב להו אורייתא דכא, והא עד כען לא אתיהיבת לון אורייתא.

346. אמר רבי אלעזר, אינן נפקו למדברא לאסתכלא, קודשא בריך הוא נטל זיוא יקרא דיליה

[הוא] בו ולא מצאו אותו. ולמדנו שהקדוש ברוך הוא נקרא תורה, ואין מים אלא תורה, ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא.

347. אמר רבי שמעון, עד שהיו חולכים במדבר, התגלה עליהם רשות אחרת של שאר העמים, אותו ששולט במדבר, ופגש בהם שם. ראו ישראל שזה לא היה אותו זיו כבוד מלפס. זהו שכתוב ויבאו מרתה ולא יכלו לשאת מים ממרה. מה הטעם? כי מרים הם. לא התבשמה נפשם בבתחלה. ולא עוד, אלא שבא לקטרג עליהם.

348. מה כתוב? ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ, ואין עץ אלא תורה, שכתוב (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא. רבי אבא אמר, אין עץ אלא הקדוש ברוך הוא, שכתוב (דברים כ) כי האדם עץ השדה, עץ השדה ודאי, זה עץ שדה של תפוחים קדושים (מלכות). וכשהתגלה זיו כבוד מלפס עליהם, אז וישלף אל המים וימתקו המים. מה זה וימתקו המים? שקטגור נעשה סגור.

349. אמר רבי אבא, בא ראה, בתחלה כשנכנסו ישראל לבית של הקדוש ברוך הוא, לא נכנסו בראוי, מה הטעם? כי נמולו ולא נפרעו, ולא התגלה הרשם הקדוש. כיון שהגיעו לכאן מה כתוב? שם שם לו חק ומשפט. שם נכנסו ישראל לשני חלקים קדושים באותו גלוי שהתגלה הרשם שלהם, ונקראו חק ומשפט. חק – כמו שנאמר (משלי לא) ותתן טרף לביתה וחק לנערתי. ומשפט – כמו שנאמר משפט לאלהי יעקב. ושם נסחו – באותו אות קדש, כמו שנאמר כי חק לישראל הוא. בספרו של רבי יבא סבא אמר הדבר על אותו מטה קדוש.

350. ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך. ויאמר, מה זה ויאמר? לא כתוב מי

מתכן, ואינון אלו לאסתכלא (לקודשא בריך הוא) בית, ולא אשכחוהו. ואוליפנא הקודשא בריך הוא תורה אקרי, ואין מים אלא תורה, ואין תורה אלא קודשא בריך הוא.

347. אמר רבי שמעון, עד דהו אולי במדברא, אתגלי עליהו רשותא אחרת, דשאר עמין, דהו דשליט במדברא, ואערעו בהו תמן. וזמו ישראל, דלא הוה דהו זיו וקרא דמלכיהו, דהו דהו דכתיב, ויבאו מרתה ולא יכלו לשאת מים ממרה. מאי טעמא. כי מרים הם, לא אתבסם נפשיהו בקדמיתא. ולא עוד אלא דאתי לקטרגא עליהו.

348. מה כתיב, ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ, (דף ס' ע"ב) ואין עץ אלא תורה, דכתיב, (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ואין תורה, אלא קודשא בריך הוא. רבי אבא אמר, אין עץ אלא קודשא בריך הוא, דכתיב, (דברים כ) כי האדם עץ השדה, עץ השדה ודאי, דא עץ שדה דתפוחין קדישין. וכד אתגלי זיו וקרא דמלכיהו עליהו, כדן וישלף אל המים וימתקו המים. מאי וימתקו המים. דקטיגורא אתעביד סגורא.

349. אמר רבי אבא, תא זוזי בקדמיתא כד עאלו ישראל בקיימא דקודשא בריך הוא, לא עאלו כדקא יאות. מאי טעמא. בגין דאתגורו ולא אתפרעו, ולא אתגלייא רשימא קדישא. כיון דמטו הכא, מה כתיב, שם שם לו חק ומשפט. תמן עאלו ישראל בתרין זוולקין קדישין, בהווא גלויא דאתגליא רשימא דלהו, ואקרון זוק ומשפט. זוק: כמות דאת אמר (משלי כא) ותתן טרף לביתה וזוק לנערותיה. ומשפט: כמות דאתמר (תהלים פא) משפט לאלהי יעקב. ושם נסחו, בהווא את קדישא. כמות דאת אמר, כי זוק לישראל הוא. בספרא דרב יבא סבא, אמר מלה על דהווא זוטרא קדישא.

350. (שמות טו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך. ויאמר, מאי ויאמר. לא כתיב מאן קאמר דא.

אמר את זה. אלא הקדוש ברוך הוא אמר. רבי חזקיה אמר, שמענו (משמע) אמירה סתם מאמירה סתם, שכתוב (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל ה'. אמר, לא כתוב מי אמר. אף כאן ויאמר סתם, ולא כתוב מי אמר.

351. אמר רבי יוסי, משמע שכתוב ויצעק אל ה' ויורהו ה' עין, מכאן משמע ויאמר, ומשמע מי אמר דבר זה. לקול ה' אלהיה? לקולי היה צריך להיותו אלא לאותו קול שנכנסו בו.

352. אמר רבי אבא, אחר שהתגלה בהם רשם הקדוש, נכנסו בשני חלקים קדושים, כמו שנאמר, וכיון שנכנסו בשני אלה, נכנסו בשני החלקים האחרים הללו, שבאשר יעלו בשני האחרים הללו, יתחברו באלה ולא ימנעו הברכות, ולכן באלה מגיעות הברכות [ומשום כך באלה מגיעים] עד המלך הקדוש.

353. וממקומו של הכתוב נשמע הדבר, שכתוב ויאמר אם שמוע תשמע. ויאמר – זה המלך הקדוש. ומה אמר? אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיה, כמו שנאמר כי ה' אלהיה אש אוכלה הוא – זו כנסת ישראל. והישר בעיניו תעשה – זה צדיק. והאזנת למצותיו – זה נצח. ושמרת כל חקיו – זה הוד. כיון שנכנסו באלה, הרי הגיעו למלך הקדוש. אחר כך מה כתוב? כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך. כי אני ה' – זה המלך הקדוש.

354. נשמע, שכל מי ששומר את הרשם הקדוש הזה, ממנו עולה עד המלך הקדוש העליון. מה משמע? משמע אותם שנים שהתפנס בהם הדרע, ושמן משחת קדש, ששופכים אותו בפי האמה, [ועל זה] נקשרו באחד, והמלך העליון עליהם, ונקשרו בו. ועל כך, מי שנכנס בשני אלה ושומר אותם, נקשר בשני האחרים ונכנס בהם, ואז מגיע למלך הקדוש.

אלא קודשא בריך הוא אמר. רבי חזקיה אמר, ש'מעין' (נ"א משמע) אמירה סתם, מאמירה סתם. דכתיב, (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל ה'. אמר, לא כתיב מאן קאמר. אף הכא ויאמר סתם, ולא כתיב מאן קאמר.

351. אמר רבי יוסי, משמע דכתיב, ויצעק אל ה' ויורהו ה' עין, מהכא משמע ויאמר, ומשמע מאן אמר מלה. לקול ה' אלהיה, לקולי מבעי ליה. אלא לההוא קול דעאלו ביה.

352. אמר רבי אבא, בתר דאתגליא בהו רשימא קדישא, עאלו בתרין זוולקין קדישין, כמה דאתמר, וכיון דעאלו באלין תרין, עאלו באלין תרין זוולקין אזורנין, דכד יסתלקון באלין תרין אזורנין, יתנוברון באלין, ולא מבעי ברפאן, ובגין כך, באלין מוטו ברפאן, (ובגין כך באלין מטין) עד מלכא קדישא.

353. ובאתריה דקרא אשתמע מלה, דכתיב, ויאמר אם שמוע תשמע. ויאמר: דא מלכא קדישא. ובאי קאמר, אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיה, כמה דאת אמר (דברים ד) כי ה' אלהיה אש אוכלה הוא, דא כנסת ישראל. והישר בעיניו תעשה: דא צדיק. והאזנת למצותיו: דא נצח. ושמרת כל חקיו: דא הוד. כיון דעאלו באלין, הא מוטו למלכא קדישא. לבתר מה כתיב, כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך. כי אני ה': דא מלכא קדישא.

354. אשתמע, דכל מאן דנטיר להאי רשימא קדישא, מניה סליק עד מלכא קדישא עלאה. מאי משמע. משמע אינון תרין, דאתפנש בהו זרעא, ובשזוז רבות קודשא, דשדדיין ליה בפום אמה, (ועל דא) אתקשרו כזוזא, ומלכא עלאה עלייהו, ואתקשרו ביה. ועל כך, מאן דעאל באלין תרין, ונטיר לון, אתקשר בתרין אזורנין, ועאל בהו, וכדין מטי למלכא קדישא.

355. אמר רבי יצחק, ודאי מאן דזכי בצדיק, זכי בצעוזה והוד, ואלין אינון תלתא, דאתברכא בהו כנסת ישראל. ומאן דזכו בהו, זכי במלכא קדישא, ועאל בכלהו ארבעה.

355. אמר רבי יצחק, ודאי מאן דזכי בצדיק, זכי בצעוזה והוד, ואלין אינון תלתא, דאתברכא בהו כנסת ישראל. ומי שזכה בהם, זוכה במלך הקדוש, ונכנס בכל הארבעה.

356. ולקבלי ארבעה אלין, נטירו להאי רשימא קדישא, מארבע מלין: נטירו דכנסת ישראל, אסתמרותא דנדה. נטירו דצדיק, אסתמרותא דשפחה. נטירו דצעוזה, אסתמרותא דבת עבודה כוכבים ומזלות. נטירו דהוד, אסתמרותא דזונה. ועל דא לקול יי אלהיה, דא כנסת ישראל.

356. ויכנגד ארבעה אלו שמירה לרשם הקדוש הזה מארבעה דברים: שמירה של כנסת ישראל – שמירה של נדה. שמירה של צדיק – שמירה של שפחה. שמירה של נצח – שמירה של בת עובדי כוכבים ומזלות. שמירה של הוד – שמירה של זונה. ועל זה לקול ה' אלהיה – זו כנסת ישראל.

357. במה זכאן ישראל לקבלא אפי שכינתא, באסתמרותא מן נדה. ועל דא כתיב, (ויקרא יח) ואל אשה בנדה טמאתה לא תקרב לגלות ערותה. מאי לגלות ערותה דא כנסת ישראל. ובהאי אוזין ובתקשרן מלין אוורגין, דכנסת ישראל אתקשרת בהו. והא אוקמוה מלי.

357. במה זוכים ישראל לקבל פני שכינה? בשמירה מנדה, ועל זה כתוב (ויקרא יח) ואת אשה בנדה טמאתה לא תקרב לגלות ערותה. מה זה לגלות? זו כנסת ישראל, ובזה אחוזים ונקשרים דברים אחרים שכנסת ישראל נקשרת בהם. והרי בארנו הדברים.

358. והישר בעיניו תעשה: דא צדיק. כמה דכתיב, (תהלים לה) עיני יי אל צדיקים, לאסתמרא משפחה. (דף ס"א ע"א) והא אוקימנא מלי. דכתיב, (משלי ל) ושפחה כי תירש גבירתה, דגרים לצדיק דאתרבק בשפחה. והאזנת למצותיו: דא נצוח, לאסתמרא (דלא שקר ביה) דלא יעול רשימא דא בבית אל נכר, ולא ישקר ביה בצעוזה. דכתיב, (שמואל א טו) וגם נצוח ישראל לא ישקר. ומאן דנטיר האי, קיים מצותיו, דכתיב, (שמות לה) כי לא תשתחוה לאל אזור. ושמרת כל זקיו: דא הוד, לאסתמרא מן זונה.

358. והישר בעיניו תעשה – זה צדיק, כמו שכתוב (תהלים לד) עיני ה' אל צדיקים, להשמר משפחה. והרי בארנו את הדברים, שכתוב ושפחה כי תירש גבירתה, שגורם לצדיק שידבק בשפחה. והאזנת למצותיו – זה נצח, להשמר [שלא ישקר בו] שלא יכניס רשם זה בבית אל נכר, ולא ישקר בנצח, שכתוב (שמואל א טו) וגם נצח ישראל לא ישקר. ומי ששומר את זה, קיים מצותיו, שכתוב (שמות לד) כי לא תשתחוה לאל אחר. ושמרת כל חקיו – זה סוד, להשמר מן זונה.

359. ואזלא הא, כמה דתנינן, אמר רבי יהודה, מאי דכתיב (תהלים מה) זגור זורבך על ירך גבור הודך והדרך. אלא, כל מאן דמזורו גרביה, ושוי דזיכלו דזורבא שגנא תקיפא להבליה. על ירך, מאי על ירך. דא רשימא קדישא. כמה דאת אמר, (בראשית כד) שים זא ירך תזות ירכי.

359. וזה הולך כמו ששנינו. אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב (תהלים מה) חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך. אלא, כל מי שמזורו את עצמו ושם את פחד החרב השנונה החזקה בנגדו, על ירך – מה זה על ירך? זהו הרשם הקדוש, כמו שנאמר (בראשית כד) שים זא ירך תחת ירכי.

360. דְּבַר אֲזוּר וְזוּר וְזָרָבָה, כְּלוּמַר, וְרָו וְאַתְקִיף יַעֲרָה בִּישָׁא, דְּאִיהוּ וְזָרָבָה. עַל יָרָה, עַל הַהוּא רִשְׁימָא קַדִּישָׁא לְנִטְרָא לִיה. וְאִי נִטְרָא לִיה, כְּדִין אַקְרִי גְבוּר, וְקוּדִישָׁא בְרִיךְ הוּא אֲלֻפִּישׁ לִיה בְּלִבוּשֵׁי, וּמֵאֵן לְבוּשֵׁי דְקוּדִישָׁא בְרִיךְ הוּא. הוּד וְנִצְחוֹ. (נ"א וְהָדָר) דְּכִתִּיב, (תְּהִלִּים קד) הוּד וְהָדָר לְבִשְׁתִּי. אוּף הָכָא הוּדָה וְהָדָרָה, וְכִדִּין אֶתְרַבֵּק בַּר זֵשׁ בְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא כְּדָקָא יְאוּת.

361. מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה, כָּל הַמּוֹזָלָה אֲשֶׁר שְׂמֹתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יי' רּוֹפֵאָהּ. דָּא מִלְכָּא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא אֲזֹהָר לֹון עַל הַהוּא מִלָּה בְּמִשֵּׁי, דִּיזֵהָב וְרִשְׁיִים בְּהוּ, וְלֹא יִתִּיר וְעַד כַּעַן לֹא אֶתִּיְהִיבֵת לְהוּ אוֹרִייתָא, אֲלֵא כִּיִּין דְּכִתִּיב, שֶׁם שֶׁם לֹו זֹחַק וּמִשְׁפָּט, מִיָּד וַיֹּאמֶר אִם שְׂמוּעַ תִּשְׁמַע וְגו'.

362. תָּא זֹוִי, כִּד בַּעַא קוּדִישָׁא בְרִיךְ הוּא לְאִזְהָרָא לִישְׂרָאֵל, עַל אוֹרִייתָא, בְּכַמָּה מִלִּין מִשִּׁיף לְהוּ, בְּכַמָּה מִשִּׁיכִין דְּזוּבִיבוּתָא, כְּבַר זֵשׁ דְּמִשִּׁיף בְּרִיָּה לְבִי רַב. וְתָא זֹוִי, לֹא בַּעַא קוּדִישָׁא בְרִיךְ הוּא לְמִיְהָב לְהוּ אוֹרִייתָא, עַד דְּקָרִיבּוּ בְּהָדִיָּה. וּבְכַמָּה קָרִיבּוּ בְּהָדִיָּה, בְּגִלּוּיָא דְרִשְׁימָא דָּא, כְּמָה דְאֶתְמַר.

363. אָמַר ר' יְהוּדָה, לֹא קָרִיבּוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינִי, עַד דְּעָאֲלוּ בְּזוּלָקָא דְעִדִּיקָה, וְזָכוּ בֵּיתָהּ. מִזְלָה, דְּכִתִּיב, (שְׁמוֹת יט) בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי, בְּיוֹם הַזֶּה בְּמִשֵּׁי פִרְשֵׁת הַבֵּן קוּיֵּנוּ לֹו וְגו'.

364. (שְׁמוֹת טז) וַיֹּאמֶר יי' אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מִבְטִיר לְכֶם לְזוּם מִן הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה פְּתוּז וְאָמַר, (תְּהִלִּים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רַעַה יְמַלְטָהוּ יי'. הָאִי קָרָא אוֹקִימָנָא לִיה, בְּשִׁיעֲתָא דְבַר זֵשׁ שְׂכִיב בְּבִי מִרְעִיָּה, הָא אֶתְפֶּס בְּאַטְרוּנִיָּא דְמִלְכָּא, רִישִׁיָּה בְּקוּלָרָא, רִגְלוֹי בְּכוּפְסִירִין, (ו"א בטפסרא) כְּמָה זִיכְלִין נִטְרִין לִיה, מִהָאִי גִיסָא, וּמִהָאִי גִיסָא. שִׁיפּוּי כְּלָהוּ בְּדוּזָקָא, מִגִּיזוּן אֲלִין בְּאֲלִין. מִיכְלָא אֶתְעַדִּי מִנִּיה.

360. דְּבַר אַחַר חֲגוּר חֲרָבָה – כְּלוּמַר, וְרָו וְאַתְקִיף יַעֲרָה וְתִקְףָה אֶת הַיַּעַר הָרַע שְׁלָה, שֶׁהוּא חֲרָבָה, עַל יָרָה, עַל אוֹתוֹ רִשְׁמִי קָדוֹשׁ לְשִׁמּוֹר אוֹתוֹ. וְאִם שְׁמַר אוֹתוֹ אִזְ נִקְרָא גְבוּר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַבִּישׁ אוֹתוֹ בְּלִבוּשָׁיו. וּמֵהוּ לְבוּשׁ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? הוּד וְנִצְחָה (וְהָדָר), שְׂכֵתוֹב (תְּהִלִּים קד) הוּד וְהָדָר לְבִשְׁתִּי. אִף כָּאֵן הוּדָה וְהָדָרָה. וְאִזְ נִדְבֵק הָאָדָם בְּמִלְכָּה הַקְדוּשׁ כְּרָאוּי.

361. מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה – כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שְׂמֹתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עָלֶיהָ כִּי אֲנִי ה' רּוֹפֵאָהּ. זֶה הַמִּלְכָּה הַקְדוּשׁ. וְעַל זֶה הַזִּהִיר אוֹתָם עַל אוֹתוֹ דְּבַר מִמֶּשׁ, שֶׁנֶּתַן וְרִשְׁמִי בְּהֵם וְלֹא יוֹתֵר. וְעַד עַכְשָׁיו לֹא נִתְּנָה לְהֵם תּוֹרָה. אֲלֵא כִּיִּין שְׂכֵתוֹב, שֶׁם שֶׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט, מִיָּד – וַיֹּאמֶר אִם שְׂמוּעַ תִּשְׁמַע וְגו'.

362. בָּא רָאָה, כְּשֶׁרָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַתּוֹרָה, בְּכַמָּה דְּבָרִים מִשִּׁיף אוֹתָם, בְּכַמָּה מִשִּׁיכוֹת שֶׁל חֲבִיבוֹת, כְּאָדָם שְׂמוּשָׁה בְּנוֹ לְבֵית הָרַב. וּבָא רָאָה, לֹא רָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַתּ לְהֵם תּוֹרָה עַד שֶׁקָּרְבוּ אֵלָיו. וּבְכַמָּה קָרְבוּ אֵלָיו? בְּגִלּוּיָהּ שֶׁל הָרִשְׁמִי הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

363. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לֹא קָרְבוּ יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינִי, עַד שֶׁנִּכְנְסוּ בַּחֲלָק שֶׁל צִדִּיק וְזָכוּ בוֹ. מִנִּין לְנוֹ? שְׂכֵתוֹב (שְׁמוֹת יט) בְּיוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי. בְּיוֹם הַזֶּה מִמֶּשׁ דּוֹקָא. וְכָתוּב (יִשְׁעִיָּה כה) וַיֹּאמֶר בְּיוֹם הַהוּא הִנֵּה אֲלֹהֵינוּ זֶה קוּיֵּנוּ לֹו וְגו'.

364. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הִנְנִי מִבְטִיר לְכֶם לְזוּם מִן הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים מא) אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רַעַה יְמַלְטָהוּ ה'. פְּסוּק זֶה פְּרִשְׁוֵהוּ, בְּשִׁיעָה שְׂאָדָם שׁוֹכֵב בְּבֵית חֲלִין, הָרִי נִתְפָּס בְּבֵית הַסֶּהַר שֶׁל הַמִּלְכָּה – רִאשׁוֹ בְּקוּלָרָה, רִגְלָיו בְּאַזִּיקִים (בְּדִפּוֹס), כְּמָה חֲלִילוֹת שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, כָּל אִיבְרִין בְּדַחֲק נִלְחָמִים אֵלָה בְּאֵלָה, הָאֲכָל הָעֶבֶר מִמֶּנּוּ.

365. באותו הזמן ממנים עליו אפוטרופוס ללמד עליו זכות לפני המלך, שכתוב אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה. באותה שעה אשרי חלקו של האיש שנכנס אליו ומלמד אותו דרך להנצל מן הדין. זהו שכתוב אשרי משכיל אל דל.

366. ואיך יכול להציל אותו? ללמדו דרך החיים לשוב לפני אדונו, אז נעשה אפוטרופוס עליו למעלה. ומה שכרו? ביום רעה ומלטהו ה'. דבר אחר אשרי משכיל אל דל – כמה חזק השכר של העני לפני הקדוש ברוך הוא.

367. אמר רבי חייא, תמהתי על הפסוק הזה שכתוב (שם טו) כי שמע אל אביונים ה', וכי אל אביונים שומע ולא לאחר? אמר רבי שמעון, משום שהם קרובים יותר למלך, שכתוב (שם נא) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, ואין לך בעולם שהוא שבור לב כמו העני. עוד, אמר רבי שמעון, בא ראה, כל אותם בני העולם נראים לפני הקדוש ברוך הוא בגוף ונפש, והעני לא נראה אלא בנפש לבדה, והקדוש ברוך הוא קרוב לנפש יותר מלגוף.

368. עני אחד היה בשכנתו של רבי ייסא, ולא היה מי שישגיח בו, והוא היה מתבייש ולא הפציר בבני אדם. יום אחד נחלש, נכנס עליו רבי ייסא. שמע קול אחד שאומר: צדק צדק, הרי נפש פורחת אלי ולא הגיעו ימיו! אוי לבני עירו שלא נמצא בהם שישביב נפשו אליו! קם רבי ייסא ונשפך בפיו מים של גרוגרות עם מדה של יין רקות. בקעה זעה בפניו, ושב רוחו אליו.

369. לאחר בא ושאל אותו. אמר: חייך רבי, נפשי יצאה ממני והביאו אותה לפני כסא המלך, ורצתה להשאר שם, אלא שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות אותך, והכריזו עליך: עתיד הוא רבי ייסא להעלות רוחו ולהתקשר בחדר אחד קדוש שעתידים

365. בזה הוא זמנא, פקדין עליה אפוטרופא, למיכלך עליה זכות קמי מלכא, דכתיב, (איוב לג) אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה. בזה היא שעתא, זכאה זולקיה דבר נש דעאל עליה, ואוליק ליה ארוזא, לשוןבוטתיה מן דינא. הדיא הוא דכתיב אשרי משכיל אל דל.

366. והיה יכול לשזבא ליה, למיכלך ליה ארוזוי דוויי, לאתבא להמי מאריה, כדין אתעביד אפוטרופוסא עליה לעילא. מאי אגריה. ביום רעה ומלטהו יי. דבר אזור, אשרי משכיל אל דל, כמה תקיפא אגרא דמסכנא, קמי קודשא בריה הוא.

367. אמר רבי זוויא, תוההנא על האי קרא דכתיב, (תהלים טו) כי שומע אל אביונים יי, וכי אל אביונים שומע ולא לאחרא. אמר רבי שמעון, בגין דאינון קריבין יתיר למלכא, דכתיב, (תהלים נא) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. ולית לך בעלמא, דאיתו תביר לבא כמסכנא. תו אמר רבי שמעון, תא זווי, כל אינון בני עלמא, אתוויין קמי קודשא בריה הוא, בגופא ונפשא, ומסכנא לא אתוויי אלא בנפשא בלזוודוי, וקודשא בריה הוא קריב לנפשא יתיר מגופא.

368. מסכנא זוד הוה בשכבותיה דר' ייסא, ולא הוה מאן דאשגוז ביה, והוא הוה אכסיוף, ולא תקיף בבני נשא, (דף ס"א ע"ב) יומא זוד וזלש, עאל עליה רבי ייסא, שמע זוד קלא דאמר, טילקא טילקא, הא נפשיא פרוזא גבאי, ולא מטו יומוי. ווי לבני מתיה דלא אשתכחו בהו דיתביב נפשיה לגביה. קם רבי ייסא, שדי בפומיה, מיא דגרגרין, אפותא דקונטא (ס"א דקופתא) אתבוע זיעא באנפוי, ותב רוזויה לגביה.

369. לבתר אתא ושאייל ליה, אמר זוויך רבי, נפשיא נפקת מזאי, ומטו לה קמי כורסיי דמלכא, ובעת לאשתארא תמן, אלא דבעא קודשא בריה הוא לזכאה לך, ואכריזו עקך, זמין הוא רבי (ויקרא ע"ט ע"א וקמ"ד ע"א) ייסא, לסלקא רוזויה, ולא תקשרא

החברים לעורר בארץ. והרי תקנו שלשה בסאות שעומדים לך ולחברך. מאותו היום היו משגיחים בו בני עירו.

370. עוד, עני אחד אחר עבר לפני רבי יצחק, והיה בידו חצי מעה בסף. אמר לרבי יצחק: השלם לי ולבני ולבנותי את נפשתינו. אמר לו: ואיך אשלים לנפשותיכם, שהרי לא נמצא אצלי כי אם חצי מעה? אמר לו: בזה אני אשלים בחצי מעה שיש אצלי. הוציאה ונתן לו.

371. הראו לו בחלומו, שהיה עובר על שפת הים הגדול ורצו לזרק אותו לתוכו, ראה את רבי שמעון שהושיט ידו בנגדו, ובא אותו עני והוציאו, ונתנו ביד רבי שמעון ונצל. כשהתעורר, נפל בפיו פסוק זה, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'.

372. ובא ראה, כל יום ויום נוסף טל מהעתיק הקדוש לזעיר אנפין, ומתברכים כל שדה התפוחים הקדושים, ומאותו טל נשפע לאלו שלמטה, וממנו נזונים מלאכים קדושים, כל אחד ואחד כפי מאכלו. זהו שכתוב (שם עח) לחם אבירים אכל איש, ומאותו מזון אכלו ישראל במדבר.

373. אמר רבי שמעון, כמה בני אדם נזונים בזמן הזה ממנו, ומי הם? אלו החברים שמשתדלים בתורה ימים ולילות. וכי יעלה על דעתך מאותו מזון ממש? לא, אלא בעין אותו מזון ממש ששקול על אחד פי שנים.

374. בא ראה, כשנכנסו ישראל ונדבקו במלך הקדוש משום גלוי של הרשע הקדוש, אז זכו לאכל לחם אחר עליון יותר ממה שהיה בתחלה. בתחלה, כשיצאו ממצרים, נכנסו ללחם שנקרא מצה, וכעת זכו ונכנסו לאכל לחם אחר יותר עליון, ממקום עליון, שכתוב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. מן השמים ממש. ובאותו זמן הוא נמצא לחם

בזר אדרא קדישא דומינן זובריא לאתערא בארעא, והא אתקינו תלת פרסאן, דקיימן לך ולזוברך. מההוא יומא הוו משגיון ביה בני מתיה.

370. תו, מסכנא אזורא אעבר קמיה דר' יצחק, והיה בידיה פלג מעה דכסף. אמר ליה לרבי יצחק, אשלים לי ולבני ולבנותי נפשאן. אמר ליה והיה אשלים נפשייכו, דהא לא אשתכחו גבאי בר פלג מעה. אמר ליה, בדא אשלימנא, בפלג אזורא דאית גבאי, אפקיה ויהביה ליה.

371. אזוראו ליה בזלמיה, דהיה אעבר בשפתא דימא רבא, ובעאן למשדניה בגוויה, (ויחי ר"ח ע"א) זומא לרבי שמעון, דהיה אושיט ידיו לקבליה, ואתי ההוא מסכנא ואפקיה, ויהביה בידיו לרבי שמעון, ואשתויב. כד אתער, נפל בפומיה, האי קרא, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יי'.

372. ותא זוזי, כל יומא ויומא, נטיף טלא מעתיקא קדישא לזעיר אפין, ומתברכאן כל זקל תפוזין קדישין. ומההוא טלא אנגיד לאינון דלתתא, ומלאכין קדישין אתננו מניה, כל זר וזר כפום מיכליה, דהא הוא דכתיב, (תהלים עח) לחם אבירים אכל איש, ומההוא מזוןא אכלו ישראל במדברא.

373. אמר רבי שמעון, כמה בני נשא מתנזין בהאי זמנא מניה, ומאן אינון. אלין זובריא דמשתדלי באורייתא, יומי ולילי. וכי סלקא דעתך מההוא מזוןא ממש. לא. אלא בעין ההוא מזוןא ממש, דשקיל על זר תרין.

374. תא זוזי, ישראל כד עאלו ואתדבקו במלכא קדישא, בגין גלויא דרשימא קדישא, כדן זכו למיכל גהמא אזורא עלאה, יתיר ממה דהיה בקדמיתא. בקדמיתא כד נפקו ישראל ממצרים, עאלו בגהמא, דאקרי מצה, והשתא זכו, ועאלו למיכל גהמא אזורא עלאה יתיר, מאתר עלאה, דכתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. מן השמים ממש. ומההוא זמנא

לישראל ממקום זה. חברים שמשתדלים בתורה, נאנו ממקום אחר יותר עליון, ומהו? כפתיב (קהלת ז) החכמה תחיה בעליה. מקום יותר עליון.

375. אמר לו רבי אלעזר, אם כך, למה חלשה נפשם יותר משאר בני העולם, שהרי שאר בני העולם בכח וחזק יותר נראים להמציא (הם יותר)? אמר לו, יפה שאלת.

376. בא ראה, כל מזונותיהם של בני העולם באים מלמעלה. אותו מזון שבא מן השמים והארץ, זה מזון של כל העולם, והוא מזון של הכל, והוא מזון גס ועב. ואותו מזון שבא יותר מלמעלה, הוא מזון יותר דקיק, שבא ממקום שנמצא הדין, והוא המזון שאכלו ישראל כשיצאו ממצרים. [יותר דקיק] המזון שנמצא להם לישראל באותו זמן במדבר, ממקום עליון שנקרא שמים, הוא מזון יותר דקיק, שנכנס יותר לנפש מהכל, ונפרד יותר מהגוף, ונקרא להם אבירים.

377. המזון היותר עליון מהכל הוא מזון החברים, אותם שמשתדלים בתורה, שאוכלים מזון של רוח ונשמה, ולא אוכלים מזון הגוף כלל, והיינו ממקום עליון נכבד על הכל, ונקרא חכמה. לבן חלש גוף החברים יותר מבני העולם, שהרי לא אוכלים מזון הגוף כלל, ואוכלים מזון של רוח ונשמה ממקום רחוק עליון נכבד מהכל. ולכן אותו מזון דקיק מן הדקיק יותר מהכל. אשרי חלקם. זהו שכתוב החכמה תחיה בעליה. אשרי חלקו של הגוף שיוכל להזון במזון הנפש.

378. אמר לו רבי אלעזר, ודאי כך הוא. אבל בזמן הזה איך נמצאים מזונות אלו? אמר לו, ודאי שיפה שאלת. בא ראה, והו ברור הדבר, מזון ראשון הוא מזון של כל העולם, אותו שבא משמים וארץ, והוא מזון הגוף (של הכל).

אשתכחז להו לישראל. מאתר דא. וזכרייא דבישתדלי באורייתא, מאתר אורא עלאה יתיר אתגנו. מאי הוא. כמה דכתיב, (קהלת ז) הוזכמה תנויה בעליה. אתר עלאה יתיר.

375. אמר ליה ר' אלעזר, אי הכי, אמאי זולשי נפשייהו יתיר משאר בני עלמא, דהא שאר בני נשיא, בזיילא ותוקפא יתיר אתגזון לאשתכחז. (ו"א אינון יתיר) אמר ליה יאות שיאילתא.

376. תא וזוי, כל מזוני דבני עלמא מלעילא קא אתיין. והוא מזונא דאתי מן שמיא וארעא, דא מזונא דכל עלמא, והוא מזונא דכולא, והוא מזונא גס ועב. והוא מזונא דאתי יתיר מעילא, הוא מזונא יתיר דקיק, קאתיא מאתר דדינא אשתכחז, ודא הוא מזונא דאכלו ישראל כד נפקו ממצרים. (יתיר דקיקא) מזונא דאשתכחז להו לישראל, בההוא זמנא במדברא, מאתר עלאה דאקרי שמים, הוא מזונא יתיר דקיקא, דעיל יתיר לנפשא מכלא, ומתפרש יתיר מגופא, ואקרי לזם אבירים.

377. מזונא עלאה יתיר מכלא, הוא מזונא דזכרייא, אינון דבישתדלי באורייתא, דאכלי מזונא דרוזא ונשמתא, ולא אכלי מזונא דגופא כלל, והיינו מאתר עלאה יקירא על כל כלא, ואקרי זכמה. בגיני כך זולשי גופא דזכרייא, יתיר מבני עלמא, דהא לא אכלי מזונא דגופא כלל. ואכלי מזונא דרוזא ונשמתא, מאתר רוזיקא עלאה, (דף ס"ב ע"א) יקירא מכלא. ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא, יתיר מכלא. זכאה וזולקיהון, דהא הוא דכתיב, (קהלת ז) הוזכמה תנויה בעליה. זכאה וזולקא דגופא, דיכיל לאתגזא במזונא דנפשא.

378. אמר ליה ר' אלעזר, ודאי הכי הוא. אבל בהאי זמנא, איך אשתכחזי מזוני אלין. אמר ליה ודאי יאות שיאילתא. תא וזוי, ודא הוא ברירו דמכלא, מזונא קדמאה, הוא מזונא דכל עלמא, והוא דאתיא מן שמיא וארעא, והוא מזונא דגופא. (ו"א דכלא)

379. מזון שהוא יותר עליון ממנו, אותו שהוא יותר דקיר, ובא ממקום שהדין שרוי, שנקרא צדק, וזהו מזון העניים. וסוד הדבר – מי שמשלים לעני, משלים לו אות אחת ונעשה צדקה, וסוד זה – (משלי יא) גמל נפשו איש חסד. גמילות חסדים משמע, שהרי בדין שרוי, והשלים לו חסד, אז הוא רחמים.

380. מזון יותר עליון מאלה, הוא מזון עליון ונכבד ממקום שנקרא שמים, והוא דקיק מכלם, והוא מזון של חולים. זהו שכתוב (תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו. ה' דוקא. מה הטעם? משום שהחולים הללו אינם נזונים אלא באותו של הקדוש ברוך הוא ממש. [ומהו? חלב ודם. זהו שכתוב (יחזקאל מד) להקריב לי חלב ודם. וזהו מזון ממקום שנקרא שמים, והוא נכבד ועליון, דקיק מהכל].

381. מזון עליון קדוש ונכבד זהו מזונות של רוחות ונשמות, והוא מזון של מקום רחוק עליון, (מאותו מקום שנקרא נעם ה').

382. והנכבד מהכל הוא מזון החברים שמשתדלים בתורה, והוא מזון שבא מחכמה עליונה. מה הטעם ממקום זה? משום שתורה יצאה מחכמה עליונה, ואותם שמשתדלים בתורה נכנסים בעקר שרשיה, ולכן מזונם בא מאותו מקום קדוש עליון.

383. בא רבי אלעזר ונשק ידו. אמר, אשרי חלקי שעמדת בדברים הללו אשרי הצדיקים שמשתדלים בתורה ימים ולילות, שזוכים להם בעולם הזה ובעולם הבא, שכתוב (דברים ל) כי הוא חייך וארך ימים.

384. הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. רבי יוסי פתח, (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע ומשביע לכל חי רצון. מה פתוב למעלה?

379. מזונא שהוא עלאה בעיה, ההוא דאיהו דקיקא יתיר, ואתא מאתר דדינא שריא, דאקרי צדק, ודא הוא מזונא דמסכני. ורזא דמלה, מאן דאשלים למסכנא, אשלים ליה את זוד, ואתעביד צדקה, ורזא דא (משלי יא) גומל נפשו איש חסד. גמילות חסדים משמע, דהא בדינא שריא, ואשלים ליה חסד, כדן הוא רחמי.

380. מזונא עלאה יתיר מאלין, הוא מזונא עלאה ויקירא, מאתר דאקרי שמים, והוא דקיק מכלהו, והוא מזונא דבני מרעי, דא הוא דכתיב, (תהלים מא) ה' יסעדנו על ערש דוי כל משכבו הפכת בחליו. ה' דייקא, מאי טעמא. בגין דהני בני מרעי, לא אתנני אלא בההוא דקודשא בריך הוא ממש. (ומאי איהו, חלב ודם. הדא הוא דכתיב (יחזקאל מה) להקריב לי חלב ודם. ודא הוא מזונא מאתר דאקרי שמים, והוא יקירא ועילאה דקיק מכלא)

381. מזונא עלאה קדישא ויקירא דא הוא מזוני דרוזין ונשמותין, והוא מזונא דאתר רוזיקא עלאה, (ו"א מההוא אתר דאקרי נעם י').

382. ויקירא מכלא, הוא מזונא דזו ברייא דמשתדלי באורייתא, והוא מזונא דאתי מזוכמה עלאה. מאי טעמא מאתר דא. בגין דאורייתא נפקא (בראשית מ"ז ע"ב, ויקרא קפ"ו ע"ב וקצ"ב ע"ב) מזוכמה עלאה, ואינון דמשתדלי באורייתא, עיילי בעקרא דשרשיה, ועל דא, מזונא דלהון, מההוא אתר עלאה קדישא קא אתיא.

383. אתא ר' אלעזר, ונשיק ידוי. אמר, זכאה זולקיי דקאימנא במלן אלן. זכאה זולקיהון דצדיקייא, דמשתדלי באורייתא ימא ולילי, דזכי לון בהאי עלמא, ובעלמא דאתי, דכתיב, (דברים ל) כי הוא זייר ואורך ימיה.

384. (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. רבי יוסי פתח, (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע

עיני כל אליך ישיבדו. כל אותם בני העולם מצפים וזוקפים עינים לקדוש-ברוך-הוא, ולכן (אבל) כל אותם בני האמונה מבקשים (צרכים לבקש) בכל יום ויום לשאל את מזונם מן הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלותיהם עליו.

לכל זוי רצון. מה כתיב לעילא, עיני כל אליך ישיבדו. כל אינון בני עלמא, מצפאן וזקפאן עינין לקודשא בריך הוא, בגין כה, (ס"א אבל) כל אינון בני מהימנותא בעאן (ס"א אצטריכן למבעי) בכל יומא ויומא, לשאלא מזונייהו מקודשא בריך הוא, ולצללאה צלותהון עליה.

385. מה הטעם? משום שכל מי שמתפלל תפלתו לקדוש-ברוך-הוא על מזונו, גורם שיתברך כל היום על ידו אותו האילן שמזון כלם בו. [נטעם הדבר - (תהלים no) ברוך ה' יום יום] ואף על גב שנמצא עמו, צריך לבקש לפני הקדוש ברוך הוא ולהתפלל תפלה על המזון בכל יום, כדי שימצאו על ידו ברכות כל יום ויום למעלה, וזהו (שם no) ברוך ה' יום יום.

385. מאי טעמא. בגין דכל מאן דמצלי צלותיה לגבי קודשא בריך הוא על מזוניה, גרים דיתברך כל יומא על ידוי, ההוא איכלא דמזון דכלא ביה. (וטעמא דמלה (תהלים ס"ח) ברוך ה' יום יום) ואף על גב דאשתכח עמיה, בעי למישאל קמי קודשא בריך הוא, ולצללאה צלותא על מזוניה כל יומא, בגין דישתכחזו על ידוי ברפאן כל יומא ויומא לעילא, ודא הוא ברוך יי יום יום.

386. ועל זה לא צריך לאדם לבשל מזון מיום ליום אחר, שלא לעבב יום ליום אחר. זהו שכתוב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו דוקא, חוץ מערב שבת לשבת, כמו שבארנו. ואז נמצא הקדוש ברוך הוא מלא ברכות בכל יום, ואז כתוב פותח את ידך וגו'. מה זה רצון? אותו רצון שנמצא מהעתיק הקדוש, ויצא ממנו רצון להמציא מזון לכל. ומי ששואל מזונות בכל יום ויום, ההוא נקרא בן נאמן, בסוד שבשבילו נמצאים ברכות למעלה.

386. ועל דא, לא לבעי ליה לאינשי לבשלא מזוניה, מן יומא ליומא אזורינא, דלא לעבב יומא ליומא אזורא. הדא הוא דכתיב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו, דייקא. בר מערב שבת לשבת, כמה דאוקימנא. וכדין אשתכחזו קודשא בריך הוא מלא ברפאן בכל יומא. וכדין כתיב פותח את ידך וגו'. מאי רצון. ההוא רצון דאשתכחזו מעתיקא קדישא, ונפיק מניה רצון, לאשתכחזא מזוני לכלא. ומאן דשאל מזוני בכל יומא ויומא, ההוא אקרי ברא מהימנא, ברא דבגין מישתכחזון ברפאן לעילא.

387. רבי אבא פתח ואמר, (תהלים קמז) רוצה יי את יראיו את המיוחסים קמז) רוצה ה' את יראיו את המיוחסים לחסדו. כמה יש לבני אדם ללכת בדרך המלך הקדוש וללכת בדרך התורה כדי שימצאו ברכות לכלם, לעליונים ולתחתונים.

387. ר' אבא פתח ואמר, (תהלים קמז) רוצה יי את יראיו את המיוחסים לזוסדו, כמה אית להו לבני נשיא למהר בארזווי דמלכא קדישא, ולמהר בארזווי דאורייתא, בגין דישתכחזון ברפאן לכלהו, לעלאי ולתתאי.

388. שלמדנו, מה שכתוב (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר, ודאי אתפאר. מה משמע? שבשביל ישראל למטה, הקדוש ברוך הוא מתפאר למעלה. ומה הפאר שלו? שמניח תפלין, שמתחברים הגונים להתפאר.

388. דתנינא, מאידכתיב, (ישעיה מט) ישראל אשר בך אתפאר. אתפאר ודאי. מאי משמע. דבגין (דף ס"ב ע"ב) ישראל לתתא, קודשא בריך הוא מתפאר לעילא. ומאי פארא דיליה. דאתנבש בתפילין, דמתנבשא מזוני לאתפארא.

389. תאנא, רוצה יי את יראיו, רוצה יי ביראיו מבועי ליה. מאי רוצה יי את יראיו, אלא רוצה יי את יראיו, כלומר, אפיק האי רצון, ומתרעי (נ"א ואתידע) בהו קודשא בריך הוא, ליראיו דדון לין ליה. ומאן אינן יראיו דאפיק לון האי רצון. הדר ואמר, את המיוזלים לזוסדו, אינן דמזפאן ומזכאן בכל יומא ויומא, למבועי מוונתיהו מן קודשא בריך הוא, משמע דכתיב את המיוזלים לזוסדו.

389. שנינו, רוצה ה' את יראיו, רוצה ה' ביראיו היה צריך להיות! מה זה רוצה ה' את יראיו? אלא רוצה ה' את יראיו, כלומר, מוציא את הרצון הזה, ומתרצה (ומתידע) בהם הקדוש ברוך הוא ליראיו היראים ממנו. ומי הם היראיו האלה שמוציא להם את הרצון הזה? חזר ואמר את המיחלים לחסדו, אותם המצפים ומחכים בכל יום ויום לבקש מזונם מן הקדוש ברוך הוא, משמע שכתוב את המיחלים לחסדו.

390. רבי ייסא סבא, לא אתקין סעודתא בכל יומא, עד דבעא בעותיה קמי קודשא בריך הוא, על מוונת. אמר, לא נתקין סעודתא, עד דתתיהיב מבי מלכא. לבתר דבעי בעותיה קמי קודשא בריך הוא, היה מוונת שעתא וזדא, אמר הא עידן דתתיהיב מבי מלכא, מכאן ולהלאה אתקינו סעודתא. וזדא הוא ארזא, דאינן דוולי קודשא בריך הוא, דוולי זוטא.

390. רבי ייסא סבא לא התקין סעודה בכל יום עד שבקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא על מוונות. אמר, לא נתקין סעודה עד שתנתן מבית המלך. אחר שבקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא, היה מחכה שעה אחת, ואמר: הרי זמן שנתן מבית המלך, מכאן והלאה התקינו הסעודה זוהי הדרך של אותם יראי הקדוש ברוך הוא, יראי חטא.

391. אינן זוייביא דאלין עקימין בארזי אורייתא, מה כתיב בהו. (ישעיה ה) הוי משכימי בבקר שחר ירדפו. ועל דא רוצה יי את יראיו את המיוזלים לזוסדו. לזוסדו דייקא. (ו"א ובהא) אשתמודען אינן בגי מהימנותא בכל יומא ויומא, הדא הוא דכתיב, ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו קאמר, ולא דבר יום ליום אזור.

391. אותם הרשעים שהולכים עקמים בדרך התורה, מה כתוב בהם? (ישעיה ה) הוי משכימי בבקר שחר ירדפו. ועל זה רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו. דוקא לחסדו. (ובזה) נודעים בני האמונה בכל יום ויום. זהו שכתוב ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו. יום ביומו אמר, ולא דבר יום ליום אחר.

392. וכל כף למה. למען אנסנו הילך בתורתא אם לא בכאן אשתמודען אינן בגי מהימנותא, דכל יומא ויומא אינן אולי בארז מיישר באורייתא. רבי יצחק אמר מהכא, (משלי יג) צדיק אוכל לשבע נפשו, בטר דשבע נפשיה מלכלי ולמקרי באורייתא.

392. וכל כף למה? למען אנסנו הלך בתורתא אם לא. בכאן נודעים אותם בני האמונה, שכל יום ויום הולכים בדרך ישרה בתורה. רבי יצחק אמר מכאן, (משלי יג) צדיק אוכל לשבע נפשו – אחר שהשביע נפשו מלהתפלל ולקרא בתורה.

393. רבי שמעון אמר, תא וזוי, עד לא יהב קודשא בריך הוא אורייתא לישראל, אבזין בין אינן בגי מהימנותא, ובין אינן זוייביא דלאו אינן בגי מהימנותא, ולא קיימין באורייתא. ובמה אבזין לון. במן. כמה דאתמר אנסנו. וכל אינן דאשתכוזו דאינן בגי מהימנותא, רשים ליה קודשא בריך הוא, ברשימו

393. רבי שמעון אמר, בא ראה, עד שלא נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל, הבחין בין אותם בני האמונה לבין אותם רשעים שאינם בני אמונה ולא עומדים בתורה. ובמה הבחין בהם? במן, כמו שנאמר אנסנו. וכל אותם שנמצאו שהם בני האמונה, רשם אותם הקדוש ברוך הוא ברשם של בטר

החס"ד, כמו שנאמר המיחלים לחסדו, ועל זה למען אנחנו. וכל אותם שלא נמצאו בני אמונה, העביר מהם הכתר העליון הזה, והמן הכריז ואמר, ובטן רשעים תחסר. ועם כל זה, לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר.

394. שנינו, בשעה שהיה נשלמו ישראל למטה בדגמא של מעלה, כמו שבארנו, שכתוב (שמות טו) ויבאו אילמה ושם שתיים עשרה עינת מים ושבעים תמרים וגו'. והתחזק האילן הקדוש בשנים עשר תחומים, בארבעה צדי העולם, והתחזק בשבעים ענפים, והכל בדגמא של מעלה.

395. באותה שעה נטף טל קדוש מהעתיק הנסתר, ומלא את ראשו של זעיר אנפין, מקום שנקרא שמים. ומאותו טל של אור עליון קדוש היה שופע ויורד מן למטה, ובשעה יורד, היה נפרד גלדים גלדים, ונקרש למטה. והו שכתוב דק ככפר על הארץ.

396. כל אותם בני אמונה יוצאים ולוקטים, ומברכים עליו את השם הקדוש, ואותו מן היה מעלה ריחות של כל הבשמים של גן עדן, שהרי ממנו נמשך ויורד למטה. שם אותו לפניו, ובכל טעם שרצה – היה טועם אותו, ומברך את המלך הקדוש.

397. ואז מתברר במעיו, והיה מסתכל ויודע למעלה, ומסתכל בחכמה העליונה, ועל זה היה נקרא דור דעה. ואלה היו בני אמונה, ולחם נתנה תורה להסתכל בה ולדעת דרכיה.

398. ואותם שלא נמצאו בני אמונה, מה כתוב בהם? (במדבר יב) שטו העם ולקטו. מה זה שטו? שטות היו לוקחים לעצמם, משום שלא היו בני אמונה. מה כתוב בהם? וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו'. מי הטריח אותם לכל זה? אלא שהם לא היו בני אמונה.

הכתרא דחוס"ד, כמה דאת אמר המיחלים לחסדו, ועל זה למען אנחנו. וכל אינון דלא משייתכחו בני מתימנותא, אעדי מנייהו כתרא עלאה דא. ומנא אכריז ואמר, (משלי יג) ובטן רשעים תחסר. ועם כל זה לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר.

394. תאנא, בההוא שעתא אשתכליבו ישראל לתתא, כגוונא דלעילא, כמה דאוקימנא, דכתיב, (שמות טו) ויבאו אילמה ושם שתיים עשרה עינות מים ושבעים תמרים וגו'. ואתתקף אילנא קדישא, בתריסר תוזומין, בארבע סטרי עלמא. ואתתקף בשבעין ענפין, וכלא כגוונא דלעילא.

395. בההיא שעתא, נטיפ טלא קדישא, מעתיקא סתימאה, ומליא לרישיה דזעיר אנפין, אתר דאקרי שמים. ומההוא טלא דנהורא עלאה קדישא, הוה נגיד ונזוית מנא לתתא. וכד הוה נזוית, הוה מתפרש גלידין גלידין, ואקריש לתתא. הךא הוא דכתיב דק ככפר על הארץ.

396. כל אינון בני מתימנותא, נפקי ולקטי, ומברכאן שבא קדישא עליה. וההוא מנא, הוה סליק ריזון דכל בוסמין דגנתא דעדן, דהא ביה אתמשר ונזוית לתתא. שויה לקמיה, בכל טעמא דאיהו בעי, הכי טעים ליה, ומברך למלכא קדישא עלאה.

397. וכדין מתברר במעיו, והוה מסתכל וידע לעילא, ואסתכי בזוכמה עלאה, ועל דא אקרון דור דעה. ואלין הוו בני מתימנותא, ולהון אתיהיבת אורייתא לאסתכלא בה, ולמנדע ארוהא.

398. ואינון דלא אשתכחו בני מתימנותא, מה כתיב בהו, (במדבר יב) שטו העם ולקטו. מאי שטו. שטותא הוה גסבי לגרמיהו, בגין דלא הוו בני מתימנותא. מה כתיב בהו. וטחנו ברחים או דכו במדוכה וגו'. מאן אטרוז (דף ס"ג ע"א) לון כל האי. אלא דאינון לא הוו בני מתימנותא.

399. כמו זה אותם שלא מאמינים בקדוש-ברוך-הוא, לא רוצים להסתכל בדרךיו, והם רוצים להטריח את עצמם כל יום אחר מזון יום ולילה, אולי לא יעלה בידם פת לחם. מי גרם להם את זה? משום שאינם בני אמונה.

400. אף באן, שטו ולקטו – שטו בשטות של עצמם, ורוצים להטריח עליו. זהו שכתוב וטחנו ברחים. אחר כל הטרחת הזו לא עלה בידיהם, אלא שכתוב והיה טעמו כטעם לשד השמן, ולא יותר. מי גרם להם את זה? משום שלא היו בני אמונה.

401. אמר רבי יוסי, מה זה לשד השמן? יש אומרים, שהיה נלוש בשמן בתרגומו. ויש אומרים, מה השד מתהפך לכמה גונים, אף המן מתהפך לכמה גונים. רבי יהודה אמר, לשד השמן – יניקת השמן.

402. רבי יצחק אמר, איש לפי אכלו לקטו – וכי מי שאוכל מעט לוקט מעט, ומי שאוכל יותר לוקט יותר? והרי כתוב לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר? אלא לפי אותם שאוכלים, לוקטים. משמע אכלו – מי שהיה אוכל אותו. ומשום כך לא כתוב אכילתו.

403. מה זה אומר? אחז אדם בעבד או באמה ואמר שהוא שלו. בא חברו ואמר: עבד זה הוא שלי? קרבו לפני משה לדין. אמר להם: כמה נפשות בביתך, וכמה נפשות בביתו של זה? אמר כך וכך. ואותה שעה אמר להם משה: לקטו מחר, וכל אחד יבא אלי. למחר יצאו ולקטו, ובאו לפני משה. שמו לפניו את המן, והיה מודד אותו. אם אותו עבד של זה – מצא את אותו העמר של העבד במן הזה, שהרי עמר אחד לכל נפש ונפש מביתו. מיד לזה – ונמצא חסר אותו מאכל העבד במן שלו, ועמר אחד לכל נפש ונפש מביתו. אמר ופסק: העבד של זה הוא זהו שכתוב איש לפי אכלו לקטו. וכתוב עמר לגלגלת מספר נפשותיכם.

399. כְּנוּנָא דֵּא, אֵינֹן דְּלֹא מְהִימְנֵי בֵּיהּ בְּקוּדְשֵׁי בְּרִיךְ הוּא, לֹא בְּעָאן לְאַסְתַּכְלָא בְּאַרְוֹזֵי, וְאֵינֹן בְּעָאן לְאַטְרוּזָא גְּרַמְיִיהוּ כָּל יוֹמָא בְּתֵר מוֹזָנָא, יִמְבֹּא וְלִילִי, דְּלִמָּא לֹא סְלִיק בִּידֵיהוּ פֶּתָא דְּנִהְמָא. מֵאן גָּרִים לֹון הָאִי. בְּגִין דְּלֹאֵי אֵינֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

400. אוּף דֵּכָא, שְׂטוּ דֵּעָם וְלִקְטוּ, שְׂטוּ בְּשִׁטּוּתָא דְּגְרַמְיִיהוּ, וּבְעָאן לְאַטְרוּזָא עָלֵיהּ, הֵדָא הוּא דְּכִתְיִב, וְטוֹנֹנֵי בְּרוֹזִים. בְּתֵר כָּל טְרוּזָא דֵּא, לֹא סְלִיק בִּידֵיהוּ, אֶלָּא דְּכִתְיִב וְהָיָה טְעָמוֹ כְּטְעָם לְשַׁד הַשָּׁמֶן. וְלֹא יֵתִיר. מֵאן גָּרִים לֹון הָאִי, בְּגִין דְּלֹא הָיוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא.

401. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי לְשַׁד הַשָּׁמֶן. אִיכָא דְּאָמְרִי, דְּלִישׁ בְּמִשְׁוּזָא, כְּתֵר גּוֹבֹמוֹ. וְאִיכָא דְּאָמְרִי, מַה הַשַּׁד אֲתַזְזוֹר לְכַמָּה גּוֹנִין, אוּף מִנָּא, אֲתַזְזוֹר לְכַמָּה גּוֹנִין. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לְשַׁד הַשָּׁמֶן, יִנִּיקָא דְּמִשְׁוּזָא.

402. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִישׁ לְפִי אָכְלוּ לְקִטּוֹ. וְכִי מֵאן דְּאָכִיל קִמְעָא, לְקִיט קִמְעָא, וּמֵאן דְּאָכִיל יֵתִיר, לְקִיט יֵתִיר, וְהָא כְּתִיב לֹא הֶעֱדִיף הַמֵּרְבֶּה וְהַמִּמְעִיט לֹא הִזְסִיר. אֶלָּא לְפֻם אֵינֹן דְּאָכְלִין לְקִטִּין. מִשְׁבַּע אָכְלוּ, מֵאן דְּהָיָה אָכִיל לֵיהּ, וּבְגִינֵי כֹךְ לֹא כְּתִיב אָכִילָתוֹ.

403. מַאי קָא מִיִּירִי. אֲזִיד בְּרֵי גָשׁ בְּעַבְדָּא, אוּ בְּאִמָּתָא, וְאָמַר דְּהוּא דִּילֵיהּ. אֲתָא זִבְרִיָּה, וְאָמַר, הָאִי עַבְדָּא דִּילִי הוּא. קָרִיבֵי לְקָמִיָּה דְּמִשְׁה לְדִינָא, אָמַר לֹון כְּמָה נְפִשָּׁאן בְּבִיתֵךְ, וְכְמָה נְפִשָּׁאן בְּבִיתִיה דְּדִין, אָמַר כֹּךְ וְכֹךְ. וְהָוָה שְׁעָתָא אָמַר לֹון מִשְׁה, לְקִטּוֹ מְזוֹר, וְכָל זֹד מְעִיכֵי יִיתִי לְגַבְּאִי. לְמוֹזֵר, נְפִקוּ וְלִקְטוּ, וְאֲתִיִּין קָמִי מִשְׁה, שְׁוִיִּין קָמִיָּה מִנָּא, הָוָה מְדִיד לֵיהּ. אִי הָוָה עַבְדָּא דְּדִין, אֲשַׁכּוּז הָוָה עוֹמְרָא דְּעַבְדָּא, בְּהָאִי מִנָּא. דְּהָא זֹד עוֹמְרָא לְכָל נְפֶשׁ וְנְפֶשׁ מִבֵּיתִיה. מְדִיד לְדִין, וְאֲשַׁתְּכוּז זִסְרָא, הָוָה מִיכְלָא דְּעַבְדָּא, בְּהָוָה מִנָּא דִּילֵיהּ, וְזֹד עוֹמְרָא לְכָל נְפֶשׁ וְנְפֶשׁ מִבֵּיתִיה. אָמַר עַבְדָּא דְּדִין הוּא, הֵדָא הוּא דְּכִתְיִב

איש לפי אכלו לקטו וכתוב עמר לגלגלת מספר
נפשותיכם.

404. אמר ר' (נ"א י"סא) וז"א, כתיב, (שמות טז) ערב וידעתם כי יי' הוציא אתכם מארץ מצרים ובקר וראיתם את כבוד יי'. ערב וידעתם, במאי ינדעון. אלא הכי תאנא, בכל יומא ויומא אשתכחונו זימוסי קודשא בריה הוא. בצפרא, אתער וזסד בעלמא. בההוא זמנא דאקרי ערב, תליא דינא בעלמא, והא אוקמוה, דבגני כר, יצחק תקן תפלת המנוחה. (מאי קא מיירי) ועל דא, ערב וידעתם, כד אתער דינא בעלמא, תנדעון, דבההוא דינא אפיק יי' יתכון ממצרים. ובקר וראיתם את כבוד ה', שהרי באותו זמן מתעורר חסד ויתן לכם לאכל.

404. אמר ר' (נ"א י"סא) וז"א, כתיב, (שמות טז) ערב וידעתם כי יי' הוציא אתכם מארץ מצרים ובקר וראיתם את כבוד יי'. ערב וידעתם, במאי ינדעון. אלא הכי תאנא, בכל יומא ויומא אשתכחונו זימוסי קודשא בריה הוא. בצפרא, אתער וזסד בעלמא. בההוא זמנא דאקרי ערב, תליא דינא בעלמא, והא אוקמוה, דבגני כר, יצחק תקן תפלת המנוחה. (מאי קא מיירי) ועל דא, ערב וידעתם, כד אתער דינא בעלמא, תנדעון, דבההוא דינא אפיק יי' יתכון ממצרים. ובקר וראיתם את כבוד ה', שהרי באותו זמן מתעורר חסד ויתן לכם לאכל.

405. רבי חייא אמר ההפך. מה כתוב למעלה? בשבתנו על סיר הבשר וגו'. באותה שעה התעורר ערב. שאותו זמן שמתעורר דין, מתעורר גם חסד בעולם. זהו שכתוב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים. תדעו אותו חסד שעשה עמכם בזמן הדין והוציא אתכם מארץ מצרים. ובקר וראיתם את כבוד ה', כבוד ה' הרי ידוע, וכל כך למה? בשמע ה' את תלנותיכם וגו'.

405. ר' וז"א אמר איפכא, מה כתיב לעילא, בשבתנו על סיר הבשר וגו'. ביה שעתא, אתער ערב, דההוא זמנא דאתער דינא, אתער נמי זסד בעלמא. הדא הוא דכתיב, וידעתם כי יי' הוציא אתכם מארץ מצרים. תנדעון ההוא זסד דעבד עמכון, בזמנא דדינא ואפיק יתכון מארעא דמצרים. ובקר וראיתם את כבוד יי', כבוד יי' הא ידוע. וכל כך למה. בשמוע יי' את תלנותיכם וגו'.

406. אמר רבי ייסא, לא משנה הקדוש ברוך הוא את הנהגותיו, רק שאותם הרשעים של העולם משנים אותם ומהפכים רחמים לדין, כמו שנתבאר.

406. אמר ר' ייסא, לא שני קודשא בריה הוא זימוסי, בר דאיעון וזיבי עלמא שניין לון, ומהפכי רוחבי לדינא, כמה דאתבאר.

407. שנה רבי אלעזר, מהמן הזה עתידים הצדיקים לאכל לעולם הבא. ואם תאמר כמו זה? לא! אלא יותר. שלא היה כך לעולמים. מהו? כמו שבארנו שכתוב (תהלים כז) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, וכתוב (ישעיה סב) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

407. תאני ר' אלעזר, מהאי מנא זמינן צדיקייא למיכל לעלמא דאתי, ואי תימא בהאי גוונא. לא. אלא יתיר, דלא הוה כן לעלמין. מאי איהו. כמה דאוקימנא דכתיב, (תהלים כז) לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו. וכתיב (ישעיה כד) עין לא ראתה אלהים זולתך וגו'.

408. ראו כי ה' נתן לכם השבת. רבי חזקיה פתח, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. שיר המעלות, סתם ולא פרש מי אמרו. אלא שיר המעלות שעתידי

408. (שמות טז) ראו כי יי' נתן לכם השבת. ר' וזקיה פתח (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. שיר המעלות סתם, ולא פריש מאן אמרו. אלא

לומר כל בני העולם, שעתיד השיר הזה להאמר אותו לדורות עולם.

409. ומהו ממעמקים קראתיה? כך שנינו, כל מי שמתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש בקשתו ולהתפלל מעמק הלב כדי שימצא לבו שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויבין לב ורצון. והאם דוד אמר כך, והרי כתוב בכל לבי דרשתיה, ופסוק זה מספיק? מה צריך ממעמקים?

410. אלא כך שנינו, כל אדם שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך לבון דעתו (לבו) ורצונו מעקר של כל העקרים למשך ברכות מעמק הבאר (של הכל), כדי שישפיע ברכות מהמעין של הכל, ומהו? אותו מקום שיוצא ממנו ונמצא ממנו אותו נהר, שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן, וכתוב (תהלים מו) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים. וזה נקרא ממעמקים. עמק הכל, עמק הבאר שמענות יוצאים ושופעים לברך את הכל, וזהו הראשית למשך ברכות ממעלה למטה.

411. אמר רבי חזקיה, בשעתיה, נסתר של הנסתרים, רוצה לזמן ברכות לעולמות, משרה את הכל, ומכליל את הכל בעמק העליון הזה, ומבאן שואב ונשפע באר (נהר) שנחלים ומענות נשפעים ממנו, וכלם נשקים ממנו. ומי שמתפלל תפלתו, צריך לבון לבו ורצונו למשך ברכות מאותו עמק של הכל כדי שתתקבל תפלתו ויעשה רצונו.

412. ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר. אמר רבי יהודה, בכל יום ויום מתברך העולם מאותו יום העליון, שהרי כל ששת הימים מתברכים מיום השביעי, וכל יום נותן מאותה ברכה שקבל מאותו יום שלו.

שיר המעלות, דומינן (דף ס"ג ע"ב) כל בני עולמא לבוימר, דומינן האי שיר לבוימריה לדררי עולמא.

409. ומאי הוא ממעמקים קראתיה. הכי תאנא, כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא, בעי למבעי בעותיה, ולעלאה (ויקרא ע"א) מעמקא דלכא, בגין דישתכחז לביה שלים בקודשא בריך הוא, ויכוין לכא ורעותא. ומי אמר דוד הכי, והא כתיב, (תהלים קיט) בכל לבי דרשתיה. ודא קרא סג, מאי בעי ממעמקים.

410. אלא הכי תאנא, כל בר גש דבעי בעותיה קמי מלכא, בעי לכוונא דעתא (נ"א לבא) ורעותא, מעיקרא דכל עקרי, לאמשיכא ברכאן מעמקא דבירא, (נ"א דכלא) בגין דינגיד ברכאן במבועא דכלא. ומאי הוא. והוא אתר דנפיק מניה, ואשתכחז מניה, והוא נהר, דכתיב, (בראשית ב) ונהר יצא מעדן. וכתיב (תהלים מו) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים. ודא אקרי ממעמקים. (מ"ט ע"א) עמקא דכלא, עמקא דבירא, דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא. ודא הוא שריתא לאמשיכא ברכאן מעילא לתתא.

411. אמר רבי חזקיה, (בראשית רל"ד ע"א, ויקרא רפ"ה א' ב', רצ"ז ע"ב) כד עתיקא סתימא דכל סתימין, בעי לכוונא ברכאן לעלמין, אשרי כלא, ואכליל כלא, בהאי עמיקא עלאה, ומהכא שאיב ואתנגיד בירא (נ"א נהרא) דנזלין ובבועין אתנגידו מניה, ובתשקין מניה כלאו. ומאן דמצלי צלותיה, בעי לכוונא לכא ורעותא, לאמשיכא ברכאן מיהוא עמיקא דכלא, בגין דיתקבל צלותיה, ויתעביר רעותיה.

412. ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר. אמר רבי יהודה, בכל יומא ויומא, מתברך עולמא מיהוא יומא עלאה, דהא כל שיתא יומין מתברכאן מיומא שביעאה. וכל יומא יהיב מיהוא ברכה דקביל בההוא יומא דיליה.

413. ועל זה אמר משה, איש אל יותר ממנו עד בקר. מה הטעם? כדי שלא יתן ולא ילוה יום זה לחברו, אלא כל אחד ואחד שולט לבדו באותו יום שלו, שהרי לא שולט יום ביום של חברו.

414. משום כך כל אותם (אמר רבי יהודה, כל יום ויום מתברך מאותו יום עליון, יום השביעי, ומתברכים כל ששה הימים כל אחד ואחד בפני עצמו, וכל יום נותן ביום שלו מאותה ברכה שקבל מאותו יום עליון, ועל זה אמר משה, איש אל יותר ממנו עד בקר, שהרי לא שולט יום ביום שלא שלו, וכל אותם) חמשה ימים שולטים בימים שלהם, ונמצא בו מה שקבלו, וביום הששי נמצא יותר. וזה הולך כפי מה שאמר רבי אלעזר, מה שכתוב יום הששי ולא נאמר כך בכל שאר הימים – אלא כך פרשה, הששי – שהזווגה [שהזדמנה] בו הגבירה להתקין שלחן למלך. ולכן נמצאו בו שני חלקים – אחד ליומו, ואחד לתקון בשמחת המלך בגבירה.

415. ואותו לילה שמחת הגבירה במלך וזווגם, ומתברכים כל ששת הימים, כל אחד ואחד לבדו, ולכן צריך אדם לסדר שלחנו בליל השבת, כדי שישירו עליו ברכות מלמעלה, וברכה לא נמצאת על שלחן ריק. [ואותו לילה שמחתה של הגבירה במלך וזווגם] לכן תלמידי חכמים שיוצאים סוד זה, וזווגם מערב שבת לערב שבת.

416. ראו כי ה' נתן לכם השבת. מה זה שבת? יום שבו נחים שאר הימים, והוא כלל של כל אותם ששת האחרים, וממנו הם מתברכים. רבי ייסא אמר, וכן גם כנסת ישראל נקראת שבת, משום שהיא בת זוגו, וזוהי כלה, שכתוב (שמות לא) ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. לכם ולא לשאר העמים. וזהו שכתוב (שם) ביני וביני בני ישראל. וזוהי נחלת ירשת עולמים לישראל. ולכן כתוב (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגלך וגו', ובמקומו בארנו את הדברים.

413. ועל דא משה אמר, איש אל יותר ממנו עד בקר. מאי טעמא. בגין דכל יהיב, ולא יוזף יומא דא לזווגיה, אלא כל זוד וזוד שליט בלזוודוי, בההוא יומא דיליה. דהא לא שליט יומא ביומא דזווגיה.

414. בגיני כה, כל אינון (נ"א אמר רבי יהודה כל יומא ויומא מתברך מההוא יומא עילאה יומא שביעאה ומתברך כל שיתא יומין כל חד וחד בלחודוי וכל יומא יהיב ביומא דיליה מההוא ברכה דקביל מההוא יומא עילאה ועל דא משה אמר איש אל יותר ממנו עד בקר דהא לא שליט יומא ביומא דלאו דיליה וכל אינון) וזומשא יומין שליטין ביומיהו, ואשתכחו ביה, מה דקביכו, ויומא שיתיתאה אשתכחו ביה יתיר. ואזלא הא, כהא דאמר רבי אלעזר, מאי דכתיב יום הששי, ולא אתמר הכי בכל שאר יומין. אלא הכי אוקמוה, הששי. דאזווגא (דאזדמנא) ביה מטרוניתא. לאתקנא פתורא למלכא, ובגין כה, אשתכחו ביה תרין זוולקין, זוד ליומיה, וזוד לתקנא, בזוודותא דמלכא במטרוניתא.

415. וההוא ליליא, וזוודותא דמטרוניתא במלכא, וזווגא דלהון, ומתברכאן כל שיתא יומין, כל זוד וזוד בלזוודוי. בגין כה, בעי בר נש לסדרא פתוריה בליליא דשבתא, בגין דשאר עיליה ברכאן מלעילא, וברכתא לא אשתכחו על פתורא ריקנא, (וההוא ליליא חדותא דמטרוניתא במלכא וזווגא דלהון) בגין כה, תלמידי חכמים דידיעין רזא דא, וזוגא דלהון מערב שבת לערב שבת.

416. ראו כי יי' נתן לכם השבת, מאי שבת. יומא דביה גיזיון שאר יומין, והוא כלל דכל אינון שיתא אזווגין, ומניה מתברכין. רבי ייסא אמר, וכן נמי כנסת ישראל אקרי שבת, בגין דאיהי בת זוגו, ודא היא כלה. דכתיב (שמות לא) ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם. ולא לשאר עמין, דהא הוא דכתיב, (שמות לא) ביני וביני בני ישראל. ודא היא אזוסנת ירותת עלבין לישראל. ועל דא, כתיב (ישעיה

נח) אם תשיב משבת רגלך וגו' ובאתריה אוקימנא מלי.

417. כתוב אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. ממקומו – שנינו, מאותו מקום שראוי ללכת, וסוד הדבר – שכתוב (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו, וזהו מקום, וזהו סוד הכתוב, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. מקום ידוע קוראים לו מקום שנודע הכבוד העליון.

418. ולכן אזהרה לאדם שמתעטר בעטור קדוש שלמעלה, שלא יצא מפיו דבור של חל, משום שאם יצא ממנו, הוא מחלל את יום השבת, בידו – במעשה, וברגליו – ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלו הם חלול שבת.

419. אל יצא איש ממקומו – זהו מקום נכבד של קדשה, שהרי מחוצה לו הם אלהים אחרים. ברוך כבוד ה' – זהו כבוד שלמעלה. ממקומו – זה כבוד שלמטה. זהו סוד עטרת השבת, ולכן אל יצא איש ממקומו. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבד את השבת. אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.

420. ויאמר ה' אל משה עבד לפני העם וגו'. רבי חייא פתח, (תהלים לד) חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם. אשרי הצדיקים שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם יותר על שלו. בא ראה כמה הם בני העולם שמחזרים ומגדפים למעלה, כמו שסנחריב חרף וגדף ואמר (מלכים ב יח) מי בכל אלהי הארצות וגו'. והקדוש ברוך הוא מחל ולא תבע ממנו. בין שהושיט את ידו על חזקיה, מה כתוב? (שם יט) ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'.

421. ירבעם בן נבט היה עובד לעבודה זרה ומקטר לה וזבח לה, והקדוש ברוך הוא לא תבע ממנו. וכשבא עדו הנביא והתנבא עליו, והושיט ירבעם את ידו כנגדו – מה כתוב? (שם א יג) ותיבש ידו וגו', ולא יכל

417. כתוב אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. ממקומו. תנינן, ביהוה הוא מקום האתונותי למהר. ורזא דמלה דכתיב, (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו, ודא איהו מקום. ודא איהו רזא דכתיב, (שמות ג) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא. אתר ידיעא קרינן ליה מקום האשתמודעא יקרא עלאה.

418. ובגין כה, אזהרותא לבר נש, דקא מתעטרא בעטורא קדישא דלעילא, דלא יפוק מניה בפומיה מלולא (ע"א ע"ב) דזוזל, בגין דאי יפוק מניה, קא (דף o"ד ע"א) מוזלל יומא דשבתא, בידוי בעובדתא. ברגלוי, למהר לבר מתרין אלפין אמיין. כל אליו זולולא דשבתא אינון.

419. אל יצא איש ממקומו, דא איהו אתר יקירא דקדושה, דהא לבר מניה, אלהים אחרים נינהו. ברוך כבוד ה', דא כבוד דלעילא. ממקומו, דא כבוד דלתתא. דא איהו רזא דעטרא דשבת, בגין כה אל יצא איש ממקומו. ופאה זוזלקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא ופאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

420. (שמות יז) ויאמר ה' אל משה עבד לפני העם וגו'. רבי זוייא פתח, (תהלים לה) זוזנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם. ופאין אינון צדיקייא, דקודשא בריך הוא אתרעי ביקריהון, יתיר על דיליה. תא זוזי, כמה אינון בני עלמא, דמוזרפי ומגדפי לעילא, כגון סנחריב זורף וגדף, ואמר (מלכים ב יח) מי בכל אלהי הארצות וגו'. וקודשא בריך הוא מוזיל, ולא תבע מניה. בין דאושטי ידיה על חזקיה, מה כתוב (מלכים ב יט) ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'.

421. ירבעם בן נבט הוה פלז לעבודה זרה, ומקטר לה, ומזבח לה, וקודשא בריך הוא לא תבע מניה. וכד אתא עדו נביאה, ואתנבי עליה, ואושטי ירבעם ידא לקבליה, מה כתוב (מלכים א יג) ותיבש ידו וגו', ולא

להשיבה אליו. [ועל שעבד לעבודה זרה לא תבע אותו הקדוש ברוך הוא].

422. פרעה זרף וגדף, ואמר (שמות ה) מי ה' וגו', והקדוש ברוך הוא לא תבע ממנו, עד שסרב לישראל, שכתוב (שם ט) עודך מסתולל בעמי, (שם) הנה יד ה' הויה במקנה וגו'. וכן בכל מקום הקדוש ברוך הוא תובע את עלבון הצדיקים יותר על שלו.

423. כאן משה אמר (שם יז) עוד מעט וסקלוני. אמר לו הקדוש ברוך הוא, משה, אינו זמן לתבע את עלבונך, אלא עבר לפני העם, ונראה מי יושיט ידו כנגדך. וכי ברשותם אתה עומד, או ברשותי?

424. ומטף אשר הכית בו את היאור קוז בידך והלכת. מאי טעמא. משום שהיה חקוק בנסים, ורשום בו השם הקדוש העליון. בתחלה לנחש, כמו שנאמר (משלי כט) דרך נחש עלי צור. נחש, הרי נודע שמעורר צור. (ונאמר צור) באיזה מקום התגלה? כאן הוא התגלה, שכתוב הנני עמד לפניך שם על הצור. ומה זה צור? כמו שנאמר (דברים לב) הצור תמים פעלו. ושם ידע משה איך עומד נחש עלי צור. והרי בארנו את הדברים.

425. אמר רבי יהודה, אם היה הכתוב שותק – יפה שאלת. אלא הרי כתוב, והכית בצור ויצאו ממנו מים. אמר לו, ודאי כך הוא, שאין לך כל שם ושם מאותם שמות קדושים של הקדוש ברוך הוא שלא עושה נסים וגבורות ומוציא כל מה שצריך לעולם, כל שבן להוציא כאן מים.

426. אמר לו, אם כך, הרי כתוב הן הכה צור ויזובו מים. מי מכה את שמו? אמר לו, פטיש חריף ידוע בהבאותני, ואתה שואל את זה? אלא בא ראה, בכל מקום צור זה גבורה, וכשרוצה הקדוש ברוך הוא להכות או להלקות, מתעוררת גבורה זו, ואותה הגבורה מכה ומלקה. וזהו הכתוב (תהלים

יכל להשיבה אליו. (ועל דפלח לעבודה זרה לא תבע ליה קודשא בריך הוא)

422. פרעה זרף וגדף, ואמר (שמות ה) מי יי' וגו'. וקודשא בריך הוא לא תבע מעיה, עד דסריב בהו בישראל, דכתיב, (שמות ט) עודך מסתולל בעמי. (שמות ט) הנה יד יי' הויה במקנה וגו'. וכן בכל אתר, קודשא בריך הוא תבע עלבונא דצדיקייא יתיר על דיכיה.

423. הכא משה, אמר עוד מעט וסקלוני, אמר ליה קודשא בריך הוא, משה לאו עידן הוא למתבע עלבונך, אלא עבור לפני העם, ואזמי מאן יושיט ידו לקבלך, וכי ברשותיהו אתה קאים, או ברשותי.

424. ומטף אשר הכית בו את היאור קוז בידך והלכת. מאי טעמא. משום דמוזקק בגסין הוה, ושם קדישא עלאה רשימא ביה. בקדמיתא נזוש, כמה דאתמר, (משלי ל) דרך נזוש עלי צור. נזוש, הא אתידע דאתער צור. (נ"א ואתמר צור) כאן אתר אתגלי, הכא אתגלי דכתיב הנני עומד לפניך שם על הצור. ובמאן צור. כמה דאת אמר (דברים לכ) הצור תמים פעלו, ותמן ידע משה הוה קאים נזוש עלי צור. והא אוקימנא מלי.

425. אמר רבי יהודה, אי לישתיק קרא יאות שאילתא. אלא הא כתיב, והכית בצור ויצאו ממנו מים. אמר ליה, ודאי הכי הוא, דלית לך כל שםא ושםא, מאינן שמהן קדישין דקודשא בריך הוא, דלא עבד נסין וגבוראן, ואפיק כלל דאצטריך לעלמא, כל שבן לאפקא הכא מיא.

426. אמר ליה, אי הכי, הא כתיב, (תהלים עח) הן הכה צור ויזובו מים. מאן מזוי לשמיה. אמר ליה, פטישא זוריפא, בקטרוי ידיע, ואת שאיל דא. אלא תא זוי, בכל אתר צור גבורה, וכד בעי קודשא בריך הוא למזוזאה, או לאלקאה, אתער גבורה דא וההוא גבורה מזוי ולקי, ודא הוא דכתיב, הן הכה צור ויזובו

עח) הן הפכה צור ויזובו מים. ואם לא שמתעורר צור ומלקה במקום שצריך – לא נובעים מים.

427. אמר לו, אם כך, הרי כתוב (דברים לב) צור ילדך תשי. ושנינו, מה זה תשי? כלומר החלשת אותו. אמר לו, ודאי כך זה, שאלמלא ידעו הרשעים שהצור הזה עתיד להתעורר בנגדם ולהלקות אותם, ימנעו מלחטא לפניו, אלא חלש הוא בעיניהם, הואיל ואינם מתבוננים בו ולא מסתכלים בדרכיהם (בכסאותיהם), ועל זה צור ילדך תשי.

428. רבי אבא אמר, יש צור ויש צור. מצד הצור העליון יוצא צור אחר. ומה זה צור העליון? צור של כל הצורים. ומהו? אותו שהוליד את ישראל, שכתוב צור ילדך תשי. שהרי מצד של הצור העליון שלמעלה יוצא צור אחר. מצד האם יוצאת גבורה.

429. וזה הולך כמו מה שאמר רבי אלעזר. כתוב (תהלים קו) מי ימלא גבורות ה'. מה זה גבורות ה'? להכליל את האם העליונה של הכל. שאף על גב שאינה דין, נמצא מצדה, שהרי הגבורה נמצאת מצדה, ולכן נקראת הצור העליון. (דברים לב) ותשכח אל מחלף – זה אור של אבא. מה הוא? חסד עליון, שהוא אור של אבא.

430. עוד אמר רבי אבא, מים בכל מקום, הרי ידוע, והקדוש ברוך הוא מתעורר בצור הזה להוריק מים, שהרי לא ראוי [אלא מגדלה], וזהו אות נס של הקדוש ברוך הוא, ועל זה שבח דוד ואמר, (תהלים קיד) ההפכי הצור אגם מים וגו'. ומשמע ההפכי, שהרי אין דרך הצור בכך.

431. ועל זה בצור העליון הוציא מים ממקום שלמטה. ומה שמו של אותו שלמטה? סלע, שכתוב והוצאת להם מים מן הסלע. ובמה הוציא הסלע הזה מים? בכח הצור שלמעלה.

מים. ואי לא דאתער צור, ולקי באתר דאצטריה, לא נביעין מים.

427. אמר ליה, אי הכי, הא כתיב, (דברים לב) צור ילדך תשי. ותנינן מאי תשי, כלומר זולשת ליה. אמר ליה ודאי הכי הוא, דאלמלי יגדעון זיביא, דהאי צור זבינא לאתערא לכהלייהו, ולא לקאה לון, ימנעון מלבייזב קמיה, אלא זולשא איהי בעינייהו, הואיל ולא מסתכלי בה, ולא מסתכלי בארזייהו (ו"א בכרסיהו) ועל דא צור ילדך תשי.

428. ר' אבא אמר, אית צור, ואית צור, מסטרא דצור עלאה, נפק צור אנורא. ומאי צור עלאה. צור דכל צורים. ומאי איהו, ההוא דאולידת לישראל, דכתיב צור ילדך תשי. דהא מסטרא דצור עלאה דלעילא, נפקא צור אנורא. מסטרא דאימא, נפקא גבורה.

429. ואזלא הא פהא דאמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים קו) מי (פ"ג ע"א) ימלא גבורות יי. מאי גבורות יי. לאכללא אימא עלאה דכלא, דאף על גב דלאו איהי דינא, מסטרהא אשתכח, דהא מסטרהא (דף ס"ד ע"ב) גבורה אשתכח, ובעיני כך צור עלאה אקרי. (דברים לב) ותשכח אל מזוללה, דא נהירו דאבא. מאי ניהו. זסר עלאה, דאיהו נהירו דאבא.

430. תו אמר רבי אבא, מים בכל מקום, הא ידיעא, וקודשא בריך הוא ביהאי צור אתער לארקא מים, דהא לא אתזזי, (אלא מגדולה) ודא הוא את וניסא דקודשא בריך הוא. ועל דא שבוז דוד ואמר, (תהלים ק"ד) ההפכי הצור אגם מים וגו'. ומשמע ההפכי, דהא לאו ארזוי דצור בכך.

431. ועל דא, בצור עלאה, אפיק מים מאתר דלתתא. ומה שמייה דההוא דלתתא. סלע. דכתיב, (במדבר כ) והוצאת להם מים מן הסלע. ובמה אפיק האי סלע מים. בזיילא דצור דלעילא.

432. רבי שמעון אמר, (דברים לב) הצור תמים פעלו מאי משמעו של הצור תמים פעלו? שהתהפך הצור לעשות פעלו של תמים. ומיהו התמים? אברהם, שכתוב בו (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים. וזהו ההפכי הצור אגם מים, ומשמע תמים פעלו, וזה אברהם.

433. בשעה זו הופך הצור לתמים. בשעה שניה אחרת, בשרצה [כשנענש] משה להוציא מים בצור הזה, בחטאי ישראל לא חזר לתמים כמו בהתחלה. באותו זמן התרעם משה ואמר, צור ילדך תשי. כלומר, החלשת אותו ממה שהיה בתחלה, שבשבילך לא נמצא עכשו תמים, ונעשה [בו] דין, מה שלא היה בימי ילדך, כלומר עלומך.

434. אמר רבי אבא, מה זה שכתוב היש ה' בקרבנו אם אין? וכי היו ישראל טפשים שלא ידעו דבר זה, והרי ראו שכינה לפניהם וענני כבוד עליהם, שמקיפים אותם, והם אומרים היש ה' בקרבנו אם אין? אנשים שראו את זו כבוד מלכם על הים, ולמדנו שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל, הם נמצאו טפשים ואמרו היש ה' בקרבנו אם אין?

435. אלא כך אמר רבי שמעון, רצו לדעת בין העתיק הנסתר של כל הנסתרים שנקרא אין, ובין זעיר אנפין שנקרא ה', ולכן לא כתוב היש ה' בקרבנו אם לא, בכתוב הילך בתורתו אם לא, אלא – היש ה' בקרבנו אם אין.

436. אם כך, למה נענשו? אלא משום שעשו פרוד, ועשו בנסיון, שכתוב ועל נסתם את ה'. אמרו ישראל, אם זה – נשאל בגון אחד, ואם זה – נשאל בגון אחר. ולכן מיד – ויבא עמלק.

437. ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. רבי יוסי פתח, (ישעיה לב) ו' (ע"א) אשריכם וזרעו על כל מים משלחי רגל השור והחמור. אשריכם וזרעו על כל מים –

432. רבי שמעון אמר, (דברים לב) הצור תמים פעלו מאי משמעו הצור תמים פעלו. דאתהפך צור, למעבד פעלו דתמים. ומאי איהו. אברהם. דכתיב ביה (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים. ודא הוא ההפכי הצור אגם מים, ומשמע תמים פעלו, ודא אברהם.

433. בשעתא דא, אתהדר הצור, תמים. בשעתא אחרת תגניא, כד (אתענש) בעא משה לאפקא מיה ביה צור, בזווייהו דישראל, לא אתהדר תמים, כקדמיתא. ביה זמנא, אתרעם משה ואמר, צור ילדך תשי. כלומר, וזלשת ליה ממה דהוה כקדמיתא, דבגיןך לא אשתכח תמים השעתא, ואתעבד (ביה) דינא, מה דלא הוה ביומי ילדך, כלומר עולימך.

434. אמר רבי אבא, מאי דכתיב היש ה' בקרבנו אם אין? וכי טפשיין הוו ישראל דלא ידעי מלה דא, והא זמנו שכינתא קמיהו, וענני כבוד עליהו דסוזרון לון, ואינון אמרו היש ה' בקרבנו אם אין? גוברין דזמנו זיו יקרא דמלכיהון על ימא, ותגין, ראתה שפונה על הים מה שלא ראה יחזקאל, אינון אשתכחו טפשיין, ואמרו היש ה' בקרבנו אם אין.

435. אלא (נשא קכ"ט ע"א) הכי קאמר רבי שמעון, בעו למנדע, בין עתיקא סתימאה דכל סתימין, דאקרי אין, ובין זעיר אנפין דאקרי י'. ועל דא, לא כתיב היש ה' בקרבנו אם לא, כמה דכתיב הילך בתורתו אם לא. אלא היש ה' בקרבנו אם אין.

436. אי הכי אמאי אתענשו. אלא על דעבדו פרודא, ועבדו בנסיונא, דכתיב ועל נסתם את י'. אמרו ישראל, אי האי נשאל בגוונא זוד. ואי האי נשאל בגוונא אחרא. ועל דא מיד ויבא עמלק.

437. (שמות יז) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. רבי יוסי פתח, (ישעיה לב) ו' (ע"א) אשריכם וזרעו על כל מים משלחי רגל השור

שם שנינו כמה מים וכמה מים נמצאים. אשריהם ישראל שאין להם זרע אלא על המים, שפתיב ויחנו שם על המים. אותם שהיו תחת ענפי האילן של הקדוש ברוך הוא.

438. ששנינו, יש לקדוש-ברוך-הוא אילן, והוא אילן גדול וחזק, ובו נמצא מזון לכל, והוא נתחם בשנים עשר תחומים, במשקל, ומתחזק בארבע רוחות העולם. ושבעים ענפים אחרונים בו, וישראל נמצאים בגוף של אותו האילן, ואותם שבעים ענפים מקיפים אותם.

439. והינו שפתיב, ויבאו אילמה ושם שתיים עשרה עינת מים ושבעים תמרים, והרי פרשוה, ונתבאר בכמה מקומות. מה זה ויחנו שם על המים? אלא באותו זמן שלטו על אותם המים, שהם תחת הענפים של האילן, שנקראים המים הזדונים. ולכן אשריהם זרעי על כל מים.

440. משלחי רגל השור והחמור – אותם שני כתרי השמאל שהעמים עובדי כוכבים ומזלות אחרונים בהם, שנקראים שור וחמור, והינו מה שפתיב ויהי לי שור וחמור. משום שלבן היה חכם בכשפים ובאותם כתרים תחתונים, ובהם רצה להאביד את יעקב, כפתיב ארמי אבד אבי, והרי נאמר. וכשישראל צדיקים, משלחים אותם, ולא יכולים לשלט עליהם. זהו שפתיב משלחי רגל השור והחמור, שלא שולטים בהם.

441. אמר רבי אבא, כשהם מזדוגים באחד, לא יכולים בני העולם לעמד בהם, ולכן כתוב לא תחרש בשור ובחמור יחדו. יחדו דוקא. ושנינו, לא יתן אדם מקום למינים רעים, שהרי במעשה האדם [למטה] מתעורר מה שלא צריך, וכשמזדוגים באחד, [לא יכולים לעמד בהם. מבין הצד שלהם יוצאת] מהתקיפות שלהם קלפה שנקראת כלב, וזו החצופה מכלם. זהו שפתיב (שמות יא) ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו. אמר הקדוש ברוך הוא,

והחמור. אשריהם זרעי על כל מים, תמן תנינן, כמה מים וכמה מים משתכזזין. זכאין אינן ישראל, דלית זרעא להו, אלא על המים, דכתיב ויחנו שם על המים, אינן דהו תזוזת ענפי אילנא דקודשא בריך הוא.

438. דתנינא, אילנא אית לקודשא בריך הוא, והוא אילנא רברבא ותקיפא, וביה אשתכחז מזונא לכלא. והוא אתנזם בתריסר תזוזמין, במתקלא, ואשתתקף בארבע רוזי עלמא. וע' ענפין אזורין ביה וישראל משתכזזי בגופא דההוא אילנא. ואינן שבעין ענפין סוזנא דלהון.

439. והיינו דכתיב, ויבאו אילמה ושם שתיים עשרה עינות מים ושבעים תמרים, והא אוקמוה, ואתמר בכמה אתר. מאי ויחנו שם על המים. אלא בההוא זמנא, שלטו על אינן מים, דאינן תזוזת ענפין דאילנא, דאקרון (תהלים קכד) המים הזדונים. ועל דא אשריהם זרעי על כל מים.

440. משלחי רגל השור והחמור, אינן תרין כתרי שבמאלא, דאזורין בהו עמין עובדי כוכבים ומזלות, דאקרון שור וחמור. והיינו דכתיב, (בראשית לז) ויהי לי שור וחמור. בגין דלכון זוכים הוה בזרשין ובאינן כתרי תתאין, ובאינן בעא לאובדא ליעקב, כמה דכתיב, (דברים כו) ארמי אויבד אבי, והא אתמר. וכשישראל זכאין, משלחי להו, ולא יכלי לשלטה עליהו, הדא הוא דכתיב משלחי רגל השור והחמור דלא שלטי בהו.

441. אמר רבי אבא, כד מזדוגי כוזדא, לא יכלי בני עלמא למיקם בהו, ועל דא (דף ס"ה ע"א) כתיב (דברים כב) לא תזרע בשור ובחמור יחדו. יחדו דייקא. ותנינן, לא יהיב איניש דוכתא לזנין בישין, דהא בעובדא דבר נש (לתתא), אתער מה דלא אצטריר. וכד מזדוגי כוזדא, (לא יכלין למיקם בהו. מבין סטרא דלהון נפיק) מתקיפותא דלהון דאקרי כלב, ודא זוציפא מכלהו, הדא הוא דכתיב, (שמות יא) ולכל בני ישראל לא יזרע כלב

אתם אמרתם היש ה' בקרבנו אם אין – הרי אני מוסר אתכם לכלב. מיד – ויבא עמלק.

442. רבי יהודה אומר, (במדבר כב) ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד. וכי ראשית גוים עמלק, והלא כמה לשונות ועמים ואמות היו בעולם עד שלא בא עמלק?

443. אלא, כשיצאו ישראל ממצרים, פחד ואימה נפלו על כל העמים של העולם מישראל, זהו שכתוב שמעו עמים ירגזון חיל אחי יושבי פלשת. ולא היה עם שלא היה פוחד מהגבורות העליונות של הקדוש ברוך הוא, ועמלק לא היה פוחד. זהו שכתוב ולא ירא אלהים. לא פחד לקרב אליה.

444. ולכן ראשית גוים. [עמלק היו הראשונים] שבאו לערוך קרב בישראל היה עמלק, ולכן ואחריתו עדי אבד, שכתוב כי מחה אמה את זכר עמלק. וכתוב תמחה את זכר עמלק. זהו שכתוב ואחריתו עדי אבד. עדי אבדו היה צריך להיותו אלא עד שיבא הקדוש ברוך הוא ויאבד אותו, [כלומר, עד שהקדוש ברוך הוא יאבד אותו] שכתוב כי מחה אמה וגו'. אומר רבי אלעזר, בא ראה, אף על גב שהצור תמים פעלו ועשה עמהם חסד להוציא להם מים, לא עזב את שלו, שהרי כתוב ויבא עמלק.

445. רבי אבא פתח ואמר, (קהלת ו) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש. כמה בני האדם אטומי לב, משום שלא משתדלים בתורה. יש רעה חולה – וכי יש רעה שהיא חולה ויש רעה שאינה חולה? אל ודאי שיש רעה חולה, ששנינו, מצד השמאל יוצאים כמה פעלי דין הבוקעים באויר.

446. ובשרוצים לצאת, חולכים ונשאבים בנקב תהום רבה. אחר כך יוצאים ומתחברים באחד, ובוקעים אוירים

לשוננו. (נ"א מתקיפותא דלהון אפיק ההוא דאקרי כלב, ודא חציפא מכלהו) אומר קודשא בריך הוא, אתון אמרתון, היש יי בקרבנו אם אין, הרי אני מוסר אתכם לכלב. מיד ויבא עמלק.

442. ר' יהודה אומר, (במדבר כד) ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד. וכי ראשית גוים עמלק, והלא כמה לישנן ועמין ואומין הוו בעלמא, עד לא אתא עמלק.

443. אלא, כד נפקו ישראל ממצרים, דוילו ואימתא נפלה על כל עמין דעלמא מישראל, הדא הוא דכתיב, (שמות טו) שמעו עמים ירגזון וזיל אנוו יושבי פלשת. ולא הוו עמא דלא הוו דויל מבוראן עלאין דקודשא בריך הוא, ועמלק לא הוו דויל, הדא הוא דכתיב, ולא ירא אלהים. לא דויל למקרב לגבר. ועל דא ראשית גוים.

444. (עמלק הו קדמאה) דאתו לאנווא קרבא בישראל עמלק הוו. ובגין כן ואחריתו עדי אבד, דכתיב כי מוחה אמה את זכר עמלק. וכתוב, (דברים כה) תמוזה את זכר עמלק, הדא הוא דכתיב ואחריתו עדי אבד. עדי אבדו מבעי ליה. אלא עד דיימי קודשא בריך הוא ויאבד ליה, (כלומר עד דקודשא בריך הוא יהא אובד ליה) דכתיב כי מוחה אמה וגו'. אומר ר' אלעזר, תא וזוי, אף על גב דהצור תמים פעלו, ועבד עמהון חסד לאפקא לון מיא, לא שביק דידיה, דהא כתיב ויבא עמלק.

445. ר' אבא פתח ואמר, (קהלת ה) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש. כמה בני נשא אטימין לבא, בגין דלא משתדלי באורייתא. יש רעה חולה, וכי יש רעה דהיא חולה, ויש רעה דלא היא חולה. אלא ודאי יש רעה חולה, דתנינן, מסטרא דשמאלא, נפקי כמה גרדיני נימוסין, דבקען באוירא.

446. וכד בעינן למיפק, אולין ואשתאבין בנוקבא דתהומא רבה, לבתר נפקין ובתוהבון כוודא, ובקעין

ומשוטטים בעולם ומתקרבין לבני אדם, וכל אחד נקרא רעה, כמו שנאמר (תהלים צא) לא תאנה אליך רעה. מה זה לא תאנה? משום שבאים בתחבולות על בני אדם.

447. חולה – למה היא חולה? בשו שורה על בני אדם, עושה אותם קמצינים מממונם. באים גבאי צדקה אליו – היא מוחה בידו ואומרת לו אל תוציא משלך. באים העניים – היא מוחה בידו. בא הוא לאכל מממונו – היא מוחה בידו, כדי לשמר אותו לאחר. ומיום ששרויה על האדם, היא חולה, כמו הגוסס הזה שאינו אוכל ואינו שותה, ולכן היא רעה חולה.

448. ושלמה המלך צווח בחכמה ואומר, (קהלת ו) איש אשר יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד וגו'. הפסוק הזה, אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. כתוב איש אשר יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד וגו'. מה זה ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו? אם כן, הוא אינו ברשות האדם?

449. אלא אם כתוב ולא יעזבנו האלהים לאכל ממנו – היינו אומרים כן. אלא (כתוב) ולא ישליטנו, שבגלל שהאמין לאותה רעה ואחז בה, הקדוש ברוך הוא לא השליטו עליה לשברה תחתיו על שהוא רעה בה ואחז אותה.

450. וכל דרכיו כמו גוסס, שלא אוכל ולא שותה ולא מתקרב לממונו ולא מוציא ממנו, ושומר אותו עד אותו יום שניצא מן העולם, ויבא אחר ויטל אותו, שהוא בעליו.

451. ושלמה המלך צווח ואומר, (שם ה) עשר שמור לבגליו לרעתו. מי זה בעליו? זה האחר שירש אותו. ולמה זה זכה להיות בעליו של אותו העשר? משום שהאמין לאותה רעה והתרצה בה [זהו שכתוב לרעתו, בשביל אותה רעה] ודבק בה, ולכן האחר הזה שלא נדבק באותה רעה, זכה [זה] להיות הבעלים של אותו העשר.

אורין, ושאטין בעלמא, ומתקרבין לנבייהו דבני נשא, וכל זוד אקרי רעה, כמה דאת אמר (תהלים צא) לא תאונה אליך רעה. מאי לא תאונה. בגין דאתיא בתסקופא על בני נשא.

447. חולה אמאי היא חולה. כד שריא האי על בני נשא, עביד לון קמצינן מממוניהון, אתיין גבאי צדקה גביה, היא מוזאת בידיה. אמר ליה לא תיפוק מדידך. אתיין מספני, היא מוזאת בידיה. אתי הוא למיכל מממוניה, מוזאת בידיה, בגין לנטרא ליה לאוזרא. ובין יומא דשריא עליה דבר נש, היא חולה, כהאי שכיב מרע דלא אכיל ולא שתי. ועל דא היא רעה חולה.

448. ושלמה מלכא צווח בוזכמתא ואמר, (קהלת ו) איש אשר יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד וגו'. האי קרא, לאו רישיה סיפיה, ולא סיפיה רישיה, כתיב איש אשר יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד וגו', מאי ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו. אי הכי, לאו ברשותיה הוא דבר נש.

449. אלא, אי כתיב ולא יעזבנו האלהים לאכול ממנו, הוינא אמר הכי. אלא ולא ישליטנו, דבגין דהוא הימניה להאי רעה, ואזיד בה. קודשא בריך הוא לא שלטיה עליה, לאתברא תוזותיה, על דהוא אתרעי בה, ואזיד בה.

450. וכל ארזוי כשכיב מרע, דלא אכיל ולא שתי, ולא קריב לממוניה, ולא אפיק מיניה, ונטיר ליה עד דהוא יפוק מעלמא, וייתי אוזרא, ויטול ליה, דהוא בעליו.

451. ושלמה מלכא צווח ואמר, (קהלת ה) עשר שמור לבגליו לרעתו. מאן בעליו. דא אוזרא דירית ליה. ולמה זכה האי אוזרא למיהוי בעליו דההוא עתרא. בגין דהאי הימין להאי רעה, ואתרעי בה (הדא הוא דכתיב לרעתו בשביל ההוא רע) ואתדבק בה. בגין כן, האי אוזרא דלא אתדבק בההיא רעה, זכה (האי) למיהוי בעליו דההוא עתרא.

זהו שפתוב לרעתו, כלומר, משום רעתו שהיה נדבק בה, הרויח לו זה.

הדא הוא דכתיב לרעתו, כלומר בגין רעתו דהיה מתדבק בה, רוויח ליה האי.

452. דבר אחר יש רעה חולה – זה מי שישב בחלק טוב, בבית אביו, והוא הולך כנגד אביו בעלילות דברים, זה נדבק באותה רעה חולה, באדם גוסס, שכל דרכיו בעלילות: זה אני רוצה, ואת זה אני רוצה. ומשום העשר הזה נדבק האדם ברעה חולה, ונענש בעולם הזה ובעולם הבא. והוא עשר שמור לבגליו לרעתו.

452. דבר אחר יש רעה חולה, האי מאן דיתב בחולקא טבא, בבית אביו, והוא איל לקבל אביו, (דף ס"ה ע"ב) בתסקופי מלין, הא אתדבק בההוא רעה חולה, כבר נש שכיב מרע דכל ארזווי בתסקופא, דא בעינא, ודא לא בעינא, ובגין האי עותרא אתדבק בר נש ברעה חולה, ואתענש בהאי עולם, ובכלמא דאתי, ודא הוא עושר שמור לבגליו לרעתו.

453. כך ישראל. הקדוש ברוך הוא נטל אותם על כנפי נשרים, הקיפם בענני כבוד, נסעה שכינתו לפניו, הוריד להם מן לאכל, הוציא להם מים מתוקים, והם היו חולכים עמו בעלילות. מיד – ויבא עמלק.

453. כך ישראל, קודשא בריך הוא נטיל לון על גרפי נשרין, אסוזר לון בענני יקרא, שכינתיה נטיל קבייהו, נזות לון מנא למיכל, אפיק לון מייא מתוקין, ואינון הוו אילין עמיה בתסקופין. מיד ויבא עמלק.

454. ויבא עמלק – אמר רבי שמעון, סוד החכמה כאן. מגזרת הדין הקשה בא הקרב הזה. והקרב הזה נמצא למעלה ולמטה. ואין לך דבר בתורה שאין בו סודות עליונים של חכמה שנקשרים לשם הקדוש. כביכול אמר הקדוש ברוך הוא: כשישראל צדיקים למטה, מתגבר הכח שלי על הכל. וכשלא נמצאים צדיקים, כביכול מתישים הכח שלמעלה, ומתגבר הכח של הדין הקשה.

454. (שמות יז) ויבא עמלק, אמר רבי שמעון, רזא דחכמתא הכא, מגזרת דינא קשיא, קא אתיא קרבא דא. וקרבא דא אשתכחז לעילא ותתא. ולית לך מלה באורייתא, דלא אית בה רזין עלאין דחכמתא, דמתקשרין בשמא קדישא. כביכול, אמר קודשא בריך הוא, כד ישראל אינון זכאין לתתא, אתגבר זילא דיכלי על כלא. וכד לא אשתכחו זכאין, כביכול, מתישין זילא דלעילא, ואתגבר זילא דדינא קשיא.

455. בא ראה, בשעה שחטאו ישראל למטה, מה כתוב? ויבא עמלק וילחם עם ישראל. בא לקטרג הדין נגד הרחמים, שהכל נמצא למעלה ולמטה. ברפידים – ברפוי ידים, שרפו ידיהם מתורת הקדוש ברוך הוא, כפי שבארנו. אמר רבי יהודה, פעמים נלחם עמלק בישראל; פעם אחת כאן, ואחת שפתוב (במדבר יד) וירד העמלקי והכנעני וגו'.

455. תא וזוי, בשעתא דזובו ישראל לתתא, מה כתיב, ויבא עמלק וילחם עם ישראל, אתא לקטרגא דינא ברוזמי. דכלא אשתכחז לעילא ותתא. ברפידים: ברפוי ידים, דרפו ידיהון באורייתא דקודשא בריך הוא, כמה דאוקימנא. אמר ר' יהודה, תרי זמני אגזו קרבא עמלק בישראל, זוד הכא. וזוד דכתיב, (במדבר יד) וירד העמלקי והכנעני וגו'.

456. אמר רבי שמעון, למעלה ולמטה היה קטרוג של הקדוש ברוך הוא למעלה – כמו שנתבאר. למטה היה בקדוש-ברוך-הוא, שהיו לוקחים אנשים וגוזרים את

456. אמר ר' שמעון, לעילא ותתא. קטרוגא דקודשא בריך הוא הוה, לעילא, כמה דאתבאר. לתתא בקודשא בריך הוא הוה, דהוו נספי לגברי, וגזרי לון ערקתא (ו"א אתא) דרשימא קדישא, ונטלי להו

וארמו לון כלעילא, ואמרי טול לך מה דאתרעית. ועל כל פנים דקודשא בריך הוא הוה (כל קובלנא כלא) (ס"א קבלא) כלא.

457. ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק. וכי מה ראה משה שסלק עצמו מהקרב הראשון שצוה הקדוש ברוך הוא? אלא משה, אשרי חלקו, שהתבונן וידע את עקר הדבר. אמר משה, אני אומין עצמי לאותו קרב שלמעלה, ואתה יהושע הזמן עצמך לקרב שלמטה.

458. והינו מה שכתוב, והיה כאשר ירו משה ידו וגבר ישראל. ישראל שלמעלה. ולכן סלק משה את עצמו מהקרב שלמטה, כדי להודיג בקרב שלמעלה והיה נצחון על ידו.

459. אמר רבי שמעון, וכי קל הוא בענין הקרב הזה של עמלק? בא ראה, מיום שנברא העולם עד לאותו זמן, ומאותו זמן עד שיבא מלך המשיח, ואפלו בימי גוג ומגוג, לא ימצא פמוה. לא בשביל החילות החזקים והרבים, אלא משום שבכל הצדדים של הקדוש ברוך הוא היה.

460. ויאמר משה אל יהושע, למה ליהושע ולא לאחר, והרי באותו זמן היה נער, שכתוב (שמות לג) ויהושע בן נון נער, והיו בישראל חזקים ממנו? אלא שמשה התבונן בחכמה וידע. מה הוא ראה? ראה את סמא"ל שהיה יורד מהצד שלמעלה לסייע לעמלק שלמטה. אמר משה, ודאי נראה כאן קרב קשה.

461. יהושע באותו זמן נמצא בדרגה יותר עליונה. אם תאמר שנמצא באותו זמן בשכינה – לא כן! שהרי במשה נלקחה ונאחזה. נמצא שיהושע נאחז למטה ממנה, ובמה? באותו מקום שנקרא נע"ר.

457. (שמות יז) ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק. וכי מה זומא משה, דסליק גרמיה, מהאי קרבא קדמאה דקודשא בריך הוא פקיד. אלא משה זכאה וזולקיה, דאסתכל וידע עקרא דמלה. אמר משה, אנא אומין גרמי ליהוא קרבא דלעילא, ואנת יהושע זמין גרמך לקרבא דלתתא.

458. והינו דכתיב, והיה כאשר ירו משה ידו וגבר ישראל: ישראל דלעילא. ובגין כך סליק משה גרמיה בקרבא דלתתא, בגין לאוהרזא בקרבא דלעילא, ויתנצח על ידו.

459. אמר ר' שמעון, וכי קלה היא בעיניך, קרבא דא דעמלק. תא זזוי, מן יומא דאתברי עלמא, עד דהוא זמנא, ומההוא זמנא, עד דייתי מלכא משיחא, ואפילו ביובוי דגוג ומגוג, לא ישתכחז כוותיה. לא בגין זיילין תקיפין וסגיאין, אלא בגין דבכל סטרין דקודשא בריך הוא הוה.

460. ויאמר משה אל יהושע, אמאי ליהושע, ולא לאוחר, והא בההוא זמנא רביא הוה, דכתיב, (שמות לג) ויהושע בן נון נער, וכמה הוה בישראל תקיפין מניה. אלא משה בזכמתא אסתכל וידע. מאי זומא. זומא לסמאל דהוה נזיית מסטרא דלעילא, לסייעא לעמלק דלתתא. אמר משה, ודאי קרבא הכא תקיפא אתווי.

461. יהושע בההוא זמנא בדרגא עלאה יתיר אשתכחז. אי תימא דבשכינתא אשתכחז בההוא זמנא לאו הכי, דהא במשה אתגסיבת ואתאזודת, אשתכחז יהושע דאתאזוד דלתתא מניה. ובמה. אמר ר' שמעון, בההוא אתר, דאתקרי נע"ר.

דעביר. אהרן וזור, דא מסטרא דיליה, ודא מסטרא דיליה, וידוי באמצעיתא, ועל דא ויהי ידיו אמונה, מהימנותא. אהרן בגין דיתער סטרא דיליה, (חוקת קל"א ע"ב) וזור בגין דיתער סטרא דיליה, והו אזורין בידוי מכאן ומכאן, דאשתכחא סיועא דלעילא.

467. (שמות יז) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. כאשר ירים – שזקף ימין על שמאל, והתבונן בפרישת ידיו. וגבר ישראל – ישראל שלמעלה (תפארת). וכאשר ניח ידו וגבר עמלק – בשעה שישראל למטה שוככים בתפלתם, לא יכולים ידי משה לעמד בזקיפות, וגבר עמלק. מכאן למדנו, אף על פי שהבנה פורס את ידיו בקרבן כדי לתקן את עצמו בכל – ישראל צריכים להמצא עמו בתפלותיהם.

468. שנינו, בקרב הנה של עמלק, נמצאו עליונים ותחתונים, ולכן ויהי ידיו אמונה, באמונה כראוי. ויהי ידיו אמונה, ויהי ידיו הנה צריך להיותו אלא משום שהכל תלוי בימין כתוב ויהי. וכתוב ידיו משום שהוא עקר הכל. וכתוב (שמות טו) ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב.

469. ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו'. בא ראה מה כתוב למעלה? ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. ויחלש? ויהרג היה צריך להיותו אלא ויחלש כמו שנאמר (ישעיה יד) חולש על גוים. יהושע היה חולש עליהם, ואותה חרב נקמת נקם ברית הורגת אותם, שכתוב לפי חרב, כמו שנתבאר.

470. כתב זאת זכרון, זאת דיקא. ושים באזני יהושע, שהרי הוא עתיד להרג מלכים אחרים. כי מחה אמונה, מחה – למעלה, אמונה – למטה. זכר – זכרון של מעלה ומטה.

471. אמר רבי יצחק, כתוב כי מחה אמונה, וכתוב (דברים כה) תמחה את זכר עמלק. אלא, אמר הקדוש ברוך הוא, אתם מחו את

467. (שמות יז) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל. כאשר ירים: הזקיף ימינא על שמאלא, ואתבונן בפרישו דידוי. וגבר ישראל: ישראל דלעילא. וכאשר ניחו ידו וגבר עמלק, בשעתא דישאל לתתא, משתכחין מצלותא, לא יכלין ידי משה למיקם בזקיפו, וגבר עמלק. מכאן אוליפנא, אף על גב דכהנא פריש ידוי, בקרבנא, לתקנא גרמיה בכלא, ישראל בעיין לאשתכחא בצלותהון, עמיה.

468. תאנא, בקרבא דא דעמלק, אשתכחו עלאין ותתאין, ועל דא, ויהי ידיו אמונה, בהימנותא כדקא זוזי. ויהי ידיו אמונה. ויהי ידיו מבעי ליה. אלא, בגין דתליא כלא בימינא, כתיב ויהי. וכתוב ידיו, בגין דהוא עקרא דכלא. וכתוב, (שמות טו) ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב.

469. (שמות יז) ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר וגו'. תא זוזי, מה כתיב לעילא, ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב. ויחלש, ויהרוג מבעי ליה. אלא, ויחלש, כמה דאתמר, (ישעיה יד) חולש על גוים. יהושע הוה חולש עליהו, וההוא חרב נוקמת נקם ברית קטיל לון, דכתיב לפי חרב כמה דאתמר.

470. כתב זאת זכרון, זאת דיקא. ושים באזני יהושע, דהא הוא זמין לקטלא מלכין אזורין. כי מוזה אמונה. מוזה: לעילא. אמונה: לתתא. זכר, דוכרנא דלעילא ותתא.

471. אמר רבי יצחק, כתיב כי מוזה אמונה, וכתוב (דברים כה) תמחה את זכר עמלק. אלא, אמר

זכרונו למטה, ואני אמתה את זכרונו למעלה.

472. אמר רבי יוסי, עמלק עמית עמי אחרים, וכלם פחדו לקרב לישראל חוץ ממנו, ולכן יהושע היה חולש עליהם. רבי ייסא אמר, ויחלש יהושע, ששבר את כחם מלמעלה.

473. ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי. ויבן משה מזבח – בנגד אותו שלמעלה. ויקרא שמו – אותו משה (אותו מזבח) – ה' נסי. מה זה ה' נסי? משום שנקם את נקמת אותו רשם הקדוש של ישראל. ומאותו הזמן נקרא חרב נקמת נקם ברית.

474. רבי יוסי אמר, ויבן משה מזבח, מזבח לכפר עליהם. ויקרא שמו, של מי? אמר רבי חייא, שמו של אותו מזבח. ה' נסי, כמו שנאמר ושם נסחו. והכל דבר אחד, על שישראל נפרעו והתגלה אותו את ברית הרשם הקדוש. מכאן למדנו, שבין שנמול בנו של אדם והתגלה בו הרשם הקדוש של הברית, הוא נקרא מזבח לכפר עליו, ומה שמו? ה' נסי.

475. כמו זה יעקב בנה מזבח, שכתוב (בראשית לג) ויעב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל. למי? לאותו מקום שנקרא מזבח. ומה שמו? אל אלהי ישראל.

476. אמר רבי יוסי, מה שכתוב (שמות כד) ויראו את אלהי ישראל וגו', וכי מי יכול לראות את הקדוש ברוך הוא, והרי כתוב (שם לג) כי לא יראני האדם וחי, וכאן אמר ויראו? אלא שהתגלתה עליהם הקשת בגונים מאירים. וכך שנינו, כל מי שמסתכל בקשת, במי שמסתכל בשכינה, ואסור להסתכל בשכינה.

477. ועל זה אסור לאדם להסתכל באצבעות הכהנים בשעה שפורשים ידיהם.

קודש ברירה הוא, אתון מוזון דוכרניה לתתא, ואנא אמונה דוכרניה לעילא.

472. אמר רבי יוסי, עמלק עמית עמי אחרים, וכלם פחדו לקרב לישראל, בר איהו. ובגין כה, יהושע היה חולש עליהו. רבי ייסא אמר, ויחלש יהושע, דתבר זילא דלהון מלעילא.

473. (שמות יז) ויבן משה מזבח ויקרא שמו יי נסי. ויבן משה מזבח, לקבל ההוא דלעילא. ויקרא שמו ההוא משה (נ"א דהוא מזבח) יי נסי. מאי יי נסי. בגין דאנקים נקמתא דההוא רשימא (דף ס"ו ע"ב) קדישא דישראל, ומההוא זמנא אתקרי, זורב נקמת נקם ברית.

474. רבי יוסי אמר, ויבן משה מזבח, מזבח לכפרא עליהו. ויקרא שמו. שמו דמאן. אמר רבי זיידא שבייה דמזבחא ההוא. יי נסי: כמה דאתא אמר, ושם נסחו. וכלא מלה זוד, על דאתפרעו ישראל, ואתגליא ההוא את קיימא, רשימא קדישא. מכאן אוכיפנא, דכיון דאתגזר ברית דבר נשי, ואתגליא ביה את רשימא קדישא קיימא. ההוא אקרי מזבח לכפרא עליה. ומה שבייה. יי נסי.

475. כזוונא דא יעקב, בנה מזבחא, דכתיב, (בראשית לג) ויעב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל. למאן. לההוא אתר דאקרי מזבח. ומאן שבייה. אל אלהי ישראל.

476. אמר רבי יוסי, מאי דכתיב, (שמות כד) ויראו את אלהי ישראל וגו'. וכי מאן יכול למזומי ליה לקודשא ברירה הוא, והא כתיב (שמות לג) כי לא יראני האדם וחי. והכא אמר ויראו אלא דאתגליא קשת עליהו בזוונן דהירין, והכי תנינן, כל מאן דאסתכל בקשת, כמאן דמסתכל בשכינה, ולאסתכלא בשכינתא אסיר.

477. ועל דא, אסיר ליה לאינשי, לאסתכלא באצבעיהו דכהני, בשעתא דפרסי ידיהו. אסור

אסור להסתכל בקשת. איזו קשת? אמר רבי אבא, בקשת סתם. אמר לו, מה זה בקשת סתם? אמר לו, בקשת שלמעלה, ובקשת שלמטה.

478. בקשת שלמעלה, בגוניה. שכל מי שמסתכל בגוניה, כאלו מסתכל במקום עליון, ואסור להסתכל בו, שלא יעשה קלון בשכינה. קשת שלמטה מה? אותו אות הברית שנרשם באדם, של מי שמסתכל בו, עושה קלון למעלה.

479. אמר רבי יצחק, אם כך, הרי כתוב (בראשית כד) שים נא ידך תחת ירכי, שהיה משיב אותו באות הזה. אמר לו, הנח לאבות העולם, שאינם כשאר בני העולם. ועוד, שים נא ידך תחת ירכי כתוב, ולא כתוב ראה תחת ירכי. לכן אסור להסתכל בקשת סתם, כמו ששנינו.

480. למדנו, ויראו את אלהי ישראל, שהתגלגלה עליהם הקשת בגונים היפים מאירים, לזהטים לכל עבר, משמע שכתוב ויראו את אלהי ישראל ולא כתוב ויראו אלהי ישראל. אמר רבי יוסי, אור המנוחה של השכינה, ומה הוא? אותו שנקרא נער, שמשמש את השכינה במקדש, ולכן "את" דוקא.

481. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, שנרשם בו תחת מקומו לבנה אחת מאותם לבנים שהיו בונים במצרים, ששנינו, אשה אחת הולידה במצרים, והיו באים שרי פרעה, והכניסה אותו בלבנה אחת, ובא פס יד ואחז אותו, ונרשם תחת רגלי השכינה, ועומד לפניו, עד שנשרף בית המקדש שלמטה, שכתוב (איכה ב) ולא זכר הדם רגליו.

482. רבי חייא אמר, לבנת הספיר – אור הספיר, מפתחות יין הרקח חקוקים עליונים של מעלה שלוהטים לשבעים ושנים עברים, זהו שכתוב (ישעיה נד) ויסדתיך בספירים. וכעצם השמים, מה זה כעצם השמים? אמר רבי אבא, מה (שמות כד) עצם השמים חקוק

לאסתכלא בקשת. מאן קשת. אמר רבי אבא, בקשת סתם. אמר ליה מאי בקשת סתם. אמר ליה דלעילא, ובקשת דלתתא.

478. בקשת דלעילא, בגונוני. דכל מאן דיסתכל בגונוני, כאילו אסתכל באתר דלעילא, ואסיר לאסתכלא ביה, דלא יעביד קלנא בשכינתא. קשת דלתתא מאי היא. ההוא את קיימא, דאתרשים ביה בבר נש, דכל מאן דיסתכל ביה, עביד קלנא לעילא.

479. אמר רבי יצחק, אי הכי והכתיב (בראשית כד) שים נא ידך תחת ירכי, דהוה אומי ליה בהאי את. אמר ליה, אנוו להו לאבהן דעלמא, דלית אינון כשאר בני עלמא. ועוד, שים נא ידך תחת ירכי כתיב, ולא כתיב ראה תחת ירכי, בגין כך אסיר לאסתכלא בקשת סתם, כמיה דתנינן.

480. תאנא, ויראו את אלהי ישראל, דאתגלגלא קשת עליהו, בגונוני שפירין נהירין, מלהטן לכל עיבר, משמע דכתיב, את אלהי ישראל ולא כתיב ויראו אלהי ישראל. אמר רבי יוסי, נהורא דבוצינא דשכינתא. ומאי ניהו. ההוא דאקרי נער, דמשימש לשכינתא, במקדשא. ובגין כך, את דייקא.

481. ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, דאתרשים ביה תזוזות דוכתיה, וזד לבינתא מאינון לבנין דהוה בגין במצרים, דתנינן, אתתא וזדא אולידת במצרים, והוה אתין סרכי פרעה, ועאלת ליה בוזד לבינתא, ואתא פס ידא ואזייד ליה, ואתרשים תזוזות רגליו דשכינתא, וקיימא קמיה, עד דאתוקד בי מקדשא דלתתא, דכתיב, (איכה ב) ולא זכר הדום רגליו.

482. ר' זוזיא אמר, לבנת הספיר: נהירותא דספיר, קלדיטי בקנדיטי גליפין עלאין דלעילא, דבותלהטא לשבעין ותרין עברי, הדא הוא דכתיב, (ישעיה נד) ויסדתיך בספירים. (שמות כד) וכעצם השמים. מאי עצם השמים. אמר רבי אבא, מה עצם השמים,

בשבעים ושנים ענפים פורחים לזהטים לכל עבר, אף כאן המראה של אותו עצם השמים במראה השמים ממש. רבי יהודה אמר, הכל נרשם באותו האור של מראה שנתקק מצד השכינה.

483. אמר רבי חזקיה, אם כן, והרי הם ששים סביב השכינה, שכתוב (שיר ג) ששים גבורים סביב לה. אמר לו, כן הוא ודאי, אלא אותם ששים מאירים בשנים עשר תחומים, ולא זזים מסביבה לעולמים. ששנינו, שנים עשר תחומים חקוקים עלינו עלו במשקל, בעץ קדוש גדול וחזק, וכלם מאירים בגבירה, בשמתחברת במלך. וזהו עצם השמים, עצם השמים ממש. וכל אותם השבילים המאירים, מאירים בו באור הגבירה.

484. ושנינו, האור של הששים הללו שסביבה, רשומים בו באותו נע"ר, וקוראים להם ששים מכות אש, שמתלבש בהם מצד השכינה, לזהטים בדין. וזהו שכתוב ששים גבורים סביב לה.

485. שנינו, ויבן משה מזבח, כמו שאמרנו. ויקרא שמו ה' נסי, ה' נסי ממש. למה? משום שעמלק לקח כל אותם מהולים שלא נפרעו, ומל אותם וזרק אותם למעלה, ואמר: טל מה שרצית בו. באותה שעה מה כתוב? ויאמר כי יד על פס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר. מדר דר חסרים, מהדירים של מעלה ומהדירים של מטה.

486. אמר רבי יהודה, בכל דור ודור, בכל הדורות שבאים לעולם, אין לך דור שאין בו מאותו ירע רע, והקדוש ברוך הוא עורך בהם קרב. רבי יצחק אמר (מהדיר שלמטה לדיר שלמעלה), ועליהם כתוב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ וגו'. מן הארץ – בעולם הזה ובעולם הבא. באותו זמן כתוב, ברכי נפשי את ה' הללויה.

גליפא בשבעין ותריין ענפין, פרוזין מלחטון בכל עיבר. אוף הקא, וזיוו דההוא עצם השמים כזיוו שמיא מומש. רבי יהודה אמר, כלא אתרשים בההוא נהירו, דזיוו דמותגלפא מסטרא דשכינתא.

483. אמר רבי חזקיה, אי הכי, והא שתין אינון, בסוזרניה דשכינתא, דכתיב, (שיר השירים ג) ששים גבורים סביב לה. אמר ליה הכי הוא ודאי. אלא אינון שתין, אתנהירו בתריסר תזובין, ולא אעדיאו מסוזרניהא לעלמין. דתנינו, תריסר תזובין, גליפין עלאין, במתקלא סליקו, באילנא קדישא רבא ותקיף. וכלהו נהירין במטרוניתא, כד אתזוברת במלכא. ודא הוא עצם השמים, עצם השמים מומש. וכל אינון נהירין שביילין, מנהירין ביה, בנהירו דמטרוניתא.

484. ותאנא, נהירו דאלין שתין, דסוזרניהא, רשימין ביה בההוא נע"ר, וקרינון להו שתין פולסי דנורא, דאתלבש בהו מסטר דשכינתא, מתלחטון בדינא, דדא הוא דכתיב (דף ס"ז ע"א) ששים גבורים סביב לה.

485. תאנא, ויבן משה מזבח כמה דאמינא. ויקרא שמו ה' נסי. ה' נסי ממש. אבאי. בגין דעמלק נטל כל אינון דהו גזירין, ולא אתפרעו, וגזר כון ושדי להו לעילא, ואמר טול מה דאתרעית ביה. ביה שיעתא מה כתוב. ויאמר כי יד על פס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר. מדר דר זוסרין, מדירין דלעילא, ובמדיורין דלתתא.

486. אמר רבי יהודה, בכל דרא ודרא, בכל דרין דאתין לעלמא, לית לך דר דלית בהו מההוא ורעא בישא, וקודשא בריך הוא אגוז בהו קרבא. (ר' יצחק אמר מדירותא דלתתא לדירא דלעילא) ועליהו כתיב (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ וגו'. מן הארץ: בעלמא דין, ובעלמא דאתי. ביה זמנא כתיב, ברכי נפשי את ה' הללויה.

בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן יְמִלּוּךָ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

